

Digitaliseret af | Digitised by



**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) Author(s):	Oehlenschläger, Adam.; udg. af F. L. Liebenberg.
Titel Title:	<u>Oehlenschlägers Poetiske Skrifter</u>
Bindbetegnelse Volume Statement:	Vol. 13
Udgivet år og sted Publication time and place:	Kjøbenhavn : Selskabet til Udgivelse af Oehlenschlägers Skrifter, 1857-1862
Fysiske størrelse Physical extent:	32 bd.

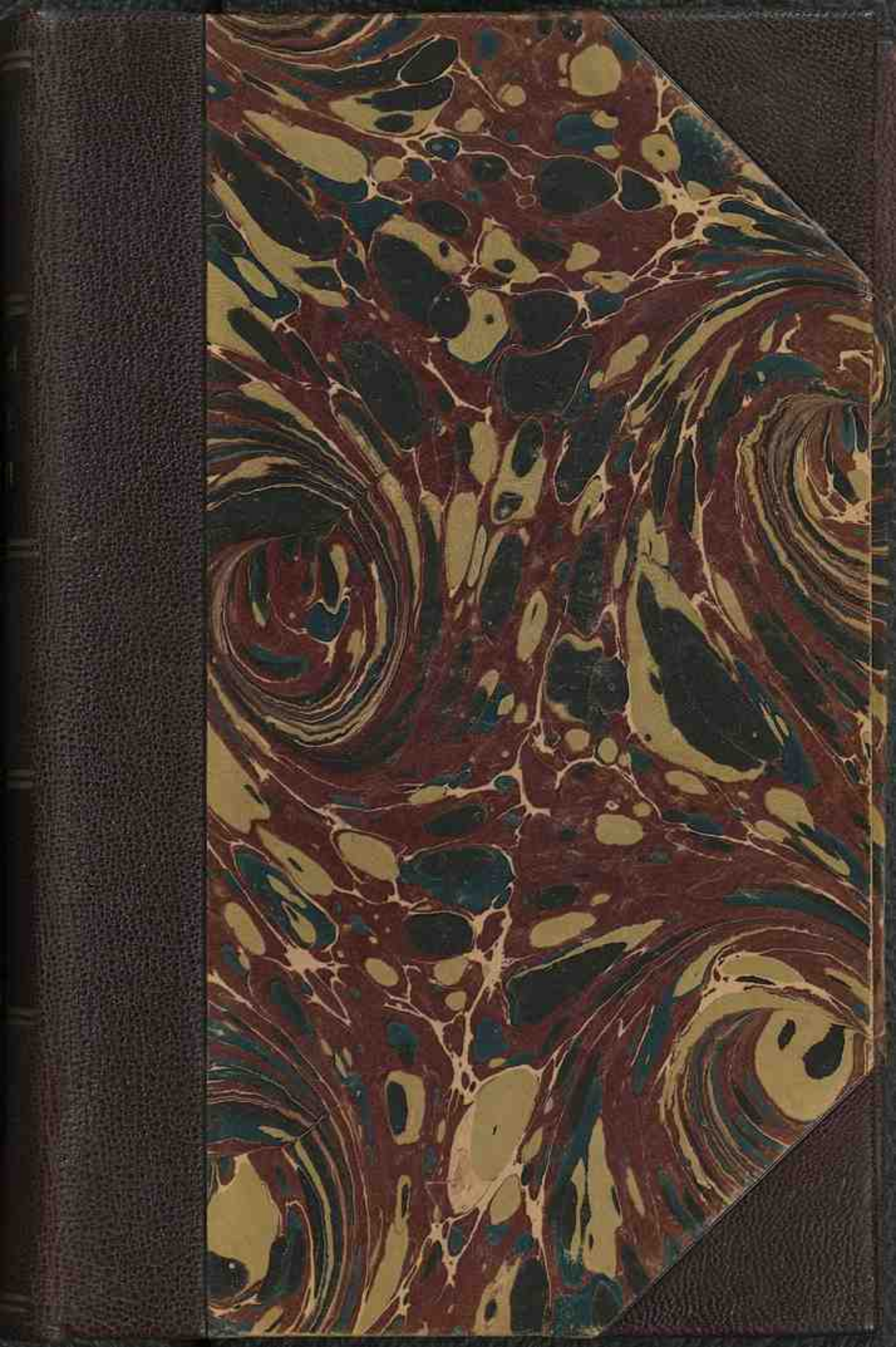
DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

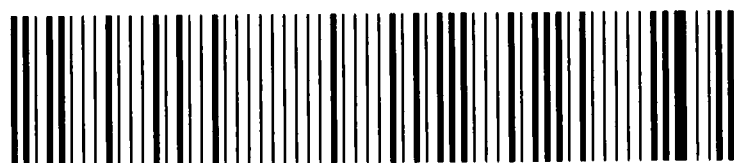
The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.





52, - 1.0

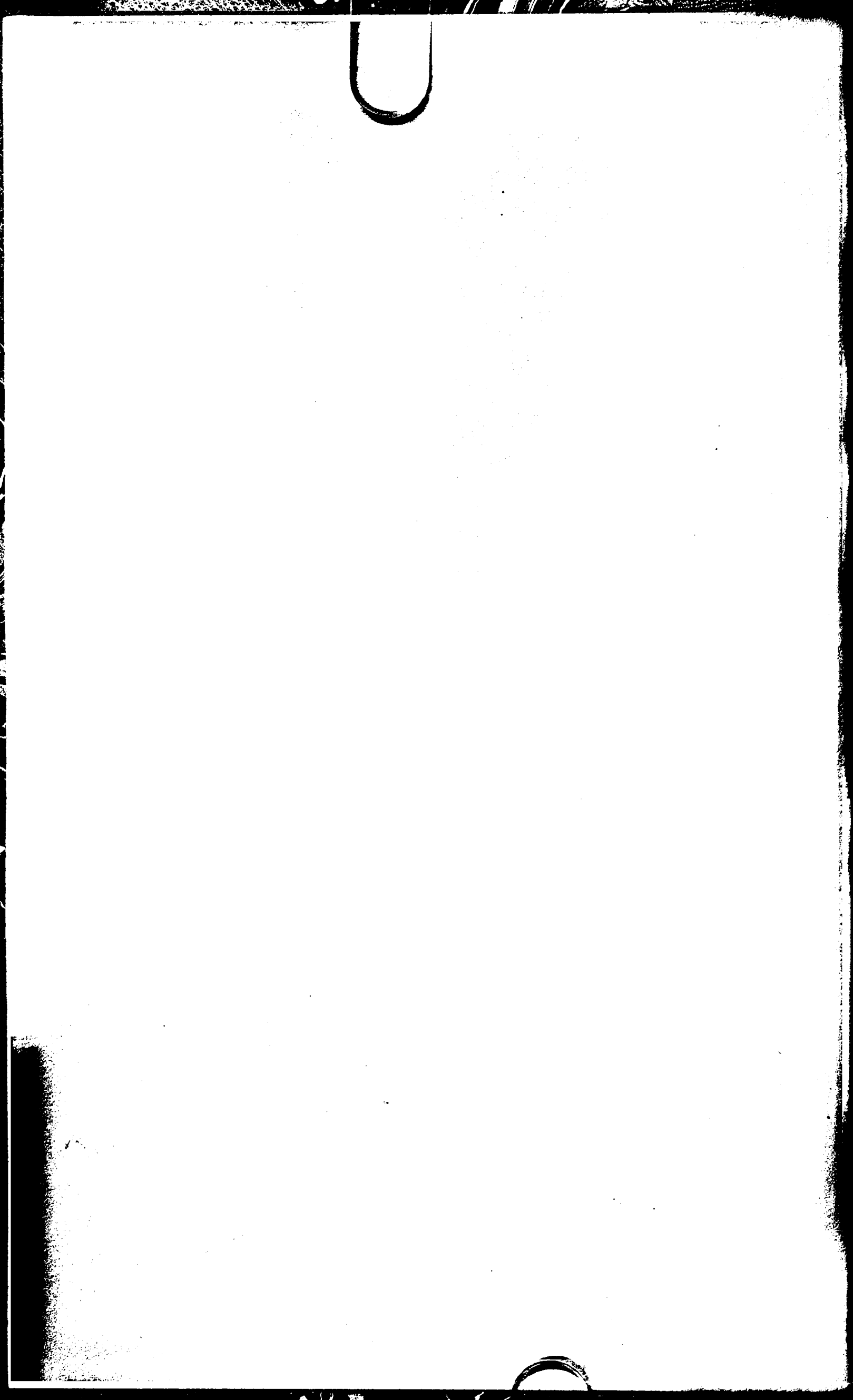
DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 52 8°



1 1 52 0 8 05747 2

+ Rex





*Johns Lantier,
Sted p. 126.
ai spul 2m 426.*

Oehlenschlägers Poetiske Skrifter.

Udgivne af F. L. Viebenberg.



11te Lev.

Kjøbenh

Forlagt af Selskabet til Udgivelse

Hovedkommissionær: J



Trykt hos J. H. Schults.

Oehlenschlägers
Syngespil, Lystspil og Skuespil,
samt
Forspil, Prologer og Epiloger.

Udgivne
af
F. L. Liebenberg.

Første Deel.

Kjøbenhavn.

Forlagt af Selskabet til Udgivelse af Oehlenschlägers Skrifter.

Hovedcommissionair: Th. Lind, Store Kjøbmagergade Nr. 6.

1859.



Trykt hos J. H. Schult.

Indhold.

	Side.
Freias Alter.....	1.
Faruf	113.
Canarifuglen	201.
Urlighed varer længst	277.

Dramatiske Digte.

Syngespil, Lystspil og Skuespil,

samt

Forspil, Prologer og Epiloger.

Første Deel.

Freias Alter.

Et Syngespil.

Personerne.

Oberst Hielm.

Clausine, hans Datter.

Beate, hendes Kammerpige.

Herr von Bilbo, en gammel Adelsmand.

Guiljelmo, Improvisator og Guitarspiller.

Skoleholderen.

Jacob, en Bondekarl.

En Gartner.

Henrik,
Lars, og } Tienere hos Bilbo.
to andre }

Caspar, Oberstens Tiener.

Chor af Skolebørn og Bønderfolk.

Første Act.

En Lund,

i Midten et stort firkantet Alter af mosbegrøede Kampestene.

Guilielmo

kommer ind med Tornister paa Ryggen, og Guitarre i Haanden.

Her er køligt og godt; her kan jeg hvile mig lidt. En deilig Bøgelund! Den nordiske Genius hvisler i Bladene, og fortæller gamle Eventyr. Hvad seer jeg? Et ærverdigt Offersted! Har Skiebnen samlet saa mange flere Ting paa eet Sted, for at faae mig til at glemme Italien? Jeg vil sætte mig lidt paa denne gamle Steen. — Hvor sødt den grønne Hvælving slutter sig her omkring, hvor fortrolig! Ret et Alter for Ricerligheden. Tager sin Tornister af, og sætter den ved sin Fod. Hvad er det, som rangler? Min Meisel, et Minde om min Billedhugger-Duelighed. Ja, var det ikke lykkedes Hyperboræren bedre, at blive Improvisator, end Billedhugger, saa havde jeg kun slet været i Italien. Tager Meiselen frem, og betragter den. Kan jeg imidlertid ikke blive Billedhugger, saa kan jeg blive Steenhugger; det er dog altid Noget, og føder sin Mand bedre. Freia! jeg vil udhugge dit Navn i denne gamle Steen,

·som sikkert skylder din Guddom sin Tilværelse, og naar
jeg har gjort det, saa vil jeg bortkaste min Meisel.

Synger og hugger.

I Kiærligheds Lund
Hugger jeg her, o du Elsktes Gudinde!
I trofaste Grund
Dit hellige Navn; det skal Blomster omvinde.
Guldlokkede Freia, salig og skøn!
Her hilser dig atter din Søn.

En grusom Mø
Saared hans Hierte,
Foragted hans kiærlige Smerte;
Da stormed han vild over Hav, over Sø,
For at glemme sin Mø,
Eller døe.

Af, Guitarren stemmes, og bliver forstemt;
Men Pigen, man elsker, blier aldrig glemt.
Ei Europas Riger,
Selv ei Italiens blussende Piger
Bragte den Længsel til at døe,
Der var tændt af en nordisk smægtende Mø.

O, Elskovs Gudinde!
Beskyt din Søn, lad ham atter finde
Sit Hiertes Veninde.
Bøi hendes Barm til Elskovs Lyst,
Bøi hendes Dre til Guitarrens Tone;
Da skal han her med sin Mø ved sit Bryst
Dit Alter med Roser bekrone.

Der staaer det. F.R.E.I.A. Nu lidt Jord i Udhugningen, at det kan see brav gammelt ud. — Dette MULD, mine gode Bogstaver! skal sætte eder en atten, nitten hundrede Aar tilbage i Tiden. See saa! hvor ærværdigt det ikke staaer der. Og nu Meiselen bort! Raster den. Dette Navn var dit skønneste Bærk, og det er en herlig Ting, naar en Kunstner forstaaer den Kunst, at holde op i Tide.

Beate kommer med en stor Papirsæske under Armen.

Guilielmo.

Hvad er det? En Pige, en smuk Pige!

Beate.

Hvilken underlig Fyr er ikke det! Hvor besynderlig han seer ud!

Guilielmo.

God Middag, mit smukke Barn!

Beate.

Tienerinde! Vil gaae.

Guilielmo.

Na, tillad, at jeg opholder Dem et Dieblif! Da jeg nylig er kommen i Erfarenhed om, at dette er Rikærlighedens Land, og da jeg seer Dem gaae her igiennem saa ganske hufsvant, saa risikerer jeg Intet ved at antage Dem for hendes Sendebud, hendes lille Nymfhe.

Beate lidt stød.

De tager Feil, min Herre! jeg er ingen Nymfhe.

Guilielmo.

Freia selv altsaa? Desbedre. Vil være dig, skønne Freia! Vil omfavne hende.

Beate.

Jeg er heller ikke Freia. Viskler sig løs.

Guilielmo.

Heller ikke Freia? Ih, men hvem er du da? Ah, nu

kommer jeg paa Spor. Disse sorte Haar og brune Dine vidne heller ikke om nogen nordisk Guddom. Uden Tvivl er du Venus selv, eller en Charite, eller Najade, som har forvildet sig i disse nordlige Enemærker.

Beate.

Forvildet mig? Nei, jeg har saamænd slet ikke forvildet mig. Denne Skov tilhører Herr Oberst Hielm, min Frokens Fader, og jeg kommer fra næste Kiøbsted med Stads, som han vil forære hende paa hendes Fødselsdag i Morgen.

Guilielmo.

Jh, det træffer sig jo excellent; det er jo der, jeg skal op og spille og synge.

Beate neier.

Guitarspilleren Herr Guilielmo altsaa!

Guilielmo.

Der tre Aar har opholdt sig i Italien, for at lære at spille og synge for smukke Piger, og som til den Ende nu drager hele det musicalske Siælland igiennem, for at enflammere det ved sit Talent.

Beate.

Enflammere Siælland? Gud bevares!

Guilielmo.

Nu, nu! jeg mener det ikke saa slemmt, du lille Eucharis hos den mig endnu ubekiendte Calypso!

Beate.

Min Herre! jeg forstaaer ikke Italiensk.

Guilielmo.

Mit Barn! du forstaaer et Sprog, som man har lagt sig efter allevegne, og meest i Italien.

Beate.

Er det Kragemaalet?

Guilielmo.

Ja, mit Barn! Kragemaalet med Dinene.

Beate.

Nu maa jeg rigtig gaae.

Guilielmo.

Vi dog, og viis først en stakkels forvildet Italiener paa rette Bei! Gaaer jeg den Bei op til Baron Rosen=skiolds?

Beate.

Skal De derop og synge?

Guilielmo.

Nei, jeg skal op og spise til Middag hos ham, fordi jeg gjorde hans Bekjendtskab sidst ved at synge lidt for hans smukke Kone.

Beate.

For hans smukke Kone?

Guilielmo.

Ja. Jeg synger aldrig uden for smukke Folk, og saa maa det endda være Fruentimmer til. Et Par Rynker og et gustent Ansigt faaer mig strax til at hyle som en Borthund. Det er en Naturfeil, jeg har, kære Barn!

Beate.

Jeg har ikke længer Tid at bie. Vil De følge mig hen til Bassen, saa skal jeg vise Dem, hvad Bei De i Morgen gaaer til Oberstens.

Guilielmo.

Jeg følger dig lige hjem.

Beate.

Nei, kun til Bassen.

Guilielmo.

Nu vel da! Men førend vi kommer ud af denne svale Gensomhed — kære Pige! du har et Par Rosen=

læber, som besidder en forfærdelig Attractionskraft. Hvad hedder du?

Beate.

Beate.

Guilielmo.

Beate! et meget lykkeligt Navn!

Smukke Beate! et Kys mig giv.

Beate.

Hvor kan De dog slikt begiere!

Guilielmo favner hende.

O, hvor du har et smekfert Liv!

Beate.

Herr Spillemand! lad mig være.

Guilielmo.

Hvilken Arm!

Beate.

Gaa Deres Bei!

Guilielmo.

Hvilken Barm!

Beate.

Slip! siger jeg.

Guilielmo kysser hende.

Herligt smager i Elskovs Lund

Et Kys paa en blussende Rosenmund.

Beate tørrer Munden.

Hæsligt smager paa Alfawei

Et Kys, som kun tages, men gives ei.

Guilielmo.

O, det vilde ikke smagt halv saa sødt, om du havde givet mig det ganske frivillig. See saa, nu gaaer vi da, og i Aften kommer jeg og synger en smuk Serenade uden for dine Binduer.

Beate.

Det skal De smukt lade være. Det er ikke Brug her til Lands.

Guilielmo.

Hvad der ikke er, kan blive. Det er Brug i Italien, og i Musiken maae I Siællandsfarere smukt lade eder sige af os Italianere.

De gaae.

Skoleholderen kommer med en flok Skolebørn, og med et Birkeris i Haanden.

Skoleholderen.

Forstyrer mig ikke i mine Betragtninger ved eders Sniksnak, forstyrer eder ikke selv, Børn! Bærer eder ad som gamle Folk, der have staaet til Confirmation, og ryster Børnene ud af Ærmerne. Choret, som har mig til Forsætter, og som skylder den naadige Frelsens Geburtsdags Celebration sin Tilværelse, er endnu ikke rigtig indstuderet. I have Gehørets Mangel, og røber ikke de musicaliske Indsigters Forraad. Imidlertid skal det dog nok gaae, haaber jeg; thi den gode Billie er dog i alle skønne Kunster det Fornemste. — Men hvad seer jeg! Her er jo en Plads i Lunden, hvis Bequemmelighed er endnu større til Festens Holdelse, end den, vi nylig vare paa. Besynderligt! remarcabelt! Her har jeg aldrig været før i dette Liv. Hvad seer jeg? En Steen, en stor Steen med et Navn paa. Sætter Briller paa Næsen, og læser snøvlende: F.R.E.I.A. Heureka, Børn! Ved I hvad, Børn? dette er et gammelt Alter, som jeg har opdaget. I seer selv allesammen, at jeg har opdaget det.

Børnene raabe:

Ja, det see vi allesammen.

Skoleholderen.

Derved vil Hosernes Grønhed opnaaes hos den naadige Herre. Han er en stor Ven af gamle antiquitetiske Oldjager, og søger næsten altid forgieves. — Folder nu eders Hænder smukt, Børn! saa skal eders Kundskabers Formerelse udvides ved Forfyndelsen om denne Steen og dens Hensigt. Børnene folde Hænderne. Seer I nu vel, Børnlille! I gamle Dage — hm — i Christian den Siettes Tid — hm — og før, Børn! før! — før den oldenborgiske Stammes Tid — var her — i Norden — efter den Tids brugelig Maade — og Overtro — en Gudinde, som — hm — ja — he — det sommer sig nok ikke, at jeg siger eder det, Børn! thi I er Børn, Børn! og — æ — med Børn maa man ikke tale om saadanne Ting..... Altsaa, Børn! — hm — vil vi bie, til I blive store, Børn! Forstaaer I mig, Børn?

Børnene i Munden paa hinanden.

Jo.....o!

Skoleholderen.

Nu, saa veed I da min Mening, Børn! Og paa den Maade kom vi ud af det. Saa vil vi da nu gaae videre, Børn! — Men jeg faaer et Indfald. Inden vi gaae videre, saa lader os engang først prøbere, hvorledes Geburtsdagscarmenet flinger her. Begynder, Børn! saa øver I eder ogsaa med det samme. Jeg skal føre eder an.

Børnene synge, Skoleholderen fører dem an, og slaaer Tact med Riset.

Den Naadige,
Den Graadige
Paa hele Sognets Hyldest
Med Flittighed

Dg Bittighed
Gjør hver en Fordring fyldest.

Hun takker saa,
Dg snaffer saa
Med hver en Mand paa Gaden;
O, gid i Aar
Alt Godt hun faaer
Af Driften og af Maden!

Hun smidsker ei,
Dg hvifker ei,
Men glæder fine Gæster.
Hun er os kjær.
Det ønskes her
Af Byens Skolemester.

Skoleholderen.

Bravum, Børn! Visen tager sig godt ud i det Grønne. Barestens J kunde holde Tact. Og saa er der ogsaa Nogle iblandt eder, som er saa ufornuftig og synger: „Af Byens Skoleholder“. J maae synge: „Af Byens Skolemester“, Børn! ellers rimer det sig jo ikke paa „Men glæder fine Gæster“, Børn! Har J ikke mere Dre for Prosadien i Poesien? Naa, nu kan J da gaae hjem for i Dag; men fives ikke paa Veien!

De gaae.

En Bændestue.

Herr von Bilbo

i gammeltdags Dragt med Allongeparuk.

Det er ingen Under. Jeg bander ellers aldrig, men

det er, Fanden bygge Reder i min syndige Siæl! ingen Under. Hvor man dog kan være dum, enfoldig, et Bæst, om jeg maa tale saa grovt. Piger er Piger, og ungerske Støvler er ungerske Støvler. Ricerlighed er Ricerlighed, og Parykker à la Caracalla og à la Brutus staaer ligefrem over Allongeparykker, ligesaa høit som Borgemesterne i Rom stode over Borgemesterne i Raadstuen. Jeg har aldrig vidst, hvori det egentlig staar. Jeg er en rig Mand, jeg er en moralsk rigtig Mand, jeg er en Adelsmand, jeg er en Mand i mine bedste Aar. Men som sagt: Støvler er Støvler, og Drenhaar er Drenhaar. Kort Best, lange Buxer! Nu omstunder har Cavalernerne i Benene, hvad de før havde i Brystet; man maa have Hiertet i Buxerne, naar man nu vil være Damerne tilpas. Hei, Henrik! Henrik! Kan den Karl ikke høre? Mig synes, jeg brøler høit nok. Henrik! Det er for Gud tungt for en gammel Cavaleer, at have en Domestique, som er døv paa Hørelsen. Henrik da!

Henrik kommer ind med en Bylt Klæder.

Bilbo.

Jeg træffer dig Femtedelen af din Løn, Uesl! for den defecte Sands. Lad mig see, 5 i 30, det kan jeg ikke, saa laaner jeg een, som er 10. Him — det er forbundet med Regnekunsten, at man altid skal huske, hvad man har in mente. Hvad har du der?

Henrik.

Klæder, Herre! som nylig er kommen fra Skrædderen.

Bilbo.

Fra Skrædderen?

Henrik.

Jeg lod ham ingen No have, Herre! førend han skyndte sig.

Bilbo.

Henrik! du er dog en Fandens Karl, en Dævels Karl, ret hvad man saadan kalder en Allerhelvedes Karl i god Bemærkelse, Henrik! Er de der alt? Og det har du saadan faaet Skrædderen til at skynde sig med, det langsomste af alle Insecter paa Guds brolagte Jord? Henrik! du er min Ven, min Alderdoms Støttestav. Seer du, nu er jeg god igien, Henrik!

Henrik.

Herren er lidt opfarende, men for Resten den bedste Mand, Siæl kan ligge i. Herren er en Engel i Dævelskikkelse, om jeg ellers maa betiene mig af denne noget dristige Metaphor.

Bilbo.

Matador, vil du sige, Matador. Havde du lært Noget, som du har Hoved til! Var du ikke saa gammel, som du er, saa skulde jeg sende dig til Pistolotsis Institut i Snebbendal, sær da du ikke godt kan høre, Henrik!

Henrik.

Det maatte da være paa et af de Steder, hvor man ingen Brygl faaer, men bliver straffet med Fornuftgrunde. — Men skal vi nu ikke flæde Herren paa?

Bilbo.

Jo, min Ven!

Henrik.

Her er Alting. Buxer har jeg ingen nye bestilt af, thi mig syntes, Herrens gamle vare vide nok.

Bilbo.

Belgiort! Du est en Dannemand, Henrik! du est en Dannemand.

. Henrik.

Nu først Støvlerne paa!

Bilbo.

Gierne, Henrik! gierne.

Henrik.

Na, hvor nu Herren strax fik Vægge!

Bilbo.

Det næste Par Støvler maa du lade Skomageren sætte nogle forlorne Smalbeen i, thi du veed, at jeg er noget tyk af Naturen over Anflerne.

Henrik.

Skal ikke manquere. — Manchetskiorten er ogsaa god nok. Nu Parykken!

Bilbo.

Ja, det er Hovedsagen. Er den à la Caracalla eller à la Brutus?

Henrik.

A la Brutus, Herre!

Bilbo.

Godt! jeg har aldrig funnet lide Caracalla, siden han gjorde mig det Oprør mod Cæssene paa Capitulatum i Rom.

Henrik.

Ja, det maa have svedet forbandet til Mortens- og Mikkelsaften. Var ellers ikke hans Døbenavn Catilina, Herre?

Bilbo.

Nok muligt. At han ikke fik sit Forsæt udført, derfor maae vi da takke den Guds Mand Cicero.

Henrik.

Herren vil nok sige Kikero.

Bilbo.

Nei, jeg vil sige Cicero, Henrik! med Tilnavn de Officiis. Hielp mig nu Parykken paa!

Henrik hjælper ham.

Saadan er det at have havt en god Opdragelse. Hvad man i Ungdommen nemmer, man ei i Alderdommen glemmer. Jeg Stakkel fik ei engang Tid til at løbe Latinfskolen heelt igiennem.

Bilbo.

Hvordan klæder Baryffen mig, Henrik?

Henrik.

Uimabelt! Herren seer saa brutal ud, som om han strax vilde hen og stifte Cæsar ihjel.

Bilbo.

Nu, det er mig hiertelig fiært.

Nu jeg haaber, at den Skønne
Dog engang vil stryge Seil.
Disse Klæder er saa fionne,
At det aldrig kan slaae feil.
Hendes pene Tomsrunyffer
Nu vil komme smukt tilkort;
Bed at see den Slags Baryffer
Flygter hver en Nykke bort.
Naar det Ydre man behøvler,
Stiger Venus venligt ned.
Støvlerne, som sagt, er Støvler,
Kiærlighed er Kiærlighed.

Henrik.

Jeg veed ikke, hvem Herren ligner meest, enten den atticanske Bapol, eller den vedicæiske Menu.

Bilbo.

Den atticanske Bapol? Ham huster jeg ikke længer, hvad det var for en Karl.

Henrik.

Han kaldtes ogsaa Bapol fra Bellevue, og var saa smuk, at der kom to Slinger op af Havet og kvalte ham af Misundelse.

Bilbo.

Du har Ret, Bellevue ligger tæt ved Havet. Du est en Dannemand, Henrik! Det er mig fiært, at have en Tiener, som dog intet reent Kiødhoved er. Farvel! nu iler jeg paa Kiærlighedens Binger; jeg tager Lars med mig. Farvel! Gaaer.

Henrik.

Lars er en undersætsig Karl, han maa ikke være god at føre tilveirs paa Kiærlighedens Binger. — Naa, nu skulde vi da til at revidere de gamle Klæder med hvad derudi befindes, thi dem tænker han da ikke mere paa. Rager i Lommerne. Fire Rigsdaler og nogle Smaapenge? Sm! Krummer er Brød. Mange Bække smaae gjør en stor Na. Min Herre huffer ikke godt, hvad han har in mente, derfor laaner han tidt een af mig, som er ti. Du est en Dannemand, Henrik! du est en Dannemand.

Putter Pengene i Lommen, og gaaer.

Bærelse hos Oberstens.

Obersten. Clausine kommer ind.

Obersten.

Ei, mit Barn! min egen Clausine! der har du faaet dig en smuk Krands af Viol. Den klæder dig wahrhaftig godt om dine brune Lokker.

Clausine.

Jeg fik den ude i Haven af en Gartnerpige.

Obersten.

Nu, er Haven ikke ret kommen i Orden? Er den ikke bleven ret net?

Clausine.

Overmaade net, fædere Fader!

Obersten.

Alt dette har jeg ladet gjøre, for at den kan see en smule maneerlig ud paa din Geburtsdag i Morgen.

Clausine.

Fader er saa god.

Obersten venlig.

Hør, Clausine! vær du nu ogsaa god. Ikke sandt, du tager Bilbo, du gifter dig med ham for min Skyld, du gjør mig den Gefall? ikke sandt?

Clausine.

Men hvor kan dog nu min gode Fader tale videre om den Ting? Have vi ikke vidtløftig nok afhandlet den hele Sag, og har De ikke givet mig Ret?

Obersten.

Jo, mit Barn! fuldkommen Ret. Du handler efter Grunde, du er consequent. Og det kan jeg lide. Der er ingen Ting i Verden, som jeg har mere Agtelse for, end Character og Fasthed. Men — jeg tænkte kun saa — om du maaskee ikke skulde have faaet andre Tanker siden i Gaar. God gammel Ben — lidt gammeldags — rørig Mand — stærk af sin Alder — Eh bien! du vil ikke, du handler consequent. Men jeg vilde kun gjøre dig opmærksom paa, at man finder ikke slige Mænd paa Gaden, Clausine! de voxer ikke paa Træer.

Clausine.

Paa Træer voxer de rigtig nok ikke, men paa Gaden kunde man dog vel finde dem, om man søgte lidt. Jeg

beder, fiære Fader! tal ikke mere derom. Herr von Bilbo er gammel og sær, jeg er ung og munter, og lige Børn lege bedst.

Obersten.

Bravo, Barn! du taler som en Cicero. Kong Salomons Ordsprog er ikke klogere, end det, du der sagde. Lad den gamle Nar løbe! Det skader ham ikke. Hvad vilde min Søn paa den Galei? Jeg admirerer din Absigt. Men — jeg tænkte kun saa — brav Mand — gammel Ven! — Man vilde gierne gjøre Alle det tilpas. — Det kommer altsammen an paa dig. Det er dig, som skal have ham, og ikke mig. Var det mig, jeg siger dig det reent ud, Clausine! jeg tog ham med Kyshaand.

Clausine.

Men da det nu er mig —

Obersten.

Saa taer jeg ham ikke. Ikke meer om den Ting! Han kommer ellers herhen i Eftermiddag. Han er her snart, maaskee strax. Jeg vil gaae bort, thi jeg skammer mig som en Hund over at jeg skal sige ham Nei. Jeg lader eder være alene. Du gjør, hvad du vil. Punctum!

Clausine.

Vel, min Fader!

Obersten gaaer, men kommer igjen.

Du gjør, hvad du vil.

Clausine.

Ja, min Fader!

Obersten venligt overtalende.

Og hvad jeg vil?

Clausine.

Efter hvad der er talet, stemme vi jo overeens.

Obersten hurtig.

Du tager ham altsaa —

Clausine falder bestemt ind.

Ikke.

Obersten langsom.

Du tager ham altsaa ikke! Rigtig, saadan var det, saadan bør det være. Consequent! consequent! Affides, i det han gaaer. Naar hun seer ham selv, saa bliver hun nok bevæget. Godt Hierte, men lidt egensindig, paastaende. Hun tager ham nok, tænker jeg. Gaaer.

Clausine.

Naar Hiertet høit for en Yngling slaaer
Med sunklende Dine og sortbrune Haar,
Da er der kun lidet tilovers for den,
Som gammel og graa
Kan neppe gaae,
Om end han var Faderens kæreste Ven.
Ak, skal jeg da evig sukke,
Ewig kun græde og klage?
Kan du dit Dre tillufke?
Kommer du aldrig tilbage?
O, hvis med dig mig Skiebnen foreente,
Havde jeg, Vilhelm! dig i min Favn —

Bilbo,

som er kommen ind og har hørt de to sidste Linier, skælver af Glæde,
sniger sig bag paa hende, og omfavner hende.

Her er jeg. Var det ei mig, du meente?

Clausine forvirret, i det hun gjør sig løs.

Nei....

Bilbo.

Og Vilhelm er dog mit Navn.

Clausine.

Herr Bilbo! Min Gud!
Hvordan seer De ud?

Bilbo.

See, hvad Rærlighed formaaer:
Nye Klæder, nye Haar!
Solen smelter Biergets Sne,
Blomsten er igien at see.
Søde Clausine! vær nu mild.
Elskov gjør Jis til Jld,
Elskov gjør Ung af Gammel.

Clausine.

Elskov gjør Elskov vammel.

Bilbo.

Haabets Blomst af Elskov voxer.

Clausine.

Dg paa hver en alfar Dei.

Bilbo.

Kom dog ei med Paradoxer!

Clausine.

Kom med Elskov heller ei!

Bilbo.

Lad min brændende Bøn Dem røre,
Rynte dog ikke de skønne Bryn!

Clausine.

Hav Medlidenhed med mit Dre,
Hav Medlidenhed med mit Syn!

Affides.

Jeg seer nok, at jeg paa ingen anden Maade stiller mig ved
den gamle Nar, end ved at sætte i Værk, hvad jeg har
besluttet.

Bilbo.

Tænk paa mine tre Herregaarde, kæreſte Sinemoer! paa mine gode Egenskaber, og min Paryſ à la Brutus, paa at jeg ſom en tro Hyrde har opholdt mig fiorten Dage her ude paa Landet, for at have Dem i Nærheden, for Commoditetens Skyld. Jeg bander ellers aldrig, ſær om Hverdagen, men Fanden raſle Effen eller Ueffen med mig om en Flaſke ſydende Beg, om jeg ikke er ſaa for= liebt —

Claufine undſeelig.

Herr von Bilbo! ſiden De da trænger ind paa mig med ſaa megen ungdommelig Heſtighed, ſaa nødes jeg til at giøre Dem en Tilſtaaelfe.

Bilbo.

Ret ſaa, kæreſte Clauſine! ret ſaa.

Claufine.

Men da min Undſeelfe —

Bilbo.

Na hvad! lad Undſeelfen ryge ad Helvede til. Det er en Fordom, en Levning af den barbariſke Middelalder.

Claufine.

Deønſker en endelig Erklæring, Herr von Bilbo! og jeg har længe været betænkt paa at give Dem den; men da Læben negter mig ſin Tienefte, ſaa maa et Tegn erſtatte, hvad Ordet ikke formaaer.

Bilbo affides.

Hun vil give mig et Tegn? Det er et godt Tegn. Goit. Kom med Tegnet, Barn! kom med Tegnet.

Claufine.

De erindrer, at vi en Aften i ſmukt Maaneſkin gif igiennem Skoven ſammen.

Bilbo.

Åt ja! Det var en deilig Aften. Dengang var jeg endnu gammeldags klædt. Maanen blandte sit hvide Skin med Budderet paa min Paryk, og straaede saa sværmerisk ned giennem de tykke Lov paa mine velborstede Solv-Skospænder.

Clausine.

Vi kom til en Plads i Skoven, hvor der laae nogle store Kampestenene oven paa hinanden.

Bilbo.

Der sank jeg paa mine Knæe, og gjorde Dem en formelig Kiærlighedserklæring.

Clausine.

Men blev forhindret midt i Talen —

Bilbo.

Da mine sorte Emises Buxer i det samme brast for Knæerne, saa at Uldstrømpen foer ud, som den blege Maane giennem Skyens Rift paa Himlen. O, jeg erindrer det altsammen!

Clausine.

Nu vel, Herr von Bilbo! Ved dette gamle Alter, som De selv kaldte Kiærlighedens, er der en stor tyk Bust. Dersom De vil umage Dem derhen, saa vil De bag denne Bust finde en Gave, som vil sige Dem mit Hiertes endelige Mening. Min barbariske Undseelse tillader mig, som sagt, ikke at sige Dem den selv. Lev vel saa længe, kiære Herr von Bilbo! Reier, og gaaer.

Bilbo fuld af Glæde.

Søde Clausine! først et Ord. — Hun er alt fløiten. Begeistret. Hun forsvandt, som Jægerens Hund, paa Maanens Horn, i Nattens Blæst — som Klopstock siger i sin Dschade. Lyksalige Bilbo! hvad kan det være? Et bræn-

dende Hierte! Et Par Duer, som nebbes! En Vergißmein-
nicht! Bore Navne i Dræk — i Træk, vilde jeg sige. Amor
ridende skrævs over en Tønde — nei, det er sandt, det er
Bacchus, Gud for Viinhåndelen. Jeg iler, trods min
Podagra, trods mit Sting i Siden, trods mine Liigtorne.
Kiærlighed overvinder Alt, den udretter Alt. Den har
giort Markerne flade og Steilerne bakkede, hvad vilde jeg
sige, Bækkerne steilede. Den brøler giennem Rattergalens
Stemme, og piber igiennem Ufrudtet paa Marken. Jeg
iler efter Tegnet, jeg iler. Gaaer.

Obersten. En Tiener.

De komme hurtig ind ad den anden Dør.

Obersten.

Saae den fremmede Gartner mig?

Tieneren.

Nei, Herr Oberst!

Obersten.

Du lader dem ogsaa altid rende lige ind; kan du
ikke passe paa? Havde han seet mig, saa havde han ikke
sluppet mig, før jeg havde taget ham i Tieneste; det er
jeg vis paa. Lad ham gaae, siig, jeg er ikke hjemme.
Jeg har arvet nogle Penge, det er sandt; men Rigdom
kan faae Ende, og om det saa var den hovedrige Mand
Atapaliba, saa kunde han dog ikke fylde Salen med Guld,
skjøndt det giældte hans Liv.

Tieneren.

Han bad mig flye Obersten sit Skudsmaal.

Obersten.

Naar jeg ingen Gartner bruger, saa bruger jeg heller
ikke hans Skudsmaal. Kan du ikke begribe det, Karl?
Tieneren vil gaae. Hvor skal du hen?

Tieneren.

Jeg vilde bringe ham det tilbage.

Obersten.

Vi lidt! Jeg kan dog sagtens kikke deri, for Løiers Skyld. Fly mig det! Læser. Hm! gode Studsmaal. Tilfreds. Et Genie! gjør nye Anlæg. Der Teufel! I en anden Tone. Hm! Projectmager! Nar! tydst Vindbeutel! Lad ham rende! Tieneren vil gaae. Hei, Caspar! du er ogsaa saa forbandet gesvindt. Lad ham komme ind! See paa ham kan jeg dog uden Penge. Tieneren gaaer. Nei, nei, nei, Caspar!

Tieneren.

Herre!

Obersten.

Lad ham komme ind, Caspar! Tieneren gaaer. Er dog curios for at see den Karl.

Gartneren

kommer ind med en stor Havesax under Armen, og gjør mange Complimenter.

Unterthänigster Diener, min Herr Obrist!

Obersten.

Serviteur! Han søger Tjeneste hos mig?

Gartneren.

Getrossen, gnädiger Herr! getrossen.

Obersten.

Hvad duer han egentlig til?

Gartneren.

Til Alting, Herr Obrist!

Alf min Studsmaal De kiender mich schon.

Gartner bin ich von Profession,

Hækker jeg planter i frumme Gange,

Graber Canalen ut som en Schlange,

Krandsjer den rundt mit Blümelein;
 Lächeln so lieblich in Sonnenschein.
 Grinder kan jeg til Byen gaae,
 Tiden med Indfald Dem forschlaae;
 Um zu stellen den Hunger und Durst
 Spiller jeg Dem en god Hans Wurst,
 Klipper med Sagen, singer med Munden,
 Drikker paa Oberstens Sundhed und Liv
 Gierne Pocalen ud til Bunden.
 Alles zu Nutzen und Tidsfordriv!

Obersten.

Ja, det er altsammen ganske godt, min fiære Ven!
 Men jeg har ikke Raad til at holde saa mange Folk.

Gartneren.

Bo Vennen ansees ikke, Herr Oberst! men kun paa
 en honnet Dmgang.

Obersten.

Kan han flippe Historier ud i Hækker, Gartner?

Gartneren.

Ja, grausam, Herr Oberst! Jeg har een Sted faaet
 en Bræmie, hvor jeg udflippede Jerichos Beleiring mit
 Maurenes Instirtelse und Basunernes Lid.

Obersten.

Der Tausend! det var store Ting; thi sæt ogsaa,
 at det er en Helvedes Løgn, hvorom jeg ikke tvivler, saa
 er alene Løgneren Pengene værd. — Nu, det er mig fiært.
 Jeg trænger just til en Karl, som kunde flippe mig godt
 Gestalter ud i Hækker. Jeg har mange af dem i min Have,
 og ønskede gierne at gaae noget en gros i denne Kunst.

Gartneren.

Darin thun Sie sehr wohl, hochzuverehrender Herr!

At handle en gros er for nærværende Did den Kunst af alle Kunster, som fæder sin Mand bedst.

Obersten.

Disse Canaler og Diævelskaber kan jeg ikke lide; derimod en smuk Bugbomsfugl i en net, tæt og velreven Hæffegang — det giver en Hauge et vist ærværdigt Udseende.

Gartneren.

Richtig, Herr Oberst! om saadan en Hauge kan man sige, dat det er en Hauge, som baade har Neb und Kleer.

Obersten.

Hør nu, Gartner! jeg har en stor Hæffe henne ved Parken; der har jeg tænkt paa at faae Historien udklippet om Laban og Jacob, og Faarene, og Vandet med Kieppene. Jeg har en Kaffelovnsplade derinde, som han gierne kan tage til Mønster, da det er Sommer, og vi ingen Stuevarme behøve i denne Tid.

Gartneren.

Herr Obersten vilde also have den Stikke in Basrelief?

Obersten.

Ja!

Gartneren.

Ha! ha! ha! Nu veed jeg, hvad Obersten vil prøve.

Obersten.

Nu da?

Gartneren.

Obersten vil prøve, om jeg er en Windbeutel.

Obersten.

Er han dog saa fløg?

Gartneren.

Men i saadan en Snare kunde jeg ikke falde, uden jeg hafde en Haarbeutel. Nein, Herr Oberst! egyptische Obelisker, Pyramider, und andre solche Kleinigkeiten,

Damer mit Bocher paa, Fugle und andre fiiirbenede Diir, so vidt strækker sig min Kunst, Herr Oberst! aber weiter nicht.

Obersten.

Der har han da Fæstepenge; og gaa saa ned i Kioffenet, og saa sig Noget at bide paa. Har jeg saa mange Folt, kan jeg sagtens have ham med.

Gartneren.

Ergebenster Knecht, Herr Oberst! ergebenster Knecht. Will Ihnen ein sehr nützlicher und uneigennütziger Diener sein. Aber, um nicht das Eine ins Andre zu reden — hvor er Beien til Kioffenet?

Obersten.

Der.

Gartneren.

Allerunterthänigster Diener, Ihre Gnaden! Will so=gleich meinen Dienst anfangen. Gaaer.

Obersten.

Det er en Uglspil, vittig Canaille. — Du gode Gud! bare det nu ikke er en Spidsbube. Det var en dum Streg af mig. Jeg lader altid mit gode Hierte trække af med mig. Nu, det faaer at komme derpaa an.

Skoleholderen og Jacob; den Sidste med en stor Sæf paa Nakken.

Skoleholderen.

Tilgiv, bevaagne Herr Oberst! at jeg kommer uden at lade mig anmeldte. Tieneren var ikke tilstede. — Bliv tilbage, Jacob! siger jeg.

Jacob.

Bliv selv tilbage, siger jeg; og lad mig komme frem med min Pose.

Skoleholderen.

Jeg har Ting af Bigtighed at forebringe.

Jacob.

Ja, jeg ikke desto mindre. Derjom han funde see igiennem Sæffelærred, saa vilde han forundre sig.

Obersten.

Jacob! er du gal? Har du ikke mere Respect?

Skoleholderen.

Skylder du mig ikke din intellectuelle og moralske Dannelse, Anegt?

Jacob.

Har J ikke faaet fir Skilling ugentlig i rette Tid? Saa veed jeg baade den intægtuelle og borealske Dannelse er betalt. Ak, naadige Herre! lad Skolemesteren gaae, at jeg kan faae Audientz.

Obersten.

Jacob! du veed, at du er et Fæ.

Jacob.

Ja, naadige Herre! det veed jeg.

Obersten.

Jeg kan ikke bruge dig til nogen Ting, og sender dig derfor af Medlidenhed ud, at opgrave mig Urner og Steenknive og saadan noget Skrafsammen til mit Naturalieccabinet.

Jacob.

Ja, naadige Herre! der er ikke et Ord Løgn i hvad han endnu har sagt.

Obersten.

Og har du ikke selv tilstaaet mig, at du ikke duede til at opdage det Bitterste?

Jacob.

Jo; men nu tager jeg mine Ord i mig igien, thi det er Løgn i min Hals.

Obersten.

Hvad har du da der i din Pose?

Jacob.

En Kæmpe, Husbond!

Obersten.

Hvad for Noget?

Jacob.

En Kæmpe, siger jeg; heel og holden, som han er kommen af Moders Liv. Af Veien, Skolemester! at jeg kan læsse ham af. Han er tung, som en Ulykke, efter sin Død.

Obersten.

En Kæmpe?

Jacob.

Ja, ja! en Kæmpe, en Jette, en Rise, som her vrinlede af i gamle Dage, indtil Syndfloden kom og druknede de Hunde allesammen.

Obersten.

Jeg kan ikke blive flog paa den Snaf.

Jacob.

Ja, saadan er det, at see sig om i Verden. Havde jeg nu aldrig været i Husbonds Neutraliecabinet, og seet alt det Dævelskab, saa havde jeg ikke forstaaet mig paa'et. Det er Magen til den døde Karl, der har kostet Husbond saa mange Penge, og som er faldet ned fra Maanen; hvorfor han ogsaa hedder Maaneden, eller hvad det er.

Obersten.

Mumien?

Jacob.

Ja, rigtig! den, Husbond han har givet tusind Daler for. Men min koster Ingenting, og dersom det nu er en Han og en Hun — men det er da endelig sandt, de ere døde.

Obersten.

En Mumie! Men saa sig dog —

Jacob.

Jeg grov, som Husbond befalede mig, nede i Høien ved Ellemosen. Der er forfærfelig megen Jord i saadanne gamle hedske Gravhøie. Endelig fandt jeg denne Karl, som jeg nok troer skal være ægte, saa at Husbond kan have Ure af ham i sit Neutralieabinet.

Skoleholderen.

O, lad os see, Jacob!

Jacob.

Ja, det troer jeg nok, nu vil han see; før var han saa stor paa det, og lod mig høre, jeg havde Dannelsen.

Obersten.

Naa, ingen Sliddersladder! Ruf op!

Jacob

aabner Sækken, og tager en gammel trofket Portstolpe ud med en Knap for Enden.

Sikken en Karl! Det var anderledes Folk, end nu omstunder.

Obersten.

Dit Bæst! det er jo Enden af en gammel Portstolpe.

Jacob.

Af en Portstolpe? Ja, saa vil jeg alle mine livsfødte Dage gielde for en Porthund. Lad sig sige, Husbond! af Folk, der har bedre Forstand. Det er en Mumie; kan han ikke see, der sidder Hovedet jo endnu?

Skoleholderen.

Ha ha ha ha!

Jacob.

Grin af Satan, Skoleholder! og ikke af den salig Siæl. Han har kanskee været en bedre Christen, end J.

Obersten.

Det er en Portstolpe, siger jeg dig, Karl!

Jacob.

Jo, nu skal man nok see, at man gjør Portstolperne den Ære og begraver dem i gamle hedenske Gravhøie. See, naadig Herre! Karlen har været sine fulde tre Alen lang.

Obersten.

Gaa, Dødsmer! Jeg kan ikke bruge dig til nogen Ting.

Jacob grædende.

Kan Husbond heller ikke bruge Mumien i Neutralie-kammeret?

Obersten.

Gaa! siger jeg. Paa Diebliffet ud af Bærelset med det Snavs!

Jacob,

i det han stopper Stolpen i Posen, og tager den paa Ryggen, ved sig selv.

Det kan gierne være, at det er Kong Pharao i Ægypten, som druknede i det røde Hav. Men saadan gaaer det: Naar Døren er luft, og Lysset er slukt, da er den glemt, som ude er luft. Det er ikke værd, at nøde Godt i Ondt. Lad os gaae, Deres keiserlige Majestæt!

Jacob gaaer. Obersten gaaer fortrædelig frem og tilbage.

Skoleholderen.

Jeg beder Herr Obersten ikke at tænke længer paa den Daare, men at række et naadigt Øre til mine Ord. Begge Hændernes Guldstab i Anledning af den kiære Frødens Geburtsdags Celebration er noksom bekiendt, og trænger ikke til nogen nøiere Analyse. Jeg har slæbt, som et Bæst.

Obersten.

Jeg veed, min gode Mand! at han gjør sig megen Umage for min Skyld. Den unge Spillemand kommer dog?

Skoleholderen.

Løstets Givelse fremavlede et sikkert Haab. Men Characterens Besynderlighed hos den unge Apollo er fielden. Han spiller ikke for Penges, men Vres Erhvervelse; ikke for Mandfolks Fornøielse, men Fruentimmers; ikke for stygge Fruentimmers Fornøielse, men smukkes.

Obersten.

Riære Mand! baresten han vilde vænne sig af med den forunderlige Stil.

Skoleholderen.

Hielpordenes Fyldefalk i de levende Sprog søger jeg saa meget som muligt at dræbe, naadige Herre! Ordnes ciceronianiske Kraftcompacthed —

Obersten.

Nu, godt! han vil slaae Sproget ihjel. — Saa altsaa Spillemanden er saa løierlig?

Skoleholderen.

Men komme gjør han; thi han sagde — jeg taler hans Ord, og ikke mine: Om end Frøkenen var saa hæslig, som den sovende Venus i et Boxcabinet, sagde han, saa skulde han dog komme, da Kammerjomfruens, Beates, Skionhed var befunden tilfredsstillende.

Obersten.

Sagde han det?

Skoleholderen.

Ord til andet; undtagen at jeg sætter det i noget bedre Stil, thi ved Italiens Giennemreise har Modersmaalets Forglemmelse havt en bestandig Formerelse.

Obersten.

Gid Fanden havde ham med alle hans Eljer.

Skoleholderen roer.

Band ikke Elsenavnet, naadige Herre! Det var min
jalig Hustrues Nomen proprium.

Obersten.

Det er altsaa en ægteskabelig Kiærlighed, han bær til
alle Sprogets hyppige Elser?

Skoleholderen.

Det er jo en uskyldig Fornøielse.

Obersten.

Fornøi han Else uskyldigt længe nok!

Skoleholderen.

Men nu kommer Forkyndelsens Bedsthed: Som jeg
gaaer igiennem Skoven i Dag med mine Skolebørn, som
havde indstuderet det af mig forfattede Carmen i Anledning
af den høie Fødselsdag, og som jeg kommer paa en Plads,
falder mine Dines Direction pludselig paa nogle Kampe-
stene, hvis Størrelse ere af en usædvanlig Størhed; og
ved den end ydermere nøiere Beskuelse finder jeg Navnet
Freias Udhuggelse derpaa med store latinske Bogstaver,
hvoraf jeg gjør den Slutning, at man i gamle Dage har
benyttet sig af dette Alters Brug til den gamle Forelskelses-
gudindes Tilbedelse.

Obersten.

Hvad siger han, Skoleholder! Et Alter med Freias
Navn paa?

Skoleholderen.

Som, efter Udseendet at dømme, i det mindste er hugget
et Par tusind Aar før Verdens Skabelse.

Obersten.

Det skal i Naturaliecabinettet.

Skoleholderen.

Jeg er forvisset om, at Menighedens ikke ubetydelige

Antal Heste vilde giøre et frugtesløst Forsøg paa dets
Borttræffelse. Men jeg har en anden Plan, naadige
Herre! Hvad om Høitiden i Morgen blev bestemt til at
holdes der?

Obersten.

Fortræffeligt! Byen jeg skal samle,
Unge Folk og Gamle.

Der er Rum til et Springom,
Deideridom! og Deideridom!
Der med Lyft og Sang og Brag
I hædre hendes Fødselsdag.

Skoleholderen.

Og hun skal staae
Med Blomsterfrandsen og Biælde paa,
Udklædt som Forliebelsens Gudinde,
Og alle de Karle og Piger forbinde,
Som Obersten har bestemt til Forening
Paa denne Dag, efter min Formening.

Obersten.

Er han gal?

Skoleholderen.

Gud bevare!

Obersten.

Er han fuld?

Skoleholderen.

Ikke heller.

Obersten.

Min Datter med Biælde?

Skoleholderen.

Naa, dem kan man jo spare.
Naadigste Herre! bliv ikke vred,
Hvis jeg har talt i Enfoldighed.

Jeg vil ei fornærme Respecten,
Men ifkun formere Effecten,
Til Høitidens bedre Opnaaelse.
See, det er min Sandheds Tilstaaelse!

Obersten.

Alt godt, min Ven!

Skoleholderen.

Saa maae vi da tænke om igien,
Paa Noget, som Frøkenen mere kan hædre —
Og som flæer hende bedre.

Obersten.

Gjør det, saa skal jeg hans Biisdom skatte.

Skoleholderen speculerende.

Harde vi bare to dygtige Katte!
Dog de maae vel findes i hele vort Sogn.

Obersten.

Hvad skal de?

Skoleholderen.

De skal trække Frøkenens Bogn.

Obersten.

Min ærlige Mand!
Tilfældt han det mager,
At jeg maa troe, hans Bid og Forstand
Maae findes blandt Bortkomne Sager.

Skoleholderen.

Eia, fiære Herr Oberst! eia!
Frøkenen skal jo agere Freia,
Og Mythologien siger for sand:
Hun havde af Katte et kosteligt Spand.

Obersten.

Min Datter skal ei være Gudinde.

Skoleholderen.

Ikke det? Ja, pyt!

Saa faaer vi at tænke paa noget Nyt. —

Hvad siger Herr Oberst om: Freias Præstinde?

Obersten.

Præstinde? Det er mere devot.

Det Indfald er kosteligt, Schwerenoth!

Skoleholderen.

Uf hvad der er skeet,

Herr Oberst har seet,

Herr Oberst maa mærke:

Opdagelse

Opdragelse

Og Pligtens Jagttagelse

Hos mig er lige stærke.

Obersten.

Nu er jeg ham bevaagen;

Det Indfald var ei slet.

Skoleholderen.

Men kommer der ei Nogen?

Obersten.

Folg i mit Cabinet!

Skoleholderen.

Nu er mit Hierte let.

De gaae.

Lunden om Freias Alter.

Herr von Bilbo. En Tiener.

Bilbo ved Indgangen.

Du bliver staaende der, Lars!

Lars.

Ja, Herre!

Bilbo kommer længer frem.

Dine Fødder ere ikke værdige til at betræde dette hellige Sted. — Ha, det banker i mit Hierte, som i en Smedde=Økse. Det er Vulcanus, som banker mit Hierte, fordi jeg er forliebt i hans Kone. Jeg har altid forholdet Ricerlighedens søde Besvimelser for Indbildning, og Noget, som kun fandt Sted i den justinianske Corpus juris og den Altonaer Mercur og andre saadanne Rester af en glødende og overspændt Phantasie; men nu mærker jeg, det er noget ganske Andet. Salig Gertrud tog jeg for Pengenes Skyld; derfor kom ogsaa Himmels Straf over mig med den forbandede Dreng, der løb bort. — Her er Stenen. Af, den vil vælte en tungere Steen fra mit Hierte, end den er selv. — Hvad er det? Der staaer Noget skrevet derpaa med latinske Bogstaver? For første Gang i mit Liv fortryder jeg, at jeg ikke har lært Latin. Lad mig see: Een, To, Tre, Fire, Fem. B, J, L, B — Vo! Det er mit Navn, det bander jeg paa. Men det ene B er ikke ganske, som det andet, og jeg har jo to B'er i mit Navn. Lad see: B, det er strax eet B; J, det er en Vocal, L, det er ogsaa en Vocal, og B er nok et B, og D er en Consonant. — Af, det er sandt, jeg har jo en Tiener med. Det Dødsmerbæst kan sige mig, hvad der staaer. Hei, Lars! kom hid, og læs, hvad her staaer. Jeg kan ikke see uden Briller.

Lars.

Der staaer Freia, Herre!

Bilbo.

Freia! Hvad er det? Er det Noget, man kan spise?

Lars.

Det var en Afgud for Kiærligheden i Mexico eller Algier, jeg kan ikke huske det. Det er længe siden, jeg læste Hübners bibelske Historie.

Bilbo.

Ha ha! nu husker jeg det. Det var ham, som blev brændt af Capitain Kof, da han opdagede Amerika. Det har jeg læst i Campest Robinson, førend du blev født. Gaa du kun hen paa din Plads igien. Tieneren gaaer. Freia! Kiærlighedsafguden i Algier! O, du lyffelige Bilbo! Det har hun selv udhugget, den lille Staffel, for at overraske mig. Hurtig nu til Bussen! Der skimter noget Guult. Det er Gaven. Den er i en stor Kurv. Hei, Lars! kom, og hielp mig denne Kurv ud af Bussen. Lars kommer, og hjælper. Der er den. Victoria! Riger begierlig deri. Hvad nu? der er jo Ingenting deri.

Lars.

Ikke Andet end et lille Brev.

Bilbo.

Et lille Brev? et lille Brev? Fly mig det, om det er nok saa lille. Lars sner ham det. Salvo Titulo Herr von Bilbo. Salvo Titulo! Det er mig. Brækker og læser det:

Den tørre Green indsfletter sine Arme
Fast om sin Naboes Liv, forbrændt af heden Sol;
Paa Elskov uden Kraft og uden Varme
Et pæsseligt Symbol.
Tag denne Kurv, og lad dig Kurven sige,
At Rige favner Rige!

Bilbo vender sig om, og slaaer Lars paa Snuden.

Lars.

Au! hvorfor slaaer Herren mig?

Bilbo.

Kiøter! spørger du om, hvorfor jeg slaaer dig? Er det Foræringer at hyde Folk?

Lars.

Jeg har jo aldrig foræret Herren det Bitterste.

Bilbo.

Hvem siger, at du har foræret mig Noget, dit Bæst? Frofennen har foræret mig Noget, det er værre. Ha, for Satan! Efter lang tro Opvartning og nye Klæder! Mig! Men Fanden giøre mig til en Springgaas, om du ikke skal faae det betalt, Mamsel! At give mig Kurven! Kurven! Griber Lars i Brystet. Hør, Karl! hvad vil det sige, at give en ærlig Mand Kurven?

Lars.

Herren er altid saa urimelig, naar han er hidsig.

Bilbo.

Har jeg ikke Marsag til at blive urimelig over saadanne Riim? Men det er et dumt, tøstet, miserabelt Indfald. En Klædefurv, som fornuftige Folk bringer Tøi ud paa Blegdammen i — at giøre den til et Symbol! Du havde fortient, din Æsel! at jeg skulde hugge Hovedet i Stykker paa dig.

Henrik kommer løbende.

Åh, Herre! jeg har gjort en stor Opdagelse.

Bilbo.

Jeg ogsaa.

Henrik.

Jeg har seet Herrens Herr Søn, den unge Junfer Vilhelm.

Bilbo.

Den Landstryger, som jeg i tre Aar ikke har hørt det Mindste til?

Henrik.

Han gaaer herude omkring, og agerer Guitarspiller.

Bilbo.

Nei, det har jeg endnu ei oplevet!

Jeg er næsten kvalt.

Det gaaer over Skrævet,

Nei, det er for galt.

Synker fortvivlet ned i Kurven.

Tienerne.

Kære Herre! reis sig dog.

Bilbo.

Rad mig ligge, dumme Drog!

Tienerne.

Al, vi høre Nogen gaae.

Bilbo.

Bær mig hen da i en Braa!

Tienerne.

Vil ei Herren gaae den Vej?

Bilbo.

Nei! nei! nei! nei!

Tienerne.

Du min Gud! hvad vil det sige?

Han har faaet et Fandens Stød.

Bilbo.

Nedrig Son og utro Pige!

Ha, det blier min visse Død.

Tienerne bære ham ud af Skuepladsen i Klædefurven.

Anden Act.

Bærelse.

Claufine spiller paa sin Harpe, og synger. Beate lytter omkring.

Claufine.

Af, Elskov! du fryder det unge Bryst.
Hvo kan vel lægge paa Hjertet Skiul?
Hvad Lyst er salig, som Elskovs Lyst?
Men, Elskov! du ligner en Sommerfugl.

Du sidder saa nær, paa de Lilier nær,
Men sidder der kun saa kort, saa kort.
Din Vinge blaaner i Purpurficer;
Men griber jeg til — o, da flyer du bort!

Af, smut kun igiennem de spæde Løv,
De purpurne flagrende Vinger hæv!
Thi, fanger jeg dig — da gaaer af dit Stov,
Og du blier graa, som en Spindelvæv.

Beate.

Det er dog rigtig Skade, fiære Froken! at man ikke
kan fange Elskov, førend Farven strax skal gaae af ham.

Clausine.

Ja, vist er det Skade.

Beate.

Det kan dog aldrig være den sande Elskov. Det maa være saadanne Elskover, som de unge Herrer altid have nok af. Som nu for Exempel denne Herr Guilielmo.

Clausine.

Ja, der har du jo gjort en Erobring.

Beate ængstelig.

Åh, fiære Frøken! han sagde, at han vilde komme og synge en Iliade, eller en Henriade, uden for mine Vinduer i Nat, som det er Brug i Italien. Hvad skal der blive af, fiære Frøken?

Clausine.

Jh nu! intet videre, end at du hører paa ham, takker ham, og gaaer til Sengs.

Beate.

Ja, men det kan jo give Opsigt. Og hvad vil Folt tænke?

Clausine.

De vil tænke, at Guitarspilleren er lidt forelsket i dig, og at du ikke græmmer dig til Døde derover.

Beate.

Nei, fiære Frøken! det maae Folt for Guds Skyld ikke tænke.

Clausine.

Jh, men hvad Ondt er der da i det? Du har jo ingen Elsker, hvis Jaloufie du kan opvække.

Beate.

Åh, fiære Frøken! — men De maa for Himmelen's Skyld ikke sladdre af Skole.

Clausine.

Nei, det lover jeg dig.

Beate med nedslagne Bine.

Å! jo! jeg har en Elsker.

Clausine.

Og det er?

Beate.

Det er den nye tydske Gartner med den store Sag.

Clausine.

Beate! er du fra Forstanden? det Daarefistelem!

Beate.

Daarefistelem? Ja, gid Daarefisten var fuld af saadanne Medlemmer! Seer De, kære Frøken! jeg maa fortælle Dem den hele Sag. Det er en ung smuk Gartner fra Nabogodset, som længe har havt et godt Blik til mig. Da han nu vidste, at Deres Herr Fader var en munter og spøgesuld Mand, saa købte han sig den store Sag for sine Sparebøsspenge, og gav sig til at agere saadan en Karl, for at komme i Oberstens Tjeneste; thi almindelige Gartnere havde han nok af, og vilde ikke have fleer.

Clausine.

Er det sandt, hvad du siger?

Beate.

Kære Frøken! hvert Ord er desværre alt for sandt. Thi hvad vil Folgen blive? Deres Herr Fader bliver fortørnet og jager ham bort, og jeg tager min Død derover; saa har han det saa godt.

Clausine.

Nei, du kære, gode Pige! det skal aldrig skee. Han spiller altsaa denne Rolle af Kiærlighed til dig?

Beate.

Ja, det maa jeg rigtig nok sige til hans Undskyldning. Det er af den rene pure Kiærlighed til mig.

Han elsker varmt og uden Skrømt,
 Han er saa smuk og raff tillige.
 Han favner mig saa ømt, saa ømt,
 Og kalder mig sin søde Pige.

Først var jeg lidt mut,
 Først var jeg lidt but;
 Man maatte sig vel til lidt Kulde tvinge.
 Da, tænkt! da trued den raske Gut,
 At ud i Kiæret han vilde springe.

Han elsker varmt og uden Skrømt,
 Han er saa smuk og raff tillige.
 Han favner mig saa ømt, saa ømt,
 Og kalder mig sin søde Pige.

Nu vidste vel jeg,
 At Kiæret just ei
 Saa dybt var, at rigtig han drukne funde;
 Men at han for min Skyld blev vaad — o, nei!
 Nei, det tillod jeg ham ingenslunde.

Han elsker varmt og uden Skrømt,
 Han er saa smuk og raff tillige.
 Han favner mig saa ømt, saa ømt,
 Og kalder mig sin søde Pige.

Claufine.

Min gode Beate! siden det hænger saaledes sammen, saa lover jeg dig, at du skal blive lykkelig. Du skal faae

din Gartner, og han et Levebrød paa min Faders Gods. Det er en Bøn, som han ikke vil negte mig paa min Fødselsdag i Morgen.

Beate.

Kiære, kiære Frøken! hvor De gjør mig lykkelig, hvor De gjør mig ufølgelig lykkelig.

Clausine.

Din Lykke glæder mig, som det var min egen.

Beate bekymret.

O, kiære Frøken! gid jeg ogsaa kunde glæde mig over Deres Lykke.

Clausine.

Glaa ikke paa den Stræng! Da du nu elsker, saa veed du, hvad det vil sige, at have mistet sin Elskede, især naar man selv har bortstødt ham.

Beate.

Arme Frøken!

Clausine.

Beflag mig ikke, og tal ikke mere derom! — See saa! Naar jeg saaledes et Dieblif har været tungsindig, saa bliver jeg let om Hjertet igien. Jeg gjør mig al Umage for at neddykke min daarlige Kiærlighed; thi han har dog aldrig kunnet elske mig oprigtig, ellers kunde han ikke blive borte for bestandig. Maaskee han er død. Dog nei, det er han ikke; saa havde det sikkert anet mig. Dertil var han ogsaa alt for sund og ung og stærk. Kom, Beate! Mændene ere haarde imod os, vi bør være det samme imod dem. Jeg følger med dig paa dit Kammer, for at høre den fremmede Guitar-spiller. Naar han har sunget dig noget forelsket Tøieri for, saa skal du svare ham igien, og jeg skal selv accompagnere dig ved min Harpe.

Beate.

Nei, fiære Froken! svare ham kan jeg nu slet ikke.

Clausine.

Saa skal jeg gjøre det for dig.

Beate.

Men min Gartner, fiære Froken?

Clausine.

Han jover. Og kommer han og lurar, og hører det, saa er det lige godt. Piin ham kun lidt! Det siger slet Intet.

Beate.

Men ... fiære Froken

Clausine.

Kom! Først til vore Smaashysterier!

De gaae.

En Ende af Skoven,

hvortil Sidebygningen af Herregaarden paa den ene Side vender ud.

Nat, men maanelyst.

Guilielmo kommer med sin Guitarre. En gammel Bonde
viser ham Vei.

Guilielmo.

Ja, her maa det være. Tager jeg ikke feil, saa er det ganske rigtig her. Eller — skulde det være omme paa den anden Fløi? Jeg vil conferere efter den Beskrivelse, som den lille nydelige Beate har givet mig. Vi lidt, Landsmand! saa skal du faae Drifkepenge, naar jeg kommer tilbage. Gaaer om Hjornet.

Bilbo,

som er den forklædte Bonde, bryder ud:

Naa, jeg bander aldrig; men Ganden forvandle mig

til salig Keiser gale Frederik, høilovlig Hufommelse, om nogen Fader er løben saaledes gal efter sin Søn siden Methusalems Tider. Forbandede Satans Dreng! er det ikke nok, at jeg i tre Aar har maattet sende dig Penge, uden at du har takket mig derfor en eneste Gang? Og da han nu endelig er kommen fra Italien, hvor han har tilbragt tre Aar af sin bedste Ungdom, for at lære at digte og spille paa Lire, for at blive Kunstner, som han kalder det, det Affskum — o, du Dgleunge! havde jeg kunnet seet paa dig, mens du var lille, at du vilde blevet Kunstner, jeg skulde vredet Halsen om paa dig med koldt Blod, som en god Fader, der forudsaae, han havde sat en Vanskabning i Verden. Men da han nu kommer hjem, og da jeg tænker: nu gaaer han i sig selv, som den rige Mand, som den forlorne Søn, vilde jeg sige, og æder med Svinene, og beder om Naade — saa maa jeg midt i min ulykkelige Riearlighed høre, at han løber herude som en Landstryger, og synger for Folk. Og da jeg nu endelig klæder mig ud som en gemeen Bonde, og støver efter ham, for at komme efter hans skjulte Veie, saa træffer det sig saadan af den Satans Skiebne, at han møder mig, og beder mig vise sig Wei til sin Kiselinke. Og jeg maa gjøre det, da jeg endnu ikke vil være bekiendt, og da jeg vil vide, hvordan det spænder af, og da jeg let kunde blive opdaget af min gamle Ven, Oberst Hielm, for hvem jeg dog ikke kan være bekiendt at rende omkring i Bondefoste som en Nar. — Han har lovet at besøge mig i mit Skovhuus. Naar jeg har ham der, saa vil jeg give mig tilkiende, saa er Knegten i Buret. Jeg har, for dog at hevne mig lidt, ført den Æsel gienem de dybeste Moser og skarpeste Hækker af Skoven; men det hjalp ikke mere, end man slaaer Vand paa en

Gaas, og jeg har selv værst af det. Gaber. Vaad er jeg, og kold er Natten, og søvnig er jeg — jeg troer, jeg gaaer hen og lægger mig.

Guilielmo kommer tilbage.

Jo, her er det rigtig nok, i dette Vindue er det. Nu, min gode ærlige Landsmand! nu skal du saamænd ogsaa have dig en god Driffeskilling for din Uleilighed.

Bilbo.

Jeg siger tusind Tak, gunstige Herre!

Guilielmo.

Du seer mig saa betænkelig ud. Du anseer det vel for en stor Synd, at jeg synger og spiller lidt uden for denne smukke Piges Vindue?

Bilbo.

Om — hvorfor det? Naar der dog skal spilles og synges, saa synes mig, det er bedre, at gjøre det uden for Vinduerne, end inden for. Men, med Forlov, gode Herre! han er jo en Spillemand af sin Profession?

Guilielmo.

Ja, min Ven!

Bilbo.

Det maa bringe en god Skilling ind mellem Aar og Dag.

Guilielmo.

Ikke synderlig, imidlertid dog nok til at betale dig anstændigt med for din Umage. See, her har du en Krone. Den fik jeg sidst ved et Bønderbryllup.

Bilbo

med neppe undertvungen Harm.

Ved et Bønderbryllup? Seer paa Kronen, affides. Det er, Kronedød! Løgn. Jeg kiender Kronen. Den var i den Pung hele Penge, som jeg sendte ham i Arv efter

sin salig Grandtante. Høit. Det maa være et Herrelevnet, at fortjene saadanne rare Penge. Men gode Herre seer mig saa velholden ud. Tager jeg ikke fejl, saa har han nok gode Forældre, der spæde lidt til mellem Aar og Dag.

Guilielmo.

Det kunde nok hælde sig.

Bilbo sukker.

Åk ja, naar man har Børn, som skifter sig vel, saa maa det være en Hjertens Glæde, at hjælpe dem frem.

Guilielmo.

Det troer jeg. Min Fader glæder sig ogsaa ret af Hjertet over mig.

Bilbo sukker dybt.

Ja, det er vel ingen Under.

Guilielmo.

Hvorfor sukker du, Landsmand?

Bilbo.

Åk, gode Herre! fordi jeg tænker paa min Son. Det er en Udsæl, en Dagdriver, et Bæst, som sætter mig graae Haar i Hovedet. Han støver omkring, og fortærer mine Penge, og siger mig knap saameget som Tak engang.

Guilielmo.

Hy, den Knekt burde straffes.

Bilbo.

Åk, jeg arme Mand, jeg arme Mand! Ja, vist burde han straffes. Åk! åk! Han vrider sine Hænder, og kommer ved Armbevægelserne til at slaae Guilielmo paa Dret. Åk, gunstige Herre! tilgiv mig min Forseelse. Det skete af Banvare.

Guilielmo.

Alt tilgivet! Men veed du hvad, gamle Faer? nu skal du gaae hjem og lægge dig, thi min Tid er knap.

Bilbo.

Glem da ikke at komme til mig i Morgen, som han har lovet.

Guilielmo.

Jeg kommer vist.

Bilbo.

God Nat da, gode Herre! god Nat.

Guilielmo.

God Nat, sov vel!

Bilbo, i det han gaaer.

Af, af, din vanartige, liderlige Skielm!

Guilielmo.

Ja, det maa du sige to Gange. Den Gamle gaaer. Det maa virkelig ogsaa være tungt for en stakkels gammel Mand, at have saadan en snavs Dreng til Son. Men nu er her ikke Tid til Medlidenhed. Mon hun ikke skulde være kommen paa sit Kammer endnu? Jeg seer rigtig nok intet Lys. Midlertid vil jeg dog stemme min Guitarre og synge lidt, for at lade mig høre. Gode Baarnat! i din Favn maa jeg sagtens kunne improvisere.

Synger:

Saa dugbesprængte staae de Roser her.
De lufte Urner huldt i Skyggen smile,
Mens Solvermaanens kolde Straaler ile
Og blande sig med deres Purpurficer.

De duster under skyggesfulde Træer,
I dem forgifter Gros sine Pile.
De nyde blussende en venlig Hvile,
I Søvn selv fortrylle de Enhver.

Dg dog i Lundens lyffelige Bolig,
Her under disje stille, svale Tage
En Rose blusjer endnu mere skion.

Sov, søde Rosenknop! sov sødt og rolig!
O, maatte mit Sovvel et Kys ledsage,
Da var jeg Mattens lyffeligste Søn.

Tys! der rører sig Noget mellem Buskene. Det nærmer
sig hid. Skulde det være hende?

Jacob kommer med sin Sæk paa Ryggen.

Ha ha! saavidt kom vi, om ikke længer. Frisk Mod,
Jacob! er halv Fortæring. Den kommer ogsaa frem, som
florer med Stude. Vil ikke de Syge, saa vil de Sunde.
Hvad der falder fra Næsen til Munden, er ikke spildt.

Guilielmo.

Hvad Dævlén er det? Jeg troer, Sancho Pansa
gaaer her omkring i Skoven og spøger efter sin Død.

Jacob.

Tys! det raslede. Her skulde dog vel aldrig være
Røvere i denne Skov?

Guilielmo.

Hvad vil den Karl? Han lader til at være mægtig
dum, og taler om Røvere. Ham skal jeg snart kysse bort.
Med hoi og huul Røst. Hvem der?

Jacob.

Åh, du milde Fader! jeg er om en Hals. Hvad
skal jeg sige? Åh, gid nu Kæmpen var levende, saa
kunde han forsvare mig.

Guilielmo.

Hvem der?

Jacob.

Jømmeni! Jømmeni! jeg fattige Karl! jeg fattige Karl! hvad skal jeg hitte paa?

Guilielmo med tordnende Røst.

Hvem der?

Jacob fortvivlet.

Run....d!

Guilielmo.

Rund forbi!

Jacob.

Ja, gierne. Vil rende bort, men gior i Forstræffelsen et Sving-
om, hvorved han kommer til at rende med Hovedet lige imod Guilielmo.
Af, om Forladelse, allerunderdanigste Herr Røver!

Guilielmo som før.

Jeg er ingen Røver.

Jacob.

Af, hvem er han da?

Guilielmo.

Cartouche.

Jacob.

Af! Foldet sine Hænder.

Guilielmo.

Mandrin.

Jacob.

Jeg er om en Hals, det er en chinesisk Mandarin.

Guilielmo.

Rinaldo Rinaldini.

Jacob.

Aa, der lettede det lidt igien.

Guilielmo stærkere.

Peer Mikkelsen.

Jacob paa Knæe.

Af, jeg er alt død. Han behøver ikke at slaae mig ihjel.

Guilielmo

paa een Gang med en mild Stemme.

Du tager feil, min Ven! Tager Jacob under Hagen. Jeg er Robert, oder der Mann wie er sein sollte.

Jacob.

Af, Herr Mand hvi er sein sollte! spar mit Liv.

Guilielmo.

Stat op, min Søn! der skal dig intet Ondt vederfares.

Jacob.

Af, Herr Virendreier! er det ham?

Guilielmo.

Kiender du mig?

Jacob.

Jh, ja vist! Jeg var jo sidst oppe med Kartofler til Baron Rosenstjolds, da han spillede der; kan han ikke huske det? Jeg gjorde endda saadan et Spectakel, at han ikke kunde synge.

Guilielmo.

Jo, det er sandt; nu husker jeg det. Men hvad er det, du har i din Sæk? Det er vel atter Kartofler?

Jacob

ganske ligegyldig, i det han leder Posen høiere op paa Ryggen.

Nei, det er en Kæmpe, gode Herre!

Guilielmo.

En Kæmpe?

Jacob.

Ja! ja! en Kæmpe. Er det saa forunderligt? Har han aldrig seet Folk med Kæmper paa Ryggen førend i

Dag, og har dog nu været saa vidt omkring? Det er mit Levebrød, skal jeg sige ham. Jeg lever af at grave Kæmper op, til den naadige Herre, i gamle Gravhøie, til hans Neutralieabinet. I Dag fandt jeg denne Mumie, og jeg tør svære paa, den er ægte. Men saa vrager den naadige Herre Mumien, og siger, det er en gammel Portstolpe, hvorvel jeg tør svære paa, at den er ligesaa god, som dem, der komme ude fra Ægypten. Men hvad der er indenlandsk, det duer nu aldrig. Ligesom vi ikke kunde have Mumier, ligesaa godt som andre Potentater.

Guilielmo.

Men hvad vil du da nu med den her?

Jacob.

Ja see, det vil jeg nok sige ham, dersom han kan tie.

Guilielmo.

O, ja!

Jacob.

Jeg vil forære den til Beate.

Guilielmo.

Hvilken Beate?

Jacob.

Jh, den naadige Frosens Pige! et grumme deiligt Møbarn, der, under uns gesagt, som Svensken siger, har et godt Horn i Siden til mig. Og rigtig nok er jeg kun en fattig Bondefarl, men saa gaaer jeg hver Søndag i Kirken, og horer Præsten præke om, at Fødselen adler Fortienester, og at Hytten paa Marken er accurat ligesaa god, som Hyrden ved Thronens Fod — og saa har jeg faaet Hierte i Livet. Og da nu den naadige Herre ikke vilde have Mumien, saa tænkte jeg: Hvad der falder fra Næsen til Munden, er ikke spildt; og saa fik jeg i Sinde

at forære Jomfru Beat'en i Fæstensgave, inden hun lægger sig.

Guilielmo med en comisk Ironie.

Hør, min gode Jacob! du lader til at være et smukt skikkeligt Menneske, ret hvad man saadan kalder en haabefuld Ungling; men tillad, at jeg siger dig det, du har ingen Menneskefundskaab.

Jacob.

See!

Guilielmo.

Menneskefundskaab mangler dig, tro mit Ord; hvilket er Marsag i, at du overlader dig lidt for meget til din brændende Phantasie, som bringer dig til at søge Idealer i den virkelige Verden.

Jacob hurtig.

En Daler?

Guilielmo.

See, atter Phantasiespil! Idealer siger jeg. Tro du mine Ord, jeg kender Menneskene, og iblandt dem især Pigerne, og veed med Visshed, at af Alting i Verden hade de Intet mere under Solen, end Mumier.

Jacob.

Er det ogsaa sandt?

Guilielmo.

Der har du en Tomark. For den kan du købe din Siæls Elskede en bedre Fæstensgave. Men gaa nu hen og læg dig med samt din Ræmpe; thi, som sagt, den gjør ingen Lykke.

Jacob glad.

Tusind Tak, velbaarne Herr Virendreier! Nu, saa vil jeg da ogsaa heller det. God Nat saalænge!

Guilielmo.

God Nat!

Jacob gaaer, men kommer tilbage.

• God Nat, Herr Virendreier!

Guilielmo.

God Nat, god Nat! Jacob gaaer. Saa, væk med dig, i Seng med dig, du varme Elsker! — Der er ikke Lys endnu. Hun skulde dog vel aldrig klæde sig af i Maanstin? Jeg maa lade mig høre lidt igien. Alimprer paa Guitarren, men standser strax. Utter Nogen? Jeg troer, Fanden har sit Spil i Nat.

Skoleholderen

kommer snigende ind, med en Sækkepibe under Armen.

Taussheden hersker. Folkemængden er, paa mig nær, ubetydelig. Maanen manquerer ikke at straale Hypochondrie ned igiennem Bussenes Tykkelse, og Bækkens Rislen kildrer det lyttende Dre. Et saadant Dieblif risikerer man vel Intet ved at kalde Kiærlighedens. — O, Beate! Beatissime! dine Dines Salamander=Element har forarsaget saadant et Loveir i mit Enkemandshiertes Nordcap, at det nu ligner en Conditor=Jis, der har staaet saa længe i Koppen, at den har mere Forvandtskab med Belling, end med Jis. Derfor har jeg ogsaa expectoreret mig, for at tale poetice, og digtet dig en Ode, hvis Sødhed ligner din Sødhed, kiæreste Beate! I en Colloquium med den unge Herr Guilielmo i Middagslavet betroede han mig, at man i Italien, forhen Rom kaldet, pleier at ampligere Serenaders Sang med Accompagnementets Ledsaagelse. Da nu min Næmhed er Diavels stor (Gud forlade mig, jeg burde ikke tale saa), saa har jeg, da jeg gierne prøver en Ting, faaet i Sinde at probere, om vel en saadan Serenade kunde slaac

an i vort nordlige Clima. Har derfor medtaget nærværende Sækkepibe, for at accompagnere mig selv. Synger:

Beate! Beatissime!

Jeg elsker dig til Døden.

Blæser i Sækkepiben.

Det skal du snart tilviſſe ſee.

Hør mine Suf i Nøden!

Blæser stærkt i Sækkepiben.

Hør mine Suf,

Hør mine Kluf,

Viig Rattergalens Klufke.

Blæser.

See mine Buf,

Du ſmufke Duff'!

Dit Hierte ei du lufke.

Bufker, og blæser en lang ſørgelig Tone i Sækkepiben.

Det er forbandet med de blæsende Instrumenter, at man ſkal bruge Munden til dem, og ſaa har man i det Dieblif Intet tilovers at ſynge med. Man kan ikke være mere end eet Sted ad Gangen. Et Menneſke har kun to Hænder, og halv ſaa mange Munde; det er et indſkrænket Væſen. Imidlertid er det ſaamænd gaaet ret ſmukt. Hendes Gienelſkov drages ikke i Tvivl; men Skielmsmeſterſken ſkiuler Tilkiendegivelsen. I Morgen vil jeg aabne mig for hende, og jeg haaber, at Aabningen ſkal have de fordeelagtigſte Følger; thi, ſom ſagt, hendes roſenlæbed Munds Smil har forvandlet mit Enkemandshiertes Nordcap til Capo de bone Experiance. Gaaer bort, blæsende lidet paa Beien udi Sækkepiben.

Guilielmo kommer frem.

Hele Gaardens Beſætning, troer jeg, Gud forlade mig min Synd, er forliebt i Kammerpigen. Jeg vilde

ønske, de øvrige Stude og Heste vilde skynde sig at komme, inden hun kommer. — Hvad nu? Jeg hører Nogen gaae. Saa gif da ogsaa Fanden havde dig! Hvem er det da? Ah, det er jo den naragtige tydske Gartner, jeg taledes med i Dag. Hvad vil den Vindbeutel her? Dog, ham behøver jeg da ikke at frygte for, fra den Kant. Han elsker kun Projecter, og ingen Kammerpiger. Men seer han mig, saa slipper jeg ham ikke i den første Time. Jeg vil skjule mig i denne Bust, til han er gaaet bort. Kryber ind i Busten.

Gartneren

kommer med sin store Sax, og synger:

Endelig fik jeg min Lykke fat,
 Jeg er i Nærheden af min Pige.
 Diet er mildt, og Banden er glat,
 Rynkerne vige.
 Luun og kølig er denne Nat,
 Skøn uden Rige.
 Sagte med mig giennem Bust og Krat
 Skal hun sig snige.
 Siig mig, hvor eier saa stor en Skat?
 Jeg er den Rigeste blandt de Rige.
 Endelig fik jeg min Lykke fat;
 Havde jeg nu kun fat min Pige!

Ja, Gud give, jeg havde! Ulykken er, at hun venter mig ikke i Aften, thi jeg skulde først komme i Morgen Aften. Men den Elsker, som kunde bide til i Morgen Aften, fortiente at hænges i Morgen tidlig inden Solens Opgang. Hvad hjælper det nu, at jeg gjør det aftalte Tegn med at flippe med Sagen i en af Bustene? Hun hører det ikke, thi hun er der ikke, eller ogsaa hun sover. Men prøve det kan jeg dog sagtens. Jeg vil af al Magt

flippe i denne Hæk. Gud give, det maatte gjøre sin for-
ønskte Virkning! Gaaer hen, og flipper af alle Kræfter i Hækken,
hvor Guilielmo staaer

Guilielmo raaber, og springer frem.

Au, for Satan, Gartner! Er han gal? rider Fanden
ham?

Gartneren bestyrtet.

Ach — hoch — hochedelgeborner Herr Guilielmo!

Guilielmo.

Hvad Fanden skal det betyde? Snider sin Arm.

Gartneren.

Hab ich den Herrn blesst?

Guilielmo.

Hvorfor flipper han i Hækken?

Gartneren.

Hvorfor — staaer Herr Guilielmo i Hækken?

Guilielmo.

Jeg gaaer omkring og — botaniserer.

Gartneren.

I Mørke?

Guilielmo.

Jeg leder efter Sancthans=Drme, og dem kan man
ikke see ved Lys. Men hvad gjør han her?

Gartneren.

Ach, jeg gaaer ogsaa sodan omkring paa Kunstens
Begne, und er mig i at flippe lidt efter das bloße
Handelav.

Guilielmo.

Formodentlig engageret her, siden jeg seer ham saa
filde i disse Enemærker?

Gartneren.

Ja! Und Herr Guilielmo ogsaa?

Guilielmo.

Nei, min Ven! jeg drager fra det ene Sted til det andet, og kan for min Død ikke lide, at man holder sig længe op paa een Plet.

Gartneren.

Nun, das ist mir sehr lieb. Angenehme Reise, Herr Guilielmo!

Guilielmo.

Hvad vil han sige med det?

Gartneren.

Der Herr sagte, dat han ikke holdt sig længe op paa een Blæt, und so dachte jeg, dat han ochsaa vilde denne Blæt snart forlade.

Guilielmo.

Hvorfor det? Er det ham om at giøre?

Gartneren.

O, behüte Gott! Ich dachte nur so.

Guilielmo.

Hør, min Ven! Dersom det ikke er ubeskedent at spørge, saa siig mig: hvad er egentlig hans Grinde her?

Gartneren.

Min Grinde? Ich hab's ja dem Herrn gesagt.

Guilielmo fidel.

Nu, min Ven! dersom det ikke er Andet, saa gjør han mig den Tieneste, at gaae hen og flippe et andet Sted; thi, sandt at sige, han generer mig her.

Gartneren.

Ich genire Sie? Suchen Sie Sancthans=Würmer in Gottes Namen; lassen Sie sich nicht geniren.

Guilielmo.

De Sancthans=Drme, jeg søger, taale ligesaa lidet

trede Mand, som Dagen. Reent ud sagt, min gode Ven! jeg har en lille Amourette for, en Rendezvous.

Gartneren ængstelig.

En Rendezvous!

Guilielmo.

Nu ja, er det saa forfærdeligt? Seer han, det er Frøkenens Kammerpige, den lille Beate. Hun holder af mig, mellem os sagt. Et Kys har jeg allerede faaet, men det er kun en Mundsmag, jeg venter flere. Jeg har lovet at komme og spille lidt uden for hendes Vinduer i Nat; for Intet kan hun naturligviis ikke forlange saadanne Artigheder, jeg venter en passende Douceur, og altsaa seer han selv, min fiære Gartner! at hans Nærværelse maa genere.

Gartneren paa Dansk.

Ja, det seer jeg.

Guilielmo.

Nu ja, er det da saa besynderligt? Som sagt, hvis han kiendte Pigen, vilde han ikke forundre sig.

Gartneren opbragt.

Just fordi jeg kiender Pigen, undrer det mig, min Herre!

Guilielmo.

Hvad Dævlén! nu taler han jo reent Dansk?

Gartneren.

Herre! det er min Brud.

Pak sig derfor af Lunden ud.

Guilielmo.

Er det saaledes fat? Ha ha!

Men seer han — jeg gaaer ei endda.

Gartneren.

Ei?

Guilielmo.

Nei!

Gartneren.

Herre! det koster hans Hjerteblod.
Pigen er min; det koster ham Livet.

Guilielmo.

Til at spille hun Lov mig har givet,
Altsaa flytter jeg ikke en Fod.

Gartneren.

Snart jeg hans Mod skal knække,
Hører jeg endnu et Muf.

Guilielmo.

Jugle fra Kirsebær kan du skrække,
Men ei mig fra en Mø, som er smuk.

Gartneren.

Slaa han sin Stræng, og paf han sig!

Guilielmo.

Praler du meer, slaaer jeg dig.

Gartneren kaster Sæen.

Kom an!

Guilielmo.

Belan!

Men først et Ord:

Den, som slaaer den Anden til Jord,
Ham skal Pladsen tilhøre.

Den, som faldt ned,

Gaaer bort i Fred,

Og fløer sig bag sit Dre.

Gartneren.

Det laer jeg gielde.

Guilielmo.

Din Haand! See der,

Der er min.

Gartneren.

Og min er her.

Musiken bliver ved. Under Musiken bæres de saa længe, til Gartneren falder, som reiser sig, stirrer op til Vinduet, og gaaer bort i Forbittrelse.

Guilielmo.

Saadan slap jeg den Vindbeutel. Hvad Diæblen er dog alt dette for Optøier? Skulde Beate virkelig — Dog, den Nar! hvem kan troe ham? Stille! der er Lys, der er Lys. Lægger Haanden paa Hjertet. Brand! Brand! Naa, staa mig nu bi, Erato! Euterpe! Terpsichore! og alle I Muser, hvad I hedder, for Musik og Sang! Og du, Skiebne! skal jeg ikke tabe de gode Tanter, jeg har om din Godlidenhed, saa lad mig nu være i Ro for flere Optøier. Han præludeer, Vinduet bliver oplukket, Guilielmo synger:

O, bærer sødt, I Toner!

I giennem Nattens Runde;

O, bærer sødt, og smelter i min Stemme.

Hen giennem Skovens Kroner

I strømme fra den Bunde,

Et Smil mig gav, som jeg kan aldrig glemme.

Lad ingen Rarm dig hemme,

Forelskte Sang! som stiger;

Ton sødt den søde Smerte,

Der giennemfoer mit Hjerte

Bed Synet af den skønneste blandt Piger.

Det Saar, hun mig har givet,

Skiondt dødeligt, er mere fiært, end Livet.

Et Sværd kan ikke saare,
 Og ei en hærdet Landse,
 Og ingen Gift saa sfiult og langsomt dræber,
 Som en Hyrdindes Taare
 Og Smil i Glædens Dandse,
 Og som et Kys af hendes Rosenlæber.
 Min Sang forgieves stræber
 At tolke dig den Lue,
 Der sødt mig giennembevæd,
 Da mig forbi du svæved,
 Bed dig saa huld at skue.
 Dit Kys, den søde Gave,
 Gjør Frihed's Yndling til en evig Slave.

Claufine

spiller paa Harpe, og synger fra Vinduet:
 Gaf bort, du fiælsne Hyrde,
 Som ifkun arme Pigers No vil myrde;
 Som taler sødt om Riæder,
 Og er dog vist en tøileløs Forræder,
 En Bi, som Honning kræver
 Af hver en Blomst, og bort med Byttet svæver!
 Jeg lukker fald mit Dre;
 Din sledske Smiger kan mig ikke røre.

Guilielmo.

Hun spiller? digter? synger? Uforligneligt!

O, Improvisatrice!
 Hvi kan jeg kun med Sang min Hylding vise?
 Dit Bid nu skyder Pile,
 Som før dit søde Kys og dine Smile.
 O, lad mig her dig skue,
 Foren din Bælde i en samlet Lue,

Lad Bid og Sang og Kysse
 I salig Ruus den glade Sanger dyssse!

Clausine.

Kys er en farlig Gave,
 En Kundskabsfrugt i Edens skionne Have.
 Min Sang du der kan høre;
 Mit Bid vil ikke fildre i dit Dre.
 Mit Bid mig findrigt siger:
 Dit Hierte er en Samlingsplads for Piger.
 Stort Selskab jeg forsager,
 Og derfor sligt et Hiem mig ei behager.

Guilielmo.

Al! jeg tilstaaer med Smerte,
 At jeg er uforsigtig med mit Hierte.
 Jeg kan det ei forsvare;
 For Smil og Suk og Kys det staaer i Fare.
 Dog siden sidst i Lunden
 Er Alle der, kun ikke du forsvunden.
 Hør mine kælne Sukke,
 Og kun for dig det skal sig aldrig lufke.

Clausine.

Jeg leer ad dine Sukke,
 Vil gaae til Sengs, og vil mit Vindve lufke.

Vinduet bliver lukt.

Guilielmo staaer et Dieblis maaløs.

Forbandede Gartner! Jeg gjør min Ged paa, at det
 dog er hans Skyld. Gaaer.

Lunden om Freias Alter.

Jacob

med sin Pose paa Ryggen, samlende.

Hvor blev Maanen af? Jeg troer, den er ikke rigtig i Hovedet. Er det at lyse? Mig synes, naar man ikke har Andet at gjøre, end at skinne fra Morgen til Aften, saa kunde man gierne passe sit Embede. Her er saa mørkt, som i en Snustobakksdaase, naar Laaget er lukket. Disse storsnudede Træer løber Gen paa Armen i eet væk. Hvad ogsaa disse Skyer skal til? De duer nu ikke til Andet, end til at gjøre Natten sort, og Folk vaade med. Jo, det er en Regiering, vi har. — Jømmeni! Jømmeni! jeg fattige Karl! jeg er faret vild. Jeg kommer aldrig mere hjem i dette Liv, jeg kommer ikke i Seng hele Natten. Tys! hvad er det, som brummer? Nu skal vi have Tak. — Af, det er Kloffen oppe i Kirfetaarnet. Kloffen slaaer tolv; Jacob tæller Slagene. Af, det er ude med mig, Kloffen slaaer tolv. Hu! hu! hu! Jeg er saa bange for, at Mumien skal begynde at spøge paa min Ryg. Toler frygtsom med Haanden tilbage paa Posen. Nei, han ligger ganske stille; han er nok falden i Søvn. Gud være lovet! Det er endda en Trøst.

Skoleholderen

kommer med sin Sækkepibe.

Elskov pleier at gjøre blind, siger Ordsproget. Det er sandt; mit Syn har slaaet mig feil hele Natten. Siden jeg forlod min Herskerindes Vindue, er det gaaet mig, ligesom Ulysses von Don Quixote, eller hvad han hed, den stakkels Mand, som joer vild, og blev forvandlet til et Sviin paa sine gamle Dage. Jeg er ofte før gaaet denne Vej uden Bamskelighed; men i Nat — Jeg veed ikke,

hvad det kan være. Jeg vil ellers kalde alle mine Skolebørn til Bidne paa, om de nogentid har seet mig være bange paa Skolen; men i denne mørke, sorte Skov faaer man en Anelse, en Beflemmelse. Det er en Fordom, man har inddruffet med Modermelken, at man altid har Respect for disse gamle, alvorlige Bøgetræer, der dog i Grunden er lutter ufornuftige Bæsnere. Gid jeg havde mig et Compas, at jeg kunde lede mig ud, at jeg ved et Bestif lykkeligen kunde faae at vide disse Egnes sydlige eller nordlige Bredde.

Jacob.

Dys! mig syntes, jeg hørte en menneskelig Stemme. Her vrimler af Røvere i denne Skov, som af Fluer i Juleaftens Grød. Det er en Røver, det gier jeg min Hals paa — det kan jeg mærke paa min Forskrækkelse. Ak, hvorfor hænger man dog ikke slige Karle op? Jeg vil lade, ligesom jeg brød mig om Jngenting; jeg vil synge, for at sætte Mod i mig selv. Synger ganske sagte:

Munken gaaer i Enge
Den lange Sommerdag;
Hvad gjør han der saa længe?
O ja! o ja! o ja!
Han plukker af de Roser,
Han plukker af de Bær,
Dertil de Krujemynter —

Bræder af, men continuerer dog i en syngende ængstelig Tone:
Jeg tør ikke blive her.

Skoleholderen.

Silencium! Hvad er det? Mit Blod koger i mit Liv. Jeg hørte Noget grynte som et Bildsviin, som et Marsviin, som en Biørn. Hvis det var et glubende Dyr,

som agtede at fortære mig! Ak, hvad hjælper mig nu alle mine Capaciteter? Gid jeg havde mig en Lygte! — Stille! jeg faaer et Indfald. Jeg har hørt, at slige Dyr skal imponeres ved stærke Instrumenters Lyd. Blæser i Sækkepiben.

Jacob.

O, Bee! o, Bee! det hvæser, det hvæser. Det er ikke engang en Røver. Det er sikkert en Gienganger, eller en Rat, eller en Bussetrold. Hvad skal jeg nu gjøre? Skal jeg flygte bort, eller blive her? Skal jeg gaae? Støder sig mod Freias Alter. Nei, jeg skal staae.

Skoleholderen.

Bussens Raslen bliver ved. Ak, jeg staaer paa Gravens Bredde. Skal Noget redde mit Liv, saa er det en hurtig Retirade. Han tager Flugten hen mod Alteret, og omfavner Jacob. Nu er det ude med mig.

Jacob.

Ja, med mig ogsaa.

Skoleholderen.

Jacob! Jacob! er det dig?

Jacob.

Skolemester! er det ikke Andre, end ham? Jeg meente, det var en Røver, eller i det mindste en Gienganger.

Skoleholderen.

Siig mig, Jacobus! hvad vil du her?

Jacob.

Her? Her vil jeg sgu Ingenting. Kunde jeg bare slippe bort!

Skoleholderen.

Gaaer du da omkring i Taaget?

Jacob.

Næstendeels. Men hvad vil Magisteren her? — Ak, der rasler det jo igien.

Skoleholderen.

Mit Hierte isner i mit Liv.

Jacob.

Af, Magister!

Skoleholderen.

Af, min Ven!

De staae forstenede i hinandens Arme.

Gartneren kommer.

Fordømte Nat, som saa lumskelig har berøvet mig al min Glæde, gjort mig til en Nar, til et uhykkeligt Menneske! leder du mig nu ogsaa vild? Ha, leed mig kun vild, langt bort herfra, fra den troløse, falske Slange! — O, men hvis hun dog elskte mig alligevel? Hvis denne Knekt kun vilde narre mig, fordi jeg forstyrrede ham i hans Virumlarum? — Men tager jeg ikke fejl, saa hører jeg Noget røre sig henne mellem Stenene. Det er et gammelt Dffersted, hvor man maaſkee for nogle hundrede Aar siden har berøvet mange Mennesker Livet. Hu! jeg gys. Det rører sig igien? Det er Mennesker. Frisk Mod! Jeg maa vide, hvem det er. Frisk Mod! Han stoder mod Stenene, og omfavner Jacob og Skoleholderen. Ha, for Dævlén! hvem er der?

Skoleholderen.

Af, naadige Herr Røver! spar mit Liv. Jeg sidder med Kone og mange smaae uforsørgede Børn, som ikke engang have Raad til at frabede sig al Condolence i Aviserne, hvis jeg ved Døden afgaaer.

Jacob.

Af, naadige Herr Røver! spar ogsaa mit Liv, jeg sidder ogsaa med smaae Børn, ligesom Skolemesteren.

Gartneren affides.

Det er Skolemesteren og Jacob. Hvis de nu skulde kiende mig? Jeg gider ikke talt Tydsk, og er slet ikke stemt til at spille min Rolle.

Jacob pegende paa Skoleholderen.

Jeg skulde ikke rose min Prosepter i hans Dine, men han har flere Penge i sin lille Finger, end jeg i min hele Krop.

Skoleholderen.

Af, fiære Herr Rover! mærker han ikke nok, at Knechten er bange for den Pose, han har paa Raffen?

Gartneren.

Kiære Børn! jeg er ingen Tyv eller Rover. Lad de Griller fare.

Skoleholderen.

Af, saa red os da fra Tyve og Rovere; thi der er flere endnu. See der! De staae stille.

Guilielmo

Kommer med en lille Seddel i Haanden.

Søde, nydelige Pige!

Altsaa er jeg dog dig fiær.

Denne lille Seddel her

Lærer sødt mit Hierte stige.

Jeg af Glæde neppe veed,

Hvor jeg Foden hen har flyttet;

Til min Sang hun sødt har lyttet,

Hun har hørt min Kiærlighed.

Men hvis jeg kan troe mit Blik,

Er jeg i den samme Lund,

Hvor af rosenrøde Mund

Første søde Kys jeg fik;

Her, hvor jeg i Morges sukked,
 Medens Freias skønne Navn
 I min elskte Fødestavn
 Jeg paa disse Stene hugged.
 Endnu, Elskte! ei for dig
 Mine glade Dine tindre,
 O, men for min Sorg at lindre
 Trøste skal Beate mig.
 Siunket for dit Alter hen,
 Freia! i din skønne Have —
 Tak da for den første Gave,
 Som du skienkte huld din Ven!

Han gaaer hen for Alteret, breder sine Arme ud, og omfavner
 alle de andre Tre. En Sky gaaer fra Maanen, og han
 bliver dem vaer.

Skoleholderen.

Er det ham, Herr Spillemand?

Jacob.

Er det ham, Herr Lirendreier?

Gartneren.

Er det ham, Herr Lurendreier?

Guilielmo.

Ha! ha! ha! kun lee jeg kan.

Om Freias Alter I alle staae,

I arme Krabater!

Og anklager Skiebnen, som skabte saa faa
 Beater.

Hvi var hun dog ogsaa saa sær?

Hvi gav hun ei een til hver?

Jacob.

Den Mær!

Guilielmo.

Ret, skield! saa kommer hun straxen;
Men synt ei paa Knæerne hen,
I værdige Ridderesmænd
Af Kæmpen, af Sækkepiben, og Sagen!

Skoleholderen.

Vi taaler ei, at vor Ære læderes.

Guilielmo.

Læderes den, naar I nobliseres?

Jacob.

Vi vil ikke blesseres.

Guilielmo.

Belan da, jeg gaaer,
Dg medens I staaer
Om Ricerligheds Alter
Dg sukker og doe,
Jeg synger min Psalter,
Dg favner min Mø.

Gaaer.

Skoleholderen og Jacob.

Af, vi arme forelskede Mænd!

Gartneren.

Gaa! du er hende værd.

Skoleholderen og Jacob.

Hvad skal vi gjøre? Hvor flyer vi hen?

Gartneren.

Vi fun! Hevnen er nær.

Alle Tre.

Hevnen er nær.

Gartneren.

Ha, den fordømte Knekt! Herr Magister! jeg faaer strax et Indfald om hvordan vi for det første kan hevne os. Vil De række Haand dertil?

Skoleholderen.

Med Fornøielse! Jeg gjør gjerne mine Uvenner al den optænkkelige Skade, der staaer i min Magt.

Jacob.

Jeg ogsaa. Det var jo Synd Andet.

Gartneren.

Han kommer i Morgen til den naadige Herre, for at forskønne Festen med sit Syngerads, som det hedder. Men i Stedet for at blive den Musicantervend, han er, saa har han altid for Skik at regne sig med som et Lem af den herstabelige Familie. Denne Impertinence maa gøres indlysende for den naadige Herre, at han modtager ham koldt og tilbagestodende. Jeg er vis paa, at Knekten ved den Leilighed selv render sig en Kniv i Livet.

Skoleholderen.

Bene, min bedste Ven! Og jeg tager mig selv paa, at stemme den naadige Herr Oberst mod Guitarspilleren.

Gartneren.

Saa vil Alting gaae godt.

Skoleholderen.

Men sig mig, hvordan De paa een Gang er bleven det danske Sprog saa mægtig, min Ven! Thi Banskfelighedens Superlativitet for en Fremmed er bekiendt nok.

Gartneren.

En anden Gang, Herr Magister! en anden Gang. Nu ville vi kun tænke paa vor fælles Hevn.

Han rækker dem hver sin Haand, derpaa synge de

Alle Tre.

Haand i Haand
Bed Hevnens Baand
Forenede vi staae.
Hevn vi vil,
Den maa der til,
Hvordan det end vil gaae.
Enten hevne,
Eller revne
Ville vi af Harm,
Alle Tre
I Bel og Bæc
Trofast Arm i Arm!

De gaae bort.

Tredie Act.

Børrelse.

Obersten. Skoleholderen. Caspar.

Obersten.

Alt nok, min gode Skolemester!
 Vær han forsikret, at jeg veed,
 Paa hvilken Maade, med hvad Bested
 Man skal modtage slige Gæster.
 Først et Par Ord, en buldrende Stemme,
 Dernæst et Blik, hvoraf han seer,
 At man er en Mand med en fast Character.
 Tro kun mig, jeg skal Intet glemme.

Til Tjeneren. Lad Monsieur Guilielmo vente lidt endnu;
 det er mig ikke beleiligt. Tjeneren gaaer.

Skoleholderen.

Jeg haaber, Herr Oberst! at denne Advarsel tilgives
 mig, som stæte af Frygt for Impertinencens Uttrelse.

Obersten.

Smal Sag, smal Sag, Skoleholder! Gaa kun ind i
 Cabinettet saalænge. Skoleholderen gaaer. Nu gielder det
 at holde Dreene stive. Jeg er saa god, jeg lader mig strax

formilde. Hvilke forbandede Optøier hører jeg ikke han har havt med Beate! Hvem skulde sagt det om den Pige? Nu staaer han derude, og ærgrer sig over, at han maa vente. — Lad ham kun vente! — Er dog nysgierrig for at see ham. — Men han maa vente lidt endnu. Sætter sig ned. Han kan gierne taale at vente. Springer op. Men Ulykken er, jeg kan ikke taale det. Hei, Gaspar! Tieneren kommer. Lad ham komme ind! Tieneren gaaer, Obersten sætter sig.

Guilielmo kommer.

Urbødige Tiener, Herr Oberst!

Obersten.

Serviteur! hvad vil han?

Guilielmo vender sig om.

Hvem? Tieneren? Han er allerede gaaet, Herr Oberst!

Obersten hidfig.

Troer han ikke, jeg har Dine i Hovedet at see med?

Guilielmo.

Det er altsaa mig, De mener?

Obersten.

Hvem skulde jeg ellers mene?

Guilielmo.

Min Herre! — Dog, jeg erindrede ikke, at det er Brug hos enkelte gamle Folk, at betiene sig af den tredie Person.

Obersten.

Person mig hid og Person mig did! Jeg veed nok, hvad Person jeg skal bruge. Jeg kender nok Personen. Altsaa, hvem er han?

Guilielmo.

Jeg er den Sanger, som nylig er kommen fra Italien, som De har sendt Bud efter, og som nu kommer for at

more Deres smukke Datter lidt med sin Sang paa hendes Fødselsdag.

Obersten.

Min smukke Datter? Han betiener sig af nogle egne Udtryk, min Kiære!

Guilielmo.

Er hun ikke smuk, beder jeg om Forladelse. Mig er sagt, at hun var smuk, ellers var jeg ikke kommen.

Obersten hurtig.

Jo, gu er hun smuk, jo! Men man tiltaler i Almindelighed ikke fornemme Folk saaledes en bon compagnon, min kiære Spillemand!

Guilielmo.

Er jeg Dem virkelig kiær, Herr Oberst! saa gjør mig den Tieneste at tiltale mig lidt blidere. Jeg er vant til at omgaaes Folk du bon ton, og det støder mit musicalske Øre at høre uharmoniske Accorder.

Obersten.

Folk du bon ton? Folk du bon ton? Er jeg ingen Mand du bon ton?

Guilielmo.

Den ton, De betiener Dem af imod mig, er i det mindste ikke bon, Herr Oberst!

Obersten.

Kort og godt: han er Spillemanden?

Guilielmo.

Jeg forstaaer at spille paa Guitarre.

Obersten.

Altsaa: han spiller, han synger, han vraaler af fuld Hals, han gjør saa mange Tremulanter og Roulader, som han vil; han faaer sin Betaling. Men ingen Imper-tinencer! det siger jeg ham. Og ingen Pasfiar eller

Raisonnement! Han spiser med de andre Tjenestefolk. Og ingen Familiarisering! hører han? Jeg veed nok, at Baron Rosenfjeld har været saadan en Nar; men hos mig gaaer det anderledes til. Naar man er Hund, maa man tage til Takke med at gnave Been.

Guilielmo.

Hvad Satan er det for en Snak? Veed De vel, min Herre! at hvis De endnu et Dieblif bliver ved, som De har begyndt, saa knækker jeg Deres Hals?

Obersten.

Dreng! Spillemand! Gufon!

Guilielmo forbittret.

Dreng? Gufon? Springer hen i en Kro:, hvor der hænger en Sabel, griber den, og kommer tilbage. Det vil komme an derpaa, hvem af os to der fortjener Gufonsnavnet.

Obersten.

Du vil slaaes med mig?

Guilielmo.

Hvis Deres Hre tillader Dem at slaaes med en slet og ret Kunstner; hvis ikke, binder jeg Dem et Tørklæde for Munden, da jeg ikke vil høre flere Grovheder, og fortæller hele Verden, hvad De er for en Karl.

Obersten trækker.

Du modløse Braler!

Min Sabel er hvas.

Guilielmo trækker.

Herr Oberst! nu taler

De først mig tilpas.

Obersten stiller sig en garde.

Vist Ingen meer henter

Med Viren dig hen.

Guilielmo gior det samme.
Paa fleer Instrumenter
Jeg spiller, end den.

Obersten.

Saa kom kun nu da.

Falder ud.

Ha!

Guilielmo.

Ha!

Obersten.

Ha!

Guilielmo.

Ha!

Obersten.

Du skal føle min Harm.

Guilielmo.

Jeg har saaret Der' Arm.

Obersten.

Det er Løgn.

Guilielmo

flaaer ham Sabelen af Haanden.

Det er sandt.

Obersten.

Jeg tabte.

Guilielmo.

Jeg vandt.

Sætter Kaarden hen.

Jeg haaber, Herr Oberst! at De ikke oftere kalder mig
Gujon, hvis jeg flere Gange skulde have den Fornøielse
at træffe Dem i mit Liv. For nærværende Tid recom-
manderer jeg mig i Deres Bevaagenhed. Buffet, og gaaer.

Obersten.

Ha, for Satan! den Knekt hugger godt. Holder sig om Armen, og kalder: Hm! hm! Er der da Ingen? — Skolemester!

Skoleholderen kommer.

Herr O— Af, forbarmende Gud! Herr Oberst! hvordan er De tilredet?

Obersten.

Hold sin Mund, og skaf mig et Bind!

Skoleholderen.

Af, det har Spillemanden gjort. Hei, Gewalt! Hielp!

Obersten slaaer ham paa Dret.

Hold Riæst, Præceptor! prostituer mig ikke ved sin Dumbhed. Skaf mig Noget at binde om Armen.

Skoleholderen.

Af, Herr Oberst! var det ikke bedst, at Armen blev sat af, inden der gaaer Koldsyr i hele Kroppen?

Obersten.

Er han da reent ravrussende gal? Søg mig Noget op! siger jeg. Følg mig! Gaaer.

Skoleholderen ude af sig selv.

Søg mig Noget op! følg mig! Hvordan kan jeg følge ham, naar jeg skal søge ham Noget op? Af, Stuen dreier sig rundt for mine Dine. Saa fuld har jeg endnu aldrig været, uden i Forveien at have druffet Brændeviin. Der ligger en Stovlemanhet. Nei, den er for god. — Af, den forbandede Gartner! det er en Slange, Obersten har faaet i sin Have, som berøver hans troe Tienere Ufskyldighedens dyrebare Akenodie. — Der ligger et skident Biskeflæde. Nei, det er ikke godt nok. Standser midt paa Gulvet. Her ligger Blod! Slaaer Hænderne sammen. Naa, nu har jeg, Diævlen forlade mig min slemme Synd!

aldrig seet Mage. Det maa have været her, Slaget stod. Jo, det var en net smal Sag. — Der ligger en Bomuldsstrømpe, som Frøkenen har begyndt at strikke paa. Den er god. Riber Pindene ud. Nei, den duer dog nok ikke, den hidser. — Jo, det var en net Kniv, Spillemanden rendte sig selv i Livet. — Ak, du ulykkelige Rivalighed! du fordærvelige Profession — Passion! vilde jeg sige. Obersten raaber indenfor: „Skolemester!“ Jeg — vil baade tage Støvlemanchetten — og Biskeklædet — og Bomuldsstrømpen med, saa kan den naadige Herr Oberst selv vælge.

Gaaer.

Lunden om Freias Alter.

Claufine

i Beates Klæder, med en Rosenkrands og et Slør om Hatten,
kommer urolig ind.

Det frygtssomme Dyr
Af Jægeren jages;
Til Skoven det flyer,
For ei at opdages.
Nu staaer det i Læ
Bag skjulende Træ,
Hvor Grenene hvælver,
Og ryster og skjælver
Med vaklende Knæe.

Hvor mit Hierte slaaer! Jeg saae et Glimt af ham henne i Skoven. Jeg tvivler ikke længer: det er ham, det er Vilhelm — som min barnagtige Stolthed forskød — som nu er kommen tilbage. O, gid han aldrig var kommen, den Letsindige! Hans Nærværelse har oprevet det halvlægte Saar, og finder jeg ham troløs, saa er jeg ulykkelig

for evig. O, Beate! Beate! Hun sætter sig paa Alterstenen, slaaer Eloret over Dinene, og stotter Hovedet til sin Haand.

Guilielmo kommer.

Der sidder hun alt — paa sit Alter — Freia paa sit Alter! O, du kiære, søde Pige! lad mig nu sige dig et ømt Farvel.

Clausine.

Et ømt Farvel?

Guilielmo.

Ja! Jeg reiser i dette Dieblif bort, Tilfældet forbyder mig at blive her længer, som jeg først havde besluttet. Du faaer mig altsaa formodentlig aldrig mere at see. Jeg er rejsesfærdig, og trænger ikke til nogen anden Hjertestyrkning paa Veien, end et Kys af en smuk Pige. Det gjør mig munter og oprømt i den meest taagede Slud, hvor meget mere i dette smukke Foraarsveir!

Clausine.

Herr Guilielmo! jeg har stævnet Dem hid, for at bede Dem holde inde med Deres Opmærksomhed for mig. Jeg maa sige Dem, at jeg har en Kiæreste, og at jeg elsker ham for høit til at blive ham utro.

Guilielmo.

Altsaa har du dog en Kiæreste? Men er du ham da utro, fordi du giver mig det lille Kys? Kiære Beate! den ene Fortrolighed er den anden værd, jeg vil tilstaae dig, at der lever en Pige etsteds i Verden, som jeg kan ssee elsker ligesaa høit, som du elsker din Kiæreste, og dog betænker jeg mig ikke et Dieblif paa at kysse dig.

Clausine.

Deres Opmærksomhed for mig røber just ikke megen Varme for den anden stakkels Pige. Hvad mener De hun vilde sige, hvis hun var her?

Guilielmo.

Hun vilde tilgive mig. Kiære Beate! tag nu dit
Glør fra Ansigtet.

Clausine.

Nei!

Guilielmo.

Jeg vil endogsaa tilstaae dig: Marsagen, hvorfor jeg
holder saameget af dig, er, at du i Alting virkelig er
hende meget liig. Jeg drager hele Landet om for at finde
hende. Jeg elsker hende høit, kan du troe. Undertiden,
naar jeg gaaer giennem Skoven om Natten, løber jeg
hen og favner et Træ i den Tanke, at det er hende.
Hvor meget fiærere maa det nu altsaa være mig, at
favne dig! Vil du da negte mig det eneste Kys, inden
vi skilles ad?

Clausine.

Fortæl mig Deres Kiærligheds Historie!

Guilielmo.

Vil du saa kysse mig?

Clausine.

Hvis De fortjener det.

Guilielmo.

Alf, den Historie er snart fortalt. Et Menneske kan
være længe om at opleve det, som lader sig sige i to Ord.
Seer du, det var en deilig Pige i Kiel, som jeg lærte at
kiende, mens jeg laae der ved Universitetet. Jeg elskede
hende, saasnart jeg saae hende, troede ogsaa, at hun elskede
mig, men tog fejl.

Clausine.

Det var tungt.

Guilielmo.

At jeg fortvivlede, kan du sagtens begribe. Jeg be-

sluttede at reise udenlands, for at glemme hende, reiste ogsaa i tre Aar, kom tilbage, og har endnu ikke glemt hende. Du leer mig vist ud, fiære Beate!

Clausine.

Skulde jeg lee ad det?

Guilielmo.

At hun nu var i Kiøbenhavn, seer du, det anede mig; thi Tanten, hun havde været hos i Kiel, var død. Ingen kiendte hende, thi hun levede meget affondret. Hos sin Fader, som boede i Kiøbenhavn, maatte hun være. Men jeg vidste knap hans Navn. Hvad han var, vidste jeg ikke. Det var aldrig faldet mig ind at tænke paa Faderen; thi jeg tænkte kun paa Datteren. Du anseer mig vist for en Phantast, fiære Beate!

Clausine.

Jh, men hvad for Tanter har De da ogsaa om mig, Herr Guilielmo?

Guilielmo.

Da jeg nu hele Vinteren havde opholdt mig incognito i Byen, for ikke at falde min Fader i Hænderne, der vilde koble mig sammen med en rig Enke, og endnu ikke fandt hende, saa begyndte jeg at blive bedrovet. Men du veed nok, hvordan det gaaer: naar Foraaret kommer, naar Blomsterne titte frem, og Fuglene synge, saa faaer man Mod, enten man vil eller ei. En Anelse sagde mig, at jeg skulde træffe hende herude paa Landet et Sted; og derfor spiller jeg egentlig denne Sangerrolle, som skaffer mig Afgang i ethvert Huus.

Clausine.

Og Deres Letsindighed?

Guilielmo.

Bedligeholdet mit Liv. I Førstningen smægtede jeg

hen, lod Glæden gaae mig forbi, og svandt ind som en Skygge. Nu er jeg munter, nyder den, og trives. Hvad mener du hun bifalder meest?

Clausine.

Og Deres Elskovshandler?

Guilielmo.

O, du med dine Elskovshandler! Enhver smuk Pige er mig det samme, som en Blomst. Jeg elsker eder alle, hugvaaler mig i eders Duft, qvæger mig i eders Skær. Enhver smuk Pige opfrisker mere eller mindre Billedet i min Phantasie om min Clausine. Hende troer jeg at favne og kysse, naar jeg favner og kysser jer andre. — See saa, min lille Skriftemoer! Troer du nu, at du, uden at være din Kæreste utro, kan give mig et Kys?

Clausine.

Ja, nu troer jeg det. Hun slaaer Sløret tilbage, og kaster sig i hans Arme.

Guilielmo.

Gode Gud i Himlen! Clausine! Clausine! er det — er det dig? er det dig selv?

Clausine.

Ja, det er mig, og jeg har i tre Aar begrædt min Letsindighed, min daarlige Stolthed, thi jeg elsker dig, jeg elsker dig.

Guilielmo

stirrer paa hende i høieste Genrykkelse.

Ja, det er hende! ja, det er hende!

Clausine.

Det er mig.

Guilielmo.

Naar — hvordan — paa hvad Maade? Svar mig! O nei, svar mig ikke! Lad mig synke til dit Bryst,

Iad mit Hierte, som saalænge har stormet ene og forladt,
hvile ved dit skionne Bryst! Men ikke her! For Freias
Alter, hvor jeg i Morges huggede dit Navn — hendes
Navn — og besvor hende — og hun har hørt min Bøn
— tre Skridt derfra — O kom, Clausine! Giv mig din
Rosenfrands. Han tager Krandsen af hendes Hat, og lægger den
paa Alteret. De synke begge ned derfor.

Begge.

Freia i det Høie!
Iad dit lyse D
Smile til os ned.
For dit Alter vi os bøie,
Kiærlighed!

Clausine.

Riv ham aldrig fra min Barm!

Guilielmo.

Hegn om Elskov, huld og varm!

Begge.

O, da skal vi hver en Baar,
Naar Mark og Skov i Blomster staaer,
Af Lilier og af Epheu grøn,
Af Narciss og Tusindskion,
Neglifer, Violer blaae,
Roser og Murikler smaae,
Slynge her dit elskte Navn,
Synke begge Favn mod Favn,
Takke dig, Bryst imod Bryst,
For din søde, søde Lyst.

Guilielmo.

Elskte, velsignede Pige! men siig mig nu — forklar
mig nu —

Clausine pludselig angest.

Af, Gud! det falder paa mit Hierte som Bly. Ulyfjalige Overgivenhed! Vilhelm! Vilhelm! du bliver aldrig min. Din Fader giver aldrig sit Samtykke.

Guilielmo.

Hvorfor? Hvi bliver du saa angst, fiære Pige!

Clausine.

Han er her. Han har friet til mig, og jeg har givet ham Kurven paa en Maade, som har opbragt ham til Raseri.

Guilielmo.

Min Fader her? Og friet til dig? Besynderlighed paa Besynderlighed! O, men hvad bryder jeg mig om hans Samtykke, naar du kun elsker mig!

Clausine.

Kiæreste Vilhelm!

Guilielmo.

Men siig mig dog, hvordan kommer du her? Hvor er din Fader? Er han her i Besøg hos Oberst Hielm?

Clausine.

Oberst Hielm er jo min Fader.

Guilielmo.

Hielm? Din Fader hedder jo Ringborg.

Clausine.

Veed du ikke endnu, at han maatte forandre sit Navn efter den rige Onkel, han arvede.

Guilielmo forfærdet.

Af, nu falder det paa mit Hierte, som Bly.

Clausine.

Hvorfor?

Guilielmo.

Jeg har nylig duelleret med din Fader, og stiftet ham i Armen.

Clausine.

Jesús!

Guilielmo.

Saaet er ligesaa ubetydeligt for ham, som farligt for mig.

Clausine.

Gode Gud! hvordan —

Guilielmo.

Jeg kiendte ham ikke, og han fornærmede mig.

Clausine slaaer Hænderne sammen.
Hvad skal vi gjøre?

Guilielmo.

Vil du atter skilles fra mig — paa ny og for stedse?

Clausine.

O, nei! nei! Det har jeg svoret ved Freias Alter.

Guilielmo.

Saa maae vi flye.

Clausine.

Hvorhen?

Guilielmo.

For det første til en gammel Bonde her i Nærheden paa hiin Side Skoven; han skal skjule os.

Clausine.

Men min arme Fader — hans Angstelse — og paa min Fødselsdag!

Guilielmo.

Din Fødselsdag! Søde Pige! hvor forunderligt dog Alting træffer sammen. Omfavner hende. Vær rolig! Pas paa, at der Ingen kommer og overrumpler os! Clausine

passer paa, Guilielmo tager et Stykke Pergament ud af sin Tegnebog, skriver nogle Linier derpaa, spalter en Green, stikker Pergamentet i Spalten, og planter Greenen ved Freias Alter. See saa! denne Budstikke skal betage ham al Vengstelse.

Clausine.

Gud! der kommer min Fader.

Guilielmo

stnger sin Arm om hendes Liv.

Afsted! afsted! Vi have offret til Freia. Hun ledjager os. De flye.

Obersten. Skoleholderen.

Skoleholderen.

Af, Herre Gud!

Du milde Fader!

Obersten.

Til Pladsen ud!

Mig Intet skader.

Sten ei som en Hest!

Skoleholderen.

Dueller jeg hader,

Som Edder og Pest.

Obersten.

En gammel Soldat,

En frygtfuld Krabat,

Kun lidt Sympathie!

Skoleholderen.

Naar Vaabnene skralder,

Da strax jeg forfalder

Til Melancholie.

Obersten.

Den Mand jeg ei kan have fæder,

Som ei er dristig og forvoven.

Skoleholderen.

Omgaes forsigtig med Gevær,
Fornuften byder os, og Loven.

Begge.

Hver følger sin Natur
I Modgang og i Fare.

Obersten.

Jeg stander som en Muur.

Skoleholderen.

Jeg render som en Hare.

Obersten.

Hør nu, Skoleholder! ikke et Ord meer om den Ting.
Og snak mig ikke et Ord meer om den unge Guitar-spiller.
Rask Fyr! forbandet Bruunshoved! Ambition! Ikke et Ord!
hører han?

Skoleholderen.

Oberstens Villies Tilkiendegivelse er min Mund et
uafriueligt Begplaster.

Obersten.

Det gjør mig ondt, han er løbet sin Vej. Jeg var
i Stand til at lade ham opsoge.

Skoleholderen.

Formodentlig er Flugtens Iværksættelse begyndt af
Frygt for Straffens Udøvelse.

Obersten.

Ikke et Ord! siger jeg. Hører han?

Skoleholderen.

Med Drernes Begghed, naadige Herre!

Obersten.

Herlig Karl!

Skoleholderen.

Bene!

Obersten.

Smuk Karl!

Skoleholderen.

Ita!

Obersten.

Karl med Hjertet paa det rette Sted!

Skoleholderen.

Recte!

Obersten.

Karl med Talenter!

Skoleholderen.

Intet er viskere, naadige Herre!

Obersten.

Her er altsaa Vunden? Smuk! ret smuk!

Skoleholderen.

Og der staaer Alteret.

Obersten.

Skal det være et Alter? Det er jo en gammel Kampesteen. Den har jeg tidt seet før.

Skoleholderen.

Saa var Moden i den Tid, naadige Herre! Nu bygge vi dem af Tjrebræder.

Obersten.

Rigtig! der staaer Freias Navn. Det kan jeg selv læse. Det har jeg ikke lagt Mærke til før. Hvad er det for en Rosenfrands?

Skoleholderen.

Den er formodentlig lagt der for at pynte paa Geburtsdagen.

Obersten.

Hvad er det? her staaer en gammel visnen Bind med et Stykke Pergament i. Har den ogsaa staaet der, siden Stenen blev lagt?

Skoleholderen.

Jeg lagde ikke Mærke dertil i min Glædes Besippelse i Gaar. Formodentlig, naadige Herre!

Obersten.

Er dog curios for at faae Noget at vide. Gammelt Manuscript — jeg vil sende det til Kongens Bibliothek. Nye Opdagelser maaskee — om Longobardernes og Teutonernes Udvandringer af Riget.

Skoleholderen.

Nysgierrigheden hos mig er steget til et betydeligt Maximum.

Obersten.

Sikkert en Folkevandring! sikkert en. Folkevandring! Det staaer meget utydeligt og halv udslettet.

Skoleholderen.

Åh ja! Tidens Tand er edax rerum, siger gamle Fader Homer i sin Peder Paars, eller hvad den hedder.

Obersten læser:

„Jeg Understrevne er i dette Dieblif flygtet bort med Herr Oberst Hielses Datter til et Sted, hvor han ikke vil finde os. Vi elske hinanden. Naar vi komme tilbage, ere vi Mand og Kone. Han vil aldeles Intet have imod vor Forbindelse, naar hans første Brede er forsvunden, og han faaer den nødvendige Dplysning. Guilielmo.“

Skoleholderen.

Åh, Gud forbarme sig, naadige Herr Oberst! det var en bedrovelig Folkevandring.

Obersten.

Den Slynge!

Skoleholderen oprigtig.

Bene!

Obersten.

Den Gjel!

Skoleholderen.

Ita!

Obersten.

Den nederdrægtige Spidsbube!

Skoleholderen.

Recte!

Obersten.

Den Landstryger!

Skoleholderen.

Intet er visjere, naadige Herre!

Obersten.

Følg mig! følg mig! Der skal ledes, der skal søges,
der skal findes.

Skoleholderen.

Jeg løber paa Hænder og Fødder.

Obersten.

Gjør Ansfrig!

Skoleholderen.

Jeg sfriger.

De gaae.

Bondehuset i Skoven.

Herr von Bilbo endnu i Bønderklæder; han kommer ind med et Brev
i Haanden. Henrik kommer slæbende med den store Klædefurv.

Bilbo.

Stil den op der, at jeg bestandig kan have den for
Dine, som et Billede paa den menneskelige Glendighed.

Henrik.

Herren har skrevet; han er blæffet om Fingrene.

Bilbo.

Ja, det er et sværmerisk rorende Brev til min forlorne Søn.

Henrik.

Na, maa jeg høre?

Bilbo.

Ja, jeg skal saa have det giennemlæst, for at eftersee, om det ikke indeholder nogle dramatiske Feil. Læser: „Jeg er kommen i Erfaring om, at din Hundsvot støver omkring herude som en Nar og en Landstryger. Kommer du ikke hjem, og gaaer i dig selv, og gifter dig med den rige Enke, saa gjør jeg dig, Fanden maltractere mig, arveløs.“

Henrik.

Åh, Herre! læs ikke meer. Jeg kan mærke paa mine Taarer, at de have i Sinde at sige op inden Flyttetid.

Bilbo.

See, om der ikke sidder en Tåare i mit venstre Øie! Jeg kan ikke godt selv see uden Briller.

Henrik.

Det er desuden en vanskelig æquilibrisk Dvælselse, at see sig selv i Øinene. Lad mig see! Jo, det seer rigtig nok ud, som om Herrens ene Øie var forfaldet til Melancholie.

Bilbo.

Åh ja! jeg er en tungsindig, en tungsindig, melancholisk Mand. Det banker. Hvad er det? Det banker paa Døren. Ha, det er vist min Søn. Han lovede at besøge mig her i Dag. Det aner mig, at det er ham. Hiem kan det ikke være, han veed ikke, at jeg boer her, thi han gjør altid Nar af min indskrænkede Deconomie. Gaa din Vej, at dit Liberie ikke forraader mig. Henrik gaaer. Der staaer

en gammel Rive. Jeg vil lade, som jeg arbeidede paa den, og synge noget — noget — Idyllisk, hvad det nu kan være. Arbeider, og synger:

Vi Bønder vi ere saa glade i Hu,
Og Høsten den er vor Ven.
Naar vore River de gaaer itu,
Saa — gjør vi dem hele igien.

Guilielmo og Clausine træde ind, den Sidste med Sløret over Ansigtet.

Guilielmo.

Guds Fred, Fader!

Bilbo lader som Jüngling, og vedbliver:
En Tand nu saa let af en Rive gaaer;
Der flores med den i Ring. —
Tid er det herligt, naar man forstaaer
At sætte en Pind for en Ting.

Guilielmo.

God Morgen, Landsmand!

Bilbo.

Jh see, god Morgen, god Morgen, Herr Spillemand!
Naa, Tak skal han have, fordi han smukt holdt sit Ord,
og gjorde mit ringe Huus den Ære. — Men hvad er
det for en rar Dame, han har med sig der?

Guilielmo.

Det er min Kæreste. Seer han nu, fiære Ven!
Her er ikke Tid til mange Omkvøb. Han tilbød mig i
Gaar sin Tjeneste, i Dag kan han bevise mig en meget
stor Tjeneste.

Bilbo.

Jh, med Hjertens Glæde!

Guilielmo.

Han maa skiule os her paa nogle Dage, til vi have

havt Bryllup. Vi ere flygtede herhid sammen; nogle Smaating nøder os —

Bilbo.

Smaating? Jeg kan tænke det. Som per Exempel: Forældrene, kan jeg troe.

Guilielmo.

Rigtig! min Fader er gammel, urimelig —

Clausine,

som imidlertid opmærksom giennem Eloret har betragtet Bilbo og Kurven, trækker Guilielmo angst til en Side.

Bilhelm! vi ere forraadte, vi ere forraadte. Det er din Fader, det er din Fader.

Guilielmo smilende.

Min Fader? Det er jo en god, gammel, ærlig Bonde.

Bilbo udbrydende.

Ja, men du skal ikke skue Hund paa Haarene, din Ravneunge! for det kunde være, Tøsen havde Ret alligevel.

Guilielmo bestyrtet.

Min Fader!

Bilbo.

Ja, din Fader! i det mindste er jeg din Moders Mand, du Hedning! du Renegat! du Mahomedaner! du — du — du —

.Guilielmo.

Min Fader! ivre Dem ikke. Hvordan har De levet saalænge?

Bilbo.

Levet? som et Bæst, som en ulykkelig Mand. Ivre mig ikke? Jo, Fanden opsige mig Guldskab og Troskab, om jeg ikke vil; jeg vil ivre mig en Galdefeber paa Halsen, du Landstryger! du Døgenicht! du — du — du — du — du — Kunstner!

Guilielmo.

Hør os!

Bilbo.

O, jeg behøver Intet at høre. Jeg kiender meget godt den Kammerkisten, der staaer, med hvem du agter at træde ind i den hellige Ægtestand, efter at du først har ligget og sjunget for hende om Natten.

Guilielmo.

Min Fader! De tager fejl.

Bilbo.

Nei, Fanden infam cassere mig, om jeg gjør. Har jeg ikke selv ledet dig hen til hendes Vinduer i Nat? hæ?

Guilielmo.

Uheldige Skiebne!

Bilbo.

Jo, jeg kiender dine Streger. Jeg har en lille Fugl, som siger mig Alt. Jeg har en Finger paa hvert Die. — O, jeg seer ret godt, hvor besippet hun er, Mamsel! Jeg mærkede strax, at Kurven gjorde hende betuttet. Hun har sikkert havt en Haand med i Spillet. Tag hun kun Sløret fra Dinene, vær ikke undseelig! Riber hende Sløret fra Ansigtet. Hvad — hvad — hvad seer jeg? Gjør halv ærbødig og halv ironisk en dyb Reverents. Min naadige Frøken!

Guilielmo.

De seer, at De har taget fejl.

Bilbo fatter sig; med skadefro Glæde.

Det er altsaa jer to, der ere flygtede hen til mig af Forsigtighed, indtil Bryllupet var forbi?

Guilielmo.

Misbrug ikke den Magt, som Skiebnen giver Dem over os.

Bilbo ude af sig selv.
 Neppe jeg formaaer at tale
 I min Harnes vilde Ruus.
 Intet kan min Glæde male
 Nu, jeg har jer i mit Huus.
 Der staaer Kurven, som jeg tænkte
 Skulde aabnet Lyffens Dei;
 Der staaer Damen, som den skienkte,
 Der staaer Knechten, her staaer jeg.
 Clausine og Guilielmo.
 Kiære Fader! o, tilgiv.

Bilbo.
 Aldrig, aldrig i mit Liv!
 Clausine.

Han var revet fra mit Hierte,
 O! min Kummer var for svar.
 Tilgiv Pigen i sin Smerte,
 At hun Dem fornærmet har.

Bilbo.
 Nu de henrykt er i Aanden,
 Taaren rinder fryds og qvær.
 Ingen Tagsteen er ved Haanden —
 Tør den af paa Kurven der!

Clausine og Guilielmo.
 Kiære Fader! o, tilgiv.

Bilbo.
 Aldrig, aldrig i mit Liv!
 Guilielmo.

For min evig elskte Pige
 Har jeg tumlet Verden om;
 Skal Farvel jeg atter sige?
 Nu velan, du Elskte! kom.

Det var Veien mig at træde,
Da dit Minde fulgte mig;
Den vil være rig paa Glæde,
Naar du følger virkelig.

Begge.

Lykken svigter, til en bedre
Vinter dristig Kierlighed.
Bort fra tvende haarde Fædre
Elskov styre vore Fied!

Bilbo.

Bort fra eders rige Fædre,
J beslutte fast og fuldt?
Af, Gud bedre det, Gud bedre!
Kierlighed vil døe af Sult.

Guilielmo.

Endnu engang, min Fader! inden vi forlade Dem,
lad Dem bevæge.

Bilbo.

Inden J forlade mig? J forlade mig ikke. De
fire Dagdrivere, som du i din oplyste Ungdom kaldte mine
fire Domestiquer, har jeg endnu, og de ere mig horige
og lydige paa første Bink, at udrette alle mine Befalinger;
jeg haaber altsaa, min Herr Søn! at du bruger
Conduite.

Claufine griber hans Haand.

Herr von Bilbo! har De nogensinde elsket mig, som
De saa ofte med de allerforunderligste Eder har forsikret,
saa lad Dem bevæge ved min Bøn om Tilgivelse, og
lad denne Ydmygelse være Dem Hevn nok.

Bilbo.

Hevn nok! Hvad for Noget? Først give ærlige Folk
en Kurv, saa stor, at den knap kan faae Rum i denne

Stue — en Kurv, som jeg maa indrette mit Logis efter, som jeg maa leie Bærelser til — og saa tale om Hevn nok? Nei, Fanden —

Henrik kommer ind med et Brev.

Bilbo.

Henrik! har du hørt eller seet Mogen?

Henrik.

Jo, jeg har hørt og seet det altsammen giennem Røglehullet. — Her er et Brev fra Byen.

Bilbo hurtig.

Fra Enken? Seer paa Brevet. Ja, det er hendes egen Haand. Vender det om. Brevet er forseglet med sort Lak? Gud bevares! Konen skulde dog vel aldrig være død? Jeg brænder af Begierlighed, jeg staaer paa Naale. — Min naadige Frøken! min Herr Søn! tør jeg umage dem et Dieblisk ind i Sideværelset? Der vil min Tiener opvarte dem med hvad Huset formaaer. Til Henrik. Pas paa dem! siger jeg dig; du skal svare mig til dem, levende eller døde. De gaae. Nu kan jeg læse i No. — Mine Brillen! Brækker Brevet, og læser: „Min bedsteste Ven!“ — Na nei, Gud skee Lov! hun lever endnu. „Da jeg hører, at Deres Herr Søn just ikke skal være af de fatteste unge Mennesker, og da jeg gierne vilde have en Mand, som er sat, da jeg selv er sat — Bilbo tørrer Sveden af Panden. Ha! det tager paa Kræfterne, at læse slige Breve staaende. Tager en Stol og sætter sig paa. „Da jeg selv er sat — saa gjør jeg Dem den Præposition, da De ogsaa er sat, om det ikke var bedst, vi to Gamle satte os ned sammen. Hav den Godhed, jo før jo hellere at sætte Pen til Papiret, at jeg kan blive sat ud af den Urolighed, hvori Forventningen sætter mig. P. S. Da jeg er en sat og sædelig Kone, saa har De vel Intet imod, at jeg

bliver ved at gaac med Sæt; thi til disse nymodens Solhatte kan jeg ikke vænne mig. Sidse Birgitte sal. Geldschlingels." Et deiligt Brev! det har bevæget mig til Taarer. Du vil gaac med Sæt? O, du Engel! det var Synd, at negte dig den Glæde. Hvad kan Folk vel sige Andet end: see, der gaaer en Engel med Sæt paa! — Det er en hovedrig Kone. Hun eier meget meer, end Hielm — o, Kors! Frøkenen vil med al Magt have min Slynge! Eh bien! Jeg tager Enken, vælger den bedre Deel, og giver mit faderlige Samtykke. Men saadan at lade Sagen gaac hen uden Hevn, det vil jeg, Fanden spænde mig ud imellem Runde og Blaa Taarn, dog heller ikke. Betragter Kurven. Funtus! nu har jeg det. Med denne Kurv har hun gjort mig til Nar — med denne Kurv vil jeg gjøre hende til det samme. Kalder Min naadige Frøken! min Herr Son! De komme. Min Brede har lagt sig. Mit Temperament ligner en Flaske Ol, som er godt proppet. I Forstningen bruser det, men siden bliver det dovent. Jeg vil ingen Optøier gjøre. For mig kan I tage hverandre, saameget I vil — paa een Condition.

Guilielmo.

Og den er?

Bilbo.

I sætter jer smukt i Kurven. Mine Tienere bære jer hen i Vunden, hvor Stadsen skal være; tildækket, det forstaaer sig. Saa lader I mig sørge for Resten.

Guilielmo.

O, hiertelig gierne!

Clauline.

Kære Herr von Bilbo!

Bilbo.

Ellers bliver der, Fanden gøre mig til en gammel
Mathue, Intet af, min naadige Frosen!

Guilielmo

har taget Kurven ned, og sat sig deri.

Kom, Clausine! vær ikke bange. Jeg sidder allerede.

Clausine.

Lad Dem bevæge af mine Taarer!

Bilbo.

Maa jeg hyde Frosenen min Arm? Han leder hende
hen i Kurven, gaaer derpaa hen til en Kuffert, og tager tvende Sagen
ud, hvori han indsvøber dem, hver for sig; raaber derpaa: Henrik!
Lars! Peter! Claus?

Tienerne komme.

Bilbo.

J følger mig, og bærer mig denne Kurv hen i Sko-
ven, hvor Frosen Clausines Geburtsdag skal celebreres.
Det er en lille Present til hende.

Tienerne løfte.

Den lille Present er forbandet tung.

Bilbo.

Marsch, Karle! Det er Gibsfigurer. Gaaer forsigtig
med dem!

De gaae.

Lunden om Freias Alter.

Beate og Gartneren komme Arm i Arm.

Beate.

Saa gaaer du da ikke din Bei,
Men bliver smukt hos mig her hjemme?

Gartneren.

Jeg gaae, o du Elskede? Nei!
Men kan du min Harmen forglemme?

Beate.

Vær altid nu kjærlig dig ad,
Og hold kun din Bildskab i Awe!

Gartneren.

Da blier jeg først Gartner og glad,
Naar du er min deilige Have.

Begge.

Bort Liv skal hensvinde med Fryd,
Thi Kiærligheds Timer er søde.
Hjst tone Fiolernes Lyd;
Kom, lad os gaae Mængden i Møde.

De gaae til den modsatte Side, af hvilken de kom ind. Man hører Musik noget borte. Bønderfolkene komme derpaa i et Slags Optog, Bigerne med Blomsterkurve og Strandse, Ungkarlene med Instrumenter.

Obersten og Skoleholderen komme ind. De holde sig i Forgrunden.

Obersten halv fortvivlet.

Jeg veed, Gud fordømme mig! ikke, hvad jeg skal gribe til. Jeg har aldrig været i piinligere Forsatning mit hele Liv. Alle Mennesker komme hid, for at celebrere Frøkenens Fødselsdag, og Frøkenen er Fanden i Bold. Jeg arme Mand, jeg arme Fader! Duel! Jomfrurov —

Skoleholderen.

Frøkenrov, vilde Obersten sige.

Obersten.

Prostitution! Den fasteste Character maatte vel bukke under for saa megen Ulykke.

Skoleholderen.

Jeg veed ikke bedre at trøste Obersten, end med følgende smukke didactiske Vers:

Taalmodighed! din store Værd —

Obersten.

Na, hold sin didactiske Kæft!

Skoleholderen.

Slaa Dem til Taals, bedste Herr Oberst! De udsendte Betienteres Flid vil uden Tvivl blive belønnet med Findings. Her gielder det at have Aandens Nærværelse. Tillader De mig at holde en Tale til Folket, saa skal jeg — uden at forglemme Maadens Fiinhed — faae Sværmen til at skille sig ad og gaae hjem.

Obersten.

Alf ja, gjør det da; men bær sig fornuftig ad!

Skoleholderen.

Rad mig kun raade! Til Skoledrengene. I synge det første Vers af Geburtsdagscarmenet, medens jeg bestiger Talerstolen. Han kryber op paa Alteret.

Børnene.

Den Naadige,

Den Graadige

Paa hele Sognets —

Obersten.

Hold Mund, Dreng! Hvad skal de dumme Streger til?

Skoleholderen

overst oppe paa Alteret, til Forsamlingen.

Mine Venner! — kiære Bøndermænd, og — Bønderfæder, og — Bønderfarle, og — Bønderpiger, og — Bønderdreng! — hm! — agtværdige Bøndestand! — Da det har behaget Forsynet, ved en rolig og sagte Død — hvad

ſiger jeg — da det har tildraget ſig — hændet ſig — at en dumdriftig Tyv har gjort Indbrud og bortſtaalet Oberſtens — Da en forunderlig Gaſus er indtruffen, fiære Menighed! ſom jeg ikke veed om den bør henføres til Ulykkelige Hændelſer, Udpasſerede, Seilfærdige Skippere, Bopælsforandringer, Uudvigte, eller Bortkomne Sager — ſaa — ſaa — da man ikke kan gælde en god Viſe for tidt — vil vi begynde forfra igien.

Oberſten ſtamper.

Skoleholderen.

Dannemænd og Dannekvinder! I ere her forſamlede for, i den Henſigt at — celebrere — evavava — høitideligholde — evavava — hellige — Herr Oberſtens Fru Datters — hvad ſiger jeg, Herr Grofen Hielmſ Datter — hvad ſiger jeg — Herr Datter Hielmſ Oberſt — hendes Fødselsdag. Tørrer Sveden af Panden. Men — da — hun — formedelſt Elſkows Feſtighed — Oberſten ſtamper. af overilet Beſlutnings Tagelſe, ikke er her — Seer paa Oberſten, han nikker. ſaa ſkulde jeg ikke undlade at befiendtgjøre eder, at — at — hun er her ikke.

Oberſten utaalmodig.

Aa, ſaa gjør det fort og godt!

Skoleholderen.

Men er løbet bort med Virendreieren, fiære Menighed!

Oberſten.

Plager da Satan ham ſkinbarlig, Karl?

Bilbo kommer med ſine Tienere. De bære Kurven ind for Alteret.

Bilbo.

Tilgiv mig, fiære Broder Hielm! at jeg for et Die-bliſ forſtørrer din Glæde.

Obersten.

Min Glæde? Jo, jeg har nok Marsag til at glæde mig! Men hvordan seer du ud?

Bilbo.

Na, bryd dig ikke om disse Klæder! Til Bønderfolkene. Det er af Nederdrægtighed, Børn! — Jeg kommer her med en lille Foræring til dig paa din Datters Geburtsdag.

Obersten.

Bring mig min Datter selv, saa skal jeg takke dig.

Bilbo.

Ja, det er mig en let Sag. Til Tjenerne. Tag ham hans Datter ud af Kurven, men slaa hende ikke i Stykker!

Clausine kaster sig i Faderens Arme.

O, min gode Fader! tilgiv mig.

Obersten.

Clausine! du er her? Det var altsammen Spøg altsaa? Du bedrover ikke din Fader paa din Geburtsdag? Du lægger ham ikke i Graven?

Clausine.

O, nei! nei!

Obersten.

Saa er jeg ligesaa fornøiet nu, som jeg før var bedrøvet.

Bilbo.

Det kan du takke mig for.

Obersten.

Dig? Naa, du er og bliver dog altid min gamle, sande Ven. Seer du, Clausine! hvad det er for en Mand? Han skaffer Forældrene deres Børn igien. O, Clausine, der mangler nu kun een Ting, saa gjør du mig til det glædeste Menneske paa Jorden.

Glausine.

Og det er?

Obersten bonlig.

At du tager Bilbo, mit Barn!

Bilbo smilende.

Ja, ja! hun tager Bilbo. Det har hun lovet mig.

Obersten.

Du tager ham?

Bilbo vittig.

Men Bilbo junior tager hun.

Obersten.

Din Søn?

Bilbo.

Ja.

Obersten.

Han er jo borte?

Bilbo.

Ja, men jeg har fundet ham igien; og jeg maa sige dig, at jeg har taget feil af ham. Det er saameend et vakkert ungt Menneske. Hør, Hielm! Drengen faaer en god Skilling efter mig, for — jeg tager selv den rige Enke. Seer du, Blodet er nu aldrig saa tykt, det er dog tyndere, end Vand. Giv altjaa dit Samtykke!

Obersten.

Uh, det gjør jeg med Glæde. Kan jeg give min Datter til dig, saa kan jeg ogsaa give hende til din Søn, hvis han er et skikkeligt Menneske, som du selv siger.

Bilbo.

Det er baade et skikkeligt Menneske, og en skikkelig Mands Barn. Til Tjenerne. Tag mig min Dreng ud af Kurven!

Obersten.

Jh, men jeg troer, du har Kurven fuld af Mennesker.

Bilbo.

Ha ha ha ha! Nei, nu er der ingen flere.

Guilielmo stiger ud.

Obersten.

Kreuz tausend Bataillon! er det din Søn?

Guilielmo griber hans Haand.

Som af Frygt for den rige Enke skulde sig, og som spillede denne Sangerrolle for ubehindret at søge sin Glaufine, som han har elsket i tre Aar.

Obersten.

Hænger det saaledes sammen? Ha ha! nu kan jeg forklare mig Alting. Blinker med Dinene. Ikke et Ord om det Andet, Kammerat! Du er min gamle Bens Søn, og skal nu ogsaa være min. Kommer hen med for Freias Alter, Børn! De gaae derhen. Skoleholderen staaer endnu oppe paa Alteret og gaber. Ned med sig, Præceptor! for Handen!

Skoleholderen.

Til Lykke og Betsignelse, kiære Egtefolk! Han falder ned af Alteret, man hjælper ham op.

Obersten.

Kom nu, Bilbo! og lad os to Gamle bede Gud om vore Børns Betsignelse.

Bilbo pludselig forfærdet.

Kiære Broder Hielm! der overfalder mig en panisk Skræk.

Obersten.

Hvorover?

Bilbo.

Farvel, Broder! Farvel, Børn! For mig kan Gud

velsigne jer, jaameget han vil. Jeg skal Intet have derimod fra min Side. Men jeg maa afsted. Min elskede Sidse Birgitte er halvsiertstindstyv Ar, syv Maaneder og nogle Dage, hvis Antal jeg ikke ganske nøie erindrer. Jeg faaer en Beflemmelse. Jeg maa afsted. Hun er af en svagelig Helbred. Naar jeg skynder mig noget, kan hun maaskee blive berettet og gift paa een Gang. Ellers er jeg, Ganden stæle mig Pengene ud afommen, ilde jndt. Farvel!

Han gaaer bort med Dienerne.

Obersten lægger Guilielmos og Clausines Hænder i hinanden; derpaa synge Bønderfolkene.

G h o r.

Du himmelblaa Luft!
 Du venlige Skygge!
 Du liflige Duft,
 Hvor Fuglene bygge
 Bag hvælvede Grene,
 Saa muntre, saa ene,
 Saa jublende, trygge!
 Du Rund med de spraglede Lag!
 Du smiler med haabefuld Mine.
 Vi hædre din skønneste Blomst i Dag:
 Din Clausine.

Pigerne omvikle det unge Par med Blomster; derpaa danses der lidt, medens man synger følgende Fragment af en gammel Folkesang:

Ind treen Offere,
 Og ind treen Edle,
 Og ind treen Syvmands-Edle,
 Og ind treen Kongens Bønder alle.

Dg hvad vil Dffere?
 Dg hvad vil Edle?
 Dg hvad vil Syvmands=Edle?
 Dg hvad vil Kongens Bønder alle?

Beile vil Dffere,
 Dg beile vil Edle,
 Dg beile vil Syvmands=Edle,
 Dg beile vil Kongens Bønder alle.

Guilielmo.

Lyksalige Dag!
 Hver Elsker omfavne sin Pige!

Alle Ungkarlene.
 Hver Elsker omfavne sin Pige!

Pigerne.
 Sød er Kiærligheds Favnetag.

Alle de Unge.
 Ingen jvige!

De Gamle,
 ligeledes til en gammel Folkemelodie.
 Vaffer Karl og deilig Brud!
 Hør det, som vi bede:
 Giv dem Lykke, fiære Gud!
 Vær os alle naadig med din Glæde.

Chor.
 Du himmelblaa Luft!
 Du venlige Skygge!
 Du liflige Duft,
 Hvor Fuglene bygge

Bag hvælvede Grene,
 Saa muntre, saa ene,
 Saa jublende, trygge!
 Du Lund med de spraglede Lag!
 Du smiler med haabesuld Mine.
 Vi hædre din skønneste Blomst i Dag:
 Din Clausine.

Farf.

Syngeſpil.

Personerne.

Faruk, }
Susarok, } Tyrster af Gur, Achmets Sonner.
Kobad, }
Satchekara, deres Søster.
Mira, Tyrstinde af Teflis.
Geoncha, Landernes Konge; forekommer meest som
Spaamanden Zeisadin, eller som
En gammel Galender.
Kurum, en sort Slave.
Zman.
Et Bud.
En Alf.
Chor af Alfer, Feer, og Folket i Gur.

Første Handling.

Bild Skou.

I Baggrunden Zeisadins Hytte med en liden Blomsterhauge.

Kurum kommer forvildet ind.

Af! hvor finder, af! hvor finder
Jeg i Hast den vise Mand?
Er der da blandt Mænd og Qvinder
Ei en Siæl, som er i Stand,
Mig at vise uden Hinder
Veien til den vise Mand?

Jeg skal tale, jeg skal tale
Med ham selv, den vise Mand.
Over Klipper, over Dale,
Hen ad alle Floders Rand
Jilte vi afsted som Gale,
For at see den vise Mand.

Solen synker, Frøen flynker
Unfeligt i Kiærets Vand,
Skoven slaaer i Panden Rynker,
Og forstrækker min Forstand;
Mørket falder, Ingen ynker
En forvildet stakkels Mand.

Man pleier ſige: den, ſom har en rigtig god
 Samvittighed, han har i Lys og Mørke Mod.
 Hvad Lys angaaer, for Lys har jeg vel aldrig gysset,
 Jeg frygter ei for Borg= meer end for Tællelyset;
 Men Mørke — det er Løgn, iſær i denne Nat.
 Jeg ei fornærmet har ſaameget ſom en Kat,
 End ſige nogen Hund, og dog jeg grandt fornemmer
 En vældig Rystelſe i alle mine Lemmer.
 Hvert Dieblif jeg troer: Nu eſt du Dødens Rov.
 Jeg er ei vant at gaae om Natten i en Skov;
 Snart river mig en Torn, ſnart ſtøder jeg paa Egen.
 Jeg pleier nu til Dags ved Ilden vende Stegen,
 At dryppe den med Smør, i Haab om at et Snit
 Af ſamme læffre Steg med Tiden bliver mit.
 Luunt i min Kiøffenrog jeg hører Ilden knittre.
 Det bedre er end her ved Nattetid at zittre,
 Og gaae i Krat og Græs, og troe i hver en Krog:
 Nu lurder der en Ulv, nu træder du en Snog.
 Alt mine Fodder er ſom mine Hænder kolde.
 Forbandet være dog deſlige arge Trolde!
 Af, Gud forbarne ſig! hvad har jeg tænkt, hvad ſagt?
 I Fald den viſe Mand gav paa min Tale Agt!
 Den brave Olding! Af, der ſtaaer han alt og griner
 Med tykke Hovedknub, med frygtelige Miner,
 Med Horn i Panden! af — Men nei, jeg er et Fæ,
 Det er jo Intet end et gammelt Piletræ.
 Men, ha! hvad ſeer jeg der? En Hauge med en Hytte?
 Almægtige Prophet! din Raade mig beſkytte:
 Her boer den viſe Mand, til hvem jeg Grind har.
 Men hvis han nu er vred, og mig i Naffen taer?
 Hvis han ømſkaber mig? Af, af, det veed vor Herre,
 Jeg ſeer ſaa galt nok ud alligevel, deſværre!

Den skønne Gulguli ad mig med Nafften slaaer.
 Det er en deilig Glut i fagre Ungdomskaar.
 Jeg elsker hende høit, men hun min Skabning laster;
 Jeg sort som Ibenholt, hun hvid som Alabafter;
 Jeg knortret som en Stof, og mager som en Bind,
 Hun glat som Elfenbeen, og som en Lilie trind.
 Hviſ mig omſkaber nu den gamle viſe Herre?
 Det Bedſte er, at jeg kan ikke blive værre.
 Der kommer han. O, Gud! Na, vi et lille Korn!
 Men han ſeer ærbar ud, og han har ingen Horn.

Zeifadin i Baggrunden.

Hvo nærmer hiſt ſig Genſomhedens Bo?

Kurum.

Hvor ſkal jeg i min Angſt nu Svaret finde?

Zeifadin nærmere.

Hvo eſt du, ſom forſtyrrer Nattens Ro?

Kurum høit.

Af Skikkelse en Mand,

Sagte.

af Mod en Qvinde.

Zeifadin.

Hvad vilſt du?

Kurum.

Søge Eders Raade.

Zeifadin.

Her er jeg.

Kurum.

Ja, det mærker jeg ſaamænd.

Zeifadin.

Jeg ſtaaer for dig.

Kurum ſagte.

Mig kun til liden Raade.

Zeifadin.

Hvad vilst du?

Kurum.

Af!

Zeifadin.

Hvad vilst du?

Kurum.

Gaae igien.

Zeifadin.

Bliv her!

Kurum.

Jeg bliver.

Sagte.

Alt har sig forenet

Før at forraade mig, selv mine Been.

Zeifadin.

Rør dig af Stedet ei!

Kurum.

Jeg er forstenet.

Zeifadin.

Du skælver, Kurum? Det gjør ingen Steen.

Kurum.

Af, han spøger, thi han smiler!

Af, han skaber mig ei om!

Mildhed paa hans Ansigt hviler,

Jeg fortryder ei, jeg kom.

Zeifadin.

Arme Dreng! jeg vil ei strække

Meer hans maadelige Mod.

Skovens dunkle Bust og Hække

Gyder Angsten i hans Blod.

Kurum.

Eders Naade er ei vred?

Zeifadin.

Og hvi skulde jeg da vredes?

Kurum.

Kiæf jeg siger min Bested.

Zeifadin.

Siig, og lad dig ikke bedes!

Kurum.

Eders Naade spogte kun?

Begge.

Saa kan man af Frygt forledes

Til at ængstes uden Grund.

Evnden er den sorte Sky,

Maanen straalet klar paa ny.

Zeifadin.

Siig mig dit Grund, Son! og frygt dig længer ei.

Kurum sagte.

Hvad? Son? Nu Frygten reent begiver sig paa Bei.

Seit.

Først maa jeg spørge da, hvis det jer ei fortryder:

Er I den store Mand, hvis Rygte vældigt lyder

I hele Asien, her, ved Prophetens Grav,

Til China, Astrachan, og til det røde Hav —

Som den, der ved en sær, forunderlig Formue

I alle skjulte Ting grandgivelig kan skue;

Som veed Astrologie, som kiender Medicin?

Er I det største Lys — fort, er I Zeifadin?

Zeifadin.

Mit Navn er Zeifadin.

Kurum.

Her har vi altsaa Manden.
Men er det ogsaa jer, og rigtig ingen Anden?

Zeifadin.

Jeg er i Sandhed jeg.

Kurum.

Er I? O, store Mand!
Der leve Iaa, som om sig selv det sige kan.

Zeifadin.

Du est ei uden Kløgt.

Kurum.

Naar mig forlader Frygten,
Saa pleier pludselig sig at indfinde Kløgten.

Zeifadin.

Saa viis da nu din Kløgt, at jeg den ogsaa seer;
Fortæl mig, hvad du skal, ei mindre eller meer!

Kurum.

Jeg vil fortælle da, endskiøndt just ei med Rette,
Thi da I Alting veed, saa veed I ogsaa dette.
Saa veed I, hvordan nu igiennem Arat og Tiørn
Sig trænge hid til jer tre kongelige Børn,
To smukke Unglinger, en ung og deilig Pige,
Som efter Achmets Død vil herske i hans Rige.
Ham fødtes fire Børn i een og samme Nat
Af fire Dronninger. Nu er en Grundvold sat:
Den Forstefødte skal, det være Mand og Qvinde,
Beflæde Thronens Stol. Hvor er nu Raad at finde?
Hver puffer paa sin Ret, hver af dem herske vil;
Men fire Konger har man fun i Kortenspil.

Zeifadin.

Du talte kun om Tre.

Kurum.

Ja, seer I vel, den Fierde

Ei saa begierlig er at bryde Krat og Gierde.
 Han følger ifkun med fra Kongeriget Gur,
 Fordi de Andre vil. Han har en blid Natur;
 Sin Fader elsker han, og ønsker ei en Seier,
 Som skiller ham ved det Kjøtbareste, han eier.
 Imens de andre Tre sig nærme eders Lund,
 Gaaer han i Tanke om, botaniserer kun,
 Seer Maanen skinne ned i Skovens grønne Kroner,
 Lytter til Kildens Fald, til Rattergalens Toner;
 Og paa en mosgroet Steen i Mattens dunkle Løn,
 Jeg troer, han har forglemt, han er en Kongesøn.

De Tre udenfor.

Kurum!

Kurum.

De komme,

Eder at søge,
 Derfor de bryde
 Hækker og Gierder
 Kiækt uden Frygt.
 Skiebnen skal tale,
 Dommen skal siges.
 Værdige Fader!
 Viis nu din Kløgt.

Zeifadin.

Daarligt at bryde
 Sløret, som Viisdom
 Hænger for Skiebnen:
 Haabet forlader
 Glædernes Dal;
 Hæslige Laster

Næres og trives;
 Natten er søvnløs,
 Dagen er Qual.

De Tre udenfor.
 Kurum! hvor est du?

Kurum.
 Her, Eders Raader!

De Tre komme ind.
 Har du ham fundet?

Kurum.
 Endelig, af!

De Tre.
 Nu da, hvor er han?

Kurum.
 Her, Eders Raader!

De Tre.
 Det er den Bisc?
 Himlen skee Tak!

De knæle.
 Store Zeifadin, hvis Rygte
 Lyder over Dal og Fjeld,
 Dig, som Manderne maae frygte,
 Du, det sande Viisdomsvæld!
 Ind den kongelige Skare,
 Som fra fjerne Egne kom,
 Af din Indsigt at erfare
 Skiebneens endelige Dom.

Zeifadin.
 Overlader uden Kummer
 Eders Held i Allahs Haand,
 Vækker ikke af sin Slummer
 Vredens frygtelige Aand!

De Tre.

Løs den underfulde Gaade,
Siig, for hvem er Kronen gient?

Zeifadin.

Kun for den, som Allahs Raade
Dertil evig har bestemt.

De Tre.

Fader! dette vi alt vidste,
For det os af dig blev sagt.

Zeifadin.

Og hvi søger I at friste
Da den hemmelige Magt?
Drager hiem, og overlader
Skiebneens Rod i Allahs Skød;
Elsker eders gamle Fader,
Skynder ikke paa hans Død!

De Tre.

Derfor forlode vi
Guldfædte Sale;
Derfor betraadte vi
Klipper og Dale;
Derfor vi skulde
Giipende taale
Midnattens Kulde,
Middagens Straale;
Derfor os blødte
Stormende Byger;
Derfor vi mødte
Truende Syger —
For at fornemme
Endelig her,

Hvad os alt hiemme
Yttred Enhver?

Zeifadin.

For at fornemme
Endelig her,
Hvad jer alt hiemme
Yttred Enhver.

Sufarok.

Men viid, du gamle avindsyge Mand!
At vi ei troer om dig, hvad Rygtet taler.
Ugrundet er kun Sagnet om din Kraft.
Du skuer ei i Fremtids skjulte Bog,
Du kiender ei engang Nutidens Jdræt;
Dg derfor søger du ved Almeentale
Dg ved forslidte Sædelighedsord
At dække din Uvidenhed.

Zeifadin.

Nu, nu!

Vel muligt, Sufarok! jeg kiender lidet;
Dog troer jeg, at jeg giennemskuer dig.

Sufarok.

Lad høre, skienk os Frugter af din Viisdom!

Zeifadin.

Du elsker Kronen som et Billed ei
Paa sand Forening og Omfavnelse
Af Rigets Kraft, kun for dens gyldne Malm.
Du skuer i dens Edelstene ei
Et Udtryk af de skjeldne Egenskaber,
Der findes spredt i Mængden, som dit Die
Udfinde bør, din Viisdom lede frem;
Du elsker den, som Barnet elsker Glimmer,
Dg som den gystne Gierrige sit Mammon.

Din Raabes Purpur tyder dig ei Blodet
 Af Rigets Fiender; prægtig skal den dække
 Og rigt de svage Skuldre, matte Arme.
 I Kongen skuer du den herligstklædte,
 Den prægtigste af Landets Unglinge,
 Og ønsker derfor gierne dig en Lod,
 Som skienker dig de rigeligste Smykker.

Kobad.

Ha ha, ved Allah en sandfærdig Skildring!
 Lad høre, Zeisadin! din Dom om mig.
 Hvis Venlighed og jævn Medladdenhed
 Er Kongepligt og Undersaattens Held,
 Saa haaber jeg, du finder Kobad dydig.

Zeisadin.

En blød Fortrolighed, et Broderskab
 Med Mængden, for at dræbe Tid og Riede,
 Bar aldrig Dyd, og for en Fyrste mindst.
 Vel, Kobad! sandt: du hader stive Klæder
 Med Guld og Edelstene. Purpurkaaben
 Vil ikke slides under dig; du elsker
 Linflæder, Silke, bløde Bomuldsfiortler.
 Du ønsker dig ei Sceptret for at styre
 Kraftfulde Mænd; din frygtelige Hær
 Blier unge, fiælne Qvinder. Natten vorder
 Din Dag. Dit fulde Harem er dit Divan;
 Der holder du dit hemmelige Raad.
 Moskeen er dig Tasselet. Fortrolig
 Medlader du dig der til Drikkebrødre
 Og Gøglere; men vise Mænd og Helte
 Dem landsforviser du med naadig Skaansel.
 Paa Gaden, naar du viser dig, vil Skarer
 Af Betlere og af Lastdragere

Tilvinke dig med sønderrevne Huer,
Tilflappe dig, og raabe: Kongen leve!

Satchekara.

Med Andren, vise Olding! har jeg hørt
Din Skildring her; den er saa sand, som sindrig.
Ja, disse Unglinge fortjene ei
At bære Kongekroner; Mænd af Afsyn,
Er de i Hiertet ængstelige Qvinder.
En venlig Aand opdagede det Uheld,
Som truede min Faders gamle Stamme,
Og lagde i min Barm den hele Kraft,
Som blev de Andre negtet. Mig tilkommer
Det derfor og at arve Achmet's Rige.
Alt har min Arm, skiondt hvid og skær og rund,
Indlagt sig Væge mod Tartarerne.
Mig, mig tilkommer det, at bære Kronen;
Og hvortil mig Naturen har bestemt,
Det, haaber jeg, vil Skiebnen mig ei negte.

Zeifadin.

Hvi griber dog saa tidt Naturen feil,
Forvirrer sig, omskaber efter Lune?
Hvi dækkes sligt et mandigt Kæmpebryst
Af trinde, høie Liliehobe? Hvi
Opglødes Dine, skabt for Elskovs søde
Smægtende Beemodssild, af Helteslamme?
Hvi slutter Hielmen om de lange Haar,
Hvor Rosen burde slynge sine Knopper?
Ha, frygtelig er slig Naturomvæltning!
Naar Hjerter vender sig fra Kiærlighed,
Da sætter det sin Fryd i Had. Hvor slig
Gudinde hersker trodsig paa sin Throne,
Der stryges Stolperne i hendes Tempel

Med Blod af Menneſker. O, Satchefara!
 Bend om dit Hierte fra en unaturlig
 Og ſelfom Lyſt. Din Kiærlighed belønner
 Den bedſte Helt; men ſelv at vorde Helt,
 Dertil beſtemtes du af Himlen ei.
 Den ſkabte dig en yndig, fager Mø.
 Miſkiend ei denne ſieldne Naadegave!

Satchefara.

Salige Kampens Lyſt!
 O, hvor du hæver mit Bryſt.
 Ridningen for dig daane!
 Muhameds hellige Maane
 Vinker til blodige Dyſt.
 Kalder det tonende Horn,
 Raſt over Grøft, giennem Torn,
 Flux over Mark, over Agre!
 Heſtemanken lad ſlagre,
 Til for din Fiende du ſtaaer!
 Giv ham ſit Banesaar!
 Kun med den udſtrafte Landſe
 Fanger du Grens Krandſe,
 Naget ſin Reſt du gier.
 Magt kan Hadet forſone,
 Lauren dig vorder en Krone,
 Sværdet et Kongespiir.

Zeifadin.

Du ſværmer, Pige! Naar din Time kommer,
 Vil pludſelig et fiælent Diekaſt
 Af den ved Himlen dig tildeelte Yngling
 Saa hurtig ſmelte Iſen i dit Hierte,
 Som Middagsſolen ſmelter Foraarsſnee.

Satchekara.

Spild Tiden ei! Vi er ei dragne hid
 At høre paa Formaning; for at vide,
 Hvem af os Allah har bestemt for Thronen.
 Ei af en lastelig Nysgierrighed;
 At forekomme Had, Oprør og Tvist.

Zeisadin.

Og troer I, Had og Tvist vil forekommes?
 Jeg siger eder: den vil efterstræbes
 Med grusomt Fiendskab af de andre Tre,
 Som faares til at arve Achmets Scepter.

Sufarok.

Bed Skiebneens Dom vi lade det berøe.

Kobad.

Vor Hensigt er, at forekomme Splid.

Satchekara.

Gior du din Pligt, og overlad os vor!

Zeisadin smiler.

Hvor vidt det er min Pligt, at spaae i Tiden
 For de fortsynede Forsængelige,
 Det vil vi her ei undersøge; nok,
 I ønske det med Utaalmødighed,
 Jeg kan det — og jeg fremmer eders Ønske.
 I Skoven paa den anden Side Floden,
 Hvorover leder en naturlig Bro
 Af utilhugne Biælker, grønne Grene,
 I finde vil en Lund; i denne Lund
 En Kilde, kaldet Prøvelshernes Kilde;
 Ved den en Mo, som Kildens Bogterfke.
 Nu plukker af mit lidet Urtebed
 Her hver et Blomster efter eget Tykke,
 Men dog et Blomster, hvis Natur og Skionhed

Indfatter en Betydning og et Udtryk
 Af eders Tænkemaader, eders Attraa.
 Gaaer hen med disse Blomster da til Kilden,
 Naar Morgensolen straalet over Spidsen
 Af Caucasus, og seer i Kildens Vand;
 Reddnypper eders Blomster i dens Væld!
 Den Blomst, som da udholder denne Prøve,
 Hvis Farve ei udvaskes eller blegner —
 Den er af ægte Farve, og dens Eier
 Af ægte Dyd. Den er bestemt for Thronen.

Satchefara.

Nu taler du dig værdigt, vise Gubbe!

Kobad.

Men hvor er Faruf?

Sufaruf.

Altid sinker han
 Os Tiden med Uagtsomhed. Han blev
 I Krattet hist. Jeg tænker, han er træt;
 Han satte sig paa Stenen, faldt i Staver.

Satchefara.

Han kan ei agte paa sig selv, og dog
 Vil sliig barnagtig drømmende Natur
 Attraae at agte paa Utaltes Held.

Kobad.

Nu, frygtløs er han i det mindste ei;
 Thi der er Slangere nok og vilde Dyr.

Satchefara.

Det er ei Mod, det er Utænksomhed.
 Han drømmer sig i Maanen; hvordan skulde
 Da Jordens Farer kunne naae ham der?

Zeifadin.

Paa Faruf agter ei! Ham vil ei heller,

Saa lidt som eder, mangle Blomst; han vil,
Saa vel som I, nok finde Vej til Kilden.

De Tre.

Belan da nu!
Med Haab i Hu
Et Blomster jeg mig bryder,
Hvis Form og Dragt,
Hvis Farvepragt,
Hvis Blade mig betyder
Min Krones Glands,
Dens rette Sands,
Dens kongeligste Dyder,
Dens Blomsterfrands.

Sufarok.

Kom, Tulipan!
En Underdan
Mod dig er hver en Anden;
Din Stilk er rank,
Din Urne blank,
Og hvilken Farveblanden!
Min Urne! hvælv
Dig rødt, og skælv
Med Guld og Dug paa Randen,
Du Krone selv!

Han plukker Tulipanen.

Kobad.

Neglifens Bux
I Regn og Rust
Fro, som i Solskin, smiler.
Utallig Lyst,
Naar Bryst ved Bryst
De friske Blade hviler!

O, Straale! Tak,
 Thi Barmen, af!
 Ved dine Elfskovsfiler.
 Vellystlig sprak.

Han plukker Negliken.

Satchefara.

Hoi er min Fryd,
 Og reen min Dyd,
 Og kongelig min Villie;
 Thi vælger jeg
 Paa Thronens Bei
 Den kongelige Lilie.
 Din Duft er sød;
 Men hvo dit Skjød
 Sig nærmer, stolte Lilie!
 Den aander Død.

Hun plukker Lilien.

Kurum.

Ei blev frembragt
 Til Kongemagt
 Kurum, den stakkels Slave;
 Dog see ei suurt,
 Hvis og en Urt
 Han plukker i din Have:
 En Krusemynt!
 Mit Held er tyndt,
 Saa være og min Gave;
 Men dog en Pynt.

Han fæster den paa sin Turban.

Zeifadin.

Dyp den i Vand
 Paa Kildens Rand,

Spild ei de stærke Draaber!
 Tag i dit Hiem
 Den atter frem,
 Og ønsf dig, hvad du haaber!
 I Kongens Gaard
 Du hurtig faaer
 Alt, efter som du raaber,
 Og som du slaaer.

De Fire.
 Til kraftige Kilde
 Nu ile vi ville,
 Ei Tiden vi spilde,
 Vi søge vort Held
 Ved rislende Bæld.
 Vi takke for Gaven
 Af Sielsheds Haven.
 Vi prøve vor Lykke.
 Nu, Olding! Farvel.

Reisadin.
 Saa prøver jer Lykke!
 I har mit Farvel.

De gaae, Reisadin til sin Hytte, de Andre til Skoven.

En Plads i Skoven, tæt omringet af Trær.

Faruk alene paa en mosgroet Steen.
 Hvor sværme nu dog mine Søskende?
 Hvorledes findes vi? Men lad dem sværme!
 Jeg fulgte eder for at see Naturen,
 De store Stæder, Menneskenes Brimmel;

Ei for at gribe med forvoven Haand
 I skiulte Fremtid, mindre for at søge
 Et Held, som kjøbes ved min Faders Død. —
 Hvor herligt er det dog i denne Skov!
 Man drømmer sig ved hvert et Skridt, man gaaer,
 I Livets unge, friske Tid tilbage.
 Hver Blomsterdal er mig et Paradiis —
 Et tomt, hvor Mennesket er drevet ud,
 Fordi han syndede; hvor Palmen staaer,
 En Engel med sin bredtmedhængne Vinge,
 For Døren, vistende med grønne Sværd.
 Ved hver en Brønd jeg tørster, som en Tjaf.
 Jeg beiler for mig selv, ei ved en Tiener;
 Men, af desværre! ingen skion Rebecca
 Sig nærmer med sin Spand, at lædske mig.

Ranke Stammer, grønne Tag,
 Tankens, Følelsernes Bolig!
 Rolig hvælver og fortrolig
 Du med dine tætte Lag.
 Underfulde Velbehag!
 Gulde Tausshed i det Grønne!
 Salig Nyden af det Skønne!
 Af det Skønne? Hvilket Skønne?
 Af, den hele store Lyst
 Er for svar for dette Bryst.
 Store Muhamed, som skuer
 Med din blanke Maane ned!
 Køl mit unge Hjertes Luer,
 Skienf mig Livets Salighed.
 Guld du mine Længsler skaane,
 Send en Mo i Skovens Krands,

Deilig som din lyse Maane,
 Og uskyldig som dens Glands!

Man horer en Stemme bag Skoven lee af alle Kræfter.

Ha, ha, ha, ha, ha, ha, ha, ha, ha!

Faruf.

Ha, hvu er det, som lytter til min Tale?
 Som haaner mig med uforskammet Latter?

Han drager sit Sværd.

Est du en Mand, saa kom!

En gammel Qvinde

tripper frem med Krykker under Armene.

Saa sagte fun,

Saa sagte, sagte! Vil du slaaes med mig?

Hun hæver sin Krykke.

Faruf stikker Sværdet i Skeden.

Det er en gammel Qvinde.

Den Gamle.

Naa, naa, naa!

Kun ingen Spot, min unge Herre! over
 Min Alderdom. Hvad der er gammelt nu,
 Har været ungt engang; hvad der er ungt,
 Kan vorde gammelt.

Faruf.

Vi vil haabe det.

Den Gamle.

Hvad der er rynket nu, har været glat;
 Hvad der er gultent nu, har været rødt;
 Hvad der er kantet nu, har været trindt.
 Men, af! hvor er den Sne, som faldt i Fjor?

Faruf.

Den Sne?

Den Gamle.

Det er en Rignelse; jeg mener
Den Blomstersnee.

Faruf.

Ja saa!

Den Gamle.

Ha, ha, ha, ha!

Faruf.

J er heel lattermild af eders Alder.

Den Gamle.

See; kommer Alderen nu strax igien?

Du troer vel, jeg er gammel, skal man høre?

Faruf.

O, nei!

Den Gamle.

Fanden er gammel. Troer du, jeg
Er Fanden?

Faruf.

Nei!

Den Gamle.

Du troer maaskee, jeg er
Hans Oldemoder?

Faruf.

Nei!

Den Gamle neier.

Jeg takker skyldigst.

Men veedst du, hvad jeg loe af, bitte Son?
Hvoraf jeg leer endnu?

Faruf.

Jeg veed det ei.

Den Gamle.

Jeg loe af dine Grublerier, dine
Naturbetragtninger; hvor flogtigt du

Forstod at komme over Skovens Toppe
Til Maanen hist, for atter kæft paa den
At svinge dig til Bruden.

Faruk.

Du har hørt?

Den Gamle.

Nu skam dig ikke, bliv ei rød for det!
Det er i Tingens Gang. Det undrer mig
Kun, at du reiser fra dit fulde Harem,
Hvor du har nok af skønne Elskerinder,
For her i Gensomhed at sukke efter
En eneste, som du ei har. Maaskee
Du søger en, som troløs har forladt dig?

Faruk.

Jeg søger efter, hvad jeg aldrig fandt.

Den Gamle.

Dig elske jo fem hundrede i Gur.

Faruk.

Jeg søger en uskyldig Deilighed,
Som elsker ikke Fyrsten, men kun Faruk;
Som skienker mig sit Hierte, ei sin Bellsyt.

Den Gamle.

Ja, saa! det er en anden Sag. Dem finder
Man fielden i Femhundredviis. Dog kunde
Maaskee jeg skaffe dig en ærbar Mo,
Som om just ikke ganske, dog tildeels
Dig kunde svare, Søn! til din Forventning.

Faruk.

Og hvor er hun?

Den Gamle.

Her.

Faruk.

Hvor?

Den Gamle.

Her.

Faruk.

Du?

Den Gamle.

Jeg selv.

Jeg er en Mo, jeg elsker dig som Faruk,
Jeg skienker dig mit Hjerte, intet Andet.

Faruk.

Uf!

I det han vender sig fra hende, kaster hun sin Hætte og sine
Krykker, og staaer som en deilig ung Pige med en Blomster-
kuro paa Armen.

Pigen.

Kiøber Herren smukke Blomster,
Smukke Lilier og Murikler,
Negliser og Tulipaner,
Krusemynt og Rosmarin?
Kiøber Herren smukke Roser,
Altidfiær og Hyacinther,
Friske Lillieconvaller,
Smaae Violer og Jasmin?

Faruk.

Ha, hvad seer jeg! Er det muligt?

Pigen.

Muligt, hvad der er naturligt?

Faruk.

Hvor er Konen?

Pigen.

Hvilken Kone?

Faruf.

Herren, ha! den gamle Qvinde?

Pigen.

Saae du hende ei forsvinde?

Faruf.

Skionne! hvordan kom du her?

Pigen.

Kiober Herren smukke Roser?

Faruf.

Monne du dig her forvilde?

Pigen.

Friske Lillieconvaller?

Faruf.

Hvordan kom du her saa filde?

Pigen.

Hyacinther, Altidfiær?

Faruf.

Svar mig, skionne Blomsterpige!

Pigen.

Krusemynt og Rosmarin?

Faruf.

Svar mig, Uforlignelige!

Pigen.

Smaaе Violer og Jasmin?

Faruf.

Svar mig!

Pigen.

Jeg vil ikke sælge;

Penge vilde lidt forslaae.

Tag et Blomster! du kan vælge

Af de brogede, de blaaе,

Uf de gule, hvide, røde.
Giem det til Grindring om
Dette pludselige Møde
Her i Skovens Helligdom!

Faruk.

Uf den hele Blomstervrimmel,
Uf det hele Urtebed
Kan der ikke een, o Himmel!
Vignes ved din Deilighed.
Men da Rosen dog betyder,
Herlig i sin Blomsterdal,
Skionheds søde Ideal,
Uf din Koft jeg Rosen bryder:
Lyde den din Skionhed mig,
Lyde den min Elskov dig!

Pigen.

Lad din Elskov, unge Ven!
Visne ei saa snart, som den.

Faruk.

Ewig, ewig blomstrer den.

Pigen.

Blomster visne snart igien.

Pigen, Faruk hver for sig.

D, nu er min Sol oprundet!	D, nu er min Sol oprundet!
Største Lyst, som føles kan!	Her er Kiærlighedens Lund.
Ja, han har mit Hierte vun-	Ja, hun har mit Hierte vun-
det;	det;

Ingen, Ingen, eller han!	Ingen, Ingen, eller hun!
--------------------------	--------------------------

Han betragter henrykt sin Rose; da han atter vil kaste sit Die
paa Pigen, er hun forsvundet.

Faruk.

Hvor er hun? Ha, forsvundet pludselig?

En Stemme bag Skoven.
Held dig, hvis Rosens Purpur staaer sin Prøve!

Faruk

synker ned paa Stenen; efter et Ophold med Henrykkelse.
O, jeg har skuet, hvad min Længsel søgte!
Men, af! hun spøjte, loe, hun er forsvundet.
Men Rosen har jeg fundet, som i Drømme
Fra Himlens Ætherstrømme Feen rafte.
Min Ricerlighed du vakte, skønne Pige!
Hvor kunde du bortvige? Sorgfuld ene
Jeg staaer bag Skovens Grene. Men opstillet
Er i mit Bryst dit Billed. Hvorfor tøve?
Strax vil jeg Rosen prøve. Knoppen luer
Med Purpur sluttet halv i Laagets Grønhed,
Et Billed paa mit Haab og paa din Skønhed.

En gammel Mand fortalte mig paa Veien,
At her i disse Egne var et Væld,
Hvor Hjertet kunde prøves ved et Blomster.
Hvor findes det? hvo viser Veien mig?

Hvor er min søde Mo? hvor er hun?

De fire udenfor.

Hvor er vel Faruk nu? hvor er han?

Faruk.

Tak for den skønne Jomfrurose!

Satchefara.

Mon vel ham Dommen er forkyndt?

De Tre.

Der staaer han henrykt jo i Manden,
Der staaer han med sin Blomst i Haanden.

Faruk.

Min Roje!.

Kobad.

Neglise!

Satchefara.

Min Lilie!

Sufarok.

Min Tulipan!

Kurum.

Min Kruusemynt!

Alle.

Held mig, mit Liv er nyt begyndt,
Held mig, jeg er af Skiebne yndt!

Satchefara.

Saa lader os ei længer tøve!

Faruk.

Min Rose! du skal staae din Prøve.

De Andre.

Min Lilie! du	}	skal staae	din sin	Prøve.
Min Neglise				
Min Tulipan				
Min Kruusemynt				

Satchefara.

Saa lader os da ile nu!

Sufarok og Kobad.

Bed Maanens Lys vi vandre ville.

Faruk.

Hvorhen?

Satchefara.

Til Prøvelsernes Kilde.

Faruk.

Min Søster! ha, den fiender du?

De Fire.

Vi alle dertil Veien vide.
Saa lader os ei dvæle her,
Men bryde giennem Krat og Trær,
At vi kan finde den i Tide,
Strax ved det første Morgensfær.

Faruk.

Ja, jeg vil kæmpe, jeg vil stride
Mig til mit hulde Morgensfær.

Alle,

hver nævnende sin Blomst.

Held mig, mit Liv er nyt begyndt!
Held mig, jeg er af Skiebnen yndt!
Min Rose! Neglife! Min Lilie!
Min Tulipan! Min Krusemynt!

De gaae.

Anden Handling.

Morgen. En Lund med en Kilde til den ene Side, som springer ud af en Klippe i et Marmorbækken. Lige overfor en Hytte.

Smaae Alfer sidde omkring Kilden, og holde Vagt.

Sang af Alferne.

Kisler, alle Bolger smaae,
 Demantflare, perlegraae!
 Sider af den sorte Jord,
 Som et giennemfigtigt Flor!
 Som et giennemfigtigt Slør,
 Strømmer af det brede Rør!
 Regner giennem Blomsterhækken
 I det rene Marmorbækken!
 Pladsker med melodisk Fald,
 Som et flydende Krystal!

Chor og Dands.

Boble, boble, Kilden gaaer.
 Boble, boble, Lærken slaaer.

Andre Stemmer.

Ville Draabe! træng dig kun,
 Demantflar og perlerund,
 Giennem Høiens hvide Sand
 Hen til Kildens Blomsterrand.

Intet mørkne skal din Pragt,
 Skovens Alfer holde Vagt.
 Ingen Qviste, ingen Blade
 Tør sig i dit Bækken bade,
 Intet Mos og ingen Myg;
 Lille Bølge! flyd kun tryg.

Chor og Dands.

Boble, boble, Kilden gaaer,
 Boble, boble, Lærken slaaer.

Første Alf.

Stille, nu stille, Haand i Haand!
 Der kommer Geoncha, den store Mand.
 Han kommer ei i sin Bæltes Pragt,
 Han kommer kun i sin Spaamandsdragt.

Geoncha endnu som Zeisadin.

Smaaalfer! hvad giøre ved Kilden I her?
 Hvor er eders Dronning?

Alf.

I Hytten der.

Hun nylig Kilden har forladt,
 Hun har ei sovet den hele Nat.
 I Skoven gif hun en Vandringssgang,
 Mens Nattens Lampe paa Himlen hang;
 Da kom hun igien forvirret og fro,
 Snart fuffed hun dybt, og snart hun loe.
 I hendes Dine var mere Ild,
 Og hendes Læbe var mere mild;
 Men Kinden var som en Lilie bleg,
 Og Lieliebarmen saa voldsom steg.
 Guldhaarene flagred om hendes Bryst,
 Som Bladene om en Blomst i Høst.
 Hun lagde paa Brystet de Hænder smaae,

Med Taarer i Diet hun paa os saae.
Det maatte vel røre den haardeste Steen.

Alle Alfer.

Da maatte vi græde hver evige een.

Geoncha.

Hun er i Hytten?

Alf.

Der slumred hun ind
Med Morgenrødens første Skin.

Geoncha.

Forlader Kilden, forlader mig!

Alfer.

Geoncha! vor Herre! vi lyde dig.

De forsvinde.

Geoncha.

Ha, Mira! nu, saa er din Time kommen?
Saa føler du dig endelig en Qvinde,
Du stolte Skionne fra det skionne Teflis?
Siældne, men sære Blomst! saa har du artet
Dig under en forstandig Gartners Haand?
Men fryd dig, din Forløsningsstund er nær,
Saa nær, som den end Stolttere, end meer
Hovmodige, der skal afløse dig. —
Nu, Mira?

Han seer ind i Hytten.

Ha, hvor yndigt slumrer hun!

Det skionne Hoved hviler blussende
Paa Blomsterkurven, og gjør Roserne
Og Lilierne til Skamme. Ja, nu elsker
Det ømme Pigehierte. Søde Drømme
Omsvæve nu i hendes Hierne, som
Paa Baarens Himmel lyse Purpurfyer.

Nu sukker hun, og strækker sine Arme
 Mod den tilbedte Faruk. Held dig, Mira!
 Naturen seirede, mit Værk er endt.

Han træder tilside.

Mira kommer ud af Hytten.

Gulde Faruk! horte du min Klage,
 Saae du Miras Veemodstaare rinde,
 At, da iilde snarlig du tilbage
 Til din unge Elskerinde,
 Trøstet hende, nævnte hendes Navn,
 Trykte hende til din Favn,
 Hørte hendes bange Læbe sige:
 Evig elsker Mira nu sin Ven;
 Og du svarte den forelskte Pige
 Med et Smil, som intet Ord kan sige:
 Faruk elsker dig igien.

Hvor var det muligt mig at lee og spøge,
 At bruge den mig af Geoncha laante.
 Forsængelige Kunst, at trylle mig
 Om til en gammel hæslig Qvinde? Himmel!
 Var det mig muligt at omstabe mig
 Til Skionheds Guddom selv, det havde været
 Et hensigtsfuldt, et gavnligt Trylleri.
 Men, nei! Magiens Koglen mægter vel
 At vexle med sin Kraft, forringe den;
 Men Ingen gjør sig mere stærk og skøn,
 End Fødselen og Tiden ham har dannet.
 Som Blomsterpige stod den stakkels Mira
 Saa yndig som — sig selv; men var det nok?
 Nok for en Faruk? Himmel! nei. Dog syntes
 Forelsket han. Forelsket! Hvilken Ungling

Førelster sig ei øieblikligt i
 En Mø i Ungdomsbaar? Men elste? Himmel!
 Og jeg, jeg kunde spøge og forsvinde!
 Jeg var mig selv ei mægtig. Ak, jeg loe
 For saa at skiule min Forvirring. Faruk!
 Min Faruk! seer jeg dig igien? Hvor er du?
 Ak, skal din Elskov visne som min Rose?

Geoncha træder frem.

Sil dig, Tyrstinde! stolte Mø af Teslis!

Mira.

Geoncha!

Geoncha.

Jeg har hørt din Elskovsflage,
 Din Haan ad min forfængelige Kunst.

Mira.

Tilgiv!

Sun knæler.

Geoncha.

Jeg tog dig fra din Faders Throne,
 Skionne Hovmodige! jeg fierned dig
 Fra Hoffets Glimmer, hvor du liig en deilig
 Men giftig Slange bragte Skræk og Død
 I Paradiset. Dit urørte Hierte
 Var døvt for Elskovsbønner. Kold og grum
 Indførte du den Lov, at hver en Beiler,
 Som voved sig at stille for dit Majyn,
 Og som dog ei dit Bryst til Elskov bøied,
 Strax skulde dræbes, og hans blege Hoved
 Opstilles som en Pryd paa Slottets Mure.
 Ei saæst du Frugter af din Grusomhed;
 Jeg greb dig hurtig ved din gule Lov
 Med en usynlig Haand, og forte dig

Fra Kongesædet til de mørke Skove
 Paa Caucasus. I tre Aar sidder du
 Nu ved min Brønd, som Kildens Bogterfke.
 Tid har du havt til Estertanke, Pige!
 Og Leilighed til i den tause, vilde,
 Høitidelige, mægtige Natur
 At finde dig med Blidhed i din egen.
 Min Dom var, at du skulde dvæle her,
 Indtil en Yngling kom, som vandt dit Hierte,
 Og som i Sandhed atter elskte dig.
 Hvis eengang mig i Tiden bærer Frugter
 Min Kunst — var den forsængelig?

Mira.

Min Fader!

Tilgiv, du ædle Anders store Konge!
 Du gjorde Mira god — og lykkelig.

Geoncha.

Alt lykkelig?

Mira.

Jeg elsker.

Geoncha.

Elstes du?

Mira.

Jeg haaber det.

Geoncha.

Ei kan et flygtigt Haab

Forløse dig.

Mira.

Han elsker mig.

Geoncha.

Hvor er han?

Mira.

I Skoven, haaber jeg.

Geoncha.

Dg hvis han nu
Var langt herfra?

Mira.

O, Allah!

Geoncha.

Engst dig ei;
Du skuer ham med Morgensolen.

Mira.

Her?

Geoncha.

Bed Provelfernes Kilde.

Mira.

O, min Faruk!

Geoncha.

Du snart skal her ham skue
Med Rosen paa sit Bryst.

Mira.

Den farved Elskovs Lue,
O, søde Ungdomslyst!

Geoncha.

Han skal din Rose bade
I Kildens klare Vand.

Mira.

Dg hvis dens røde Blade
I Prøven holde Stand?

Geoncha.

Da snart han henrykt eier
Det Held, hvorfor han kom.

Hvis Dyden vinder Seier,
Bandt han et Kongedom.

Mira.

Et Kongedom du falder
En Piges Kiærlighed?

Geoncha.

Min høie, sølvgraa Alder
Gi af slikt Rige veed.

Mira.

Geoncha.

Hvad har jeg da tilbage,
Berøvet Kiærlighed?

Hold inde med din Klage!

Haab følger Kiærlighed.

O, Død! end mine Dage;

Sig meget kan tildrage,

Min Sol er sunket ned.

Før Solen synker ned.

Mira.

O, Faruk! Faruk!

Geoncha.

Nu, du seer ham snart

Med sine Brødre, med sin stolte Søster,

En Pige meer hovmodig, skionne Mira!

End du i Teslis nogeninde varst.

Hun vil ei dræbe Helte blot med Elskov,

Hun selv angriber dem med Spyd og Sværd.

Det trinde Bryst indsnøres af et Harnisk,

Og Landsen hælder hendes Liliehaand.

Men, Mira! følg mig ind i Skovens Mørke.

Alt hører jeg dem nærme sig. En sort

Godhiertet stakkels Slave løber forud

Og sporer Veien, som en trofast Pudel.

Ham skal ei heller Gaven mangle. Kom!

Jeg vil oplyse dig om ham, om Alt.

Græd ei! Din Lykke er dig nærmere,

End du det venter.

Mira.

O, min Fader!

Geoncha.

Kom!

De gaae.

Kurum

kommer med sin Krusemynt. grundende hen for sig.

Dyp den i Vand

Paa Kildens Rand,

Spild ei de stærke Draaber!

Tag i dit Hiem

Den atter frem,

Og ønsk dig, hvad du haaber!

I Kongens Gaard

Du hurtig faaer

Alt, eftersom du raaber —

Og som du slaaer.

Hvordan forstaaer jeg dog sli'g sær forblømt Tale?

Man skulde næsten troe, jeg har kun at befale,

Kun med min Urt at slaae, og høit at lægge til

Et Ønske eller Haab — saa har jeg, hvad jeg vil.

Men hvordan skal jeg ei de stærke Draaber spille,

Den Dug, som væder den, af Prøvelsernes Kilde?

Hvordan bevarer jeg den Smule Perlevand

Paa Bladene? Det gaaer langt over min Forstand.

Naar Solen virker op, og brænder med sin Straale,

Kan den paa Urterne ei mindste Bædske taale;

Da tørrer den saa reent det mindste Blad og Løv,

At man med Fingrene kan smuldrne det til Støv.

Før Reisen er fuldendt, ja før jeg har begyndt'en,

Har Fanden altsaa længst her taget Krusemynten.

Saa staaer jeg som en Gief der med min hele Vist.

Hvad er et Dnske vel foruden Dnskeqvist?
 Skal hos min Gulguli jeg see min Lykke grundet,
 Maa Urten være frisk, og Duggen ei forsvundet.
 Hvor er det muligt? Ha, nu seer jeg tydelig
 Troldmandens hele Plan: han vil gieffe mig.

Han kaster den fra sig.

Vig der, du Kruemynt! med alle dine Fynter.

Han betragter den paa Jorden.

Jeg har min Levetid ei ledet Kruemynter:
 Det er en hæsliig Urt; den lugter ikke godt;
 Hos gamle Kierlinger høist i en Urtepot
 Man finder den til Rød i mørke Hospitaller.
 Den plukker ingen Mø, den maler ingen Maler.
 Jeg ei begriber, hvi jeg tog den i hans Bed;
 En Overdrivelse af daarlig Ydmyghed.
 Der var jo Blomster nok, jeg havde jo min Billie;
 Hvi valgte jeg mig ei en deilig Paaskelilie?

Han bliver Mira vaer, som tilfloret er kommen tilbage, og har
 sat sig ved Kilden.

Men, ha! hvem sidder der, indhyllet i et Flor?
 Det er en velskabt Mø, det er et yndigt Noer.
 En deilig lille Fod, en sneehvid Haand; og Armen
 Hvor trind og fyldig! Ak, hvi dækker Floret Barmen?

Han nærmer sig.

Aa, med Tilladelse, min Jomfru saur og skær!
 Er hun maaskee den Fee, som vogter Kilden her?

Mira.

Ja, jeg er Kildens Fee.

Krum.

Eftersom Rygtet lyder,
 Er dette Bæld et Bæld, hvor man kan prove Dyder.

Mira.

Vel underrettet est du, Kurum!

Kurum.

Altsaa veed

Hun, hører jeg, mit Navn, useete Deilighed?
 Hvad synes hun derom? Det er just ei melodisk,
 Ak, nei! det er det ei, ei heller alamodisk;
 Det er en Smule kort, det flinger noget hardt.
 Kurum er Risonrøg; det betyder, jeg er svart.

Mira.

Hvad er dit Grind nu?

Kurum

snapper Krusemynten op, og puster Støvet af den.

Den vise Mand der henne
 Har givet mig en Urt, og denne Urt — er denne.

Mira.

Du havde kastet den fra dig i Støvet alt.

Kurum.

Nei, om Forladelse, den mig af Haanden faldt.
 Man faster fra sig ei deslige sieldne Gaver,
 Deslige Urter af Naturens Tryllehaver.
 Man har ei mistet sin Forstand, man er ei gal,
 Man har ei druffet sig en dygtig Perial.

Mira.

Hvad vilde du da nu?

Kurum.

Hvad kan jeg ville Andet,
 End med Tilladelse — neddyppe den i Vandet.

Mira.

Saa dyp!

Kurum dytter.

Det har jeg gjort.

Mira.

Hvad mere?

Kurum.

Giv kun Tid!

Sagte.

J Fald jeg mere veed, saa gid jeg blive hvid!

Mira.

Du seer forlegen ud.

Kurum.

Og er det ogsaa næsten.

Mira.

Hvorfor?

Kurum.

Fordi jeg veed ei rigtig hele Resten.

Mira.

Har Zeifadin ei sagt dig Nyttens af dens Daab?

Kurum floer sig bag Dret.

Han talte Noget om et Dnske og et Haab.

Mira.

Du fatted ei hans Ord?

Kurum.

Jeg er en ulærd Stakkel,

Jeg ikkun Lidt forstaaer, mindst Vers af et Drakel.

Mira.

De klare Draaber, som paa disse Blade staae,
 Kan ei i Nattens Bind, i Dagens Glands forgaae.
 Det er en kraftig Dug, der ei for Ilden viger,
 Den giennem Jorden gaaer fra Underverdne's Riger.
 Sæt Krusemynten paa din Turban, som en Fier;
 To Gange vinker den, ei mindre eller meer.
 Misbrug den sieldne Urt ei af Prophetens Have,
 Viis ved din Sindrigthed dig værdig til hans Gave.

Den virke kan et Held, og dette Held er dit:
Den tryller Hvidt til Sort, og den gjør Sort til Hvidt.

Kurum glad.

Nu, gjør den Sort til Hvidt, hvad har jeg da at klage?
Den skaffer mig Couleur, en deilig Ugetemage.
Den Mand maa endelig i Verden komme fort,
Som veed at gjøre Sort til Hvidt, og Hvidt til Sort.

Han gaaer.

Satchekara, Sufarok og Kobad komme.

Sufarok og Kobad.

Uergerligt, ved Nattetide
Giennem Skovens Mulm at bryde.

Satchekara.

Kun med Torn og Krat at stride.

Sufarok og Kobad.

Høre Fugles Stemme lyde.
Bedre, hiſt i Ro at nyde
Søvnens Hvile, Nattens Glæde
Paa det bløde Purpurflæde.

Satchekara.

Bedre, hen i Kamp at træde
Under Pauſers vilde Klang.

Alle Tre.

Hvilken Flakken, hvilken Riede!
Drøvelige Kildegang!

Sufarok.

Men naar Skiebnen mig udnævner,
O, da er min Gang belønnet!

Kobad.

Men naar Fremtids Forhæng revner,
Finder jeg min Id paaſtionnet.

Satchekara.

J belønnet? J paaffionnet?
Svage Ynglinger! ha, J?

Sufarok og Kobak.

Hvorfor mere du, end vi?

Satchekara drager sit Sværd.
Er J Mænd, lad Kræften vinde!
Kronen lønne bedste Mod!

Sufarok og Kobad.

Du vor Søster, du en Kvinde?
Vi udgyder ei dit Blod.

Satchekara.

Kommer begge, har J Mod!

Sufarok og Kobad.

Vi udgyder ei dit Blod.

Satchekara.

Ederø skal i Støvet rinde,
J skal styrte for min Fod.

Sufarok og Kobad.

Grumme Søster! stolte Kvinde!
Vi udgyder ei dit Blod.

Satchekara haant.

Tænker altid J saa dydigt?
Handler altid J saa lydigt?

Sufarok og Kobad.

Dæmp din Brede, prøv dit Held!
Her er Prøvens Kildevæld.

Alle Tre.

Her er Prøvens Kildevæld.

De knæle.

Nu, Allah! viis din Miskundhed,

Send Gabriel med Held herved.
 Almægtig er din Villie.

Satchefara.

Den stærke Engel Gabriel
 Miskunde skal mit Hiertes Vel;
 Han valgte selv en Vilie.

Sufarok og Kobad.

En Vilie tyder Himlens Magt.
 Vi har i Ydmøghed frembragt
 Bort Dnske; han det høre!
 En Vilie styrer Manders Chor;
 Bort Rige er af denne Jord,
 Vi vil hans Hierte røre.

Satchefara.

Min Vilie tyder Høiheds Mod.

Sufarok.

Min Tulipan mit Kongeblod.

Kobad.

Min Neglike rig Overflod.

Alle Tre.

Nu, Allah! lad dig røre,
 Løn Høihedsmod,
 Vnd Kongeblod,
 Og skienk mig Livets Overflod;
 Mit Dnske du bønføre.

De staae op.

Sufarok.

Jeg plukte først min Tulipan, og jeg
 Vil og den Første nu ved Prøven være.
 Tillader du mig, skønne Ubefiendte,
 Som jidder der indfløret, Kildens Fæe!
 Mit Held i dine Bøer at forsøge?

Mira.

Prøv dine Dyder; her er Prøvens Kilde.

Sufarok

dypper sin Tulipan i Kilden; den visner.

Dens Farver svunde,
Den blegner i din Flod.

Mira.

Det gaaer til Grunde,
Som eier ingen Rod.

Kobad

dypper sin Neglike i Kilden; den visner.

Dens Urne luffes;
Den visner, den er død.

Mira.

Saa hurtig sluffes
En lav og jordist Glød.

Satchekara.

En Lilie tyder,
Saa herligt og saa smukt,
Paa høie Dyder
Og paa en himmelsk Flugt.

Hun dypper sin Lilie i Vandet; den visner.

Mira.

Din skulde falde
I Hu dit Overmod,
Og derfor falde
Dens Blade for din Fod.

Satchekara, Sufarok, Kobad.

Ha, fordomte Trolddomskunster!

Nattens skuffelige Dunster!

Lumskt I mig bedrage blot.

Nattens Blændværk ei mig hemme,

Dagen skal mit Held bestemme,
 Folket vælge selv sin Drot!
 De gaae fortornede bort.

Faruk

Kommer med sin Rose fra den anden Side. Han bliver Mira vaer.
 Tilslorte Skionne! est du Kildens Mø?

Mira.

Jeg er det, til en Helt forløser mig.

Faruk.

Saa est du ei en Alf, en Skovens Fæe?

Mira.

Nei, Faruk! men en Dodelig, som du.

Faruk.

Mit Sværd er viet til den Fortrængtes Hielp.

Mira.

Dit Sværd kan ei forløse mig herfra.

Faruk.

Er der en Daad mig mulig til dit Held?

Mira sukker.

Sørg du for din, ei for en fremmed Mø!

Faruk.

Elskov er enkelt, Omhu mangesfold.

Mira.

Kun Elskov ene mig forløse kan.

Faruk.

Den vil din siældne Skionhed finde snart.

Mira.

Du smigrer, thi du seer mit Alsyn ei.

Faruk.

Det spaaer din Skabning mig, din hulde Røst.

Mira.

Faruk! hvis du mig elske var i Stand!

Faruk.

Saa var jeg troløs ei din Elskov værd.

Mira.

Hvis nu din Rose visner i mit Bæld?

Faruk.

Da brænder den ei som mit Hiertes Ild.

Mira klapper i Hænderne.

Hersrem, I Skovens Piger! viser eder.

En flok skønne feer kommer dandsende og syngende frem
giennem en yndig Grotte, som aabner sig i Baggrunden.

Choret.

Skønne Faruk! lad dig røre,

Huld du vore Bønner høre.

Sangen toner Elskovs Lov.

Bliv, hvor køl sig Skyggen breder,

Under Biergets grønne Ceder,

Bliv hos os i denne Skov!

Faruk.

O, hvor skal jeg hende finde,

Som mit Hierte kalder sin?

Viis mig — bring min Elsterinde!

Choret.

Hver, dit Die seer, er din.

Faruk.

Nei, hvor er min Blomsterpige?

Hun, hun hun tilhører mig.

Choret.

Alle vore Hierter stige

Høit af Kiærlighed til dig.

Faruk.

Hvor er hun, som i det Grønne

Mig den skønne Rose bød?

Choret.

Dig tilhører alle skionne
Roser i Naturens Skød.

Faruk.

Hvor er hun, som kan belønne
Taaren, som veemodig flød?

Choret.

Den, du kalde vil din Skionne,
Elsker dig indtil sin Død.

Faruk, som har søgt forgieves.

Nei! af, nei!

Hun er der ei. —

Viger,

I Viger!

Ei I mig friste.

Ei skal mit Hierte

Trofasten miste;

Før skal det briste.

Choret.

Af, hvis du vidste,

Hvor vi har Faruk kjær!

Faruk.

Dæmrende Dviste,

Skyggende Træer

Skulde den Gulde, som Faruk har kjær.

Choret.

Gruusom, ufiærlig

Vyder du bort os gaae?

Faruk.

Rosen skal herlig

Sin Prøve bestaae. —

Viger, I Viger!

Choret.

Sørgende Piger!

Alf, uden Haab,

Uden Trøst maae vi gaae.

De trække sig dansende tilbage ind i Grotten, som lukker sig efter dem.

Faruk væder Rosen i Kilden.

O, den er rød, som før, de klare Draaber
Forhøie dens ungdommelige Purpur.

Mira træder frem endnu tilfloret.

Jeg hilser dig, du ædle Drot af Gur!

Du vandt en Krone, Rosen stod sin Prøve.

Faruk.

Jeg vandt min Elskede.

Mira.

Din elskte Krone.

Faruk.

Hvad mener du? Ha! jeg forstaaer dig ei.

Mira.

Din Vandringssgang til Skoven er belønnet,
Dig skienker Skiebneen Achmet's Kongedøm.

Faruk.

Ha — det betyder denne Prøve kun?

Mira.

Du vandt det, som du ønskede, hvi du komst.

Faruk.

Jeg tænkte ei paa Kronen, kun paa hende.

Mira.

Saa drømte Faruk sig sin Lykke til.

Faruk.

Tag Kongekronen bort, og skienk mig hende!

Tag Livet, hvis du Gaven ei formaaer.

Mira.

Du elsker Mira?

Faruk.

Mira? søde Navn!

Du kiender min Tilbedte? O, hvor er hun?

Mira.

Taalmodighed! Nys saæst du mine Møer
 I venlig Dands, og deres Yndigheder
 Formaaede ei at smelte dog dit Hierte.
 Jeg, deres Dronning, er den Yndigste.
 Hvis du mit Ansyn seer, og dog ei bliver
 Forelsket, Faruk! — nu, saa lover jeg,
 At du endnu i Dag skal see din Mira.

Faruk.

O, und mig denne Lykke, hulde Fee!

Hun slaaer Sløret op.

O, hellige Prophet! hvad seer jeg! du?

Han synker til hendes Fødder, og trykker hendes Hænder til
 sin Mund.

Mira kjærlig smilende.

O, Faruk! Faruk! nu forspilder du
 Jo med din Troløshed, hvad jeg har lovet.

Faruk.

O, Mira! hulde Mira! elsker du?

Mira.

Jeg elsker dig — jeg elsker dig. Farvel!
 Vi sees igien. Jeg tør ei længer tøve.

En Stemme bag Skoven.

Held dig, hvis Rosens Purpur staaer sin Prøve!

Hun river sig løs af hans Arme, og iler bort.

Bild Biergegn.

Satchekara slumrer paa en i Bierget udhugget Loibænt. Sufarok
og Kobad i Forgrunden.

Sufarok.

Hun sover. Vel! Hvad jeg vil sige dig,
Maa hun ei heller høre.

Kobad.

Sufarok!

Hvad vilst du mig?

Sufarok.

Seer du i Dalen der,

Dernede, Faruk komme med sin Rose
Rød, ubeskaaret?

Kobad.

Himmel! er det muligt?

Sufarok.

O, jeg har længe tænkt det. Denne Yngling
Har gjort sig elsket af den gamle Spaamand
Bed underdanig Ydmyghed. Nu gav
Han os det Raad, at vandre til hans Kilde,
Som han ved Trolddomskunster vied ind
Til Faruks Held. Men vi vil ei forsage.
En Troldmand er almægtig ei; der virker
En Hær af Mander, som ei tiene ham.
Har aldrig i dit Liv du tale hørt
Om Zelulu, den sorte Manders Fyrste?

Kobad.

Men han er ond.

Sufarok.

Und? det vil sige, han

Beskierner den, som haanligt kaldes saa,
Mod den blodsindige saa kaldte Gode.

Kobad.

Trøer du?

Sufarok.

Hvis det er Ondskab, at jeg attraaer
En Krone, som jeg fødtes til, saa er
Jeg ond.

Kobad gaber.

Gid dette Bæsen var forbi!
Man bliver fied tilsidst af denne Flakken.
Dog heller slethen Brinds, naar galt skal være,
I mit Palads imellem Biin og Piger,
End Prætendent paa Kronen i en Drk,
Hvor knap man Dadler har og Kildevand.

Sufarok.

Hør mig i Korthed: Disse vilde Fielde
Beboes af Mander, som adlyde alle
Den stærke Zelulu.

Kobad strækker sig.

Fortæl mig siden!
Nu føler jeg mig træt, og jeg vil sove.

Sufarok.

For Himlens Skyld, sov ikke ind!

Kobad.

Hvorfor ei?

Sufarok.

Lad hende sove, og lad Faruf sove!
De slumre den evindelige Slummer.
Vi To begive os igien til Gur,
Og lade Folket vælge selv sin Konge.

Erkiend min Broderkiærlighed!
 Jeg kunde let din Død forvolde,
 I Søvnens Arme dyssset ned,
 Omgivet af de lede Trolde;
 Men, see! mit Hierte har dig kiær.

Alffides.

Din Svaghed elsker jeg især.

Kobad.

Tafnemmeligt mit Hierte slaaer.
 Her faaer da Døden den, som blunder?
 Af, falme bort i Ungdoms Vaar!

Sagte.

Der stikker sikkert Noget under.

Hoit.

Min Broder! du har handlet stort.

Sagte.

Af Kiærlighed er Intet giort.

Begge.

Omfavn mig, Broder! elskte Ven!
 Vi troe til Død hinanden blive.

Alffides.

Hvis jeg } alene kom igien,
 han }

Da vilde det Mistanke give.

Hoit.

O, inderlige, skionne Pagt!
 Din Kraft beviser Blodets Magt.

Kobad.

Jeg takker dig; men hvorfor døer de To,
 Fordi de slumre under Biergets Klippe?

Sufarok.

Biergaanderne staae frem i Mørkningen

Som Slinger og som Dyr af Fjeldets Huler.
 Den store Zelulu har rigt beplantet
 Biergsfiderne med store Balmubuske,
 Som fylde Luftens Rum med Døsfighed.
 De sære Mander lider ei at stride
 Mod Andre aabenlyst, selv ei mod Mænd.
 Som Strudserne de slagre om paa Fjeldet,
 Kun langt fra lyder deres hæse Skrig.
 Naar Ratten dækker Orken med sit Mulm,
 Og Vandrerer forvilder sig i Sandet,
 Da snige de sig paa den Sovende,
 Og næres af hans Blod.

Kobad.

Kan ei en Mand
 Modstaae et Menneske?

Sufarok.

Ei altid, Kobad!
 I Mennesket, veedst du, er og en Mand,
 Som ofte vild og trodsig søger Faren.
 Saa er ei disse Væsners Natur;
 De ere Rattens Rædsler, deres Skjold
 Er Mørke.

Kobad.

Sufarok! ha, hvis vi kunde —
 Han peger paa sin Søster.

Sufarok.

Jeg frygter Satchefara; hendes Søvn
 Er let, som Fuglens paa den tynde Qvist,
 Hun vaagner ved den mindste Lyd.

Kobad.

Han kommer.

Faruk kommer.

Nu, er J der? Du sover alt, min Søster?
 Vel, jeg vil ogsaa sove, jeg er træt;
 Med Morgenrøden vil vi atter vandre.
 God Nat! Vil J ei hvile, mine Brødre?

Sufarok.

Jo, strax!

Efter et Ophold.

Han slumrer alt.

Kobad flapper i Hænderne.

O, herligt! herligt!

Satchefara vaagner, og griber sit Spyd.
 Hvad larmer her? Ha, Kobad! er det dig?
 Jeg drømte mig angrebet af en Fiende.
 Kom! Her er ikke godt at være. Jeg
 Har drømt den hele Tid. Fælt trykker Luften
 I denne Fieldefløst. Kom! Vi vil vandre
 I Natten. Hvor er Kurum?

Kobad.

Hisset sover
 Han, som en Drangutang, høit paa Træet.

Satchefara kalder:

Kurum!

Kurum i Træet.

Er der maaskee i Dalen alt en Slange?
 Saa kryb kun op til mig, og vær slet ikke bange!
 See Biælden paa min Stok! Ved Træet brænder Fyr.
 Vi rangle for den lidt, saa gaaer det lede Dyr.

Satchefara.

Afsted! Vi reise vil i Natten. Fort!
 Gaf du foran, og rangl med Biældestoffen.

Kurum springer ned, og gnider sine Dine.
Ja saa!

Satchefara.

Afsted!

Han gaaer.

Sufarok.

Belan!

Sagte.

Det er paa Tiden,
Jeg hører alt de lumste Skarers Murren.

Kobad.

Min Søster! hører du de vilde Dyr?

Satchefara.

Jeg stoler paa min Arm. Hvis du est ræd,
Da skiul dig bag mit Skiold.

Sufarok sagte.

Taalmodighed!

Han skotter til Faruk.

Du bliver her; og for den Stolte findes
Vel ogsaa Raad.

Hoit.

Kom, Søster! lad os ile.

De gaae.

Monstrøse Kiergaander

nærme sig langsomt med Spyd og Landsjer, bedækkede med Dyrehuder.

Han sover, han sover!

Jeg vover, jeg vover

Mig frem af min Hule,

Mig Mørket skal skiule.

Jeg lædsker min Tørst,

Men dræber ham først.

Med giftige Syle,
 Mens Uglerne hyle,
 Min Tunge ham stikker,
 Og Purpuret drifker.
 Han kiender ei Faren
 I dæmrende Skov.
 Men talrig er Skaren,
 Og lidet mit Rov.

De danne sig i en Kreds omkring ham, og hæve deres Sphd.

Geoncha

aabenbarer sig i straalende Dragt paa Fjeldet, og raaber:

Op, Faruf! red dig, viis dig fiæk,
 Slaa dig igiennem Nattens Skræk.
 Han forsvinder.

Faruf vaagner, og drager sit Sværd.
 Hvor er jeg? Ha, hvad vil I mig?

Manderne vige hylende tilbage.
 Vi dræbe dig, fortære dig.

Faruf.

Jeg har mit Sværd, og Faruf flyer
 Ei for en Flok vanskabte Dyr.

Manderne.

Kast dit Sværd!

Faruf.

Nu Allah staae mig bi!

Manderne.

Kast dit Sværd!

Faruf.

Min Styrke gjør mig fri.

Manderne.

Kast dit Sværd!

Faruk staaer i Landserne.
Jeg bryder eders Hær.

Wanderne.
Flygter igiennem Krat og Træer!
De forsvinde.

Faruk.
Ha, feige Flok! mit Liv ei du skal røve.
Stemmer bag Skoven.
Held dig! din Roses Purpur staaer sin Prøve.
Faruk gaaer.

Tredie Handling.

Offentlig Plads i Staden Gur.

Iman. Chor af folket. De fire kongelige Børn
sidde paa en Forhøining under en Thronhimmel.

Choret.

Sørger, alle Mænd og Qvinder! Achmet er ei meer.
Bæder nu med bittre Taarer det affjælte Leer!
Snevre Grav, du ringe Hule, uden Værd og Ravn!
Nu indslutter alle Dyder fast du i din Favn.

Kan saa megen herlig Bælde dækkes af en Grav?
Nylig fyldte jo dens Storhed Land og Lust og Hav.
Venlighedens Blomst er visnet, giemt i Dødens Hal;
Men som Baaren dens Grindring evig blomstre skal.

Iman.

Forstyldte Taarer rinde
Bed Achmet's, ved vor gode Konges Minde.
Nu slumrer dybt han ene
I Hvælvingen af hvide Kvaderstene;
Og ofte ville vi paa ny
Henvandre til det sorgelige Ly,
Hvor Døden opreist har sit Kongesæde,

Og mindes os vor svundne Lyst,
 Og græde.
 Men stiller dog i Dag i eders Bryst
 Den dybe Klage,
 Og skuer ei fortvivlet meer
 Paa det affjælte kolde Leer
 Tilbage!
 Afslæsser Sorgens Byrde,
 Seer i den mørke Fremtid uden Gru!
 Usaligt Folk! hvad est du nu?
 En Hiord foruden Hyrde.
 Du gielder det, i Farens Hast
 At vise dig bestemt og fast.
 Hvo fæste
 Skal Diademmet om sit Haar?
 O, vælger ham i Skionheds Baar,
 Den Dydigste, den Bedste,
 At som en Cherubim han for vort Eden staaer.

Satchefara træder frem.

Ja, vælg, lad ei dig overtale,
 Mit ædle Folk! af en snedig Præst,
 Som veed med Farver af Dyd at male,
 Hvad egennyttig ham tyffes bedst.
 Vælg selv;
 Men skielv,
 Men skielv, hvis ei du Heltinden faarer!
 For jilde flyde din Angers Taarer,
 Da Staven over dig selv du brød,
 Du forbereder din egen Død.

Sufarok og Kobad.

Ja, vælg; men vælg en huldjalig Konning,
 Hvis milde Scepter gjør Alle frie.

Satchefara.

I Fald du vælger den stolte Dronning,
Da fylder din Kube sig rigt med Honning.
Dit Billed find i den flogne Vi!

Sufarok, Kobad og Satchefara.

Sufarok, ham,
Bælg Kobad, din Ven, } og ingen Anden!
Satchefara,

Dit Valg er tegnet i Skiebnens Bog.

Satchefara.

At lyde Manden er tungt for Manden,
Men let for Helten er Skønheds Nag.

Faruk.

Lad ei Forsængelighed forlede
Dig at tilbetle dig Magtens Sværd!
Hold op at trættes, og dæmp din Brede!
Kun rolig Viisdom er Kronen værd.

Alle Fire til Folket.

Bælg selv;
Men skiælv,
Men skiælv, hvis du ei med Viisdom faarer!
For silde flyde din Angers Taarer,
Da Staven over dig selv du brød,
Du forbereder din egen Død.

Stemmer i Folket.

Vi vælge Satchefara.

Andre.

Faruk, Faruk!

De Første.

Kun Satchefara!

De Sidste.

Faruk, eller Opstand!

Iman.

Lad Skiebnen vælge! — Fatter eder! Rædsomt,
Blodtørstigt er Uhyret Borgerfrig,
Og let den Ild at tænde, som først slukkes
Dybt i Ruinerne af Rigets Grundvold.
Bed Allah jeg besværges eder: drager
Ei Tvedragtssværdet af sin Balg!

Folket.

Hvad vilst du?

Hvad raader du os?

Iman.

Lader Skiebnen vælge!

Folket.

Hvorledes?

Iman.

Thi I kan, I kan det ei;
Et Balg, eenstemmigt, er ei tænkeligt,
Det blev et Opbud kun til blodig Tvist.
Vel, lægger eders Lod i Allahs Haand!

Folket.

Hvorledes?

Iman.

Den, som ind af Stadens Port
Indtræder først, en fremmed Vandringsmand,
Han vælge mellem disse fire Fyrster!

Folket tier.

Iman.

Vilst du, at Broderblod i rige Strømme
Skal skumme over Hovedstadens Gader?
Alt hæver du det dragne Sværd til Tvedragt;
Endnu et Blink — og Sværdet sønderhugger
Det hellige Statsbælte. Fire Hobe

Vil kæmpe rasende imod hinanden.
 Lad Skiebnen vælge ved et Greb i Blinde,
 Lad Diebliffets rasere Beslutning
 Forhindre Diebliffets Raseri!

Folket.

Han vælge, Skiebnen vælge, Allah vælge!

Iman til Bagten.

Gaaer til Stadsporten, henter den, som først
 Indtræder, siger ham, hvad Folket vil!
 Han vælge. Men mens disse bringe Skiebneens
 Udkaarne Redskab, hæver eders Hierter
 Mod Himlen i en ivrig Bøn til Allah,
 At han i Raade føier dette Valg!

Choret.

Salige Fader Achmet! i Mahoms
 Paradisfste Guddomshalle
 Lever du nu. Evige Foraar
 Blomstre nu trindt om dig; du favner
 Deilige Huris, af! hvis Skønhed
 Aldrig forgaaer, aldrig, som Rødmen
 Af de steds fremduftende Roser,
 Aldrig, som. Edens rislende Kilde,
 Aldrig! Ewig er Glæden der.

See i Raade til os, o Fader!
 Beed i din Glands Muhamed, Allah,
 At fra Raadens flammende Straaler
 Lygning de sende, Lygning til Jorden,
 Viisdoms lysende Guddomsstraale
 I den Pilegrims Bryst, som vælge
 Skal af din Sæd, skal af din Afkom.
 Skient, o Allah! en Hersker dit Folk,

Bærdig paa Jord i dit Spor at træde,
Bærdig din hellige Billies Tolk.
En er kun Allah, evig tilbedt,
Evig, og Muhamed hans Prophet.

Uagten kommer tilbage.

Vi bringe dig en aldrende Kalender,
Hvis Solverstiæg afstikker selsomt til
Kraftilden i hans Die. Dersom Viisdom
Og dristigt Mod hos ham er saa forenet,
Da seer i Naade Allah til hans Balg.

Calenderen.

I Borgere af Gur! hvad vil I mig?
Har mine Dren hørt i Sandhed Sligt,
Hvad heller sang Indbildning mig det for?

I man.

Hvad du har hørt, er Folkets egen Billie.

Calenderen.

Jeg vælge skal en Konge? Allah see
I Naade til mig stakkels gamle Munk,
Som lever kun i from og taus Betragtning,
Ufiendt med Verden og med Verdens Riger.

I man.

Du vilst det kunne bedre, end en Anden,
Thi Allah taler af ærværdig Fromhed.

Calenderen.

Jeg, som ei seer engang, hvad der gaaer for sig
Paa Landeveien, hvor min Vandring falder;
Som vanfer bly, assides, nær ved Grøften,
For ei at hindre Livets raske Gang;
Som plukker Urter mig og Rødder der
Til Aftnens tarvelige Madvere,

Dg frydrer høit min grønne Ret med lidt
Tilbetlet Brød og Mælk!

Iman.

Saa gjorde mangel
Guddommelig forherliget Prophet,
Imens han vandred her paa denne Jord.

Calenderen.

Undskylder mig!

Folket.

Nei, Olding! du skalst vælge.

Calenderen.

Jeg kan det ei.

Folket.

Bælg!

Iman.

Du est from og viis,
Uegennyttig. Bælg! Gud sendte dig.

Calenderen efter et Ophold.

Der staae de fire kongelige Born?

Iman.

Du seer dem, ja!

Calenderen.

Tre Fyrster, en Fyrstinde!

Iman.

Men Hver af lige Alder, lige Ret.

Calenderen.

Dg Hver af lige ubetvungen Attraa?

Iman.

Den Bærdigste er den Bæstbedneste.

Calenderen.

En Mands Ophvielse er Ydmyghed.

Iman.

Saa vælg, og Himlen vælg giennem dig!

Calenderen efter at have betænkt sig.

Hvis jeg skal vælge, maa jeg kiende først.

Iman.

Det staaer til dig at grunde selv dit Valg.

Calenderen.

Man bringe fire Buer, fire Pile,

Dg række Hver sin Bue med sin Piiil.

Folket.

Mig tyffes vel om denne sølvgraa Gubbe,

Hans Sindrighed vil giøre Dommen viis.

Satchefara.

Ja, Dommen viis; det mærker jeg. Han kiender

Den Pen, hvormed en Fyrste tegner sine

Bedrifter. Bringer hid min Piiil, min Bue!

Calenderen.

Dg ønsker du for Valgets Skyld at dyppe

Den spidse Pen i røden Blæk af Blod?

Satchefara.

Hvad mener du? Maaskee en Skiveskydning?

Calenderen.

En Skive uden sortnet Middelpunkt,

Der dog vil giøre dig det sort for Diet.

Satchefara.

Dg denne Skive er?

Calenderen.

Din Faders Hierte.

Satchefara studser.

Calenderen.

I Borgere af Gur! er ei den Hvalving

Af Marmorstene paa det andet Torv
Den store Sultan Achmets Gravsted?

Iman.

Jo!

Der er i Dag han jordet. Nyelig gode
Vi Camphervandet paa de kolde Lemmer,
Tilstopped vel med Bomuld Ligets Dren;
Og, hyllet i den blommede Omvikling,
Oploser det i Jordens Indvold sig,
Indtil paa Dommen ved Basunens Lyd
Det atter hæver sig til evig Fryd.

Calenderen.

Gaaer hen og vælter Stenen da fra Graven,
Og bringer ud det kongelige Liig!
Endnu engang besfinne Solens Straaler
De blege Lemmer, før til Støv de falde.

Iman.

Mig synes, Gubbe! gyseligt dit Bud.

Calenderen.

J kaldte mig at vælge jer en Fyrste
Af disse fire Unglinge; velan,
Saa maa jeg vide, hvor der er den Første,
Hvor der har Kongekraft og Kongemod.
Man binde Liget fast til Palmetræet,
Som breder ud sin grønne Skjerm paa Torvet;
Man række Hver sin Bue med sin Piel,
Og den, der træffer næst sin Faders Hierte,
Den er i Mod sin Faders Hierte næst.

Kobad.

Hu! det er fælt, at skyde til et Liig.

Sufarok.

Han er jo død, hvad har du da at frygte?

Satchefara.

Prøv mig i Kamp mod Levende, ei mod Døde!

Calenderen.

Jeg prøver dig i Kamp, hvor Mod kan vises.

Hvor der er ingen Gruen, ingen Skræk,

Hvor Intet bringer Armen til at skiælve,

Og Diet til at mørknes — nu, der er

Det let at træffe. Vilst du bære Kronen,

Da maa du hæve, som en Drn, dig over

Al jordist Jordom og Frygtagsomhed.

En saadan Aand formaaer i Rigets Nød

At styre Roret giennem Skær og Klipper.

Satchefara.

Jeg gaaer.

Sufarok.

Jeg gaaer.

Kobad.

Jeg gaaer.

De gaae.

Calenderen til Faruk.

Og du, min Ven?

Faruk.

O, Skræk! hvad maa jeg høre?

Calenderen.

Du flyer paa Grens Bei?

Faruk.

Sligt Forslag tør du giøre?

Calenderen.

Min Ven! og hvorfor ei?

Faruk.

For verdslig Magt at arve,

Forhaane Gravens Nat?

Calenderen.

Hans Hierte er en Larve,
Som Siælen har forladt.

Faruk.

O, alle Dyders Glemme,
Bryst, som i Døden drog!
Jeg skulde fræk forglemme,
Hvor huldt du for mig slog?
Min Pii! dig skulde saare,
Forsørt af Hovmod's Lyst?

Calenderen.

Du sværmer, unge Daare!
Tag Buen, træf hans Bryst!

Faruk.

Før træffe Himlens Brede mig
Med Skyens Straale rød,
Før revne Jorden græsfelig,
Og aabne mig sit Skød.
O, min Søster! Broder! Broder!
Mindes I ei Himlens Ord?
Vær din Fader og din Moder,
At det gaaer dig vel paa Jord!

Calenderen.

Faruk.

Forsagt ei Kronens skionne
Glands!

Forbandet være Kronens
Glands,

Dens Guld er Heltens Løn;
Som Firmamentets Stjerne=
frands

Naar den er Brodens Løn!
Den trykker som en Torne=
frands

Den pryder Styrfens Son.

Den frække Lastens Son.

Calenderen rækker ham Buen.

Før sidste Gang jeg raader dig, vær snar!

Faruk

bryder den sonder, og kaster den for hans Fødder.
Og der, Glendige! har du mit Svar.

Han vil gaae.

Calenderen rolig.

Vi, Faruk! tøv endnu et Dieblif.

Han tager ham ved Haanden, og vender sig til de Omkring-
staaende.

I Undersaatter! hylder eders Konge.

I man.

Forstaaer jeg dig?

Calenderen.

Ham vælger jeg i Kraft
Af den mig givne Fuldmagt.

Folket.

Faruk! Faruk!

Calenderen omfavner ham.

Thi han har gjort sig værdig til mit Valg.

Chor.

Hil os, Faruk er vor Konge!
Faruk, Faruk! Folkets Fryd!
Krandser ham, den gode Konge,
Krandser ham med Baarens Bryd!
Priser ham med Jubeltone!
Friske Blomster er hans Krone,
De skal tyde Folkets Fryd,
Faruks Venlighed og Dyd.

Pigerne krandse ham med Blomster.

I man.

Vor Glædesrose springer ud paa ny;
Vor Achmet lever atter op i Faruk.
Den frække Phoenix stiger af sin Aske,

Et Bud.

J Borgere af Gur! har J fornummet
Det Rædsselfulde?

Jman.

Faruf gaaer til Døden.

Budet.

Hvad, Faruf? Ogsaa ham har Skiebnen rammet?

Jman.

Ja, rammet med det græsseligste Slag.

Budet.

O, Allah! saa er hele Achmets Sæd
Henvistet da som Avner nu for Binden.

Jman.

Hvad Budskab bringer du saa bleg fra Torvet?

Budet.

Et rædsomt, et forfærdeligt, utroligt:
Paa Torvet stande Kobad, Sufarok,
Som Støtter af Metal; med spændte Buer;
Fyrstinden løber med udslagne Haar,
Banvittig, rasende, og søger Døden.

Jman.

Tal tydeligt, omstændeligt!

Budet.

Saa hører:

Paa Oldingens Befaling toge vi
Ud af sin Marmorgrav den døde Konge,
Hvis blege Ansigt vendte hen mod Vesten,
Og ventede paa Opstandelsen. Vi bandt
De kolde, tunge Lemmer fast med Snorer
Til Palmetræet. Uheldige Syn!

Den, som med Kraft nys forestod et Rige,
 Hvis Blif var Raadens eller Dødens Bud —
 Hang livløs, som et Offerdyr, paa Stammen.
 Alt nærmed sig hans Børn med spændte Buer,
 At skyde Pilen i hans Faderhierte.
 En Gysen giennemløb hver Borgers Blod,
 Stærkt rysted Palmetræet sine Blade,
 Af Medynk skiælved Orkuens høie Tidsel,
 Og Solen skiultes af en fulsort Sky.
 Alt følte Rædsel, ifkun ei de Tre.
 Uergierrighedens Diævel drev dem frem.
 Alt spændte begge Sønnerne paa een Gang
 Den seige Stræng — o Under! pludselig
 Traf sig en Fjernis over dem, halv sort,
 Halv gyldenblank, anløben som Metal;
 De stivnedes, og blev til haarden Malm.
 Saaledes staae de nu forhærdede,
 Som Loths ufromme Biv, for Efterverdnen,
 Og sigte evig hen — og træffe Intet.
 Forfærdelig var Allahs Straf; vi fulde
 Paa vore Knæe med Ansigtet mod Jorden.
 Fyrstinden kun var ubevægelig.
 Hun vilde skyde, sigted — men da skiælved
 Den hvide Arm, da nedfank over Diets
 Kulsorte Lys de hvælvetstore Laage;
 Ud Liliefinden styrted Taarens Kilde,
 Og Piil og Bue faldt med Klang til Jorden.
 Nu løber hun som rasende; hun troer,
 At hun har skudt sin Fader ind i Hiertet,
 At overalt hun er besprængt med Blod,
 Og at kun Havets dybe Bund formaaer
 At tvætte Blodet af og køle Flammen.

Choret.

Bee os alle, Bee os Arme,
 Knuset ned af Himlens Harmes!
 Men hvad der var Ondskabs Rod,
 Det skal straffes, det skal segne:
 Listige Iman! du skal blegne;
 Gamle Synder! styrt i Blod.

De hæve deres Baaben, for at nedstøde Iman og Calenderen.

Calenderen hæver sin Stav.
 Staaer forstenet, som J stod;
 Til J kølet har jert Mod,
 Dog beholder eders Stemmer!

Choret.

Døden isner mine Lemmer.

Calenderen.

Vil J end mig støde ned?

Choret.

Stærke Mand! Barmhiertighed.

Calenderen.

Erer J den stærke Mand?

Choret.

See, vort Liv staaer i din Haand.

Calenderen.

Gaaer da roligt uden Larmen
 Hver i Stilhed til sit Huus,
 Ydmyghed og Haab i Barmen,
 Uden Lidenskabens Ruus!
 Solen inden denne Dvæld
 Straale skal til eders Held.

De forsoie sig alle bort.

Geoncha endnu som Galender.

Der kommer hun, den skønne Synderinde.
 Nu viis, min Aand! dig værdig til din Kraft,
 Og leed en vild, men blomstrende Natur
 I sine Sranfer, lær den fiende sig.
 Sort hvirvle sig de lange Hovedhaar
 Om den dødblege Pande, hvide Kind,
 Og rædsomt har Banvittighedens Stempel
 Indpræget sig i hendes Miner alt.

Han træder tilside.

Satchekara kommer med et Skjold og sin Bue.

Her er jeg ene. Her er og et Torv,
 Men intet Gravsted, intet Palmetræ,
 Og ingen Dødning. Solen straalet høit.
 O, bliv deroppe! hører du? synk ei!
 Thi naar du synker, kommer Natten, og
 Naar Natten kommer, kommer Dødningen
 Med Hul i Brystet, banker paa mit Kammer:

Hun banker paa sit Skjold med Buen.

Luf op! Kom ind! Hu hu! han stikker frem
 Det fridnehvide Ansigt med to Dine,
 Der gløde, som et Tigerblik, i Mørket.
 „Hvi stakst du Pilen i din Faders Hierte?“
 Hu!

Hun holder Skjoldet for Dinene, og farer tilbage i en frygtsom
 Stilling. Saaledes bliver hun staaende en Tidlang; ende-
 lig lader hun Skjoldet synke, og synker, efter at have stirret
 hen for sig i Tanke:

Han slumred derinde, han slumred saa sødt,
 Hvi lod de ham ikke da sove?

Paa Marmorets Stene han hvile saa blødt,
Saa kolt i sin snevre Alkove.

Med foldede Hænder den Salige laae,
Hans brustne Blik mod Opstandelsen saae.

Da tog de ham ud,
Forbarmende Gud!

Dg bragte for Dagen ham atter,
Opstilled ham Verden til Latter,
Dg den, som var værst, var hans Datter.

Da sprøited den blodige Straale saa rød,
Besprængte mig Ansigt og Hænder.

Hvo skulde vel troe, at den iiskolde Død
En Ild saa fortærende sender?

Al, nu maa jeg ned i det begsorte Hav,
Hvor Sodom, Gomorrha dybt sandt deres Grav!

Min Liigkiste der
Bandsnogene bær.

Uf klare Krystaller i Grunden
Den staaer, med Sivblomster omvunden,
Med Muslingeskaller paa Bunden.

Hun græder.

O, gid jeg var i Skoven mellem Blomster
Dg Fuglesang, uskyldig som sig sømmer
En Pige!

Hun kaster Buen.

Bort, du drabelige Værktøi!

Du fæle Frister! hvad har du at giøre
I Moens svage Haand? Hun kan ei bruge,
Kan kun misbruge dig. O, gid jeg laae
Dybt i min Grav, før endes ei min Sammer.

Hun kaster sig fortvivlet paa Jorden.

Geoncha.

Nu er det Tid; Samvittigheden vaagner.

Nu maae Naturens gode Aander læge.

Han vinker. Scenen forandrer sig til Skoven med Prøvelsens
Kilde; en Skare Alfer omringer Satchekara.

Geoncha.

Afbruset har det vilde Hierte,

Naturen vaagner, fiender sig;

Thi dulmer hendes bange Smerte,

Gjør hende blid og lykkelig!

I Vaarens Skød, ved Fuglens Stemme,

Ved Kildens sølverklare Strøm,

Sin Stolthed hun, sin Brøde glemme,

Dg troe, at Brøden var en Drøm!

Bort har hun kastet Krigens Bue,

Nu skal hun glemme Hiertets Bæ,

Naturens milde Blomster skue,

Dg blomstre selv som Kildens Fee.

Saa skal de stille Dage svinde,

Hver Dag gjør Sielen mere skøn,

Dg naar hun føler sig en Qvinde,

Da skal hun nyde Qvindens Løn.

Alferne.

Vi takke for det skønne Bytte.

Velkommen, Skovens unge Brud!

Vi bringe hende til sin Hytte,

At hun kan slumre Sorgen ud.

De bære hende ind i Hytten.

Faruks Fængsel.

Han sover paa en Bænk i Baggrunden.

Kurum kommer ind i Fængslet; han er hvid.

Kurum bekymret.

Nu Gulguli er min; knap mærkte hun det Hvide,
 Saa vendte hun sig fra den Grumme til den Blide.
 Jeg trued hende med at gjøre hende sort —
 Og saa var hvert et Men og hver Betænkning fort.
 Nu elsker hun mig høit; det viste hendes Daanen,
 Det svor desuden hun ved Solen og ved Maanen.
 Nu er jeg ovenpaa. Men, af! hvad hjælper mig
 Nu al min Lykke til? Af, Gud forbarme sig!
 Før var det splittergalt, nu er det meget værre;
 Nu ligger fængslet her min arme unge Herre.
 Nu skal han døe, nu er der en Ulykke skeet,
 Fordi han elsker ei en Brud, han ei har seet.
 Fordi han mistet har sit Hierte, er trolovet,
 Skal han til Straf i Dag nu miste med sit Hoved.
 Hvad har han saa igjen? En Hierte=hovedløs!
 Af, Gud forlade dog den skammelige Tøs!
 Men jeg vil redde ham, og derfor er jeg kommen.
 Jeg har min Krusemynt; den ligger her iommen,
 Den har en Kraft endnu, den duster, den er kold,
 Og Kildens klare Dug fremperler i dens Fuld.
 Ei Bagten saae mig ret, den fiendte mig paa Stemmen;
 Den ændsed ei min Hud, thi ei jeg viste dem'en.
 De mener uden Tvivl, jeg er saa sort, som før.
 Saaledes kom jeg ind. Nu veed jeg, hvad jeg gjør.

Han betragter Faruk.

Han slumrer, i en Søvn hans stakkels Hierte lettes.
 Hvor kan man sove saa, naar man skal hen og rettes?

O, hvor han dog er smuk: hvid, rød, som Mælk og Blod!
 Hvor tungt at farve ham med denne sorte Sod!
 Men, af! det maa dog skee; thi være Livet uden,
 Det er langt værre dog, end være sort paa Huden.
 Han som en Morian gaaer af Fængslet, og er fri,
 Jeg bliver hvid igien til — tre Qvarter til Ti;
 Saa føre de mig ud, imens de røre Trommen,
 Saa gjør de mig til Jord, hvoraf jeg sort er kommen.

Græder.

Maaskee de spare mig, see paa min hvide Tvæt,
 Forundre sig, og laer saa Naade gaae for Ret.
 Men hvordan det saa gaaer, saa redder jeg af Nøden
 Min stakkels Herre nu, og gaaer for ham i Døden.

Han vil vække Faruk.

En Stemme udenfor.

Gak til din Gulguli; hun har dig stedse yndt.
 Sin Prøve vel bestod din grønne Krusemynt.

Calenderen kommer med en tilsløret Pige.

Kurum.

Hvad hører jeg?

Calenderen.

Gaa bort!

Kurum.

Den hæslige Calender!

Studs.

Jeg bliver her.

Calenderen.

Du gaaer, naar du mig rigtig kiender.

Kurum.

O, Allah! drømmer jeg? Herr Zeifadin?

Calenderen.

Ham selv.

Kurum.

Og dette skønne Barn?

Calenderen.

Mira, fra Provens Elv.

Kurum.

O, er det muligt?

Calenderen.

Ja. Gaa til din Elskerinde!

Din Herres Liv er frelst.

Kurum.

Jeg raver som i Blinde.

Frelst? Hvortil bruger jeg da nu den sorte Kraft
I denne Kruzemynt?

Calenderen.

Bespræng dig med dens Saft,

Og gør dig sort igien!

Kurum.

O, Mahomed! saa svinder

Min Piges Kiærlighed.

Calenderen.

Din Hvidhed er dens Hinder;

Forgabet har hun sig alt længe, før du troer,
I en bredlæbet, tør, men blid, godhiertig Mor.

Kurum.

Og denne Mor er jeg?

Calenderen.

Nu ligner du en Anden.

Kurum henrykt.

O, søde Gulguli! jeg er alt sort som Fanden.

Han slaaer sig med Kruzemynten i Ansigtet, og løber ud.

Faruk vaagner.

Forstyrrer ei min Sønn! Jeg var lykkelig
I Nydelsen af hendes hulde Billed.

Calenderen.

Jeg kommer for at hilse dig, min Ven!

Faruk.

Vilst du berede mig til Døden, Gamle?

Calenderen.

Jeg kommer for at bringe dig din Brud,
Den kongelige Mø fra Teflis, under
Et blysjomt Sølvflør.

Faruk.

Forlader mig!

Calenderen.

Est du saa føleløs? See hende først,
Før du forskyder.

Faruk.

Jeg forskyder Ingen;
Jeg elsker alt, og kan kun elske Een.

Calenderen.

Saa talte du i Gaar ved Prøvens Kilde,
Og neppe hæved Kildens Mø sit Slør,
Saa laae du elskovsfuld ved hendes Fod,
Og glemte reent din stakkels Blomsterpige.

Faruk.

Hvad taler du? Hvad aner mig?

Calenderen.

Fyrstinde!

Lad Taagen hæve sig, og Solen straale.

Mira afkaster Sløret, og staaer som Fyrstinde.

Faruk.

O, Allah! er det muligt?

Calenderen.

Du omfavner
 Den gamle Skovhøj, Blomsterpigen, Feen
 Ved Kilden, og fra Teflis din Fyrstinde
 Her i en eneste elskværdig Mø.

Mira.

Min Prøvetid er nu forsvundet,
 Jeg har af Kilden Glæder øst,
 Mit Hjerter har sin Gienstand fundet,
 Og Elskov har min Trolddom løst.
 O du, som vil for Mira døe!
 Modtag din Tak — her er din Mø.

Mira og Faruk.

O, Salighed! endt er min Smerte,
 Hvad Faruk } søgte, Faruk } fandt.
 Mira }
 Jeg trykker henrykt til mit Hjerter
 Den Gienstand, som mit Hjerter vandt.

Mira.

Kold, føleløs mod alle Helte,
 Jeg fordred grusom deres Blod;
 Dit Blik, min Faruk! lærte smelte
 Et fælt, et unaturligt Mod.
 Af, Mira har sin Stolthed tabt,
 Men Tabet hendes Lykke skabt.

Faruk, Mira, Geoncha.

O søde Fryd, o Lykke,
 I Ungdoms fagre Baar
 Til Hiertet den at trykke,
 For hvem kun Hiertet slaaer!

Faruk.

Den store Aand Geoncha stod os bi.

Calenderen

. afkaster sin Dragt, og staaer straalende som Geoncha.

Ja! thi din Roses Purpur stod sin Prøve.

Faruf.

Geoncha!

Mira.

Fader!

De knæle.

Geoncha.

Mine elskte Børn!

Staaer op. Jeg seer min Fryd i eders Lykke.

Paa Torvet har alt Folket sig forsamlet

Til eders Kroning; utaalmodigt vente

De deres fiære Sultan, Sultaninde.

Med et prophetisk Ord, et venligt Løfte

Har hurtig jeg forjaget Sorgens Sky.

Et Vink — saa staae vi midt imellem dem.

Han vinker. Bludselig forvandles Scenen til Torvet med en

Throne til den ene Side. Urimmel af Mennesker.

Chor og Dands.

Hil Geoncha, vor Beskytter!

Hil vor Faruf med sin Brud!

Bryder høit med Jubel ud,

Klippens Borge! Dalens Hytter!

Al vor Modgang sig har endt,

Fro er nu den hele Egn.

Alt har sig til Lykke vendt,

Blaa er Himlen efter Regn.

Vi med Ingens Glæde bytter.

Bryder høit med Jubel ud:

Hil Geoncha, vor Beskytter!

Hil vor Faruf med sin Brud!

Geoncha.

Et Mirakel eders lærte,
 Hvordan Daaren straffes skal:
 Huult det kolde, tomme Hierte
 Staaer paa Torvet som Metal.
 Pigen soner ud sin Brøde;
 Hoi var denne fiendne Mø,
 Derfor skal hun ikke døe,
 Men kun for sin Gierning bøde.
 Faruk har sin Rose kjær,
 Derfor skienkes ham den her.

Chor.

Faruk har sin Rose kjær.
 Fryd dig i dens Purpurskær!

Mira til Geoncha.

Du har lært mig fiende Livet,
 Glæden i min Ungdoms Vaar.

Faruk.

Langt den Rose, du har givet,
 Min Forventning overgaaer.

Faruk og Mira.

Skyggesfulde grønne Ceder!
 Sølvklare Kildevæld!
 Eder skylde vi vort Held,
 Haabets Maal vi fandt hos eder.

Kurum.

Kurum er en stakkels Slave,
 Sort han kom til Skoven hen,
 Hvid han blev ved Urtens Gave,
 Og nu er han sort igien;

Men taknemlig kan han skionne,
At Geoncha ham har yndt,
Thi han fik sin lille kionne,
Lifligfriske Krusemynt.

Han omfavner Gulguli.

Geoncha.

Eders Glæde mig bevæger;
Stedse har Geoncha yndt
Høie Dyders Rosenbæger,
Ærlig Trostabs Krusemynt.

Chor.

Klippens Borge! Dalens Hytter!
Bryder høit med Jubel ud:
Hil Geoncha, vor Beskytter!
Hil vor Faruk med sin Brud!

Canarifuglen.

Lystspil.

Personerne.

Jeronimus, en Møller.

Leonore, hans Kone.

Leander.

Constance, Leanders Brud.

Pernille, hendes Pige.

Henrik, Tiener.

Arv, Gaardskarl.

Forste Handling.

Kiøbenhavn's Bold; en Mølle i Baggrunden.

Arv.

Der kommer han igien, min Husbond. Han har sagt,
Jeg skal i Porten staae, som Een der holder Vagt,
Og see om ogsaa Folk smukt hilser min Madame,
Som der i Vinduet baldyrer i sin Ramme.
Nu har jeg staaet og gloet paa Møllen, som en Ro;
Men mageligt er da det Arbeid, kan jeg troe.
Og her er deiligt her. Kors for de røde Tage,
Og for den megle Røg! Nu syde de og bage,
Nu stege de det Qvæg, vi stakkels Bønder maae
Indslæbe dem til Torvs; saavidt jeg kan forstaae.

Jeronimus kommer.

Arv! har min Billie du efterkommet siden?

Arv.

Ja, Husbond! jeg har staaet i Porten hele Tiden.

Jeronimus.

Og har du seet?

Arv.

Alting gaaer i sin gamle Gang.
Kun paa det runde Taarn jeg flaget af en Stang
Saae falde Kloffen tolv; og neppe var det folden,
Før jeg Skildvagterne saae løses af paa Bolden.

Jeronimus.

Min Kone?

Arv.

Ja, hun sad i Binduet til nu.
 Canallifuglen sang, saa ret det var en Gru;
 Hvermand, som gik forbi, stod stille for at høre.
 Det kan jeg marri selv, saa godt som Fuglen, giøre;
 Jeg skulde quiddre, saa I skulde raabe Stop,
 I Fald jeg havde mig en Flaske med en Prop.

Jeronimus.

Min Kone siunget har? Folk stod omkring og lytted?

Arv.

Nei, saa fortiente jeg, om I mig havde spyttet
 Midt i mit Diesyn, i Fald saa grovt jeg løi.
 Det Fuglen var, som sang, mens den i Buret fløi;
 Hun ganske ærbar sad, og syede ved sin Ramme.

Jeronimus.

Men Folk stod stille dog, og hilste din Madame!
 Og hilste hun igien?

Arv.

Ja, det sig selv forstaaer.
 I har en høvisk Biv, det kan I troe, vor Faar!

Jeronimus.

Og talte Nogen da til min Eleonore,
 Imens de stille stod?

Arv.

Ja, Husbond! ja, de giøre.

Jeronimus.

De talte?

Sagte.

Død og Liv, det var den sidste Gang!

Arv.

De roste, kan jeg troe, Canallifuglens Sang.

Jeronimus.

Godt, Arv! Nu kan du gaae. Der har du en Rigsdaler.

Arv.

Jeg holder Vagt igien, saasnart som J befaler.

Gaaer.

Jeronimus ene.

Det er mig fiært, at Arv har ikke meer Genie;
 Han ei forraade skal min Frygt, min Jaloufie,
 Han veed ei, paa hvad Sted mig Stakkels Skoen trykker.
 Desbedre! Vidste først Lenore mine Nykker,
 At jeg besolded sliig en Skildvagt ved min Dør,
 Saa blev det galt, hvad ei det havde været før,
 Saa skrev hun mig vel først ret Beten i en Rølle.
 Gud være lovet, at jeg vel fik solgt min Mølle,
 Og at mig Skovbygaard faldt til ved første Bud!
 Endnu den Dag i Dag vi flytte maae derud
 Fra denne Hovedstad.

Seer paa Fuglen.

Der hænger den Canaille.

Du troer vel, du skal med? Ja, hænges i Galge!

Du skal ei med dit Skrig fremdeles ærgre mig.

Han seer ind i Stuen, og tager Fugleburet ud af Vinduet.

Hun er i Kiøkkenet. Jeg strangulerer dig —

Betænker sig.

Nei! det var dog en Synd. Med Trykket af en Finger

Til evig Taushed dig vel lettelig jeg tvinger;

Men hvorfor dræbe dig? Du røres, lider vel.

Det Sidste, som man bør, er at slaae Folk ihjel.

Forbedres ikke selv nu Nøvere med Lyve?

Man pleier sige: vi vil lade den Fugl flyve,

Naar der er Noget, man ei skjøtter længer om:
 Belan, min Fugl! saa vær din egen Eiendom.
 Varm Luften er, smukt Veir, og Vinden bær fra Landet,
 Om et Par Timers Tid kan let du over Vandet
 Til en canarisk D henflagre, gule Knekt!
 Og pikke Druerne, hvoraf man laver Sect.
 Og skulde du maaskee, som meget jeg formoder,
 Hift i Vestindien faae see min yngste Broder,
 Saa hilß ham, fiære Fugl! ret hiertelig fra mig,
 Og raad den gode Dreng, at ei han gifter sig.

Han vil lukke Buret op.

Leander kommer hurtig.

Holdt, holdt, min Herre! Hvad? den skønne Fugl derinde
 De flyve lade vil?

Jeronimus.

Ja, jeg har saa i Sinde.

Den Skrighals skaffer mig min Hovedpine kun.

Leander.

O, den har uden Tvivl en ganske anden Grund.
 Sælg heller mig den Fugl; forlang, hvad De befaler!

Jeronimus.

I gode Tider har den kostet tyve Daler.

Leander.

Og tyve Daler gier jeg Dem med Tak igien.

Jeronimus.

Min Herre! ha — jeg seer, De er en Fugleven.

Leander.

De tager Deres Ord dog ikke strax tilbage?

Jeronimus affides.

Han elsker ei min Fugl, Gud bedre, men min Mage.
 Men lige meget! Lad ham med en Liimstang gaae
 Og fange Fuglen, lad kun Fuglen for ham slaae!

Hoit.

Vel! den er Deres.

Sagte.

Ondt skal ikke blive værre.

Leander.

Det er fortræffligt. Der er Pengene, min Herre!

Jeronimus.

Farvel, min Herre!

Leander.

Uf! saa sees vi aldrig meer?

Jeronimus.

Som De har fundet mig, vil De vel finde Fleer.

Han gaaer.

Leander; siden Henrik, som har holdt sig i Baggrunden.

Leander.

Ha ha ha ha ha ha! Min gode stakkels Broder!

Du kender mig ei meer. Du allermindst formoder,

Fra hvem du for din Fugl fik denne Capital.

I din Leander du kun skuer en Rival.

Og dog han mindes mig, og mens hans Hierte brænder,

Han til Vestindien Canarifuglen sender;

Der den fra Giftermaal bortvende skal min Hu,

Fordi Jeronimus i Danmark er jaloux!

Henrik.

Men Herre! det er da nok en vestindisk Mode

At hilse Brødre paa, naar hele Jordens Klode

Dem femten Aar har skilt. Siig, vidner det — med Gunst —

Om Rivalighed?

Leander.

Nei, om lidt Skuespillerkunst.

Vi! Denne Spøg, som mig et flygtigt Indfald lærte,

Skal sikkert drive ud Mistanken af hans Hierte,

Der, som jeg hører nu, har taget saadan fat,
 At hans Godmodighed ham ofte har forladt.
 Saa er vi Mennesker, de Fattige, de Rige;
 Saa frygte Lasterne, Enhver det Latterlige.
 Naar vor Samvittighed astumpet har sin Piil,
 Saa gyser Hjertet dog endnu for Næstens Smil.
 Du lille Dæmon du, smallebede Satire,
 Med Spodskhed i dit Blik, med Skingren i din Lire!
 Kom mig til Hielp i Dag, stik stunt ham som en Bi,
 Arlad ham lidt, og gjør Forstanden atter fri.

Henrik.

Vil Herren da nu frem for Verdens Dine lægge
 Sin Broders Daarlighed?

Leander.

Nei, kun for fire Bægge.

Vi spiller ikke her paa Græsk et Sørgeespil,
 Som et forsamlet Folk paa Torvet skuer til.
 Et lille Puds, som snildt fik Daarligheden rettet,
 Blier høit en Skizze, kun bestemt for Cabinettet.

Henrik.

Og naar nu Frøkenen, naar Herrens Brud nu faaer
 At vide denne Sag?

Leander.

Jeg tvende Fluer slaaer
 Med eet og samme Smæk, i Fald mit Indfald duer.

Henrik.

En Broder og en Brud, at ligne dem ved Fluer!

Leander.

Jeg rammer ikke dem, jeg rammer deres Feil.
 Hun i sin Svoger sig skal see som i et Speil.
 Hun er ei heller fri, det veed du vel desuden;
 Derfor til denne Fest Constance vorde buden!

Hun lidt skal ængste sig, mod Enden skal hun lee,
 Og i Jeronimus til Slutning selv sig see.
 Indvend mig Intet meer! Jeg haaber, du mig fatter:
 Kun kort er Himlen graa, saa skinner Solen atter.
 Vær munter, brug dit Bid, vær flink, tag den Ducat,
 Og staa mig bi!

Henrik.

Med Liv og Siæl jeg er parat.
 Den harnisfflædte Mand fra hine Herrenstaten —
 Jeg mener nemlig: han, som stander paa Ducaten,
 Indgyder mig et Mod, en Bovelyst, som Skam
 Jeg troer man lang Tid ei har seet i Amsterdam.
 Hvad kan jeg rette ud, min Herre! vil De sige?

Leander.

Bernille elsker du, Constances Kammerpige.

Henrik.

Er vel saa ridderligt et Ord, som elske, skabt
 For Baabendrageren, naar han sig har forgabt?

Leander.

Jeg troer, du har studeert? Du er en fløgtig Fætter.

Henrik.

Ja, Herre! Æsthetik, den skønne Kunst, belles lettres.

Leander.

Saa snild en Fyr, og dog i Liberiet sat?

Henrik.

Det bær min Skulder kun, mit Hoved bær en Hat.

Trækker paa Skuldrene.

Jeg børster heller Skoe paa andre Hænders Begne,
 End jeg med Huller gaaer paa begge mine egne.

Leander.

Fortræffligt! Hør nu til, at du mig vel forstaaer:
 Herfra du lige til din Pimpernelle gaaer.

Henrik.

Bernille, Herre! Fy med slige Dgenavne!

Leander.

Forkynder sørgeligt, at du maa hende savne
I nogle Dages Tid. Jeg har gjort ligerviis,
Og min Constance troer, at jeg til Jægerspriis
Er taget ud, for der de Bærelser at leie,
Hvor jeg i Floras Skød min unge Brud skal eie.
Nu siger du Farvel; men i din Elskovsruus
Gjør Kiærligheden dig i Hovedet saa confus,
Saa at du plaprer ud til Pimper—, til Bernille,
Hvormed du egentlig smukt burde tie stille.

Henrik.

At nemlig?

Leander.

Ei det er, som jeg min Brud har sagt;
At paa en Møllerviv jeg gjør en Elskovsjagt.
Det røber du med Jil, med skiødesløse Tone.
At denne Møllerviv ei er min Broderkone,
Forstaaer sig af sig selv. Bernille har da snart
Sin Frøken atter Alt fortrolig aabenbart.
Men stille, gaa din Vej! der kommer Leonora.

Henrik.

En vakker Danneviv!

Leander.

Autumnus elsker Flora.

Henrik.

Hvor Herren dog er god: han til sin Broders Trøst
Gjør Sommeren til Vaar, og Vinteren til Høst!

Han gaaer.

Leonore, uden at see Leander.

Arv sagde mig, at her min Mand jeg vilde finde;
Men her er ingen Mand.

Leander bukker.

Ørbødig —

Leonore neier.

Tienerinde!

Leander.

En lille deilig Fugl, saa guul som en Citron,
Frataget nylig en — mistænkelig Person;
En Fugl, hvis Melodie kan kildre hvert et Dre,
Vel ikke skulde Dem, Madam! maaskee tilhøre?

Leonore.

Den Fugl? I Sandhed, jo, min Herre! det er min.

Jeronimus

oppe i Møllen, stikker Hovedet ud af en Luge.

O, Død og Liv! jeg seer for Dine min Ruin.
Hun Fuglen faaer igien. Nu gaaer det; jo, jeg takker!
Det første Skridt er giort: jeg hører alt, hun snakker.

Leander.

Min skønne Dame! hvor det glæder mig at see
Dem ene her.

Jeronimus affides.

Hvad? skøn! og ene til! O, Bee!

Høit.

Min Herre! De taer feil, i Fald Dem saa behager;
En over Dem seer Alt, hvad De Dem foretager.

Leander.

Hvad buldrer hisset der i Tordenskyens Brudd?
Hvo stikker Hovedet frem? Ha, hvilken hedenst Gud —

Leonore.

Min Mand!

Leander.

Bulcanus?

Jeronimus.

Vi, jeg strax skal hae den Vre,
Min Herre! strax igien paa Jorden hos Dem være.
Jeg Fuglen kiøbe vil, i Fald den er tilfals.

Lukker Lugen.

Leonore affides.

Gid han af lutter Til kun brækker ei sin Hals
Paa Trappen!

Der falder Noget ned i Møllen.

O, min Gud! han styrter i sin Hede.

Jeronimus kommer pustende.

Det var ei mig, som faldt, det var en Tønde Hvede,
Som mig i Veien stod.

Leonore.

Har du ei saaret dig?

Jeronimus.

Nei.

Sagte.

Han forhindres maa, han kunde røbe mig.

Trækker Leander til en Side.

Min Herre! jeg forstaaer: en Spøg, en lille Pille,
En kort, godmodig Skiemt. De vilde mig kun drille.
See, nu er det forbi. En flygtig Tidsfordriv,
Som man kan trænge til i dette usle Liv.
Lad det nu være godt! Sligt bør ei vare længe.
Giv mig min Fugl igien! Der har De Deres Penge.
Jeg holder Dem nok op paa denne fjerne Bold;
Det Middag er, lang Bei, og Maden bliver kold.

Leander.

Hvad mig De tiltænkt har, nu selv Dem vederfares.
De holdt mig for en Gief.

Jeronimus.

En Gief? Jh, Gud bevares!
Jeg holdt Dem for en Mand —

Sagte.

Fordømte Jalousie!

Hoit.

En Mand, hvoraf man een ei finder iblandt ti.
O, jeg saae strax paa Dem, det havde ingen Fare.

Leander.

I Fald De ikke vil, jeg Alt skal aabenbare,
Saa maa De finde Dem i den Erstatning, som
Jeg nu forlanger for min tabte Eiendom.

Jeronimus.

Tag Deres Penge, der!

Leander.

Det sones ei med Penge.

Vender sig til Leonore.

Forlad, Madam! at vi opholde Dem saa længe.

Leonore.

Min Herre! alt forladt.

Leander.

Mig blev af en Krabat,
Som sagt, solgt denne Fugl.

Jeronimus.

Ja vist, en tydsk Soldat.
Jeg kiender ham, den Knekt!

Leander.

Omtrent af Herrens Høide.

Jeronimus.

Ja vist, fuldkommen ret! Men ei af samme Drøide.
Leander.

Alædt i en —

Jeronimus.

Ganske sandt: en sønderrevet Frak.
Der løber Nok omkring paa Bolden af det Pak.
Vi er Dem obligeert, min Herre! Jeg betaler
Dem gierne Alt igien, om det var tyve Daler.

Leander.

Den nydelige Fugl giengiver jeg kun til
Madamen, dersom hun mig den betale vil.

Jeronimus.

Min Herre! dertil ei jeg give kan Bevilling.
Leander.

Hvordan?

Jeronimus.

Min Kone har ei mindste Hvid og Skilling,
Undtagen hvad hun faaer af mig.

Leander.

Nu, giv kun Tid!

Den ei betales skal med Skilling eller Hvid.
De troer ei, hvad den Fyr her voved at forlange.

Jeronimus.

Min Herre! lige godt. Bær De kun ikke bange!
De skal faae Alt igien; see der er Penge, der!

Leander.

Troer Herr Jeronimus, det var en Militair?
Mig forekommer det, som den mig blev leveret
Af en Civil, om ei just ret civiliseret.

Leonore affides til Jeronimus.

Af Bindvet kaster du en saadan Sum, min Ven?

Jeronimus affides.

Jeg hænger Fuglen kun i Vinduet igien.

Hoit.

J Fald det glæder dig, saa er jeg ganske trøstet.

Leander.

Jeg seer, Madamen har en Rosenknop paa Brystet,

En skønnere vist ei man fandt i Paradiis;

Her Fuglen er igien, men — kun for denne Priis.

Jeronimus.

Min Herre!

Sagte.

See, nu gjør han grønne fine Hosser.

Hoit.

J Fald De, som jeg seer, en Elsker er af Roser,

Saa kom De kun med mig! Vi har en Have her

Med en Spadseregang af lutter Rosentræer;

Der kan De vælge selv.

Affides.

Snart taber jeg Forstanden.

Leander.

Madamen har alt valgt. Jeg ønsker ingen anden.

Jeronimus.

Hvis De vil sige mig kun, hvor De boer, saa skal

Med Jomfruroser strax, og det i Flokketal,

Min Pige bringe Dem en Kurv.

Leander.

Hvad vil De sige?

Jeg ønsker ingen Kurv, selv ei af Deres Pige.

Den Semperflorens kun her paa Madamens Bryst

Kan være for mit Tab af Fuglen mig en Trøst.

Leonore.

Gaa da med Deres Fugl! Saa haaber jeg, De tier.

Jeronimus.

Min Kone sig forstaaer ei paa Galanterier.

Leander.

Ja, saa maa jeg da see, i Fald det kun gaaer an,

Til Tyvefosterne at finde Hiemmelmand;

De kunde ellers troe, jeg havde selv den taget.

Men Herr Jeronimus troer jo, han har opdaget —

Ei sandt? — en gammel Knark, af ydre Bæsen sat,

Med Spauskrør i sin Haand, med en trefantet Hat,

Med —

Jeronimus afbrydende.

Kære Kone! nu, naar jeg det ret betænker,

Hvem vilde være pæn? Det Bedste blier, du skienker

Den Herre Rosen strax. Tag Fuglen saa, gik ind!

Igiennem Porten her der gaaer en hæslig Vind.

Du intet Shawl har om; blev her for længe nølet,

Saa stod du Fare for at blive reent forkølet.

Gik ind, mit Barn!

Leander.

Hvor høit henrykker De min Aand!

Men endnu Get: Et Kys paa Deres hvide Haand

De maa tillade mig til Afsked dog at trykke,

Som kan bevidne Dem min —

Jeronimus sagte.

Hille den Ulykke!

Høit med tvungen Munterhed.

Nu, kære Barn! hæ, bild dig ind vi lege Juul,

Fly Herren kun din Haand.

Sagte.

O, den Ulykkensfugl!

Leonore sagte til Jeronimus.

Og veed du da, hvordan de Herrer kysse Hænder,
Hvordan de trykke dem, hvorledes Læben brænder?

Jeronimus ængstelig.

Hvor veed da du det fra?

Sagte.

Jeg synker i min Grav!

Hoit.

Du har ei nødig just at trække Handsken af.

Leander.

Man i min Rettighed mig Intet maa forvanske.
Til sine Fiender kun man kaster hen sin Handske;
Forkynder De mig Krig?

Jeronimus.

Jeg? Nei, det var en Skam.

Leander.

Den skønne Slange der maa ganske skyde Ham.

Jeronimus ynkelig.

Min Herre! bliv ei vred, fordi jeg med Dem tinger:
Min Kone sig i Gaar har skaaret i sin Finger,
Og kan ei, som De seer, vel trække Handsken ud;
Det vilde løsne reent om Saaret hendes Klud.
Hun har ei No derfor; det kriller, og det brænder.

Leander.

Jeg veed, hun skar sig ei i Gaar i begge Hænder?

Jeronimus sagte.

Den, som vil lyve vel, maa huske alle Ting.

Hoit.

Nei, paa den anden Haand hun plages af en Ring —

Leander afbrydende.

En Ring? Det er en Nød, som Hielp i Faren kræver.

Jeronimus.

Den maatte files af, den hende var for snever.
Nu er det godt.

Leander seer stift paa Jeronimus.

Jh, men jo meer jeg paa Dem seer,
Jo mere synes mig, at Tyven —

Jeronimus.

O, jeg beer!

River Rosen af sin Kones Bryst.

See, her er Rosen!

Leander seer.

Nei, hun maa mig selv den give.

Jeronimus affides.

Jeg undres over, at jeg er endnu i Live.

Høit.

Fly Rosen ham, mit Barn!

Leonore sagte til Jeronimus.

Du ærgrer dig. Vil du

Gi give ham Bæst, saa vil jeg selv det nu.

Jeronimus til hende.

Jeg saa min Marsag har; jeg staaer med ham i Handel.

Hans Fader kiendte jeg: en Mand af ægte Vandel;

Hans Broder er min Ven, et ærligt felle Skind.

Saa faaer man taale vel, at denne Knekt gjør Vind.

Leonore.

Men hvorfor er du da saa ivrig nu i Aanden?

Jeronimus utaalsmodig.

Maa, skynd dig, siger jeg, at kysse ham paa Haanden —

Hvad vil jeg sige: kom og lad ham kysse dig —

Paa Haanden!

Leonore høit.

Nu velan!

Jeronimus sagte.

O, Gud forbarme sig!

Leander kysser hendes Haand.

Jeg takker, Skønneste! Jeg kan ei dvæle længer.
Der har De Deres Fugl. Men hvis en Fuglefænger
Min Herr Jeronimus i Fremtid nødig har —

Jeronimus sagte.

Endnu den Dag i Dag vi ud paa Landet taer.

Soit.

Adieu, min Herre! da.

Sagte.

Uf Harme jeg creperer.

Leander.

Adieu, min Deilige! Jeg mig recommanderer.

Han gaaer.

Jeronimus kaster sig paa Bænken.

Aha, jeg døer!

Leonore.

Min Gud! hvad er der, kære Mand?

Jeronimus.

O, Intet. — Arv!

Leonore.

Hvad skal —

Jeronimus.

Arv! bring mig et Glas Vand.

Leonore.

Hvad fattes dig, min Ven? Du er mig uforklarlig.
Jeg paa din Pande før saae Uergrelsen skindbarlig,
Og dog du fandt dig i saa længe —

Jeronimus.

Bagatel!

Leonore.

Den hele Spas er til —

Jeronimus.

At lee sig af ihjel,

Forstaaer sig selv.

Leonore.

En Gief! en Lapsestreg!

Jeronimus.

Hvad Andet? —

Min Bæstet plumpet er i Brønden efter Vandet?

Arv! skal jeg hente dig?

Leonore.

Drif ei, du er saa heed.

Hvad fattes dig, min Ven? Hvorfor er du saa vred?

Hvad har du for? Hvad skal der pakkes i de Kasser?

Jeronimus affides.

Hun er uskyldig. De fordømte Spradebasser!

Soit.

Min Leonore! nei, jeg veed, du har mig kjær.

Tilgiv mig, bedste Barn! i Fald jeg er lidt sær.

Jeg mange Ting har for, jeg maatte mig bevæge,

Og Solen brænder, som den vilde Jorden stege.

Ei mindste Smule Vind, ei Stumpen af en Sky!

Gid Fanden holde det meer ud i denne By!

Leonore.

Ja, det er sandt. Jeg veed ei, hvad man meer skal gjøre:

J aabne Vindver her jeg sad, for aabne Døre,

Dog var det lige nær.

Jeronimus.

Og hvor man nu kan gaae

Paa Bolden op og ned, i Solen stille staae

Dg tage Hatten af, og høre Fugle pibe
 I Middagssolens Brand — det Fanden maa begribe.

Leonore.

Der kommer Ingen nu.

Jeronimus sagte.

Saa længe er jeg tryg.

Leonore.

Om Morgnen, Aftnen kun de sværme her.

Jeronimus sagte.

Som Myg.

Høit, efter at have fattet sig, i en roligere Tone.

Hør nu, mit fiære Barn! hvad dog jeg vilde sige:
 Tidt har jeg siddet her og ærgret mig, min Pige!
 Naar med hinanden vi fra nære Beblingsø
 Saae over til den smaa, men sær frugtbare Ø
 Amager; naar vi hist, var der endnu var værre,
 Paa Balbybakke saa det deilige Frestberre,
 Dg fiernt Charlottenlund. Ak! har jeg ofte tænkt,
 Hvorfor har Skiebnen dig dog ei den Lykke skienkt,
 I Hedens værste Tid med fiære Uegtemage
 At nyde bag en Skov de køle Sommerdage?

Leonore.

Jeg finder gierne mig i Byen dog, som du.

Jeronimus.

Men om vi begge To dog var paa Landet nu?
 Laalmodig Adam vel som Synder kyste Riset,
 Men Paradiset blev dog derfor Paradiset;
 Dg Rierlighed i Skov er ikke nær saa kold,
 Det troer jeg fuldt og fast, som Rierlighed paa Vold.
 Dg skøndt man bærer let en Modgang med sin Næste,
 Saa vænner Hiertet sig dog hurtig til det Bedste.
 Har jeg et Stykke Brød, saa vil jeg have Flest;

En Lærd, som kan Latin, gad ogsaa vide Græsk.
 Saaledes stunder Alt da til Fuldkommenheden.
 Og den, som har det hedt — han vogter sig for Heden.

Leonore.

Her boe vi dog ret smukt. Reen Luften er og fri,
 En Have ved vort Huus, med skønne Roser i,
 En prægtig Udsigt, hvor vi saa vort Die fæster.

Jeronimus.

Sniksnak! det siger du kun, lille Skielmsmester!
 For at flattere mig. Du føler vel dit Savn:
 At man paa Landet er kun slet i Kiøbenhavn.

Leonore.

Jh nu, jeg gierne vil tilstaae, det var ei ilde,
 I Fald vi — Ha, din Skalk! nu veed jeg, hvad du vilde,
 Nu seer jeg vel, hvortil indlede skal din Snak;
 Hvi Arv af Skabet tog i Dag din Rantingsrak;
 Hvi Bognen trækkes frem. Nu kan jeg først begribe,
 Hvorfor du stoppet har din store Meerskumspibe,
 Og fyldt dit Glaskefoer med deilig Rødt og Klart.
 Det vidner om —

Jeronimus.

Hvorom?

Leonore.

En munter Kildefart.

Jeronimus.

O, meget meer, min Griis! Jeg har — o, Gud forbyde,
 At det dig skulde, min Veninde! nu fortryde;
 Thi Alt, hvad der er skeet, har kun det Diemed,
 At faae dig — vise dig min sande Kiærlighed.

Leonore.

Min Gud! hvad er der skeet? Du gjør mig halv urolig.

Jeronimus.

Det maa herudt. Jeg har min Mølle solgt, vor Bolig,
Jeg har paa Landet kjøbt en Gaard med Mølle til,
Hvor vi heresterdags smukt Jorden dyrke vil,
Og male, hvad os der den vakkre Landmand bringer.
Der gaaer i rene Lust de fire Møllevinger
Med meget bedre Flugt. Vor Huus er smukt og net,
Med nye Meubler til; Besætningen complet.
Det Gamle sælge vi, beholder Et og Andet,
Og fører end i Dag med Rub og Stub paa Landet.

Leonore.

Hvad hører jeg? Det er umuligt! det er Spøg!

Jeronimus affides.

Min hele Glæde gaaer paa een Gang op i Røg.
Jeg er en slagen Mand: jeg troede mig velholden,
Men hun — see, om hun gjør! hun vil ei ned af Bolden.

Soit med tungen Rolighed.

Nu, elsker du, mit Barn! meer denne Hovedstad,
Hvor Rastpaladserne staae gadeviis i Rad,
End Landbohytterne med vennefulde Miner,
Hvor selv for Rastens Lust man Binduerne kliner;
Husvaler dig ei der den hæderligste Stand,
Er Bonden dig ei meer, end Borger, Embedsmand:
Velan — jeg negter ei, det græmmer mig en Smule,
Men lad os blive da i denne Røverkule!

Leonore.

Du veed, min Villie var bestandig din; du veed,
Jeg staaer at følge dig hvert Dieblis bered.
Men at det siges mig først nu — i denne Tone —

Jeronimus kjærlig.

Alt for at gjøre dig en Glæde, fiære Kone!

Leonore alvorlig.

Jeronimus! du er ei ærlig. Rikere! fæst
Dit Die paa dig selv.

Jeronimus sagte.

Jeg er en gammel Hest.

Hoit.

Nei, du har Ret, mit Barn! Men denne Dgleyngel
Den ærgrer mig saa tidt.

Sagte.

Jeg er en gammel Slynge.

Hoit.

Min Leonore! nei, du er saa tro som Guld;
Men jeg er saa jaloux, som jeg er elskovsfuld.
Fordømte Midfiærhed mit Hierte stedse plager.

Leonore.

Du bilder dig det ind, men du dig selv bedrager.
Var du saa aaben, saa oprigtig nu mod mig,
Hvis du formodede —

Jeronimus.

Nei, Barn! jeg kiender dig;
Men naar jeg seer, hvordan de for dig faste Strikken!
Jeg holder ikke ud den Løben, denne Rikken.

Leonore.

Og derfor skal jeg bort? Reent ud din Svaghed røb!

Jeronimus.

Jeg vinder ved mit Salg, jeg vinder ved mit Riob.
En deilig Egn!

Leonore.

Belan! strax ind jeg Alting paffer.

Jeronimus.

Nedslaaet? Er du vred?

Leonore.

En Egn, som er saa vakker,
Kan den fortørne mig?

Jeronimus bekymret.

Jeg seer, en Taare staaer
Dig i dit Øie.

Leonore.

Her vi leved nu fem Aar,
Her stod vort Bryllup, her de sidste blide Dage
Min Moder tilbragt har.

Jeronimus roer.

Hold inde med din Klage!
Jeg er en Tiger, en Hyæne. Bedste Ven!
Græd ei. Jeg købe strax vor Mølle vil igien.
Saa komme vi herind om Vintren, give Theer,
Gaae paa Comoedier, og gaaer i Assembler,
Spadserer, om du vil, paa Bolden — naar vi kan.

Leonore venlig.

Du gode, færlige, mistænkelige Mand!
Jeg din Mistanke, jeg din Ridskærlighed fortiente,
Hvis paa Forsoningen jeg lod dig længer vente.
Der er min Haand derpaa: jeg flytter uden Nag
Med min Jeronimus paa Landet end i Dag.

Jeronimus.

O, min Lenore! du gienstienker mig Fornuften.

Leonore smilende.

Men er du vis derpaa, min Ven! at Landsbylusten
Helbrede vil dig for din Sygdom?

Jeronimus.

Justement!

Leonore.

Er dig Historien om Nisserne bekendt?

Jeronimus.

Nei, min Leonore! nei! Fortæl! Det mig forvisser
Om din Tilgivelse.

Leonore.

Et Huus af sorte Nisser
Var meget plagt; et Slags urolig bitte smaae
Huusspøgelse, som godt alt Galskab lide maae.
De gjør slet intet Ondt, de larme kun i Huset,
Men gjorde Gieren dog Hovedet saa kruset,
At Gieren tilsidst for Hovedet blev fort;
Han solgte Bygningen, og vilde flytte bort.
Paa travle Flyttedag, med Bøtter og med Fade
Og Støvekoste, kom nu Pigen i en Gade,
Og mødte sin Bekjendt. Hun standsed for sin Ven;
Han hilste hende da, og spør: hvor skal du hen?
O! — svared Nisserne, som sad i hendes Botte,
Som laae i Truget, hang i Kostene — vi flytte.

Jeronimus.

Min Allerkiæreste! den Spøg er capital.
Jeg af din Fabel selv kan drage min Moral.
Frygt du ei Nisserne!

Leonore smilende.

Saa mener du, min Kiære —

Jeronimus skielmsk.

At de ei flytte med.

Leonore.

Nu, det vil Tiden lære.

De gaae.

Anden Handling.

En Grønning med Træer uden for en Bondeby.

Paa høire Haand en Mølle, paa venstre Haand et Huus med en Bænk uden for Døren. I Baggrunden Skov.

Leander, Henrik, forklædte.

Henrik.

Den Drm paa Ungelen, hvormed vi Fisken fanger,
Er med en Scene jo af Menneſkehad og Anger.

Leander.

Ja! som min Tiener du —

Henrik.

Førſt ſpiller ham et Puds,
I det jeg lader, ſom jeg kun var grov og ſtuds.

Leander.

Fuldkommen rigtig! ſtuds og vranten.

Henrik.

Som en Boſſel.

Jo mere blaffet Hud, deſ gulere Kartoffel,
Vil han da ſnarlig troe, og i mig ſøge ſtrag
En dicerv og ærlig Mand, ret af det gamle Slags.

Leander.

Du kiender Grebet, Knegt!

Henrik.

Var han af Jern, jeg trækker
Ham dog med den Magnet. Men hist bag hine Hækker
Det pusler. Herre! vi udfaste maae vort Garn.
Der kommer han alt frem, saa sandt jeg er et Skarn.

Seander sætter sig hen og læser; Henrik træder tilbage.

Jeronimus kommer spadserende.

Alt er i Stand. Hun er med denne ny Forandring
Særdeles vel tilfreds. En lille Aftenvandring
Nu skulde gøres; man maa røre sig iblandt.
En Steen fra Hjertet mig er faldet, det er sandt;
Man aander mere let paa dette Blomstertæppe.
Kun Skade, der paa Flod sædvanlig følger Ebbe!
Min Elskov trives vel, fra da jeg reiste væk,
Mit Venskab derimod har lidt et Fandens Knæk.
Hvad kan det hielpes til at traske om i Runden?
Forgieves venter jeg nu hen ad Aftenstunden
Min Ben Hørfræmmer Blaar og Urtefræmmer Knap,
For at begynde der, hvor sidste Gang vi slap.
Endskiøndt jeg maa tilstaae, at altid ei min Sandten
I Politiken just jeg holdt med Løgtenanten.
Captainen bedre veed at sætte Alt paa Fod;
Han har i tyve Aar nu staaet i sin Bod,
Og veed, hvad Verden gier. Nu maa jeg Staffel snuse
Alene her omkring, som gamle Robin Cruse,
Med Piben i min Mund, og tæres op af Møl;
Og i det hede Veir er blevet suurt mit Ol.
Imidlertid — hvad er der vel derved at gjøre?
Jeg maa dog takke Gud, jeg har det paa det Tørre
For saavidt. Jeg maa see at skaffe mig igien
En splinterny, men dog tillige gammel Ben,

En Ven, som være kan min Tidsfordriv til Nytte,
 Og som dog Nissen just ei hjælper med at flytte.

Han bliver Henrik vaer.

Men hvis jeg feiler ei — nu aldrig seet jeg har —
 Der staaer paa Grønningen netop et Exemplar,
 Som jeg mig onsker det. En Mand af ægte Hæder!
 Det vidner hans Paryk, hans sorte Underklæder;
 Og i sit Ansigt har han Noget, som i Hast
 Indtager Hjertet strax ved første Diekast.

Han bukker for Henrik.

Min Herre! Tienere.

Sagte.

Han blier af mine Venner.

Henrik studs.

Jeg ingen Herre er, behøver ingen Tiener.

Jeronimus sagte.

„Ich habe keinen Herrn, ich habe keinen Knecht,
 Drum Alles in der Welt ist mir commod und recht.“
 En herlig gammel Fyr! O, det er, som jeg spaaede.

Soit.

Min gode Mand! det er jo kun en Talemaade.

Henrik.

Er det med Maade talt? I røber slet Forstand.
 Hvor veed I, jeg er god, og at jeg er en Mand?

Jeronimus.

Jeg troede dog —

Henrik.

Jeg er en Olding kun, desværre!

Jeronimus.

Og han?

Beger paa Leander.

Henrik.

Min Herre.

Jeronimus sagte.

Hvad? saa har han jo en Herre.

Soit.

Men sagde De ei før, De havde Ingenting,
Ei Herre, Tiener ei?

Henrik.

Hør, hvilke Tankespring!

Jeg ingen Herre er, det har jeg sagt; behøver
Ei nogen Tiener. See, nu kommer den Haarfløver
Dg vil bevise mig, jeg skulde have sagt:
Jeg heller ingen har! Naar jeg vil have flakt
En anden Gang mit Ord, saa kommer jeg til eder.

Jeronimus sagte.

Han er i ondt Humeur.

Soit.

Min fiære Ben! jeg beder —

Henrik.

Beed længe nok for mig! Vil J, at jeg skal see
Af eders Aftenbøn, hvor from J er, maaskee?

Jeronimus.

Nei, men jeg ønskede kun —

Henrik.

J ønsker!

Jeronimus.

Dg jeg haaber —

Henrik.

Saa raser J, saavel som hundred andre Taaber.
J ønsker? Gamle Gief! har J en Ønskehat?
J haaber? Dg hvorpaa?

Jeronimus.

Paa at De vil —
Henrik.

God Nat!

Jeronimus.

Vil De alt gaae til Sengs? Her er man saa alene.

Henrik mørk.

Et Interimscapel for mine trætte Bene. —
Adieu!

Jeronimus affides.

Han pirrer mig Nysgierrighedens Tørst.
Henrik.

Vil I mig meer?

Jeronimus.

Jh, nu begynde vi jo først.

Jeg vilde spørge — lad det ikke Dem fortryde —
Hvem egentlig De er.

Henrik.

Det kan man ei forbyde.

Spørg længe nok for mig!

Jeronimus.

Jeg spurgte som en Nar,
I Fald jeg spurgte, hvor jeg ventede intet Svar.

Henrik.

Spørg som en Nar for mig!

Jeronimus utaalmodig.

Hvem er De da, min Kiære?

Henrik.

Et Menneske: et Dyr, tobenet uden Fiære.

Jeronimus affides.

En Spøgedoctor, he, som Legen har begyndt,
Og som betales maa igien med samme Mynt.

Heit.

En Klædebørste her nødvendig vilde være,
Hvis Dyret skulde bli' aldeles uden Fiære.

Han leer med Selvtilfredshed.

Henrik.

Min Herre børster mig, naar jeg er i Betryk.

Jeronimus.

En Herre børste Klæer? Ei!

Henrik.

Paa sin Tieners Ryg.

Jeronimus leer.

En Olding?

Henrik med Vægt.

Mennesket fortjener Prygl fra Buggen

Til Graven.

Jeronimus.

Det er sandt. Jeg mærker, De er muggen.

Saa børster De vel og imellem Herren, Jaer?

Henrik.

Det gøres nødig ei; ham Skiebnen børstet har.

Jeronimus.

Har Skiebnen børstet ham?

Henrik.

Og børster ham end immer,

I Skikkelsen af et letsindigt Fruentimmer.

Jeronimus.

Ei, ei! Men hvorfor seer De da paa mig saa stivt?

Henrik.

Ben! gift Dem aldrig.

Jeronimus.

Jeg er allerede gift.

Henrik.

Skil Dem ved Deres Biv, og det jo før jo heller!

Jeronimus.

Hvorfor?

Henrik.

Hun utro er.

Jeronimus.

Hvad De mig der fortæller!

Kan De bevise det? De gjør mig til en Jis.

Henrik.

Hvad der er soleklart, behøver det Beviis?

Jeronimus.

Er det da soleklart? De mig i Støvet kaster.

Henrik.

Ha, Solen vender sig fra slige sorte Laster.

Soitravende.

Min Gubbe! Qvindelist er endnu mere mørk,
End Natten; Natten svandt i Evighedens Drk
For Dagen, medens hiin med aaben Pande taaler
De allerstærkeste lodrette Solens Straaler.

Jeronimus affides.

Der letted det igien; nu først forstaaer jeg ham:
Han skærer alle dem kun over samme Ram.
Det Specielle her ei gielder Mandens Tale,
Han udelader sig kun i det Generale.

Leander til Henrik.

Henrik! hvem er det Dyr?

Henrik.

Med Dinene i Band

Maa jeg udtale ham: Det er en Ugtemand.

Leander trækker paa Skuldrene, og læser igien.

Jeronimus til Henrik.

Hvad læser Herren der? Jeg læste selv som Lille;
Men nu som Bøxen har jeg Andet at bestille.

Henrik.

Min Herre rider høit paa Pegasus.

Jeronimus.

Eet Spøg.

Et Andet Alvor! Snak!

Henrik.

Et digterisk Forsøg

Om Qvindelist.

Jeronimus.

Hvad er han da? Er han Professor?
Sprogmeester? Secretair? Landsoverretsassessor?
Har han en Titel?

Henrik.

Nei.

Jeronimus.

Kun slet og ret Poet?

Henrik.

Ei det engang.

Jeronimus flaaer Hænderne sammen.

Nu har jeg aldrig Mage seet!

Henrik.

Tag Dem i Agt!

Jeronimus.

Hvorfor?

Henrik.

Han er en Menneſkehader.

Jeronimus.

Det kan man mærke paa hans underlige Lader.

Henrik.

Rom ham ei nær!

Jeronimus.

Jeg er ei bange for hans Had.

Som gode Venner kan man atter skilles ad.

En Menneskeæder er han dog vel ei tillige?

Henrik.

Dg hvorfor ikke det? Det skal De ikke sige.

Jeg staaer for Ingenting. Naar Sligt faaer Overhaand,
Da holdes det ei meer i Skranke eller Baand.

Han lever al sin Tid affides paa sit Kammer,
Hvis ei, da vanke han omkring blandt Skovens Stammer.

Jeg er den Gæste, som ei han har forladt,

Dg som han taler til, og holder af en Klat,

Dg som han i sin Nød ei være kan foruden.

Det kommer vel af det, jeg har en Rem af Huden;

Jeg hader ogsaa, jeg, men er dog ei saa vidt,

At med min Herres Had mit Had kan gaae i Skridt.

Jeronimus affides.

Jeg kan dog lide ham — ret godt, og hvis hans Herre
Er af det samme Kuld, og hvis han ei er værre,

Saa seer jeg alt forud, at jeg Erstatning faaer

For min forlorne Knap og for min tabte Blaar.

Høit.

Det glæder mig, at jeg saa heldig var

Bukker.

at støde

Strax paa Dem her, min Ven!

Henrik.

Et ulykksaligt Møde!

Hinanden aldrig meer vi nu at see vil faae

Fra dette Dieblif.

Jeronimus.

Jh, jo gu vil vi saa!

Vi er jo Naboer. Og hvis ham driller Koner,
Saa strækker Hadet sig dog ei til Mandspersoner.
Jeg vover det, jeg hans Bekjendtskab giøre vil;
Jeg føler mig i Dag just opsat ret dertil.

Han gaaer hen imod Leander, høit.

God Dag, min gode Mand!

Sagte.

Man ei galant maa være;

Saa fik jeg atter Snus.

Leander uden at vende sig til ham.

Hvad vil du?

Jeronimus.

Hae den Ære —

Run tale lidt med Dem i denne Aftenstund.

Leander.

Jeg taler ei med Folk.

Jeronimus sagte.

Da har han dog en Mund.

Leander.

Hvad vil du mig?

Jeronimus.

Jeg vil den Glæde mig forviſſe

Uf Deres Benskab.

Leander.

Gief! Snee kroner alt din Jsse,

Og dog du tale kan om Glæde?

Jeronimus.

Herre Je!

Hvad taler De da vel om Isen og om Snee?

Hvi vender De mig Ryg?

Leander.

Jeg Verden Ryggen vender.

Gaf fra mig, Løgnens Søn! jeg alt for vel dig kiender.
Kom mig ei mere nær i Rolighedens Dal,
Og lad mig ene med min Kummer og min Qual.

Jeronimus sagte.

Det arme Menneske har Qual.

Høit.

Mon ei man funde —

Var det ei muligt med Fornuftens Trøstegrunde —

Leander.

I Graven er min Trøst.

Jeronimus.

Ei! De er frisk og ung,
Hvem vilde da saasnart vel finde Skiebnen tung?

Leander.

Siig, kiender du det Dyr, som Diet kan forblinde,
Den sledske Slange, som man nævner ved en Qvinde?

Jeronimus.

Na jo! jeg eier selv et artig Exemplar.

Leander.

Gift? Jeg beklager dig.

Jeronimus.

Beflag mig ikke, Faer!

Man maa med Helttemod sig her i Livet væbne.

Leander.

Opriktig Deel, min Ven! jeg tager i din Skiebne.

Jeronimus.

I denne Skiebne kan ei Noget tage Deel,
Den er bestemt for mig, og den maa bæres heel.

Leander.

Din Hustru — er hun ung?

Jeronimus.

Saa temmelig.

Leander.

Smuf?

Jeronimus.

Noget.

Sagte.

Nu vænner Munden sig dog peu à peu til Sproget.

Hoit.

Lad os ei tale meer om denne Sag! Jeg veed,

At De er meget for at rive Kionnet ned.

Det siger Intet. Om De ogsaa hader Qvinder,

Det skal ei være os i Benskabet til Hinder.

Jeg lover Dem, at De skal ei min Kone see.

Leander sukker.

Du lover meer, end du kan holde mig maaskee.

Jeronimus.

Hvordan?

Leander.

Din Kone vil, saasnart som hun erfarer,

At jeg er her, med List udkaste sine Snarer.

Jeronimus.

O, det har ingen Nød; min Kones Dyd er reen,

Hun Erbarheden selv.

Leander leer bittert.

Jeg fiendte ogsaa Gen,

Saa huld, at hende min forelskte Siæl begierte,

Hun ligte Dyden selv, hun vandt mit hele Hierte.

Bort Bryllup var bestemt, fra Brækestolen læst,

Og Brudekammelen stod børstet alt, som blæst,

Med røde Overtræk af Fløiel, uden Rige,

Hidbragt om Morgenens af Bedemandens Pige.

For ret min unge Brud endnu at glæde meer,
 Juveler havde jeg kjøbt hos en Juveleer,
 Hvori jeg havde sat aldeles min Formue.
 Dem gav jeg min Lakai at bringe til sin Frue.
 Hun fik dem.

Med fortvivlet Latter.

Veed du, hvad hun gjorde, Gamle?

Jeronimus.

Nei!

Leander.

Hun tog Juvelerne, løb bort med min Lakai,
 Hun gifted sig med ham, og lod mig staae tilbage
 Med Brudeskammelen.

Han staaer sig for Panden.

Jeronimus.

Har jeg seet mine Dage!

Forbandet, at hun tog Juvelerne, min Faer!
 Lakaien havde dog saa været, hvad det var.

Leander.

Af Sorg og Uergrelse jeg nærved var creperet.

Jeronimus.

Blev da min Herre saa aldeles ruineret?

Leander

et Dieblisk efter at have fattet sig og tort sine Dine.
 Jeg fatted mig. Paa ny jeg Modet til mig tog,
 Den Ekiendige jeg reent i Glemmebogen slog,
 Gik til Vestindien, jeg trodsed Solens Rue,
 Og vandt i kort Tid mig en flækkelig Formue.

Jeronimus.

Deri De gjorde vel.

Leander.

I en vestindisk Havn

Traf jeg en ung Person, Leander var hans Navn.

Jeronimus levende.

Leander? Kiender De Leander da, min Herre?

Leander.

Om jeg ham kiender? Jo, jeg kiender ham, desværre!

Jeronimus.

Hvorledes lever han? Hvorledes er hans Kaar?

Han reiste som en Dreng herfra paa fiorten Aar.

Han skulde været Præst; han er for Resten dygtig,

Men til en geistlig Mand var Knegten alt for flygtig.

Han fløi til China, til Vestindien, til Cap.

De kiender ham?

Leander.

Jo, jo.

Jeronimus.

Uf!

Leander.

Til mit store Tab.

Ha, den Forræder!

Jeronimus.

Hvad?

Leander.

Han boede, hvor jeg boede,

Han var min Dmgangsven, jeg Alting ham betroede,

Alt, hvad jeg eied, gav jeg gierne ham i Bold,

Han gif med Nøglerne, tænk dig, til mit Chatol!

Vi laae i samme Seng, vi gif i samme Klæder.

Paa een Gang — undres du derover, om jeg græder? —

Paa een Gang reiste han bort paa den vilde Sø,

Og tog min Kasse med — men ikke mit Adieu.

Jeronimus.

Hvad maa jeg arme Mand, jeg arme Broder høre!

Leander.

Ha, ha, ha, gamle Nar! og end du laer dig røre
Af Mennesker, og har for disse Dgler Agt,
Skøndt slikt et Skilderi jeg har dit Hierte bragt?

Han vender sig pludselig om, og seer ham i Ansigtet.

Jeronimus forundret.

Hvad seer jeg!

Leander.

Hvad du seer? En Skabning af dit eget
Foragtelige Kion, men, ha! hvis Mod er steget,
Saa længe vasket reent i sin Erfarings Elv,
At han foragter dig, al Verden og sig selv.

Han staaer op.

Jeronimus.

Min Fuglefænger! ei, ei, ei! min Rosenjæger!

Leander sværmerisk.

For mig sig ingen Fugl letfindig meer bevæger,
For mig forfængeligt ei Rosen blusser meer.
Den hvide Lilie jeg alt i Dalen seer,
Som pryde skal min Grav. Og paa de blege Stene,
Den Catacombe, som omhvælver mine Bene,
Skal Billedhuggeren med Skælven sætte, klar,
Med Messingbogstaver, Fraktur og Lapidar,
Den Gravskrift: „Han blev født, saae Menneskets Gadaiser,
„Begif dem selv, foer hen. Gjør du det Samme, Læser!”

Jeronimus.

O, jeg er om en Hals! det er den samme Mand,
Kun andre Klæder og en anden Uforstand.
Hvad skal jeg troe? Hvad skal jeg tænke?

Leander.

Bryd din Lænke,

Som jeg! Du skal slet ikke troe, og ikke tænke.
Med Lænke og med Tro du hadede kun slet,
Og troer du, andet Kald bestemtes Mennesket?

Jeronimus.

Min gode Herre! De min Dristighed forlader:
Hvor længe har De nu vel været Menneskehader?

Leander.

Dit Spørgsmaal er af det forsængelige Slags.

Jeronimus.

Var De det længer vel end fra i Formiddags?

Leander sukker.

Nei, nei!

Jeronimus.

Der har vi det!

Leander.

Det var i Formiddagen,

I Morgnen af mit Liv, at dette Blomsterlagen,
Af Haabet sminket grønt, blev hurtig trukket bort,
Og viste mig en Jord, bedrøvelig og sort.
End bugner Helten bleg midt i sin Middagshede —

Løfter Hænderne til Himlen.

Men Solen synker snart, og jeg skal ikke svede.

Jeronimus.

Forlad min Dristighed, men hvilket selsomt Sind
Om Halsen viklet har Dem dette sorte Bind,
Min Herre? Hvilken Rød har knappet Dem i Frakken,
Og bundet Dem saa høit den stive Pidst i Nakken?

Leander.

Kun Kiærlighed.

Jeronimus affides.

Ha, ha! nu faae vi ret Bested.

Der har vi det!

Soit.

Altsaa?

Leander.

Blind, haabløs Rierlighed.

Jeronimus.

I hvem, min Herre! da? Mig vilde Navnet more.

Leander.

Ha, gives der da meer end een Eleonore?

Jeronimus.

Fordømt! Hvad nu? Guds Død! — Min Siæl! jeg
skulde troe,

Der gives, regnet knapt, dog i det mindste to.

Leander veemodig.

Hun døde! Hendes Grav nu mine Taarer vaske.

Jeronimus puster med et lettet Sind.

Hun døde? Gud skee Lov! Fred over hendes Aske!

Han betragter Leander stibt.

Leander.

Hvorfor betragter du min Physiognomie?

Jeronimus affides.

Det er ham selv! Saa liig var aldrig en Copie.

Min — ja, gu er det ham.

Soit.

Jeg meget vel Dem kiender,

Min Herre! Har jeg ei leveert i Deres Hænder

En vis Canarifugl, som atter De fik Lyst

At bytte hurtig for en Rose paa et Bryst?

Leander.

En Rose? hvilken Snak!

Jeronimus.

Ja, ganske ret! en Rose.

Leander leende.

Der var engang en Mand, som leved i en Rose,
Med tvende røde Been, der endtes i en Fork.
Kan du det Eventyr?

Jeronimus utaalsmodig.

Ja vist! det var en Stork.

Er det et Svar maaskee, som Alting skal forklare?

Leander.

En Gal kan spørge meer, end floge Ti kan svare.

Jeronimus

opdager en Ring paa hans Finger.

Og havde De maaskee den samme Ring ei paa,
Da jeg paa Bolden Dem i Dag med Fuglen saae?

Leander

affides, saa Jeronimus kan høre det.

Gott's Blik! jeg er forraadt.

Goit, som efter at have fattet sig.

Din Angest mig bevæger;

Men jeg har ingen Tid. Der staaer min gamle Jæger,

En Jæger med Genie, som meget bedre veed,

Hvad man skal svare Folk ved slig en Leilighed.

Jeg overlader dig alene med min Pige,

Tilbage trækker mig i min Eremitage.

Sagte til Henrik.

Saa du ham nu afsted, og gør som jeg har sagt,

Træk ham i Skoven ind, og lad ham holde Vagt!

Den Høistforelskede maa nu forsøge Lykken.

Henrik.

Og for at kunne det, han fæste maa Parykken.

Leander gaaer.

Jeronimus affides.

En Jæger han? Hvordan skal jeg nu det forstaae?

En Jæger med Paryk og Gmises Buxer paa!

Dog, jeg forstaaer det nok; den Ting er let at lære:

Som Herren er, saa bør jo Herrens Svende være.

Men jeg maa smigre lidt, skiondt Svenden er en Stud,

Før endelig at faae Sandheden frittet ud.

Goit med tilshneladende Rolighed.

Siig mig, min Ven! hvem er da egentlig hans Herre?

Henrik.

Af, Herr Jeronimus! mig Taarer Munden spærre.

Jeronimus.

Hvad feiler ham, min Faer? Før var han jo saa sky.

Har Alderdommen ham nedtynget med sit Bly?

Ei anderledes er vor Skiebne nu herneliden.

Henrik.

Det er ei Alderen, det er Samvittigheden,

Som trykker mig.

Jeronimus.

Hvad nu? Samvittigheden?

Henrik sukker.

Ja!

Jeronimus.

Jh, Herregud! hvad Synd har han bedrevet da,

Med denne frumme Ryg, med disse dybe Rynker,

Og med de matte Knæe? Jeg ham af Hiertet ynker,

Hvis han fortæres af Samvittighedens Blus

Paa Gravens Bred.

Henrik hulkende.

Af, af, min Herr Jeronimus!

Det er mig ikke just i disse Klæder skaaret.

De veed vel, at man ei skal skue Hund paa Haaret.

Jeronimus.

Hvad mener han med det?

Henrik bordsfærdig.

En gammel Chapeaubas,

Som jeg har arvet fra min salig Gudpapa,

Udstopper kun min Ryg; og i en Jarvelade

Hos Kræmmeren, der boer foran paa Østergade,

I Gaar jeg hentet har de Rynker i en Skæl,

Som folde Panden mig i Dag i Tusindtal.

Og hvad mit Kne angaaer, det kun med Aldren praler;

Det ryster ikke meer, end jeg det selv befaler.

Jeronimus.

Hvorledes? er det sandt? Alting fingeret? ei!

Hvad er han da?

Henrik

rørt, i det han tager Barnet af og putter i Lommen.

En ung og syndefuld Lafai.

Jeronimus slaaer Hænderne sammen.

Ha, tænkte jeg det vel! Og han, som jeg forlader,

Er heller ingen ret oprigtig Menneskehader?

Henrik.

Den halve Deel af Folk, det tør jeg sværge paa,
Han hader ei.

Jeronimus.

Hvad Deel?

Henrik.

Den Deel med Skjorter paa.

Jeronimus.

Jeg arme Mand! jo, jeg er vel opskjortet.

Henrik.

Grunden,

Min Herr Jeronimus! er nu til Tvivlen funden.

Nu indseer De da vist, og det i en Minut,
 At han, som Fuglen fik, og han, som var saa but —
 Jeronimus.

Det er kun een Person?

Henrik.

Jeg tilstaaer det med Skamme,
 Men, ja min Herre! det er næstendeels den Samme.
 Og Herr Jeronimus saae vist et Dieblif
 Bag Boldens Træer i Dag en Domestik?
 Jeronimus.

En Strif,

Med Tresser omsyet, som gjorde sig saa vigtig!

Henrik.

Som med en Pige gif?

Jeronimus.

En Galgenknebel!

Henrik.

Rigtig!

Det var mig selv.

Jeronimus.

Ham selv? Jeg Luntten lugte kan.
 Jeg mellem Drager staaer, jeg er en slagen Mand!
 Henrik.

Min Herr Jeronimus! feil Abeceten tager,
 I Indien saa lidt, som her, der findes Drager.
 Det frygtelige Dyr, som gjør Dem saa confus,
 Er kun en lille fræk, letsindig Flaggermus,
 Som cirkler sig om Dem i disse Aftengange,
 Og kroer sig over, at dens Flagren gjør Dem bange.
 Hvis De vil følge mig bag hine Skovens Riis,
 Saa skal De hastig saae det kraftigste Beviis
 Paa hvad De eier i Madam Eleonore.

Jeronimus.

Han vil dog ikke reent mit Hierte giennembores?

Henrik.

Ei! Herr Jeronimus! hver Rose har sin Tiørn.
Bær ei saa streng! Vi er jo Alle Adams Børn.

Jeronimus fortvivlet.

Ha, det er Løgn! Det ei ham hjælper, at han smidsker.
Eskorpioner ere vi og slemme Basilisker.

Henrik.

Min Herr Jeronimus! hvortil sligt Sværmeri?
Den hele Basilisk er kun en Phantasie.
Hvis De vil følge mig bag Baarens grønne Telte,
Saa haaber jeg, at vi, som tvende tappre Helte,
Naar kun vi holder os med vore Landsker frist,
Hver Drage dræbe skal og hver en Basilisk.

Jeronimus vridder sine Hænder.

Jeg er en slagen Mand!

De gaae.

Leander

Kommer tilbage ordentlig klædt i Frak, seer efter Jeronimus.

Min gode stakkels Broder!

Enfoldig er du lidt, ei af de bedste Ho'der,
Men ærlig, munter, dicerv, og som en Ungling varm,
Dg bedre Hierte slaaer der ei i nogen Barm.
Det halv bedrover mig, at jeg ham ei kan trykke
I mine Arme strax og ønske ham til Lykke,
Dg aabenbare ham den alt for lange Spøg.
Men, nei! hvad gavned da vel hele mit Forsøg?
Jeg vil ham hans Triumph med Snildhed forberede.
Skiult skal han skue min forstille Elskovshede.
Et bittert Dieblif! Endnu et lille Gys,
At hun kan staae for ham huldt i sit eget Lys.

En vantro Thomas er han dog endnu, den Staffel;
 Vel! han skal see, og troe, og prise mit Mirakel.

Han banker paa Døren. Leonore lukker op, og kommer ud.

Leonore venlig.

Min Herre! er De der?

Leander.

Til Tieneste, Madam!

Sagte.

Særdeles artig!

Leonore sagte.

Vi! jeg skal giengielde ham.

Jeg Alt opdaget har, betaler dig med Ager.

Giv Tid et Dieblif, min fløgtige Herr Svoger!

Og du, som mig bedrog med Fuglen, du min Mand!

Han skal et Dieblif gaae reent fra sin Forstand.

Sin Straf han har fortient. See, hvor han staaer og lurar

Bag Træet hisset! Ha, forhærdede Naturer!

Men, flinke Næsviished! men, ædle Jaloufie!

Selv kasted I den Grav, som I skal styrtes i.

Hoit.

Jeg saae Dem giøre med min Mand en Promenade.

Saa længe pleier han mig fielden at forlade.

Sukker.

Leander.

Madamen længes alt?

Leonore.

Jeg længes? Ja! af ja!

Hvor er han nu? Han er vist ikke langt herfra.

Leander affides.

Hvad sige disse Suk? Mon virkelig — o, Himmel!

Goit.

Han blev i Skoven, han blev pludselig saa svimmel,
Han tabte Beiret fast. Jeg iilde — som hans Ven —

Leonore letfindig.

O, det har ingen Nød, han faaer nok Beir igien.

Leander affides.

Nei, det er alt for galt. Mon virkelig den Arme
En grundet Aarsag har?

Leonore.

Det er ei værd at larme

For det. Det kiender jeg: en lille Asthenie,

Som hurtig yttre sig, og hurtig er forbi.

Det følger med hans Aar.

Leander.

Man kan det Børste vente.

Leonore smilende.

Og De forlader ham?

Leander forlegen.

Madam! — jeg vilde hente

Lidt — Naphtha — til min Ven.

Leonore.

Slig Til fortæner Tak.

Paa Beien, seer jeg, har De flædt Dem om i Frak.

Leander.

De kiender mig, Madam?

Leonore.

Saa vel som Viisdomsuglen,

Min Herre! med Paryk, og som Canarifuglen.

Leander affides.

Jeg aander let igien; det er kun Drilleri.

Goit.

Undskyld, Madam! at jeg paa Bolden var saa fri.

Mig havde Deres Mand en Emule overfuset,
 Fordi jeg, syntes ham, kom alt for nær til Huset.
 Han havde Fuglen selv mig solgt, som hænger der;
 Den skreg ham alt for høit. De veed, han er lidt sær.

Leonore sagte.

Vi, din Forræder! jeg skal straffe dig.

Høit.

Min Herre!

Gid aldrig der med ham var hændt mig noget Bærre.
 Det er et ringe Træk, som svagt kun smerter mig,
 Af al hans Uforstand.

Jeronimus bag Træerne.

Af, Gud forbarme sig!

Leonore forundret.

Hvad nu? Hvad skriger der?

Leander.

Madam! en Ugle tuder

I Skoven hisset, som os intet Godt bebuder.

Leonore letsindig leende.

Min Herre! jeg har strax Dem kiendt, fra jeg Dem saae
 I Dag paa Bolden, skiondt forflædt fra Top til Taa.
 Hvad vil De? Drille lidt min Mand? Det maa nok være.

Leander affides.

Hvor Diæblen reder jeg mig vel af den Affaire?
 Det gamle Menneske gaaer reent fra sin Forstand
 Derhenne bag et Træ.

Høit.

Madam! den arme Mand

Er i en Tilstand, der —

Leonore.

Gaaer over, som jeg haaber.

Men De, hvad vilde De?

Leander.

Det var om nogle Draaber,

Som —

Leonore alvorlig.

De fornærmer mig, Leander! hvis De kan
Fortsætte denne Spøg med mig, som med min Mand.

Leander.

Madam! De misforstaaer.

Leonore kærlig.

De skælver? er urolig?

Har jeg bedrøvet Dem? Nu vel, saa vær fortrolig!

Jeg vil ei krænke Dem. Og misforstaa mig ei,

Hvis alt for pludselig, uforberedet, jeg

Maaskee benytter mig af nogle Dieblikke,

Hvor — hvad kun fielden skeer — min Argus er der ikke.

Leander.

Madam!

Leonore.

De elsker mig, Leander?

Leander hoist forlegen.

Har jeg drømt

Om Eligt?

Leonore alt mere kærlig.

De elsker mig!

Leander stamper i Gulvet.

Jeg være vil fordømt,

Hvis jeg har tænkt derpaa.

Leonore.

Tænkt? Kærligheden tænker

Desværre alt for lidt. I sine Slavelænker

Snart Amor skynder sig at lægge vor Fornuft.

Han Hiernen svimmel gjør med sine Rosers Duft;

Hver Tanke kan han snart til Følelse forvandle.
 Hvor Hiertet Herre er, af! der maa Hiertet handle.
 Jeronimus bag Træet.

Jeg døer!

Leonore.

Men hvad er det?

Leander.

En Ugle; den er nær.
 Dens Hyl forkynder os et rædsomt Tordenvær.
 Jeg raader Dem, Madam! at søge Ly i Tide.
 Jeg Deres Tiener er.

Affides.

O, hvor han nu maa lide!
 Fordømte Fusentast, jeg er! Fordømte Spøg,
 Som bragte mig til et halsbrækkende Forsøg!
 Han gaaer fortviblet bort.

Leonore alene.

Kom du en anden Gang, og sælg Canarifugle!
 Nu kan du skynde dig i Skoven til din Ugle,
 Udøs din Qual for ham, og hyl med ham Duet!
 Nu har jeg hevnet mig, og jer skeer eders Ret.

Hun gaaer ind.

Jeronimus kommer ude af sig selv med Henrik.

Jeronimus.

Jeg Ulyksfælige! nu har jeg Syn for Sagen,
 Nu er det endelig da ganske bragt for Dagen,
 Nu har jeg Visshed da. Hvor skal jeg Stakkel hen?

Han seer Henrik, og griber i Lommen.

Tak for hans Tieneste! Tak skal han hae, min Ven!
 Der har han Penge, der!

Henrik affides.

Det er Blodpenge næsten;

Men Penge Penge blier, i hvad saa præfer Præsten.

Han strækker Haanden ud.

Tak, Herr Jeronimus!

Jeronimus stamper i Jorden.

O, Slange! Dglesslægt!

Skorp— Drage! Basilisk!

Til Henrik.

Dg du, fordomte Knekt,

Som stod din Herre bi! jeg skal dig ikke levne

Heelt Skind, din Kielstring! Paa din Ryg jeg mig vil hevne.

Henrik.

Alf, Herr Jeronimus! spar ægte christent Blod.

Hvad har min stakkels Ryg da gjort Dem vel imod?

Jeronimus.

Spør du, hvad du har gjort?

Henrik.

Bliv heller ved den første

Idee, og giv mig det, hvorefter Alle tørste!

Jeg har en ringe Løn kun i mit Tienerdom,

Dg lever meest af hvad jeg tiener udenom.

Jeronimus.

Bed at bedrage Folk, din Gavyv!

Henrik.

Jugen Fare,

Min Herr Jeronimus! Jeg Alt skal aabenbare,

I Fald De skienker mig en passende Douceur.

Jeronimus.

Jeg er en slagen Mand, berøvet min Honneur!

Jeg gaaer i Skoven ud, hun seer mig aldrig mere.

Henrik.

Hvis thve Daler De mig vilde kun levere,

Saa gjorde jeg Dem til saa lykkelig en Mand,

Der knap sin Mage fandt i Danerkongens Land.
Kun med en Sky, en Drøm De fører her Bataille.

Jeronimus.

Din Bagabond! jeg vil levere dig en Galge,
Som du kan hænge i.

Henrik.

Trehundred Daler nu
Gaaes ingen Galge for, hvis rigtig den skal du':
Min Herr Jeronimus! giv mig de halve Penge,
Saa skal jeg nok mig selv paa min Beføstning hænge.

Jeronimus

flaaer efter ham med Stokken.

Vil din fordømte Knekt mig ærgre i min Nød?

Henrik undviger.

Au, Herr Jeronimus!

Han løber bort.

Jeronimus.

Det bliver vist min Død!

Tredie Handling.

Skov.

Constance. Pernille.

Pernille.

Hvor stor er denne Skov, og Bladene saa skønne!
 Hvor det forfrisker dog, at komme i det Grønne!
 Ak, naadig Frøken! ja, Guld var det Indfald værd,
 At efterfølge dem, belure deres Færd.
 I hvordan det saa gaaer, den Tanke kan os trøste,
 At det er deilig, sig i Græsset at forlyste.
 O, see den smukke Blomst! Ha, hvilken Sommerfugl!
 Der er den, den er min! Nu smuttede den i Skjul.

Constance.

Letsindig Sommerfugl med purpurrøde Binger!
 Til ærlig Trofasthed dig ingen Elskov tvinger.
 Skønt er dit Binge-par, mod Skyen var din Fart —
 Men, ha! du er en Drm, og du maa dale snart.
 Forræderisk er din Flugt, og Bee det Barn, som troede,
 At Drmens stærke Kraft i dine Binger boede!
 Snart glemmer Himlen du og Helligdommens Rund
 Paa Mosens grønne, men bedrægelige Grund.

Bernille.

Man her i Verden ei maa regne Alt saa nøie.
 Var Henrik utro mig, hvi skulde det mig bøie?
 Man lever kun eengang i dette korte Liv;
 I Tide sørge maa man for sin Tidsfordriv.
 Det halv fortryder mig, at jeg har Frøkenen varet,
 At Hemligheden jeg Dem strax har aabenbaret.
 Jeg havde ikke troet —

Constance.

Ekkynd dig, forlad mig nu,
 Spørg dig forsigtig for i Byen — hører du? —
 Hvor denne Møller boer — i ligegyldig Tone —
 Spørg om Leanders Huus — om Mølleren — hans Kone —

Bernille.

Hun boer vel hos sin Mand.

Constance.

Og bring mig saa Bæstet! —
 O, Gud! var det hans Spøg? var det Letsindeghed?
 Var det — Leander mig! den tro, den vakkre Veiler!
 Jeg seer ham endnu staae, mens langsomt Skibet seiler
 Fra Middagslinien til skyggesfulde Nord,
 Hvor færre Blomster, men hvor større Trostaa boer.
 Jeg utaalmodig seer ham med sit Die følge
 Den alt for langsomme, den dovnne Havets Bølge.
 Jeg seer ham ile med sin Brud til Strandens Bred,
 Hvor Alstret hæver sig, hvor vi skal knæle ned.
 Og nu —

Bernille.

Som Søfolk er! Har Skibet kastet Anker,
 Saa falde Skipperne paa løselige Tanke.
 Imens de er ombord, ja saa gaaer Alting godt;

Det spørger deres Mod, at Bandet er saa vaadt.
 Man undertiden selv har seet Matroser læse,
 Naar Binden alt for stærkt begyndte med at blæse;
 Men knap er de i Land, og reent for Faren fri,
 Saa er Gudsfrøgtighed og Erbarhed forbi.
 Saa svingle de omkring. De ere vant til Søen,
 Deraf det kommer vel, de kan ei staae paa Den.
 Da blive jordsyg de, faae Ondt, maae faste op,
 Skiondt de som Fugle uds floi om i Mastens Top.
 Da glemme de og reent de gamle Hjertensficere.

Suffer.

Det er i deres Art, det kan ei Andet være.

Constance.

Forlad mig, speid, vær flog, gjør mig ei Tiden lang!
 Du finder mig igien i denne Bøgegang.

Pernille gaaer; Constance sætter sig i melancholske Tanker paa
 en Bænk.

Jeronimus kommer med Arv.

Jeronimus.

Saa, Arv! gaa du nu hjem. Du seer mig aldrig mere.
 Hils din utro Madam!

Arv.

Vil Husbond desfentere?

Betænk jer, hvad I gjør!

Jeronimus.

Hun kan sit Mølleri
 Fortsætte, naar det er med hendes Mand forbi.
 Tien hende tro, min Søn!

Arv.

Hvad gjør da I saalænge?

Jeronimus.

Jeg? Jeg vil drufne mig.

Arv.

I ah!

Jeronimus.

Jeg vil mig hænge.

Arv.

Først draunet og saa hængt! I Ere Husbonds Ord,
Betænk jer, hvad I gør! det er et dobbelt Mord.

Jeronimus.

Jeg vil ei længer staae i Beien, maa du vide,
De ublue Elskere.

Arv.

Ih nu, saa gaa tilside!

Jeronimus.

Jeg gaaer!

Arv.

Men ei saa langt! Luf jeres Dine til!
Man twinger Ingen til at see, hvad han ei vil.

Jeronimus.

Ja ja, min gode Dreng! jeg lukker mine Dine.

Arv.

Snart vender Lykken ud det Glatte, snart det Løine.

Jeronimus.

Gaa! Jeg er desperat. Høst henne er en Dam,
Den vil jeg springe i.

Arv.

Ih fy! det var en Skam.

Hvor vilde siden Folk ei undre sig og studse!

Er Herr Jeronimus nu blevet en Karudse —

Man vilde spørge — som man kaster i en Park,

Og fisker siden op, og sælger for en Mark?

Jeronimus.

Hist strækker sig en Green. Hielp mig i Træet flyve!
Der vil jeg hænge mig.

Arv.

Ih fy! man hænger Tyve.

Hvad har J stiaalet?

Jeronimus slaaer sine Hænder sammen.

Er der vel en stakkels Mand

Saa ynkelig bestedt, som jeg, i Kongens Land?

Arv.

O manne! Hænge de? Jo vist, det vil hae Hede!

De spise, drikke til; de blive tykke, fede.

Der er Peer Henriksen, som væver Uldengarn,

J Byen, jeg er fra: hans Kone fik et Barn,

Som ligned Rasmus Degn. Gav han sig til at græde?

Hvad kommer det mig ved? han sagde; jeg vil æde!

Han æder end den Dag i Dag, og Drengen gaaer

Og ligner Rasmus Degn, sin Fader, paa et Haar.

Jeronimus.

Du snakker, som du har Forstand til.

Arv.

Der er Peter,

Som gaaer med Bækken og med smudskede Salveter;

Som gier dem Piller ind, naar Veiret blier dem trangt,

Og rager Skægget af paa Folt, naar det er langt.

Hvad sagde han til een af sine bedste Kunder,

Som vilde drille ham lidt Korn imellemstunder?

Jeronimus.

Gaa, Arv! Det hielper ei, det hielper ei, min Ven!

At med Exempler du mig af Historien

Beviser Taalemod paa Ugtemandens Side.

Den, som vil lide det — i Guds Navn, lad ham lide!

Jeg holder det ei ud. Jeg meget heller døer,
 End taaler mindste Plet af Rust paa min Honneur.

Arv.

Gud nade den, som har Hundørene saa blanke!

Jeronimus.

Til Død og Undergang staaer al min Hu og Tanke.

Arv sagte.

Jeg mærker nok, at det altsammen lidt forslaaer;
 Jeg Helved gjøre maa saa hedt, som jeg formaaer.

Soit i en præfende Tone.

Min gode Husbond! Kors! Hvortil fik J Fornuften?
 At draune sig i Band, at hænge sig i Luften,
 Den Død er ganske nem; den er jo kort og mild.
 Men hvad er Lust og Band imod den røde Ild,
 Som truer eder hist, i Fald J jer forsynder,
 Og med at hænge jer og draune jer begynder?
 Nei, tag jer vel i Agt, go Husbond! Lyd mit Ord:
 Sky Lust, og Band, og Ild, og lad J jer i Jord
 Med Snorer sænkes ned ved Siden af de Andre,
 Naar Tiden er for Haand, og J herfra skal vandre.

Jeronimus.

Ei, Arv! Du rører mig.

Arv affides.

Ha, ha! jeg rører ham.

Nu vil jeg springe hjem og hente min Madam;
 Nu hans Samvittighed ham truer, og ham dadler.
 Han pleier ikke just at ride, naar han sadler.

Soit.

Altting tør blive godt. Nu gaaer jeg bort lidt Korn.
 Min Husbond! glem dog ei det Spøgelse med Horn,
 Som —

Jeronimus i en flæbende Tone.

Spøgelse med Horn? Han gjør mig ikke bange.
I Fald han stanger mig, saa kan jeg ogsaa stange.

Arv sagte.

Han er forvirret i sin Hjerne, stakkels Mand!
Nu vil jeg skynde mig det bedste som jeg kan.

Han gaaer.

Constance

træder sværmerisk frem, uden at bemærke Jeronimus.

Eastgrønne danske Skov, hvor Aftenrøden maaler
De dunkle Hvalvinger med sine lange Straaler!

Et Fængsel est du mig, hvor Buen hvælver ned
Med grønne Pletter af en usund Fugtighed.

Den hulde Kiærlighed er veget fra mit Hierte,
Og al Naturens Lyst forvandler sig til Smerte.

I Liniens Hede bar det golde Rør min Lyst,
Jeg var i Paradiis ved min Leanders Bryst,

Og hvert ufrugtbart Straa, som Dagens Ild forgyldte,
Med Sukkets søde Marv mig hellig Elskov fyldte.

O! hvor misunder jeg paa Herthas grønne D,
Skiondt rig, og fri, og smuk, og europæisk Mø,

Den sorte Qvinde, der, naar Aftenstraalen leger,
I usle Hytte veed at træffe vist sin Neger.

Hun synker til hans Bryst, hun glemmer al sin Qual —
Jeg er ulykkelig selv midt i Freias Sal.

Jeronimus

paa den anden Side i samme Tilstand.

Du smukke danske Skov! det hjælper ei, du slutter
Dit Løv saa tæt; herind dog Aftensolen smutter.

Hvor ofte har jeg her som Barn fornøiet mig!

Og selv som ældre Mand jeg glad besøgte dig,

Naar paa en Holsteensvogn herhid vi monne age,

At nyde i dit Skød en Steg, en Søsterkage.
 Nu boer jeg ved din Port. Hvad er min Glæde nu?
 Du er, hvad for du var; men jeg er ei, som du!
 Af, i den trange By, hvor endnu Kiærligheden
 Husvaledes mit Sind, der var jeg i et Eden.
 I Leonores Arm hvert Huus var mig et Træ,
 Hvert Skilt et Bøgeløv, hvert Menneſke et Fæ,
 Et Lam, af dem ſom gaaer og tripper om paa Marken,
 Som i den ældre Tid, en Skat for Patriarchen.
 O, hvor misunder jeg, ſkøndt en velholden Mand,
 Med Mølle til min Gaard og med et Stykke Land,
 Den frumme Strandcadet, ſom Hedens Glød maa lide,
 Med Hovedet ſluttet i en vægtig Fleſkeſide!
 Hans Huſtru elſker ham, hun ſkienker ham en Dram,
 Mens jeg den bittre Død mig drikker i en Dam.

Conſtance.

Hvem er den ſtaffels Mand? Han ſine Hænder vrider.

Jeronimus.

Hvad vil det arme Barn? Mig ſynes, at hun lider.

Conſtance.

Han Panden melancholiſk i dybe Rynker ſlaaer.

Jeronimus.

I hendes Dine blaae jeg ſeer den ſalte Taar.

Conſtance.

Hvad kan han ſørge for?

Jeronimus.

Hvi hendes Taarer rinde?

Conſtance.

Af!

Jeronimus.

Jomfru!

Constance.

Kaldte De?

Jeronimus.

Der' Tiener!

Constance.

Tienerinde!

Jeronimus.

De sukker?

Constance.

De har grædt!

Jeronimus.

Jeg? Ikke det, jeg veed.

Constance.

Det seer man tydeligt.

Jeronimus.

Har De Medlidenhed?

Constance.

Jeg lider selv.

Jeronimus.

Af! af! de unge Damer lide
Imellem over hvad de selv ei rigtig vide.
Min Smerte er reel.

Constance.

Ei meer reel, end min!

Jeronimus.

Sit fulde Hyre har Enhver maaskee med sin.
Vi vil ei trættes.

Constance.

Hvad har Dem, min Herre! smertet?

Jeronimus.

Dyb Sorg fortrolig gjør, og aabner Sorgen Hiertet.

Constance.

Fortro mig Deres Sorg!

Jeronimus.

Men paa den Condition,
At De skal skienke mig en lignende Portion.

Constance.

Det lover jeg Dem her. Den Smerte, som vi dele,
Er ikke slet saa tung at bære, som den hele.

Jeronimus sagte.

Den Pige har Forstand.

Constance.

Saa rørte Dem mit Suf?

Jeronimus.

Til Hjertet.

Constance.

Gode Mand!

Jeronimus sagte.

I Sandhed, hun er smuk.

Constance.

Siig mig da Deres Nød! En Mand i Deres Alder
Af alle Guderne sædvanligst Plutus falder.

Har han bedraget Dem, tilluffet Dem sit Elot?

Hvad bøier Deres Mod? Et Tab? en Bankerot?

Jeronimus.

Et Tab? Ja, sikkerlig! og det et Tab paa Moden;

En Bankerot, som tvang mig til at lukke Boden

For dette uøle Liv. Her har jeg malet Meel;

Mig kalder Skiebnen til en anden Verdensdeel.

Constance.

O, lykkelig er den, som ikkun Guld har mistet.

Jeronimus.

Og hvoraf veed De da, hvad Eliebne jeg har fristet?
Hvad Alder har jeg da? De dommer mig i Fleng;
Er man en Dding strax, naar ei man er en Dreng?

Constance.

Tilgiv mig, hvis jeg har fornærmet Dem!

Jeronimus.

De græder

Maaskee, fordi De ei fik smukke Dandseklæder,
Fordi en Knappenaal har udgydt Deres Blod,
Fordi den trange Eko har trykt den spæde God.
Mig saarer Troløshed; jeg er — o, paa min Ære!
Jeg skammer mig — jeg er det Børste, man kan være.
Og derfor vil jeg nu ei heller være meer.
En frænket Ægtemand, kort sagt, De for Dem seer.

Constance.

Og her De for Dem seer en opbragt Elskerinde.
Troløse, falske Ven!

Jeronimus.

Troløse, falske Qvinde!

Constance.

Letsindig løber han nu for en Anden vild.

Jeronimus.

En Spradebasse har hun skienket al sin Gld.

Constance.

Han elskte mig saa høit!

Jeronimus.

Hun svor mig til det Samme.

Constance.

Gud straffe Mølleren! Gud straffe hans Madame!

Jeronimus.

Hvad Mølleren?

Constance.

Kan ei en saadan gammel Mand
Sin Kone ave? Ha, hvor er da hans Forstand?

Jeronimus.

Hvis De var gift, saa sang De vel i andre Toner.
Troer De, det er saa let, Mamsel! at ave Koner?
Band ei den stakkels Mand!

Constance.

De kiender ham jo ei.

Jeronimus.

Han er min Næste: han er Møller, hører jeg.

Constance.

De er en Møller? De?

Jeronimus.

Fuimus Troels!

Constance.

Dem da

Tilhører Møllen her?

Jeronimus.

Ei meer.

Constance.

Og Konen?

Jeronimus.

Hvem da —

Hvad for en Kone?

Constance.

Hun, som røved mig — o, Gud!

Jeronimus.

O, Himmel! skulde De — De er —

Constance.

Den Falskes Brud.

Jeronimus.

Og jeg den Falskes Mand.

Constance.

Tilfældet os skal væbne?

O, fiendne Styrelse!

Jeronimus.

Forunderlige Skiebne!

Pause.

Constance med Hestighed.

Det er da ganske vist? hans Troløshed er klar?

Jeronimus.

Gud bedre mig! den er kun alt for aabenbar.

Constance.

Hun elsker ham igien?

Jeronimus.

Ja ja! det kan jeg sande.

Det kosted Hovedbrud, at faae det i min Pande;

Nu kan der søles paa. Det er kun alt for sandt.

Constance.

Min Herre!

Jeronimus.

Ja!

Constance.

Vor Hevn maa være eclatant.

Jeronimus.

Vor Hevn? Hvad er vor Hevn? Den gjør det Onde værre.

Constance.

Hør mig!

Jeronimus.

Jeg hører alt.

Constance.

Jeg elsker Dem, min Herre!

Jeronimus.

De mig?

Constance.

Tilbeder Dem.

Jeronimus.

De sværmer.

Constance.

Jeg er ung —

Jeronimus.

Det mærker man.

Constance.

Emuf —

Jeronimus.

Ja!

Constance.

Af Guld og Benge tung.

Jeronimus.

Den Ballast er beqvem til Livets Sø at seile,
Og Ekionhed er et Flag, som aldrig det kan seile
De Fleste stryge for. Jeg er saa daarlig ei,
At vel jeg mærker, hvad De sigter for en Bei.
Nu vil De hevne Dem, og Kiæresten bedrøve!
Min Kone røved Dem Der' Brudgom —

Constance.

Jeg vil røve

Til Giengiæld hendes Mand.

Jeronimus.

Det har De ei behov.

Hun har alt givet Slip frivillig paa et Rov,
Som ei hun skjøtter om.

Constance.

De fiender lidt til Koner!

Et Bryllup holde vi med Pauker og Kanoner.
 Tro mig, det ærgrer dem! Saa gjør vi dem Bist
 Med Køber og Lakai, sex Heste; komme tidt.
 Seer De, jeg kjober Dem et Baronie, en Titel!

Jeronimus.

Den passer ikkun slet mig til min Møllerfittel.

Constance med udbrydende Taarer.

Saa skal du græmme dig, steenhiertede Barbar!
 Og ønske dig igien at være, hvad du var.
 Saa skal du see, Barbar! mig som et Blomster svinde,
 Saa skal du see mig døe. Elsk saa din falske Qvinde!
 Saa har du No for mig, saa est du jo bønhørt.

Jeronimus med Ild.

Skield ei den Arme, som en Uøling har forført!

Constance.

Forført? Han hende? Nei, derpaa jeg lod mig myrde.
 Jeg kiender ham: han var en tro, en fiærlig Hyrde.
 Han elskte mig saa høit, jeg var hans Hierte Alt,
 Før han ulykkelig i hendes Snare faldt.

Jeronimus opbragt.

I hendes Snare faldt? Min Gomsfru! tag Dem Vare.
 Jeg taaler ei et Ord. Hun spændte ingen Snare.
 Det var en fiærlig Siæl, saa yndig og saa viis:
 I fem Aar leved vi som i et Paradiis.
 Jeg saared hende tidt med usfortiente Brede,
 Hun vidste altid blid at føle strax min Hede.
 Det var en sjelden Skat.

Han græder.

Jeg hader hende ei,
 Den Stakkel! Hun er meer ulykkelig, end jeg.

Leonore, som er kommen ind med Leander, og har holdt sig i
Baggrunden, iler hen, og omfavner ham.

Leonore.

Min Ven! min elskte Mand! end kan du rolig bygge
Paa din Lenores Dyd. Du frygter for en Skygge.

Leander paa den anden Side.

Constance! skønne Barn! Leander er dig tro:
Din Tvivl har saaret ham, din Dmhed gjør ham fro.
Tilgiv en flygtig Spøg, som ei dig kunde drille —

Smilende og med Bægt.

Hvis meer du havde troet Leander, end Pernille.

Han kysser hendes Haand.

Constance.

Leander! kan jeg troe? Nei, det gaaer alt for vidt!
Imellem Fremmede! sligt overgivent Skridt!

Leander.

Imellem Fremmede? Du spøger, min Veninde!
Der staaer din Svoger jo, og her din Svigerinde.

Jeronimus.

Hvad mener han med det?

Leonore.

Jeronimus! omfavn

Din yngste Broer, og kiend dig ved Leanders Navn.

Jeronimus.

Leanders Navn?

Leander

strækker sine Arme ud imod ham.

Betragt ham ret i dine Briller!

Nu staaer han ikke meer for dig som Skuespiller.
Du kiendte ham jo strax; han blev dit Hierte kjær
Selv i den falske Dragt, fortrædelig og sær.
Da talte Hiertet alt.

Jeronimus

sætter sine Briller paa, og betragter ham.

Leander.

Kan du en Liighed hitte?

Jeronimus hulkende.

Jeg kiender dine Træk, min salig Moer Birgitte!

Falder ham grædende om Halsen.

Din Gavtyv! hvorfor har du gjort mig det imod?

Jeg seer, det staaer med dig end paa den gamle Fod;

Du er en Ugelspil, din Reise har ei nyttet.

Leander.

Nei! Nisserne med mig til Indien er flyttet,

Og hid fra Indien til Kiøbenhavn igien.

Leonore til Constance.

Omfavn mig, bedste Barn! og tilgiv Deres Ben.

Constance til Jeronimus.

De er Jeronimus, Leander Deres Broder?

Jeronimus

med Latter og Graad paa een Gang.

Jeg kiender ham igien. Han ligner jo sin Moder,

Den Epidøbub!

Leonore.

Skield ham ei, lad Naade gaae for Ret,

Omfavn ham inderligt, og Synderne forgieth!

Jeg havde ham tiltænkt en værre Straf derhenne,

Udvaret tidlig nok, men kan det ikke nænne,

Thi Meningen var god: han vilde straffe her

Sin Broders Midfiærhed, sin Kiærestes især.

Han vilde pludselig Familien forene,

Men componere først en lille tragisk Scene,

Som skulde vise os, at en Ugudelig

Har mange Plager, som — han selv bereder sig.

Henrik, som har holdt sig tilbage med Pernille, træder beskedent frem.

Henrik.

Madamen glemmer Get, som vist hun ikke nænner.

Leonore.

Hvad da?

Henrik.

Nødvendighed og Nytten af en Tiener,
Som har Opdragelse, som er sin Herre tro,
Og som forstaaer lidt meer end blot at børste Skoe.

Leonore kærlig.

Jeronimus!

Jeronimus ligesaa.

Lenor'!

Constance henrykt.

Leander!

Leander ligesaa.

Min Constance!

Henrik parodisk.

Pernille!

Pernille.

Henrik!

Alle tre Par omfavne hinanden.

Henrik.

Al, en Tripelalliance!

Pause.

Jeronimus.

Men, sy! hvad skurrer der? Det gaaer til Been og Marv.

Leander.

Som naar man gnider Glas.

Leonore.

I Sandhed, det er Arv.

Arv

kommer gnidende paa en Glaske med en Prop, uden at mærke de Andre.
 Nei, det har ingen Art. Jeg meer ei gnide gidder;
 Det er dog Intet mod Canallifuglens Qvidder,
 Det veier den ei op. Jeg fattig Karl! jeg Fæ!
 Jeg Løffe, som jeg er! Fordømte lille Kræ!

Jeronimus.

Hvad gaaer der af ham nu?

Arv.

Hvis jeg den ikke bringer!
 Hvad sliq en Spirrevip nu ogsaa skal med Binger!

Jeronimus.

Arv! Arv! hvad er der hændt?

Arv.

Et Menneſke, min Tro,
 Har ikke een engang, og ſligt et Bæſt har to!
 Men jeg probere maa endnu et lille Stykke.

Han guider, og ryster igien paa Hovedet.

Jeronimus.

Arv! Arv! hvad er der ſkeet?

Arv.

Af, Huſbond! en Ulykke.

Jeronimus.

Du ſeer mig glad igien. Jeg er en holden Mand.

Arv.

Det veed jeg nok.

Jeronimus.

Dg dog?

Arv.

Jeg vilde ſtrø lidt Sand
 I Fuglens Fuglebuur — det har jeg gjort ſaa ofte.

Grædende.

Jeg vilde mistet før min bedste Søndagskofte!

Leonore.

Saa fløi vel Fuglen bort?

Arv.

Vær stille! Hilledø!

Der hopper den igjen.

Han vil kaste sin Hue efter den.

Men nei, det var en Frø!

Leander.

Tilgiv den stakkels Karl, min skønne Svigerinde!

I dette lille Tab maae vi os alle finde.

See, Skiebnen hevner sig, men skaansom dog og blid:

Canarifuglen gav Anledning til vor Strid,

Canarifuglen en usynlig Haand os røver.

Forsoningsofferet er givet, nu bedrøver

Os ingen Nemesis. Flyv kun, min lille Ven!

Til en canarisk D og til Vestindien,

Fortæl der hver Befiendt, at vi er lykkelige;

Syng om vort Eventyr, Leander og hans Pige!

Jeronimus.

Syng om Jeronimus, som til sin Fremtids Larv

Gik sin Fornuft igjen!

Arv.

Dg glem ei heller Arv!

Ørlighed varer længst.

Idyl.

Personerne.

Henrik, Biskop af Halberstadt.

Veit, Biskop af Würzburg.

Conrad, en Hyrde.

Lise, en Hyrdinde.

Peter, Veits Fortrolige.

Handlingen foregaaer paa Slottet Grønningen og i Skoven derved.

Første Handling.

En skøn varm Sommerdag. Begge Biskopperne sidde i Slots-
gaarden under et Lindetræ ved Middagsbordet. Den gamle Borg
i Baggrunden og til den ene Side; til den anden Side et Stakit,
som gaaer ud til Veien. To store Pocaler staae for dem paa
Bordet.

Beit.

Takssigelse for det gode Maaltid, høiærværdige Broder!

Henrik rækker ham Haand.

Ingen Omstændigheder mellem gamle Venner! Naar
Biskop Beit kommer til Halberstadt, saa er han Henriks
Giest, og naar Henrik kommer til Würzburg, saa er han
Beits. Det gaaer jo op.

Beit.

Det gaaer ikke op, ærværdige Broder! Jeg har aldrig
bevertet eder saaledes.

Henrik.

Jeg seer, Pocalerne ere bragte ind til Eftermaden. Vil
I prøve?

Beit.

Det er en god Indretning, at dække herude paa Gaar-
den. Dagen er varm, og man mærker det neppe.

Henrik.

Fliserne køle, Linden vifter svalt, den gamle Borg
staaer os i Ryggen med sin Skygge, lige for os er Veien
med de grønne Træer; kun en Straale falder giennem
Løvet, og forgylder Rhinskvinen i vore Glas. Paa den
Maade nyder man Guds Gaver i Mag og med Behag.

Beit.

Vi ville drikke Noahs — Her er dog Ingen tilstede?

Henrik.

Jeg har ladet Tjenerne gaae; de ere kun til Uleilighed
mod Enden af Maaltidet.

Beit.

Vi ville drikke Noahs Skaal, Herr Broder! Af alle
Synder finder jeg den tilgiveligst, som vor Stammefader
begik; og af alle hedenske Guder har jeg meest Overbærelse
med Bacchus.

Henrik.

Vi maae være vor Arvesiende Tyrken imod i Alting:
han har hundrede Koner, vi have ingen; han drikker ingen
Viin — det gjøre vi.

Beit med muntert Eftertryk.

Ja, det gjøre vi, Herr Broder! De klinker. Ægte
Johannisberger!

Henrik.

Jeg har endnu et Fad ægte Würzburger; men den
tør jeg ikke komme med i Dag. Det var at byde Bager-
børn Hvedebrød.

Beit.

Det misunde I nordlige Bisper dog os sydlige: Vi
have den bedre Viin. I Sachsen voxer den for suur.

Henrik.

Derfor er der Handel og Vandel til i Berden, Herr

Broder! Der voxer Viin nok for alle Menneſter, naar de blot ville tillade hverandre at hente den og drikke den.

Beit.

J har Ret. Vinen vinder ved at reise; iſær til Skibs, ſiger man. Men Aarene forædle den dog meeft.

Henrik.

Aarene forædle alt Aandeligt.

Beit.

Det er ſandt; Forſtanden udvikler ſig med Aarene. Der er nu Rudolf af Coln, om hvem J veed vi ikke havde ſtore Tanker, da vi ſom Chordrenge ſang ſammen i den ſtore Straßburger Münſter, hvor han hverken kunde holde Tact eller Tone.

Henrik.

Nu? har han pludſelig ſaaet Forſtand?

Beit.

Han har havt en god Idee, ſom jeg i viſſe Maader miſunder ham, ſkiondt jeg vel undertiden har tænkt paa noget Lignende. Seer J, Herr Broder! man drikker det ene Drehooved Viin efter det andet, og inden man veed et Ord deraf, er Forraaden ſluppen. For at raade Bod herpaa, har han kaldet alle Bødferne ſammen i ſit Fyrſtendømme, og ved deres Hielp ladet forſærdige en Tønde paa hundred og halvtredſindstyve Ankere. Denne Hvalfiſk af et Viinfad har han ladet fylde med god Rhinſkviin. Tænk, hvad det vil blive for en Viin, naar den har ligget ſin behørige Tid!

Henrik.

Det gaaer jo min gamle Ven Rudolf, ſom Gubben, der købte en Krage, for at ſee, om den kunde blive hundrede Aar.

Beit.

Men skal man da ikke tænke paa Posteriteten, domine frater?

Henrik.

Jo, det er sandt.

Beit.

Der komme ogsaa Biskopper efter os.

Henrik.

Det ville vi haabe.

Beit.

Og de drikke ogsaa Viin.

Henrik.

Det er at formode. De klike og drikke igien. Ha ha! der driver Conrad Gaarene ud paa Dverdreven. Det var silde, Conrad! Kom herind, min Søn! lad mig flappe Mads Gedebuk, før du gaaer.

Beit.

O nei, domine frater! lad ikke Gedebukken komme herind, saa gaaer tilforladelig jeg.

Henrik.

Nei, skal Nogen gaae, saa maa det være Mads. Men hvorfor er I bange?

Beit.

Den gjør et ufornuftigt Brug af sine Horn. Hvad Naturen har givet den til Forsvar, bruger den til Angreb.

Henrik.

O, ikke Andet end det! Det tager jeg paa mig.

Beit.

J har godt ved at tage det paa eder, naar den har stanget mig.

Henrik.

Nu nu, bliv ikke bange! Den skal ikke komme herind.

Jeg kan række den sit Brød giennem Stakittet. Lad Mads blive derude, Conrad! Kom selv ind et Dieblis.

Conrad udenfor.

Pas paa Hiorden imidlertid, Hans!

Han kommer.

Henrik,

i det han gaaer med et Stykke Brød hen til Stakittet.

J havde Intet at frygte. See, der staaer den og stiffer Næsen ind! Er det ikke et deiligt Dyr? Hornene som to dreiede Sneglehuse, Skægget og Haaret sølverhvidt! Den æder af min Haand. Jeg giver den altid Noget. — Stakkels Mads! maa du ikke komme ind paa Gaarden i Dag? Er den fremmede Biskop bange for, du skal stange ham, min Dreng? — Saa! see saa! Ved nu dit Brød, min Dreng! I Morgen ere vi alene, saa kan du komme ind. Ja vist kan du!

Han floer Gedebukken giennem Stakittet.

Beit til Conrad.

Hvad hedder du, min Søn?

Conrad i Tanke sukkende.

Jeg hedder Lise, gunstige Herre!

Beit.

Hedder du Lise?

Conrad.

Jeg? Nei, jeg hedder Conrad.

Beit.

Og hvor gammel er du?

Conrad.

Hun er sytten Aar.

Beit.

Hør efter, hvad man spørger dig om! Hvor gammel er du, har jeg spurgt.

Conrad.

Jeg er et og tyve Aar til Juul, Eders Høiærværdighed!

Beit.

Leve dine Forældre endnu?

Conrad.

Nei, de ere hos vor Herre.

Beit.

Herre Gud, min Søn! hvordan gif det til?

Conrad.

Min Fader blev stanget ihjel af en Tyr paa Marken.

Beit ængstelig.

Sagde jeg det ikke nok? Tag eder i Agt, ærværdige Broder! Hørte I denne ynfelige Historie?

Henrik.

Hvilken Historie?

Beit.

Den arme Dreng har havt den Ulykke at have en Fader —

Henrik.

Er det en Ulykke?

Beit.

Som blev stanget ihjel paa Marken af en Gedebuk.

Conrad.

Sagde jeg en Gedebuk, ærværdige Herre?

Beit.

Jh, ja vist gjorde du, Conrad! Jeg hørte ikke rettere.

Conrad.

Saa har jeg staaet og vævet i Tanker igien. Det var en Tyr, med eders gunstige Tilladelse.

Henrik.

Hvorfor driver du først Hiorden ud nu, Conrad?

Conrad.

Jaarene ere vaskede og flippede, Herr Biskop! Seer I ikke, hvor de glindse?

Henrik.

Du er flink, Conrad! Der har du et Glas Vin; drik det paa hans Høiærværdigheds Velgaaende.

Conrad.

God Taar, I gode Herrer!

Henrik.

Hvordan gaaer det med Riæresten, Conrad?

Conrad.

Med Lise?

Henrik.

Ja.

Beit.

Ha ha! nu faae vi at vide, hvad han vilde sige med sin Lise paa sytten Aar.

Conrad.

Åk, Herr Biskop! hun slaaer paa Raffen ad mig. Uagtet alle de Viser, jeg synger hende, og Fløitestykker, jeg blæser hende, leer hun mig ud.

Henrik.

Er hun saa grusom?

Conrad.

Dersom I vilde lægge et godt Ord ind for mig, ærværdige Herre!

Henrik.

Det maa du afgjøre med hende selv, min Søn! Conrad sukker. Taalmodighed, Conrad! Alle unge Piger begynde med at være knibske, og alle fornuftige Fruentimmer ende med at være eftergivende.

Conrad.

Det vil vare længe, inden hun kommer saa vidt.

Henrik.

Tænk paa Jacob, min Son! som tiente syv Aar for sin Rachel.

Conrad.

Ja, og saa fik han Lea!

Henrik.

Han tabte dog ikke Modet for det.

Conrad.

Åh, om fjorten Aar bryder jeg mig ikke om at faae Lise; saa er Forgyldingen af baade hende og mig.

Henrik.

Jeg troer, det Glas Viin har ophidset hans fredelige Sind. Vær rolig, Conrad! Rom blev ikke bygt paa een Dag. Væs din Dont, vær ærlig og tro, saa hjælper vor Herre dig nok, og jeg med. Driv nu dine Aar ud i Skoven, og glem ikke siden at komme her forbi med Mads, at jeg kan give ham sin Midasten.

Conrad.

Vær J rolig for Mads, ærværdige Herre! Gid jeg var saa sikker paa Lise, som J er paa Mads.

Beit.

Ei ei, min Son! Du maa ikke være saa glubsk i dine Lidenstaber.

Conrad grædende.

Jeg købte hende et Baand til hendes Hat i Gaar for mine Sparebøsspenge; hun vilde ikke saameget som tage derimod.

Henrik.

Du faaer hende nok i dine Baand, Conrad! Giv Tid!

Conrad.

Hvis hun ikke tager mig, saa har jeg besluttet at gaae i Kloster af Desperation, og at blive Munk.

Beit.

En smuk Bevæggrund!

Henrik.

Gaa nu for det Første hen i Skoven med dine Faar, min Søn!

Conrad.

Ja ja, det vil jeg da. Farvel!

Han tørrer sine Dine, og gaaer.

Henrik.

Det er en god Dreng; han passer min Hiord vel, og han bringer mig hver Dag min Mads.

Beit.

J lader til at være meget forelsket i denne Mads, ærværdige Broder!

Henrik.

Det er jeg ogsaa. Det er et ædelt Dyr. Den har noget Skønt, Bildt. Den gaaer mellem de tamme Lam, som en udmærket Mand mellem Hverdagsmennesker. Man tænker paa Skoven, paa Pan. Har J seet de gamle Vaser, som man har gravet op i Italien og sendt mig til Foræring?

Beit.

Nei, jeg har ikke.

Henrik.

Dem maa J see! Ved alle Leiligheder anbragte de gamle Kunstnere slige Buffehoveder mellem Blomster og Lovværk. Det har noget Idyllist, noget Skønt af Naturstanden.

Beit.

Men er det ikke syndigt, at tænke saameget paa den Natur?

Henrik.

Levede Abraham ikke i Naturen?

Beit.

J nedlader eder vel meget til eders Tienestefolk, med Tilladelse. En Biskop er dog en Fyrste. Hans Høihed —

Henrik.

Er Ydmyghed. Kiære Beit! Hovmod er en fornem Narrefappe, der, i Stedet for at skiule, altid røber en svag Siæl.

Beit.

J gamle Dage var det en anden Sag; da vare Menneskene mindre fordærvede. Tillad mig at sige eder det, Herr Henrik! J kiender ikke Verden. Hvis J havde reist, som jeg, været ved alle de fremmede Hoffer, og seet, hvad der gaaer i Evang, saa vilde J, ligesaa vel som jeg, fattet Mistillid til Menneskene.

Henrik.

Gud skee Lov, at jeg da ikke har reist! Jeg kiender kun den Hob, som staaer under min Krumstav; men den er ikke saa liden, og jeg veed ei, hvorfor jeg skulde have den Lykke, at være den eneste Herre over en ufordærvet Slægt.

Beit.

Og nu Tienestefolkene! de ere endda de Børste. De bedrage alle deres Herstab; Gen meer, en Anden mindre.

Henrik.

Jeg kan forsikre eder, at jeg har skikkelige Tienestefolk, skøndt de vel ikke alle ligne min Conrad, den ærligste Siæl, der har gaaet med Hyrdestav og Rørfløite siden Abels Dage.

Beit.

Denne Conrad, han skulde endnu aldrig have sagt en Usandhed, aldrig ført Noget bag Lyset?

Henrik med Barme.

Nei, det har Conrad i Sandhed aldrig gjort.

Beit.

Aldrig? Ei, ei! Det kunde gielde et Beddemaal.

Henrik smilende.

Jeg vedder om saa stort et Gad Viin, som Ludolfs i Geln, at J ikke er i Stand til at rokke Conrads Ærlighed.

Beit.

Top! Jeg giver eder et lignende, hvis jeg taber, og hvis han bestaaer sin Prøve.

Henrik.

Betænk eder, hvad J gjør, Biskop Beit! Et saadant Dreihoved sluger mange Penge.

Beit.

Jeg bliver ikke mere forarmet derved, end J. Vil J vedde?

Henrik.

Lad det være, Broder Beit! J taber, min Tro!

Beit heftig.

Det troer J! Jeg vil bevise eder, at flogte Høns kan ogsaa tage feil. Vil J vedde?

Henrik.

Vi have været muntre ved vore Glas, nu kommer det søvnige Tidsrum med Anarvurrenheden. Lad os sove Middagsføvn! J Aftenfølingen samles vi atter, og saa skal J see, hvor enige vi ere.

Beit affides.

Denne Selvtillid, denne indbildte Viisdom ærgrer mig. Soit. Jeg er intet Barn, Herr Henrik! Jeg veed, hvad jeg

siger. Min Forstand er ikke saa svag, at den skulde vige for en god Pocal Johannisberger. Jeg bliver ved min Mening: Conrad er som de Andre. Har han ikke syndet endnu, saa har han ingen Ærlighed havt. Det troer jeg, det beviser jeg! Vil I vedde?

Henrik efter en kort Betænkning smilende.

Om! hvorfor ikke? Hvem der saa vinder — vi selv ville neppe have megen Nytte af denne Vin. Den glemmes for vore Efterkommere. Den store Tønde vil ligge paa det gamle Spiegelberg som et smukt Minde om en uskyldig Siæl. Mangen Pilegrim vil gænge sig ved et Bæger deraf, og drikke den ærlige Conrads Skaal. I er rig, og kan taale at gjøre ham denne Gæststatning.

Beit.

Et Ord et Ord?

Henrik rækker ham Haand.

En Mand en Mand! — Men der er ikke lang Tid til; eders Forretninger falde eder alt herfra i Morgen.

Beit.

Jeg forpligter mig til at opfylde mit Beddemaal endnu i Aften.

Henrik.

I er vis i eders Sag; men saa vis som I er, saa skal det dog ikke forstyrre mig i min Middagsføvn. Det skulde kun frænke mig, hvis denne Hændelse gjorde eders Ophold her ubehageligt, og holdt eder fra at besøge mig snart igien.

Beit.

Frygt ikke for det!

Henrik.

Altsaa gode Venner, i hvad Udfaldet bliver?

Beit ryster hans Haand.

Gode gamle Venner!

Henrik.

Velan! saa overlader jeg Conrad til sin Skiebne og sin Samvittighed.

Han gaaer.

Beit ene.

Skulde han virkelig være saa vis i sin Sag? Men jeg vil ikke lade mig forbluffe. — Det er saa hvad det er, at jeg som en Bisp giver mig af med at forføre Folk til Utroskab mod deres Herskab. Men Sagen er ikke saa farlig. Jeg vil gierne troe, at Conrad i det Hele taget kan være en skikkelig Karl; jeg vil heller ikke bringe ham i Ulykke. Jeg kan kun ikke lide, at han skal staae som en ægteforgylt Helgen for Biskop Henriks Dine, uden Plet eller Brøst. Desuden er nu Beddemaalet indgaaet. Vidste jeg nu bare, hvordan — Ah! der kommer Peter. Han skal være Drivehiulet; ham har jeg gjort Regning paa. Jeg vil see at bringe ham først i godt Lune. Han er aldrig mere flog, end naar han er oprømt; og han er aldrig mere oprømt, end naar han kan holde sig op over mig.

Peter kommer.

Beit.

Naa, Peter! er du der? Har du faaet Noget at leve af?

Peter.

Altting fuldt op. Gud velsigne Biskop Henrik! det er en Mand, som lever, og lader leve.

Beit.

Det gjør jeg ogsaa, Peter!

Peter.

Ja vist lever I, ærværdige Fader!

Beit.

Og jeg lader ogsaa leve. Du har det godt hos mig.

Peter.

Har jeg det? Nu, det var jo vel for mig.

Beit.

Du er aldrig fornøiet. Jeg fik dig som min Hofnar; du gik med Brix og lange Ælsøren den udslagne Dag, alle Mennesker pegede Fingre ad dig, og sagde: see, der gaaer den Hans Nar! Jeg forbarmede mig over din Nøgenhed, gav dig fornuftige Klæder, fritog dig fra dine Narrestreger, og gjorde dig til min Kammertiener.

Peter.

Det vil sige: J berøvede mig min Frihed, indskrænkede min Dristighed, travesteerte mit poetiske Costume, og gjorde mig fra et lystigt Hoved, der havde at sige over eder, til en Stakkel, der maa snøe sig efter eders Jndfald.

Beit.

Jeg fandt, at selv en Nar undertiden har sine lucida intervalla. Jeg opdagede i Gloden af dine Galskaber enkelte Guld Korn af Dybsindighed, og fandt det anstændigere for en Bisp at have en forstandig Tiener, end en overgiven Taabenasse, i sit Brød.

Peter.

J boiede min Nasse, som jeg før slog mod Stierne; J berøvede mig mine Decorationer, uden at give mig andre i Stedet. Jeg er eders fornemste Raad, eders Fortrolige! Hvad fik jeg til Erstatning for min Brix og mine Ælsøren?

Beit.

Du veed ikke, hvad der endnu kan falde mig ind at gøre for dig.

Peter.

Eders Høimodighed ligner en Klippe.

Beit.

Det var smukt sagt: Min Høimodighed ligner en Klippe!

Peter.

J Ufrugtbarhed. Den bærer ikke Andet end Skyer og Vind.

Beit.

Har jeg dog ikke ofte skienket dig —

Peter.

Hvad har J skienket mig?

Beit.

Prøver paa min Agtelse og min Fortrolighed.

Peter.

Skienk mig Prøver paa eders Søb og eders Myntstempel, saa skal jeg beundre eders Dyder.

Beit.

Giv mig Beviis paa din Vittighed og Forslagenhed, saa skal jeg belønne dine Fortienester.

Peter.

Hvad kan jeg gjøre? Vi leve i en upoetisk Tidssalder for en Nar. Verden er bleven saa mørk og hypochonder, som en Novembernat. De kan ikke lee for bare Glæben, de kan ikke gotte sig for lutter Selvflogskab. Muntert Lune pirrer ikke meer, end Biolduft i en Næse, der er vant til spansk Tobak. Deres Forviklinger ere saa plumpe, at der altid maa et Sværd til at sønderhugge Knuden. Et vittigt Hoved kan gaae hen og hænge sig. Vor Tid er forbi.

Beit.

Det kunde dog være en Træf, at der undertiden gaves en Knude, der ikke vilde sønderhugges, men som tyede til Vittigheden for at blive løst. Peter! Spas tilfidesat. Du kan endnu i Aften vise Prøver paa din Duelighed; og jeg lover at belønne dig godt, thi Sagen er af Vigtighed.

Peter.

Lad høre!

Beit.

Jeg kom i Disput med Biskop Henrik om Tienestefolk. Han paastod, at de ere ærlige, jeg, at de bedrage deres Herskab. Vi indgik et Beddemaal.

Peter.

Og det skal jeg hielppe eder til at vinde?

Beit.

Jeg haaber at vinde det med din Hielp.

Peter.

Det er umuligt; I maa tabe, i hvor det gaaer.

Beit.

Jeg kan jo dog kun tabe i det ene Tilfælde.

Peter.

I taber i begge: Skal Beddemaalet vindes, saa maa jeg hielppe eder; skal det ikke tabes, saa maa jeg bedrage eder. Min Ærlighed giver eder Uret, da I vedder imod den, og min Uærlighed gjør eder hielpeløs, siden I ikke kan vinde, uden jeg staaer eder bi.

Beit.

Sagen angaaer egentlig Hyrden Conrad. Biskop Henrik troede det umuligt at faae ham til en lille Usandhed, en ubetydelig Utrofskab. Jeg troede det let. Vinen og Samtalen gjorde os varme, og jeg veddede om et Drejhoved, saa stort som det, der ligger hos Rudolf i Coln, at bevise min Mening om Conrad endnu i Aften.

Peter

gaaer hen til Bordet, og betragter den Pocal, hvoraf Beit har druffet.

O, hvor dog smaae Aarsager kan have store Virkninger!

Beit.

Hvis jeg taber, saa maa jeg fylde ham Drejhovedet.

Det kommer nu an paa dit vittige Hoved, hvem der skal tabe. Hvis jeg vinder, saa drikker du med af den vundne Viin, det forstaaer sig; og til den Skarlagens Kappe, som du forleden talte om, bliver der vel ogsaa Raad.

Peter.

En lille Usandhed? en ubetydelig Utroskab?

Beit.

Troer du, det skulde være vanskeligt, fiære Peter?

Peter.

Hvor lang Tid er der at løbe paa?

Beit.

Det maa skee endnu i Dag.

Peter.

I Dag? Har I ogsaa veddet om det?

Beit.

Jeg gjorde det i Tillid til din Aløgt.

Peter.

Det er for indskrænket Tid.

Beit.

Jo mindre Tid han har at betænke sig, des lettere fanger du ham.

Peter.

Jeg kiender ham, Conrad er en Hest i Uerlighed.

Beit.

Hvad siger det, naar du er en Ræv i Trædsfthed?

Peter

gaaer op og ned og speculerer.

Hm!

Beit.

Falder der dig Noget ind?

Peter.

Endnu ikke.

Beit rækker ham sin Daase.

Tag dig en Priis! det forfrisker Livsaanderne.

Peter

snuser, og spadserer frem og tilbage; pludselig staaer han stille, og hæver
Dienbrynene i Beiret.

Beit.

Nu kommer det!

Peter nuser.

Atisch!

Beit nedslaaet.

Ikke Andet end det?

Peter.

Mange Tak!

Beit kiger i Vocalerne.

Der staaer endnu en god Slump i Broder Henriks
Vocal. Tag og drif den! det er ægte Johannisberger.
Dersom det ikke hjælper, saa veed jeg ikke, hvad jeg skal
gribe til.

Peter drikker.

Et Fad paa hundred og halvtredsfindstyve Ankere saa-
dan Viin!

Beit.

Er vel værd at lægge sit Hoved i Blod for. Skynd
dig, Peter! Tving mig ikke til at kappe Haabets Anker.

Peter grunder.

Maaskee —

Beit.

Ja, uden Tvivl.

Peter.

Skal Noget hjælpe, saa maa det være det.

Beit.

Hvad?

Peter.

For det Første maa jeg have Penge mellem Hænder.

Beit.

Her er en Pung, den er fuld af Sølvpenge.

Peter.

Der kommer Lise, Conrads Fæstemø. Gaa tilside, ærværdige Herre! Det sømmer sig ikke, at J selv er tilstede. Siden skal J faae Alting at vide.

Beit.

Nu vel! nu vel! Affides. Jeg vil staae i en Krog og høre efter. Finder han ikke paa Noget, saa troer jeg ikke, at jeg væder min Tunge meer med Viin fra i Dag.

Han gaaer.

Peter til Lise, som kommer.

God Dag, deilige Lise!

Lise.

Taf, hæslige Peter!

Peter.

Er jeg da saa hæslig?

Lise.

Du troer vel ikke, jeg saae dig i Morges bag Hasselbusken, hvor du stod og lurede, mens jeg talte med Conrad?

Peter.

Du kunde saamænd gierne være bekiendt, hvad du sagde ham.

Lise.

Men hvis jeg nu havde sagt Noget, som jeg ikke kunde være bekiendt, skulde du ogsaa luret efter det?

Peter.

Jeg havde sat mig bag Busken for at knække Nodder, og for at høre Rattergalen slaae.

Lise.

Voxer der nu Rødder? slaaer nu Rattergalen?

Peter affides.

For Ganden, jeg bærer mig jo ad som en slet Poet, der snakker om Naturen, uden at kiende den.

Lise.

De Frugter, der nu voxer paa Hasselbusken, kunde du have godt af, Peter!

Peter.

Hvad mener du?

Lise.

Saaest du ikke de deilige smalle Spadsferestofke, som stode inde i Hækken, da du stak Næsen i Bladene? De slaae endnu bedre, end Rattergalen.

Peter.

Hvorfor er du nu saa satirisk? Kan jeg gjøre for, at man ikke kan gaae tre Skridt i Skoven, uden at støde paa et Par Forelskede?

Lise.

Et Par Forelskede? Nei, hør engang!

Peter.

Du har dog et godt Ord til Conrad; det kan du ikke negte.

Lise.

Jeg har to gode Ord til alle Mennesker.

Peter.

Det burde ikke være dig tilladt. Børn skulde ikke have Lov at spøge med Gld og Lys.

Lise.

Har Conrad drevet Hiorden ud?

Peter.

Ja! Du finder ham i Overdrevet under den store Åsk. Der sidder han og blæser en ny Bise, jeg har lært ham.

Lise.

Det maa han gierne. Hvad kommer det mig ved?

Peter.

Du kan dog ikke negte, naar Conrad var i Stand til at gifte sig med dig, saa tog du ham.

Lise.

Det behøver jeg vel ikke at svare dig paa?

Peter.

Nu, nu, Lise! ikke saa stolt. Hvad siger du dertil, naar jeg fortæller dig, at Conrads og din Lykke er i min Haand?

Lise.

I din Haand, Peter?

Peter.

Ja, ja, Lise! i min Haand.

Lise.

Ei, ei! Med Tilladelse at spørge: er det den høire eller den venstre?

Peter.

Det er den venstre. Han klinger med Pengepungen.

Lise.

Hvad skal det betyde?

Peter.

Jeg vil forklare mig tydeligere. Han ruller Pengene ud paa Bordet. Hvad seer du der, Lise?

Lise.

Gemini, hvilken Hob Penge! Hvor har du faaet alle dem fra?

Peter.

En, to, tre, fire — tæller til tyve blanke Røvdalere. Alle randede, alle ubeskaarne!

Lise.

Saa mange Penge har jeg aldrig seet i dette Liv.

Peter.

Dem kunde man købe det nette lille Huus for med Bængen, der ligger nede ved Dammen i Pilealleen.

Lise.

Tror du det?

Peter.

Og hvis der skulde mangle Noget endnu i Summen til en Aa og nogle Aar, saa vidste jeg vel ogsaa at bringe dem tilveie.

Lise.

Men, Peter! hvad kan det hjælpe dig at narre os fattige Mennesker? Du har Synd deraf.

Peter.

Hør, Lise! jeg narrer dig ikke. Det er sandt, Conrads hele Formue beløber sig til Mads Gedebuf; men du veed ikke, at baade Conrads og Lises Lykke hænger paa Mads Gedebufs Horn.

Lise.

Jør troede jeg, du spøjte; men nu, jeg seer alle disse Penge, synes mig, Sagen bliver alvorlig.

Peter.

Kort og godt: Biskop Beit er ligesaa rig, mægtig og lyffelig en Herre, som din Biskop. Han har ligesaa skion

en Borg, ligesaa god Viin og ligesaa skikkelige Undersaatter. Kun een Ting misunder han Herr Henrik, og det er Mads Gedebof.

Lise.

Men den hører jo Conrad til.

Peter.

Ganske rigtig! Biskoppen har kun usus fructus; og derfor vende vi os til Giermanden. Biskop Veit har forgabet sig i Conrads Gedebof. Han elsker den, som sin Broder; han er indtaget af dens Horn, dens graa Skæg indgyder ham Ærbødighed. Og fort og godt: han vil købe eder det smukke Huus med Vængen, og holde eders Bryllup, dersom Conrad overlader ham Buksen.

Lise.

Åh, er det muligt, Peter? Jeg mærker nok, du vil drille mig igien.

Veit kommer pludselig frem.

Nei, min vakkre Lise! Peter er ganske sanddru i dette Stykke. Jeg bekræfter dig personlig hans Ord.

Lise slaaer Hænderne sammen.

Gemini, ærværdige Herr Biskop! staaer I ogsaa paa Luur?

Peter affides.

Det skader ham ikke. Han falder altid ind med Døren i Huset.

Veit forlegen.

Å ... Jeg kom just af en Hændelse forbi, og hørte eders sidste Ord. Hvad Peter har lovet, skal jeg holde. Tag for det Første disse Løvdalere, mit Barn! og stryg dem i dit Forflæde.

Lise.

O, ærværdige Herre! det gjør Conrad gierne. Men han maa først sige det til Bispen; thi Bispen holder ogsaa saa meget af Mads, og vilde undre sig, hvis den kom bort uden hans Vidende.

Beit.

Nei, Barnlille! det lader sig ikke gjøre. Jeg kan ikke indgaae hiin Forpligtelse uden under Løfte af strengeste Tausshed. Biskop Henrik og jeg ere Venner; og du kan vel begribe, at jeg ikke vil lægge mig ud med min gamle Ven for en Gedebugts Skyld.

Peter.

Nei, Lise! det gaaer ikke an. Det maa være den største Hemmelighed. Conrad maa sige til Bispen, at Mads er død, at han er løbet bort, at Ulven har taget ham, eller hvad han nu saadan kan hitte paa.

Lise betænkelig.

Maa han det?

Beit affides.

Skulde vi alt her finde Anstødsstenen?

Lise med Iver.

Har han mindste Emule Kiærlighed for mig, saa gjør han det. Af, ærværdige Fader! vil J virkelig købe os Huset i Pilealleen, og holde vort Bryllup?

Beit.

Ja, jeg vil, mit Barn!

Lise.

Han maatte være det utaknemmeligste Menneske, hvis han vægrede sig ved at gjøre eder den uskyldige Fornøielse.

Beit.

Tvivler du om Udfaldet, Lise?

Lise.

Det er en underlig Gen, skal jeg sige os. Han har altid saa fine egne Betænkkeligheder, der vel imellem kunne være gode nok — men man kan dog gaae for vidt i Alting. Ikke sandt, ærværdige Fader?

Beit.

W Affides. Hvor dog een Synd strax træffer flere efter sig: Jeg har begyndt med at forføre, nu maa jeg ogsaa lyve. Nei, det vil jeg ikke. Jeg vil overlade det til dem selv. Høit. Gedebuggen hører Conrad til; han har Lov til at gjøre med den, hvad han vil. Men hvis han afstaaer den, maa jeg have den strax, og han maa endnu i Aften skiule den rette Aarsag til dens Fraværelse for Bisoppen.

Lise.

Ja ja! jeg kan nok begribe Aarsagen, hvi det maa holdes skiult. Farvel saalænge, ærværdige Fader! Gud velsigne eder for den Godhed, I viser Conrad og mig. Hun stryger Dalerne i sit Forklæde. Jeg gaaer paa Diebliffet ud til ham i Skoven. Om et Kvarteers Tid kommer jeg igien.

Beit.

Mener du, det lader sig gjøre, Lise?

Lise.

Lad I mig sørge for det!

Hun gaaer.

Beit.

O, Eva! Eva!

Peter.

Nu kommer det an paa, om Adam udholder Fristelsen.

Beit.

Jeg skammer mig halvveis, Peter! ved at spille Slangen i dette Paradiis.

Peter.

Slangen tager jeg paa mig. Ingen Fristelse, ingen Dyd, ærværdige Fader!

Veit.

Undskyldninger have vi nok af. Jeg troer, det er en Straf, fordi jeg tog Bacchus før i Forsvar ved Vocalen. Den fortvivlede Vocal!

Peter.

Skal nu Vocalen have Skyld?

De gaae.

Anden Handling.

Skou.

Conrad

siddet alene under et Træ, og blæser en Melodie paa sin Fløite. Derpaa tager han en Pafke Biser ud af Lommen, og giver sig til at bladre.

Hvor er nu den smukke Vise, Peter forærede mig i Gaar, og lærte mig? Melodien har jeg ganske rigtig i Hovedet. Lad see! Han læser. „Chrysilis, du mit Hjertes Guld, min en' og ønskte Skat, mit Lys i Lyffens Nat!“ — Nei, det er ikke den. „Der var engang en Gartner, han sang saa sørgeligt, imens han maatte grave hver Dag udi sin Have.“ — Ikke heller. Ih, men hvor er den da? „Solen —“ Ha ha, der er den; jeg kan huske, den begynder med Solen. „Solen den virker op, paa Bierget Isen smelter.“ — Nei, der er ingen Is i den, jeg mener. „Forgangen, da Solen —“ Der kommer den! der er den! Den vil jeg synge.

Han synger:

Forgangen, da Solen i Vesterhavet borte blev,
Til Dorimons Græsgang min Faareslof jeg drev.
De unge Hyrdinder jeg sammesteds forsamlet fandt,
Som sad i det Grønne, og Blomsterfrandse bandt.

Mit Dre fik høre
 En Hyrdesang og sød Musik,
 Da Diet fornøiet
 Blandt disse Sangerinder gif;
 Og Tiden i Glæder en hastig Ende fik.

Sædvanlig hver Aften, naar Faarene har ædt sig mæt,
 Forsamles vi Hyrder paa denne grønne Plet.
 Vi Lemmerne koler i Skyggen af en Lind og Bøg,
 Og Damon opmuntre os med uskyldigt Spøg.

Den Byrde, en Hyrde
 Om Dagen har i Solens Glød,
 Det Grønne kan lønne,
 Det gjør ham Aftenstunden sød;
 Helst naar han kan hviles i en Hyrdindes Skød.

Helst naar han kan hviles i en Hyrdindes Skød! Ja, det
 troer jeg nok. Det vil vare længe, inden jeg kommer saa vidt.

Naar Yndighed savnes, da finder man den visseelig,
 O, søde Hyrdinde! naar man kun finder dig.
 Saa var mine Tanker, da jeg dig —

Der staaer et Navn, som jeg ikke kan læse; jeg vil sætte
 Lise i Stedet:

Saa var mine Tanker, da jeg dig, elskte Lise! saae,
 Saa from og uskyldig blandt Pigerne hengaae.

Du ilede, du hviled,
 Strax samled alle Hyrder sig,
 At lede, at bede
 Enhver om nærmest Plads hos dig,
 Og naar du kun smiled, holdt hver sig lyffelig.

Han putter Bisen i Barmen, tager sit Lommetørklæde frem, og
 tørrer sine Dine.

Den er skrevet ud af mit Hierte. Uskyldig og skøn er hun, gid hun ogsaa var saa from! Hendes stolte Bæsen bliver en Bind til min Liigkiste. Inden hun veed et Ord deraf, sidder i Skoven og binder en Krands til sit Haar, saa hører hun Kirkekloffen ringe hende i Landsbyen: Bim! bim! ding dang! — Hvad er det? siger hun til de andre Piger. O, svare de, det er Conrad, som bliver begravet — som døde af Sorg over dig. Med qvalt Stemme. Saa river hun maaskee Krandsen af sit Haar, og vrider sine Hænder. Men saa er det for silde, saa ligger jeg i min Liigkiste, saa har Snedkeren alt skruet Laaget fast. Saa er det forbi! Han skjuler sit Ansigt i sine Hænder, og græder.

Lise,

som er kommen ind under hans sidste Ord, og har holdt sig tilbage.

O, den arme Conrad! Han elsker mig dog oprigtigt, det mærker jeg nok. Nei, jeg vil ikke længer pine ham og mig selv. Jeg vil tilstaae, at han er mig fiær; jeg vil skynde mig at bringe ham den glædelige Tidende. Høit. Conrad! sidder du der saa alene?

Conrad.

Åh, Lise! er det dig? Hørte du, hvad jeg talte med mig selv?

Lise.

Nei, jeg gjorde ikke. Hvor er dine Lam? Du ligger her og fløiter og synger under Åsketræet, og lader Hiorden skiotte sig selv.

Conrad.

Min yngste Broder, Hans, sidder nede ved Tørvemosen, og holder Die med dem.

Lise.

Paa den Maade er det godt at være Hyrde.

Conrad sukker.

Ja vist har jeg det godt! Jeg vil gaae, Lise! for ikke at være dig til Uleilighed. Maaskee du vil sidde her under Aften?

Lise.

Vi lidt, Conrad! Du skal ikke være saa fort for Hovedet. Bliv du kun siddende! Der er Plads nok til os begge To. Hun sætter sig hos ham.

Conrad affides.

Skal jeg troe mine egne Dine? Saa venlig har jeg aldrig seet hende før i Dag. Goit. Lise! vil du virkelig sidde hos mig?

Lise.

Ja, hvorfor ikke det? Her sidder man godt.

Conrad

efter et lille Ophold, drager sit Beir dybt.

Ah!

Lise ligeledes.

Puh! — Det er hedt i Dag. Hun tager sin Straahat af. Na, vil du holde mig den lidt, mens jeg sætter Kammen fast i mit Haar? Det er færdigt ved at falde ned.

Conrad holder den.

Hvor du har deilige lange Haar, Lise!

Lise, som er færdig.

Tak skal du have. Fly mig nu min Hat igien!

Conrad.

Bær saa god!

Lise, som om hun søgte efter Noget.

hm! det er da ogsaa fortrædeligt.

Conrad.

Hvad er det?

Lise.

Nu har jeg gaaet og danglet, og tabt Baandet af min Hat.

Conrad hurtig.

Jeg har et Baand, Lise! som du kunde bruge. Langsommere. Jeg bød dig det rigtig nok alt i Gaar; da for-
kastede du det.

Lise.

Har du det endnu?

Conrad tager det frem af Barmen.

Jeg giemmer det paa mit Bryst.

Lise.

Det er et smukt grønt Baand. Vil du forcere mig det?

Conrad.

O, Lise! kan du spørge?

Lise.

I Gaar havde jeg et Baand. Man skal ikke forlange af Andre, hvad man har selv.

Conrad.

Vil du tage derimod?

Lise tager det.

Jeg takker dig. — Fare jeg nu kunde binde det ret om min Straahat! Du maa ikke see paa mig. Naar man seer mig paa Fingrene, kan jeg aldrig nogen Ting.

Conrad.

Jeg skal gierne lade være.

Lise.

Vend dig om fra mig!

Conrad.

Ja. Han vender hende Ryggen.

Lise.

Conrad! maa jeg binde den ene Ende om din Haand,

at Baandet kan have Noget at fæste ved, mens jeg slaaer
Eloisen? Jeg eier ikke en Knappenaal.

Conrad.

Ja, det maa du gierne.

Lise binder Baandet om hans Haand.

Men du ryfter jo paa Haanden som en gammel Staffel.

Conrad.

Det er mig umulig at lade være, naar du rører ved mig.

Lise.

Bend dig ikke om!

Conrad.

Nei.

Lise,

som nu ogsaa har bundet Baandet om sin egen Haand.

Saa! nu skal du have Tak.

Conrad.

Er du færdig alt?

Lise.

Ja! nu maa du gierne gaae — Halv sagte. hvis du kan.

Conrad.

Det tænkte jeg nok, at hun gav mig Løbepas! I det
samme opdager han, at hun har bundet deres Hænder sammen; med
Glæde: Af, Lise! du har bundet min Haand.

Lise venligt og betydningsfuldt.

Til min!

Conrad.

Allerkiæreste Lise! betyder det, at du vil være min?

Lise.

Det kommer an paa, om dit Baand holder, Conrad!

Conrad.

Dersom det er saa stærkt, som min Kiærlighed, saa
holder det vist.

Lise.

Det kommer an paa en Prøve.

Conrad.

Jeg vil gjøre Alt, hvad du befaler.

Lise.

Conrad! du veed min fornemste Grund til Afslag, naar du talte om Ærlighed.

Conrad.

Jeg var dig for fattig.

Lise.

Du var fattig, og jeg var fattig; og naar to Fattige komme sammen, saa slukker Armoden Ilden paa Skorstenen, og sætter sig hen at græde paa Dørtærskelen. Dersom du elsker mig —

Conrad.

Kan du tvivle? Er jeg ikke krøbet op i de høieste Baldnøddetræer, paa de tyndeste, farligste Grene, for at hente Nødder til dig? Er jeg ikke sprunget ud i Dammen med mine Klæder paa, uden at kunne svømme, for at hente dig din Hyrdestof?

Lise.

Det var Forbovenhed. Det bad jeg dig ikke om. Det gjør alle forsængelige Karle, for at vise deres Ærester, at de have Kræfter og Mod. Der vil Andet til, hvis jeg skal see, at du elsker mig.

Conrad.

Sukker jeg ikke fra Morgen til Aften? Baager jeg ikke fra Aften til Morgen? Kan jeg spise til Middag? Jeg kan kun tænke paa dig, kan jeg; kun elske dig. Græde kan jeg; og hvis du bliver saa haard, som du var — Med qvalt Stemme. saa er min eneste Bøn til vor Herre, at han snart vil løse op for mig.

Lise lægger bevæget sin Haand paa hans.

Nei, kære Conrad! du maa ikke døe. Det vilde bedrøve mig alt for meget.

Conrad.

Vilde det saa? O, Gud i Himlen være lovet og takket!

Lise.

Du er et godt Menneske; det har jeg altid vidst. Og jeg vil tilstaae dig reent ud: jeg har holdt af dig, fra det første jeg saa dig.

Conrad springer op.

Heisa! hopsa! O, Lise! du gjør mig ganske tummelumsk i Hovedet af Lyksalighed.

Lise.

Au, Conrad! min Haand!

Conrad.

Af, det er sandt! Kæreste Lise! bliv ikke vred. Han kysser hendes Haand. Giorde det ondt?

Lise.

Fat dig, min Ven! Du maa ikke være tummelumsk, du maa være fornuftig. Det er det Beviis, jeg fordrer, paa din Kærlighed.

Conrad.

Men, min Gud! elsker man da med Fornuft?

Lise.

Hør mig! Der er sseet et Mirakel for din Skyld. Andet kan jeg ikke kalde det. Du er en ærlig Siæl; og jeg troer vist, det er en Styrelse af Himlen, for at belønne din Redelighed.

Conrad.

Hvad er det, Lise?

Lise.

Hans Høiærværdighed Biskop Beit har seet din Gede-

buf, og ønsker at eie den. Han lover os at holde vort Bryllup, at kjøbe os Enkens Huus med Bængen; han vil give os en Ko, adskillige Lam, og hvad vi behøve, hvis du overlader ham Buffen.

Conrad.

Det er umuligt; han var jo saa bange for den, at den ikke maatte komme ind paa Gaarden i Dag! Han frygtede jo for, at den skulde bryde giennem Stafittet og stange ham!

Lise.

Det har været Forstillelse. Viser ham, hvad hun har i sit Forklæde. Her seer du haandgribeligt Beviis.

Conrad.

Min Herre og min Gud! hvad er det?

Lise.

Det er tyve store Sølvpenge; og det vil ikke koste os meget, saa lægger han ti til, saa have vi tredive.

Conrad.

Tredive Sølvpenge, Lise!

Lise.

Dem faaer du alle; kun med een lille Betingelse.

Conrad.

Og den er?

Lise.

Biskop Henrik holder ogsaa af Gedebuffen. Fik han at vide, at Herr Beit havde faaet den, saa vilde det sætte Splid.

Conrad.

Ja, det er Ulykken; Mads Gedebuf er Bispens Dieststeen.

Lise.

Mads tilhører dig, og du har Lov at gjøre med ham, hvad du vil.

Conrad.

Han flapper den hver Dag, han giver den Brød Morgen og Aften.

Lise.

Der er nok, han kan give Brød, uden den. Vi maae ogsaa have Brød; og derfor maa du overlade Biskop Beit din Mads.

Conrad.

Men hvad skal jeg da svare i Aften, naar min Husbond spørger, hvor den er bleven af?

Lise.

Du maa finde paa Noget; du maa sige, at den er stjaalet bort, at Ulven er brudt ind i Hjorden og har taget den.

Conrad venlig alvorlig.

Nei, Lise! det gaaer umulig an.

Lise.

Hvorfor?

Conrad med hoi Uærlighed.

Men, bedste Lise! det er jo ikke sandt!

Lise omfindtlig.

Naa, saaledes! Og det er en uroffelig Hindring?

Conrad.

Synes dig da ikke det selv?

Lise,

i det hun langsomt løser Baandet op.

Jo, du har Ret, Conrad! Det glemte jeg. Det faldt mig ikke ind, at du heller vilde miste din Lise, end vinde hende ved en ubetydelig Opdigtelse, der har de bedste Følger for Alle. Farvel, Conrad! Gjør dig ingen Uærlighed! Seftigere. Men det sværger jeg dig til: Lader du mig

denne Gang gaae med uforrettet Sag — du skal ikke faae Ørlighed dertil oftere.

Conrad.

Men, kæreste Lise!

Lise.

Jeg vil ikke flamres med dig. Jeg forlader dig, for at give dig Tid til at betænke dig. Naar jeg kommer igien, venter jeg bestemt Svar. Saa ville vi see, hvem dit Hjerte meest hænger ved: enten ved Mads eller ved Lise.

Hun gaaer.

Conrad ene, nedslaaet.

Hun gaaer fortørnet bort. Skal jeg miste min Lise nu, da jeg havde det største Haab? Gud! det var dog alt for haardt. Hvad skal jeg gjøre? Hvor kan dog min Lise forlange det af mig? Han standser. Der ligger vort Baand paa Jorden! opløst! Han tager det op. Løser du dig saa hurtig fra dine Baand, Lise? Er det dig saa let? — Men hun elsker mig, hun tilstod det selv. — O, Gud! Han sætter sig hen og grunder, Baandet hænger han paa en Øvst. Det nette Huus med Bængen! Det ligger saa smukt ved den speilklare Dam. Der skulde vi boe. Der skulde hun fuge vor Mad. Der fik vi de nydeligste Børn, som gif og legede med Lammene paa Marken. — Men er det da saa slemt, at sige en lille Usandhed? der ikke skader Noget? — Noget urimeligt Løi er det. Hvor kan man sige Andet, end hvad man mener? Det er mig imod i mit inderste Hjerte. Det er, som om Noget raabte derinde: Gjør det ikke, Conrad! — Men hun forlanger det! Biskop Beit forlanger det! Kan en Biskop ønske det, saa kan en stakkels Hyrde vel gjøre det. Hun har allerede taget Penge paa Haanden. Lise! Lise! du sætter mig i den pijnlijkste Forlegenhed, jeg har været i mit Liv!

Lise kommer.

Conrad.

Der kommer hun tilbage. Jeg skælver for hendes Brede. Men hvad seer jeg? hun er nedslaaet, hendes Dine ere røde, hendes Kinder blege! Kæreste Lise! du græder? Du rækker mig venlig din Haand? See dog paa mig! Hvorfor vender du dit Hoved bort?

Lise

tager Baandet af Grenden, og stikker det ned paa sit Bryst.

Du skal aldrig forlade mig, skøndt du ikke forbinder mig meer med min Conrad.

Conrad.

Gud, Lise! det var jo dig selv, som løste Sløisen op.

Lise grædende.

Farvel, Conrad! Du gjør os ulykkelige. Men du er din egen Herre. Jeg vil ikke tvinge dig. Jeg beholder dit Baand til en Grindring om denne ulyksalige Dag. Glem din stakkels Lise! Jeg haaber, du bliver lykkelig uden hende.

Conrad kaster sig for hendes Fødder.

O, jeg Ulyksalige! Han bedækker hendes Haand med Kys. Hun hæver ham veemodigt op; de synke i hinandens Arme.

Lise.

Conrad!

Conrad.

O, Gud!

Lise.

Skal vi skilles ad?

Conrad.

Aldrig, aldrig!

Lise.

Skal din Lise bringe Pengene tilbage med Beskæmmelse? Skal hun tage sit Ord, sine Løfter tilbage?

Conrad.

Nei, nei!

Lise med høflig Rørlighed.

Vil du da opfylde Bispens Begiering? Vil du love ikke at forraade ham?

Conrad.

Jeg lover det.

Lise.

Helligt?

Conrad.

Bed den hellige Jomfrues Guldkrone i vor Frue Capel!

Lise.

Bedste Conrad! Gud velsigne dig. Mit hele Liv skal lønne dig for denne Gftergivenhed. Hun kysser ham.

Conrad.

Lise!

Lise hurtig.

Og nu afsted, at betale vor Gield! Først da kunne vi uden Befymring nyde vor Glæde.

Conrad.

Du gaaer alt? Hvad vil du?

Lise.

Skaane dig selv, min Ven! for hvad der vilde smerte dig. Bliv du her, blæs paa din Fløite, syng dig en Vise, og forslaa dine Griller, saa godt du kan! Om et Dieblif seer du mig igien som den lykkeligste Pige.

Hun gaaer hurtig bort.

Conrad

stirrer efter hende med foldede Hænder.

Er det en Drøm? Er det et Eventyr? Har jeg faaet Fortunatuses Pung og hans Duskhat? Lise er min! Jeg faaer et Huus! en Bænge! en Ro! Lam! Sukker. Men

Mads Gedebuk! hvor bliver han af? Han seer ud af Scenen. Der staaer Peter alt og kaster ham et Reb over Hornene. Han bræger, og vil ikke afsted! Han vil stange Peter! Slaaer sine Hænder sammen. Conrad! Conrad! er det ikke gyseligt, at et ufornuftigt Dyr skal beskæmme dig, og vise sin Husbond større Troskab, end du? — Det hjælper ikke! den maa afsted! Beemodigt. Farvel, Mads! — Hvordan kommer jeg ud af det? Bispen vil strax see det paa mig, naar jeg driver Hiorden ind. Blodet vil stige mig til Ansigtet, og straffe mig med Røgn. Jeg maa øve mig i at lyve. Jeg maa bilde mig ind, at jeg taler med Bispen. Han borer sin Hyrdestav ned i Jorden, trækker sin Troie af, hænger den derover, og sætter sin Hat ovenpaa. Nu vil jeg forestille mig, at det er Bisp Henrik, der staaer. Han skulde rigtig nok være noget tyffere; men det faaer at være det samme. Nu kommer jeg da drivende forbi. — Guds Fred og god Aften, Herr Biskop! Han træder over paa den anden Side af Stokken. „Tak, Conrad! god Aften, min Søn! Men hvor er Mads henne? Jeg seer ham ikke blandt de andre Faar.“ Paa den modsatte Side. Mads, Herr Gedebuk! ja, det er just Ulykken. Skifter. „Hvad for en Ulykke, Conrad?“ Paa den anden Side. Jeg maa ligesaa godt tilstaae det strax: Der styrtede en graadig Tyv ind i Hiorden, slog Kløer i ham, og løb bort med ham mellem Tænderne. Paa den anden Side. „Hvilken Snak, Conrad! Saa nær Byen vover sig ingen Ulv til at overfalde Hiorden. Mads lader sig ikke tage saa let. Hvor havde du dine Dine?“ — Hvad skal jeg da svare? Han ryster paa Hovedet. Om igien paa en anden Maaner! — Guds Fred, Herr Biskop, skulde jeg sige. — „Tak, min gode Mads! Men hvor er Conrad? Jeg seer ham ikke mellem de andre Faar.“ Af, Herr Biskop! der kom en dumdriftig Ulv og stjal ham hemmelig bort, mens jeg var

falden i Søvn. „Ei ei! Conrad! var du falden i Søvn? Du passer godt paa din Hiord, som jeg har betroet dig. Han river fortvivlet Stokken op af Jorden, trykker Hatten ned i Dinene, og kaster Troien over Armen. Det gaaer heller ikke bedre! Hvad skal jeg elendige Menneske gribe til? Jeg forstaaer ikke at lyve. Han sætter sig hen under Træet og grunder; derpaa springer han fornøiet op. Guntus! nu har jeg det. Lyve, hvo lyve kan, jeg forstaaer det ei. Ærlighed varer længst! Det vil jeg gjøre; saa skal det være! Paa den Maade sviger jeg hverken Lise, eller min Husbond, eller min Ed.

Han iler hurtig bort.

Slotsgaarden.

Biskop Henrik

alene, i stille Begeistring.

Den røde Sol bag Egeskoven daler;
 Kun sidste Straale maler
 End hellige luegyldne Kors paa Spiret,
 Hvormed min Borg er ziret.
 Paa sine Aftenvinger
 Frugtbare Dug nu Køligheden bringer;
 Og som et Glimt, der maa for Lyset daane,
 Staaer Tidens frumme Segl, den hvide Maane.

Jeg huldt er nederkvæget,
 Og i mit Hierte inderlig bevæget.
 Tak, Fader! for de Glæder,
 Som du dit Barn paa denne Jord tilstedes.
 Snart jeg til dig skal ile;
 En bedre Sol skal smile,

Naar Tidens Lee, den kolde,
 Afsskaaret har de Baand, som end mig holde.

Skønt er Naturen for mit Die stillet;
 For Alting dog dit Billed,
 Mig Mennesket henrykker,
 Det bedste Bærk blandt dine Mesterstykker.
 Du skienkte mig den Ære,
 En Patriarch for Mennesker at være;
 Und mig da nu den største Fryd, du eier:
 At see en ærlig Broders Kamp og Seier!

Paa mine gamle Dage
 Lad mig den søde Trøst i Graven tage:
 At ikke Alt hernelen
 Kun drives smaaligt af Selvfærligheden.
 Bag Purpret skjuler Synden sig saa ofte;
 Lad bag en Bondefoste
 I Dag et Hierte funkle,
 Hvis stille Dyd kan Helten selv fordunkle!

Efter et Ophold, hvori han fatter sig.

Hvor er jeg? Hvor var jeg? Har Slummeren, har Aften-
 røden styrket og begejstret mig? Eller var det den vakkre
 Conrad, om hvis Reenhed jeg saa nødig vilde tvivle, og
 saa gierne være overbevist?

Biskop Veit

kommer hurtig med en Triumph, som han forgieves søger at undertrykke.

Nu, min ærværdige Broder Henrik! Lad mig nu see,
 at I holder eders Løfte; at det intet Skaar gjør i vort
 Venskab, naar I hører, at I har forregnet eder lidt. Det
 er menneskeligt, at feile; ogsaa Conrad er et Menneske.

Henrik.

Hvorledes?

Beit.

Sagde jeg det ikke? Jeg kender Verden bedre. Jeg vilde ikke troe mig.

Henrik.

Conrad skulde virkelig begaaet en Utroskab, en Uredelighed mod sin Husbond?

Beit.

Beddemaalet har jeg tabt, min Ven! det er udisputeerligt. Men hvad kan han gjøre for, at jeg gjorde eder for overspændte Begreber om hans Uskyldighed?

Henrik.

Er det muligt? Paa hvad Maade? Hvad er der skeet?

Beit.

Ikke sandt, Conrad lovede at passe vel paa Mads Gedebuk? at bringe den med i Aften igien?

Henrik.

Nu?

Beit.

Gedebukken hører mig til; han har solgt mig eders Yndling, eders kære Mads!

Henrik efter et Øphold.

Det var ikke smukt, Conrad! Fatter sig. Men — Gedebukken tilhører ham. Han er Herre over sin Eiendom.

Beit.

W... Hører Gedebukken ham selv til?

Henrik.

Ja, det forstaaer sig.

Beit forvirret.

Men hvad har da Peter — Glad igien. Men jeg har

dog vundet; thi for det Første lovede han at bringe den i Aften igien, og det gjør han ikke.

Henrik.

Det er endnu ingen Uredelighed. Hvad man kan sælge med stor Fordeel, betænker man sig ikke længe paa. J har formodentlig betalt den dyrt, ikke tilladt ham at spørge mig først. Han vil undskyldes sig, naar han kommer hjem i Aften, og saa er han brødeløs.

Beit.

Nei, nei! J taber dog; thi han har lovet at holde den rigtige Sammenhæng skjult. Det er en udtryffelig Betingelse, at han ikke maa sige eder Sandheden, for ei at lægge os ud med hinanden. Det har han svoret sin Kærester til ved den hellige Jomfrues Guldkrone. Han maa altsaa tage sin Tilflugt til en Løgn — og J har tabt.

Henrik nedslaaet.

Ja, naar saa er, maa jeg tabe. Har han svoret ikke at sige Sandhed, saa har jeg allerede tabt.

Beit.

Ja vist har J, vist har J tabt. Men jeg beder endnu engang: lad det nu ikke fortryde eder, ærværdige Broder! J vilde ikke troe mig. Det vidste jeg nok. Hvis J havde reist, som jeg, seet jer om i Verden, lært at kiende Menneskene — ved Hofferne — paa Bertshusene — i Kramboderne, saa var det nu ikke skeet. Det er en lille Lærepeng for Fremtiden.

Henrik.

Der kommer han med Lise.

Beit.

Kommer han alt? Hvor? Ja, der kommer han. Seer J, hvor nedslaaet han er? hvor langsomt han gaaer, og

frammer sin Hat? Naa, vær nu ikke for streng! Det gjør mig halv ondt, at jeg er tilstede. J burde ikke prøvet den stakkels Dreng over sine Kræfter. Jeg vil træde lidt tilside. Han gaaer hen i Baggrunden.

Conrad kommer med Lise.

Henrik

betrakter ham med et stivt Blik.

God Aften, Conrad!

Conrad med bævende Stemme.

Mange Tak, Herr Biskop!

Henrik.

Driver du allerede nu Hiorden ind?

Conrad.

Det var mig ikke muligt at blive længer derude.

Henrik efter et Dphold.

Men hvor er Mads Gedebuk, Conrad? Jeg seer ham ikke i Aften.

Conrad tier.

Henrik.

Hvor er Mads Gedebuk, Conrad?

Conrad.

Efter et Dieblik, hvori Frygten kæmper med Samvittigheden, raaber han hurtig med stærk Stemme, som for at give sig selv Mod:

Ham har jeg solgt, Herr Biskop!

Henrik.

Solgt? og til hvem?

Conrad i samme Spænding.

Det tør jeg ikke sige eder; thi jeg har svoret at holde det hemmeligt. Med et glad Suk i sin naturlige Tone. Gud skee Lov, nu er det overstaaet!

Henrik.

Hvorledes hænger det sammen?

Conrad oprigtig og hurtig.

Spørg mig ikke derom! Jeg tør ikke svare eder. Det er min Gød. Seer I, Herr Biskop! mig har Lise overtalt, ligesom Eva overtalte Adam; og Lise har igien en Anden forført, ligesom Slangen forførte Eva. Hun havde solgt Mads, uden at sige mig det i Forveien; ellers var det aldrig skeet. Men paa den Maade maatte jeg vel finde mig deri; ellers havde hun jo staaet som en Bedrageriske. Hun elsker mig, hun har tilstaaet det, og hun vil være min Kone. See, Herr Biskop! det er den rene Sandhed. Gjør nu med mig, hvad I vil! Skeet er skeet. Men straf kun ikke min stakkels Lise! En svag Skabning er let forført, og hun fortryder alt sin Synd.

Lise.

Al, Herr Biskop! den Mand, som købte Mads Gedebug, lovede os Enkens Huus nede ved Dammen, og at holde vort Bryllup. Gedebugken tilhørte jo Conrad. Jeg vidste vel, at I ikke vilde sætte eder mod vor Lykke; I er saa god, I har altid viist eder som en Fader imod os. Hun kysker hans Haand.

Conrad grædende.

Det skær mig i mit inderste Hierte, at jeg har solgt Bugken, som I holdt saa meget af. Det var i Kiærlighedens Hede, da Lise gav mig det første Kys. I er en geistlig Mand, og veed ikke, hvad saadant et Kys vil sige. Men dersom I er fortørnet, dersom det gjør eder ondt, at have mistet Mads — saa vil jeg gaae til Kiøberen igien, jeg vil give ham alle hans Penge tilbage, og det Solvlaags Aruus oven i Kiøbet, som jeg har arvet efter mine salig Forældre, hvis han bare vil ophæve Kiøbet.

Henrik

til Beit, som under denne Replik har nærmet sig.

Nu, Broder Beit? hvad siger I? Hvem har nu tabt Beddemaalet?

Beit tørrer sine Øine.

Jeg, jeg; men jeg har vundet mere, end jeg tabte. Han gaaer imellem Conrad og Lise, der studse ved at see ham, og lægger deres Hænder i hinanden. Mine fiære Børn! hvad jeg har lovet, skal jeg holde. Mads Gedebuf bliver her. Det var en Spøg mellem Biskop Henrik og mig, for at prøve eder.

Henrik

rækker Conrad sin Haand med Hoiagtelse.

Ikke for at prøve dig, Conrad! Til Beit. Og saa vi, Broder Beit! skyldte Sandheden sin strenge Ret. — Jeg stolede paa din Redelighed, Conrad! Jeg havde ingen Mistanke. Hans Hoiærværdighed har efter sin Stilling været nødt til en Tidlang at see en Sværm fordærvede, ryggesløse Mennesker; de havde paa en Maade faaet ham til at tvivle om Folks Redelighed. Glæd dig, min Søn! du har forsonet en ædel og from Mand med Verden igien, og givet ham Agtelse for din Bondeskofte. Trykker hans Haand. Og du har retfærdiggjort din Herres Tillid til dig. Tak, min Ven! Jeg skal sørge videre for din Lykke.

Conrad

kysser hans Haand, og omfavner Lise.

O, Lise! er det ikke, som jeg sagde: Ærlighed varer dog altid længst?

Peter

kommer med et Klæde om Haanden.

Den fordømte Buf! Gid Janden havde ham, det Stangebæst!

Beit.

Lys, Peter! Hvor kan du dog bande saa gyseligt i hans Høiærværdigheds og min Nærværelse?

Peter.

Ei hvad! Seer I ikke, hvordan min Haand seer ud?

Beit.

Hvorfor har du svøbt det store Rindflæde om Haanden?

Peter.

Den har stanget mig, saa den hele Haand er bleven ganske svullen. Han vikler Klædet gientagne Gange op. Sikken en Hævelse! — Den har revet sig løs, den er galoperet ind i sin Stald, som den var besat. Det hjalp ikke alt hvad jeg skreg og rendte efter den.

Conrad flapper i Hænderne, og springer.

Det var ret, Mads! Ærlighed varer længst.

Beit.

Jeg har tabt min Vin, Peter! men jeg har tabt den med Fornøielse.

Conrad.

Jeg har vundet min Lise!

Lise.

Jeg har faaet min Conrad!

Henrik smilende.

Og jeg har min Mads!

Peter.

Altsaa er det kun mig Ulyksalige, der maa gaa bort med tørre Munde? Er det ikke, som jeg sagde? det er slet ingen Tidsalder for Folk af min Profession. Vor hele Belønning er Skub og Pus, naar vi have lagt vore Hoveder i Blod for at tiene godt Folk.

ANMÆRKNINGER.

Side 1: *Freias Alter* er, i Følge Oehls Erindringer, I, 1850, Side 224, forfattet i Sommeren 1803 i et nu ombygget Huus midt paa Sydsiden af Runddelen i Frederiksberg Allee, hvor Digteren boede sammen med H. Steffens i Sommerne 1803 og 1804. Den 12te Mai 1804 blev *Freias Alter* indsendt til Theaterdirectionen, der den 18de i samme Maaned tilbage-sendte Stykket som ikke antaget til Opførelse; hvorefter Digteren paa Theaterchefen Overhofmarskal Hauchs mundtlige Opfordring forkortede og tildeels omarbeidede det, og indsendte det paany den 10de Juli samme Aar, men fik det tilbage den 26de Juli som anden Gang forkastet. Efterat Sonetten Side 50—51 som en Forløber for Stykket var fremkommet i P. Foersoms Nytaarsgave for Skuespilyndere 1805, udkom i Juli 1805 *Freias Alter* første Gang trykt (A), i første Deel af Adam Oehlenschlägers Poetiske Skrifter. I sin Fortale til Poetiske Skrifter, I—II, som foruden *Freias Alter* indeholde Romancer, Sange og Elegier, Langelands-Reisen, Jesu Christi gien-tagne Liv i den aarlige Natur (siden kaldet Aarets Evangelium), *Vaulundurs Saga* og *Aladdin*, ytrer Digteren sig Side XIV—XVII saaledes:

Ganffe at kunne tabe sig i sit Object og fremstille det sandt, tydeligt og betydningsfuldt, uden uvedkommende Indblanding, er uden Tvivl det, som characteriserer den virkelige Kunstner. Virkende Phantasie forener sig her, paa en forunderlig Maade, søsterlig med den koldeste Abstractionsevne. Fundamentet for

den sande Kunst er derfor Harmonien og Ligevægten af Siælekræfterne; mangler en Kunstner denne, kan han vel vise Talent, men bliver altid manereret og eensidig; det kan aldrig længer blive den hele Verden, der bevæger sig i hans Værk, men kun enkelte Dele, og selv disse kun borneert betragtede, da han mangler den Circumspection, der seer dem som Lemmer af det Hele. — Giennemtrængt af en levende Følelse herom, har Forf., som man vil see, stræbt at behandle ganske forskellige Gienstande, og dersom det ikke overalt er lykkedes med Held, maa man ikke tilskrive det Mangel paa Interesse og Kiærlighed derfor, men mere Mangel paa Evne eller Øvelse deri. Han har indseet, hvor nødvendig en vis Deconomie er for den sande Digter, saa at ikke Alting styrter ud i ungdommelig Uorden af Phantasieens Overflødighedshorn, men at Blomsterne blive ordnede med Kunstnerbesindighed, og med Gratie bundne til hensigtsmæssige Krandsse. Derfor vil man i det første Stykke: Freias Altar, hvori han blot har søgt at muntre Sindet med et overgivent Spil (saaledes, som det kunde yttre sig gennem vor dagligdagse Nutid), ligesaa lidt finde stærke Characterer, sand Alvor, eller store Begivenheder, som man i et ganske modsat Digt: Jesus, vil finde Spor af sangvinisk Spøg eller Munterhed. Nogle comiske Personer og et Par Forelskede løbe hele Stykket igennem, med tilshneladende Uvilkaarlighed, omkring en gammel Steen i en Skov, og naar man har læst Digtet ud, vil man dog see, at de ikke vel, efter Forfatterens Plan, kunde løbe anderledes. Som den lettest fordøielige Spise har han ladet det begynde Samlingen, uden derfor at frygte, det skulde affrække Flerheden af hans Læsere fra at gaae videre. Thi han kan umulig forestille sig Smagen i det Hele taget, som paa enkelte Tunger, hvor ingen Ret smager, uden den først er blandet med et Par Knivsodder Kiøffensalt, og for hvilke altsaa enhver uskyldig Frugt maa være en flau Spise, inden den har overstaaet Eddikegiæringen. Meget mindre kunde han tænke sig

de Kunsterfarne som Patienter, der, ærgerlige over alt Bevinget, staae efter enhver Sangfugl med Gjordommens Gluesmække, i den Tanke at kunne dræbe den, fordi de kan dræbe — Gluer.

Anden Gang (B) udkom Freias Alter i Juli 1816, omarbejdet fra et Syngespil til et Lystspil, og forsynet med følgende

Fortale.

Alt forandre et i flere Aar bekiendt og i denne Skikkelse nyndet Digt, er altid doveligt. Imidlertid maa Digteren handle efter Overbeviisning, og, som Goethe siger, hans Muse er den Eneste, der behersker ham. Den overgivne Munterhed, der tilforn herskede i Freias Alter, har jeg saa lidet søgt at udslutte, at der tværtimod er kommen mange Overgivenheder til, som vist hypochonder Rnarvorenhed vil raabe Bee over, især dersom denne tilfældigviis skulde forbinde sig med personlig Unimositet. Men det vilde skee, i hvad jeg saa skrev, og for denne lækkre Smag være det mig tilladt, een Gang for alle at fortælle følgende Fabel.

En skrantende Herre, der havde oplevet meget i Verden, og nydt dens Goder, blev alt mere smaatærende, og kunde aldrig faae Retter, der vare ham tilpas. Kokken, som af alle Giefterne var vel lidet for sin Kunst, maatte hver Morgen, naar han kom op for at modtage Kokkensjeddelen, høre sig udskielde af den endnu i Sengen gabende Junker for en Gusker uden Smag. Dette undrede ham vel; men da han vidste om sig selv, at han kunde lave Mad, lod han sig ikke forbluffe, men sagde en Morgen: „Tillader Deres Velbyrdighed, at jeg seer Deres Tunge?“ Herren, som var meget villig til at række Tungen ud, gjorde det ogsaa her. Da nu Kokken saa, at den var hvid som et Lilieblad, bukkede han dybt, og sagde: „Det Hvide er ikke altid Reenhedens Farve. For at Noget skal smage godt, udfordres der to Ting, velbaarne Junker! først en Ret, som har Smag, dernæst en Tunge, som kan smage.“ Med disse Ord

forlod han Invaliden paa Sengen, og onskte ham en god rolig Morgen.

For Læsere med sund Smag behøver jeg vist ikke at anmærke, at hvis Spøg og Munterhed ere skionne Blomster af det menneskelige Liv, saa maae de ogsaa have deres Sted i Poesien, og hvor skulde det vel ellers være, end i Comodien? Man lade sig ikke forlede af den eensidige Mening, at Charactertegning og Satire er Comodiens udelukkende Hovedsager. Der horer mere Bemærkningsaand af det Enkelte til disse, men mere Begeistring til det Lystige. Dette er mere poetisk, fordi det hæver Enkelthederne til et comisk Ideal; mere uskyldigt, fordi der horer mere Godhiertighed til at lee af Overgivenhed, end til at grine ad Næstens Feil. Aristophanes, Plautus, Shakespear, Cervantes, Moliere og Holberg have alle viist deres største Genie i comisk Pathos. Det er kun Personernes Daarligheder, der give Anledning til denne; men den gottende Virkning er Hovedsagen. Og det Poetiske ved de menneskelige Skrøbeligheder bestaaer just i, at man ikke ærgrer sig derover, men leer deraf. Smidlertid forstaaer det sig selv, at det Menneskelige spiller Hovedrollen i Comodien, som i al Poesie, og at altsaa det Morsomme ikke maa være hentet af Luften. Det Forstandige maa altid være forbunden med det Vittige, ellers vilde vi ikke lee af Daarer, men som Daarer. Men der er stor Forskiel paa, om undertiden den comiske Begeistring driver Digteren lidet ud over Grændserne, eller om det Hele er en unaturlig eller trivial Sammensætning, hvori Lapseri skal forestille Lystighed. Selv den største Overgivenhed kan forbinde sig med Gratie; derimod er der Intet mindre gratiost, end affecteert Enerperi og coquet Sædelighed. Satiren er Vittighedens Salt, og Charactererne bor give Anledning til Situationerne. Men det Burleske kan ogsaa uden Satire være findrigt. Tilfældet kan selv imellem med god Virkning give Anledning til Situationen; thi ogsaa Skiebnen i Verden er undertiden vittig og belærende, saavel som den er straffende og sonderknusende. Det er ogsaa lige saa poetisk, at opfinde originale Situationer, som at tegne en original Character.

Det Eine er lige saa sjældent, som det Andet. Det Første er Fabelens, det Andet Personens Ideal. Set og samme Skuespil kan ikke have alle disse Skønheder til Formaal. Snart spiller det Eine, snart det Andet Hovedrollen. Dog maa et Lystspil have sine Overgange og Afværlinger, ligesom et Maleri, og ikke altid holdes i een Tone, da selv det Vittigste derved bliver trættende og monotont. Denne Feil havde uden Tvivl nærværende Stykke, og jeg har i Omarbejdelsen søgt at indbringe større Forskiellighed. De burleske Scener ere hiit og her mere motiverede, som f. Ex. Bilbos Bæsen, der nu bliver begribeligere ved den evige Driften. Det forrige blot plaisante Forhold mellem de Elskende er bleven erotisk; herved faaer Helten mere Alvor og Værdighed, og Situationerne ere nu Følger af hans Lune, og ei blot af Tilfældet. Da desuden Stykket efter sin Natur bør være Comodie, og ikke Syngeespil, troer jeg heller ikke, man vil være utilfreds med, at det nu bærer en mere passende Dragt efter sin Stand. Derved blev det ogsaa muligt, at udvikle flere Situationer. Fremdeles bliver Læseren her bekendt med en quindlig Person, som man før kun vidste Noget om af Beskrivelsen, men da hun har Deel i Intriguen, troede jeg ogsaa, hun burde selv træde frem paa Skuepladsen.

Den 19de Juni havde Digteren indleveret denne Omarbejdelse til Theaterdirectionen, som den 5te September forkastede den. I Anledning heraf udgav Oehl. i October samme Aar følgende Skrift:

Til Publicum.

I Anledning af Lystspillet Greias Alter, forkastet af Theater-censorerne. Fra Adam Dehlenschläger.

Saa ugieerne som Forfatteren til disse Linier taler offentlig om sig selv, naar det kan undgaaes, har han dog nu seet sig nødt dertil ved et Skridt fra Theatercensorerne, der er ham af for stor Vigtighed, til at han skulde tie.

Som dramatisk Digter behøver jeg Skuepladsens Hielp, der er det kraftigste Organ for mine Arbejder til at udbrede sig blandt Folket og virke; berøves dette mig, standses min Virk-

somhed, nedslaaes min Digtelyst. Det er altsaa hverken Ubind eller Hevngierrighed, men Selvforsvar og Retsfærdighedsfølelse, der tvinger mig til at tale.

I Midten af Junii, dette Aar, indgav jeg mit Lystspil *Freias Altar* til Theaterdirectionen, med det Ønske, at det maatte antages, og med Begiering om at maatte lade Stykket sælge, før det blev opført. Denne Tilladelse fik jeg i et Brev, hvori det berettedes mig, at Stykket var sat i Circulation hos Censurerne. Imidlertid hengik tre Maaneders Tid, Skuespillene begyndte, Listen for de til September bestemte Stykker var sat, og endnu horte jeg ei et Ord, hverken skriftligt eller mundtligt, fra Directeurerne om *Freias Altar*, skiondt jeg ofte saa dem. For at komme ud af denne Ubished, tilskrev jeg Herr Kammerherre von Holstein et Brev, hvori jeg bad ham skaffe mig Svar, da jeg fandt det upassende for mig, endnu engang at bede officielt derom. Tillige sagde jeg Herr Kammerherren, at da han selv havde opmuntret mig til at omarbejde Stykket for Theatret, haabede jeg ogsaa, han vilde tage sig af dets Sag, saa vidt det stod til ham. Herr Kammerherren lovede strax at skaffe mig Svar, og saa Dage derefter fik jeg følgende Skrivelse:

„Da de anordnede Censurer ikke have fundet de med hosføiede Lystspil *Freias Altar* foretagne Forandringer saadanne, at de derved kunne troe sig beføiede til at omstøde den af deres Forgængere under 28de [d. e. 26de] Julii 1804 derover fældede Dom, giver Directionen sig herved den Øre, at sende Deres Velbaarenhed bemeldte Stykke tilbage.

Directionen for de kongelige Skuespil.

A. L. Rahbek. G. H. Olsen.”

Dette Brev — ikke fra Directionen, thi Chefen havde ikke underskrevet, men blot fra Censurerne — forkyndte mig da min Skiebne, og viste mig, det havde været af Skaausel, man saalænge havde tiet, i det Haab at jeg skulde forstaaet Tausheden. Grundene til Forkastelsen stode ikke her, men i et andet Brev fra 1804, som Censurerne formodede jeg havde endnu. Jeg

havde det ogsaa virkelig, læste det, og Grundene vare følgende:

- „1) Stykkets Størrelse er aldeles upassende med den for et Skuespils Opførelse antagne og bestemte Tid.
- 2) Stykket mangler Characteertegninger, som kunne tilstrækkeligt interessere.
- 3) Det støder i flere Henseender mod sand god Smag.
- 4) Uagtet det ikke mangler Bittigheder, blive disse dog trættende og kiedende ved deres Gensformighed.”

At dette Brev og disse Grunde i hoi Grad maatte fortryde mig, vil ingen billig Læser undres over. Paa to Maader følte jeg mig fornærmet. Først: fordi man havde forkastet et Skuespil af mig (der har skrevet saameget for Theatret, som behager Publicum), efter at have antaget Arbejder af andre Forfattere, der neppe selv troe, at deres Arbejder bør foretrækkes mit. For det Andet: fordi man endnu brugte de samme Udtryk imod mig, som man for tolv Aar siden tillod sig mod en Begynder og et ungt Menneske. Jeg troede, at jeg som Digter og som Lærer ved Høiskolen i Smagsvidenskaben fortiente Hoiagtelse. Vare Professor Rahbek og Etatsraad Olsen Censorer ved Theatret, saa var jeg Professor i Æsthetiken ved Universitetet, og havde altsaa, ligesaa vel som de, Bestalling paa Smag. Den offentlige Mening, troede jeg, burde ogsaa komme i Betragtning. Imidlertid var jeg ikke vis paa, om ikke Fordom og urigtige Meninger havde forledt dem til dette Skridt; og saavel for om muligt at bortrodde disse, som for at lade Censorerne føle, hvor upassende deres Tone mod mig var, sendte jeg dem, samme Dag jeg fik Brevet, følgende Svar. Ikke fornærmeligt, thi Alt, hvad der staaer i, er Sandhed, og Sandheden kan ikke fornærme; at jeg ikke skaaente dem, som ikke skaaente mig, kunde de vente sig. Som man raaber i Skoven, faaer man Svar. Men at mit Svar aldeles skiller sig fra Censorerne deri, at det indeholder

Tanker og Grunde, derom haaber jeg den upartiske Læser vil overbevise sig ved at læse Brevet.

„Mine Herrer!

Den af Hans Majestæt Kongen allernaadigst anordnede Censur ved Theatret er uden Tvivl indrettet af Landets Herre (der med Faderhierte ønsker sine Undersaatter alt Godt, og Enhver lige Ret), for at befordre den gode Smag, for at hindre hvad der strider imod Religionen og Sæderne, for at fikke Theaterkassen for Tab og Tilskuerne for Riedsommelighed. Hvad Smagen angaaer, saa er især en saadan Indretning nødvendig mod de mange ubesoiede Skriblere, som uden Naturgaver eller Kunst, blot drevne af Forsængelighed eller Egennytte, troe at kunne høste Frugt paa denne Maade, ved at byde Publicum deres raae eller vandede Producter. Men der er stor Forskiel paa, at sætte en Dæmning mod de af ethvert dannet Publicum almindelig erkjendte Smagloshedder, og paa despotisk Indskrænkning med Hensyn til en særegen Mening. Saa enige man i den æsthetiske Verden altid har været om visse Ting, saa uenige bliver man derimod bestandig om andre. Hensigten kan altsaa ikke være, at en vis Skoles Fordomme med Jernscepter udelukkende skulle gøres gjeldende af dem, som have Magten; men at Alt, hvad der er skiont, morsomt og uskyldigt, kan bane sig Vej til Folket, som er og bliver den vigtigste, afgjørende Dommer. Deri ere Alle enige, at et Skuespil bor ikke frækt spotte med det Hellige, ikke forføre uskyldigheden, ikke fornærme Dyden, ikke sætte de vigtigste philosophiske og moralske Sandheder i et skævt Lys. Fremdeles: ikke være flaut, riedsommeligt, svulstigt, overspændt, affecteert; ikke være en talentløs kold Gientagelse af hvad man hundrede Gange bedre har seet. Enhver Digtning derimod, hvori skabende Phantasie, Pathos, Følelse, Character-skildring, eller Vittighed, Lune, muntert findrigt Spøg, ungdommelig Jib &c. viser sig, maa være velkomment.

De Franske have i deres Poetik antaget meget, som vi Nhere ikke underskrive, fordi vi troe at være komne til en bedre Overbeviisning. Ligesom man i Frankrige i Ludvig den Fjor-

tendes Tid satte det saa kaldte „gode Selskab“ over Alt, saa forlangte man ogsaa at finde det igien paa Skuepladsen, og kaldte en saadan Skildring den høiere Comodie. Hvad var nu dette gode Selskabs Formaal? Alt Mennesker skulde erkiende og elske Mennesker? Alt de bedste Kræfter i Forbindelse skulde udvikle sig? Alt de huuslige Dyder derved skulde komme til at staae i et stærkere, skionnere Lys? Alt tænkende, følende Væsener ved Eiden af hverandre skulde forene sig til en tuusindfarvet Blomsterkrands, just yndig og vederqvægelig i sin fælle og dog venlige Forskiellighed? Paa ingen Maade. Det gik just ud paa at ophæve al Forskiellighed. Vi vide, hvor meget disse fornemme Natbordebesøg, disse Aftencirkler have bidraget til at undergrave Sædelighed, Huuslighed, ærlig Oprigtighed, Originalitet, fort Alt, hvad der gjør Livet skønt og betydningsfuldt, det vil sige: poetisk. Alt, hvad der i disse Assembler kunde trives, var hemmelige Elfskovsintriguer, falsk Hosflighed, Bagvaskelse, hoist Vittighed og en vis Satire, hvori de moquerede dem over deres egne Sletheder; alt dette udtrykt i et elegant Sprog. Men den blotte Vittighed, der skal bøde paa varmt Lune og comiske Situationer, bliver tilsidst trættende, og indsnæpper Sindet, i Stedet for at forfriske. Den er desuden farlig; thi Vittigheden leger betydningsløst med Ideerne, kan hæve det Onde paa det Godes Bekostning, og findes ofte hos flette, svage Mennesker, der aldeles er berøvet alle andre Siæle-Evner og al moralsk Kraft. Imidlertid vidste dog de bedste franske Digtere med udmærket Talent at bøde paa disse Mangler, at hæve disse mavre Sujetter: og det er aldeles ikke min Hensigt her at nedværdige de bedste franske Conversationsstykker, hvori en vis Livsphilosophie og enkelte fiinttegnede Characterer bevæge sig med Gratie i Sproget. Jeg giver mig blot den Frihed at vise, at denne Digtart er en Datter af en vis Tid, der umuelig kan blive en Rettesnor for alle Tider, og har heller aldrig været det. Thi selv de bedste franske Comodieskrivere, især den store Moliere, kunde umulig holde ud bestandig at gaae i dette Snorliv, men skrev overgivne, lunefulde Skuespil, hvori barokke Per-

soner lystigt og morsomt traadte op imod hinanden. Og disse Stykker, som Den Gierrige, Den indbildte Syge, Den borgerlige Adelsmand, &c., bleve altid Folkets Indlingsstykker, medens Tartuffe og Menneskehaderen vare det for „den af Publicum mere fine Portion“.

Saa strenge som nu de fornemme Franske vare; saa udelukkende de gave det Storagtige (det vil sige: det udvortes Prægtige og indvortes Hule) Fortrinet for hvad de kaldte den lavere Comodie (det vil sige: det udvortes Lurvede og indvortes Betydningsfulde), saa tillode de dog, at det maatte nytte sig.

Denne Tilladelse finder nu ikke mere Sted ved det danske Theater. Og hvorfor? Har det danske Publicum en saa afgørende eenfaldig Interesse for de franske Conversationsstykker med Chapeaubas og Raarde, eller for de begrædelige prosaiske Dramer, at Censorerne ikke vove at byde Publicum Noget, hvori det aldeles ikke finder Smag? Vi eie dog en Holberg, han har gjort temmelig Lykke her, og man spiller ham tidt. Har Holberg skrevet høie franske Comodier? eller Grædecomodier? Nei, vil man formodentlig svare, men moralske Charactercomodier, og Treias Alter er en Farce. — Hvad er en Farce, med de ærede Censurers Tilladelse? Et blot fransk Skieldssord kan det ikke være. Det maa have en philosophisk Betydning. — Jeg bilder mig ind, at hvis en Farce er Noget, som man ikke kan antage ved et Theater*), saa maa det være et sammenjasket Fuserie, der fornærmer Anstændigheden; uden egentlig Vittighed, Lune, Opfindelse og Originalitet; der kun giver Anledning til mechaniske Spectakler og overdrevne Grimasser af Gioglerne, til Morskab for den raa Bøbel. Kaldes man derimod det Stykke en Farce, som er lystigt for Alvor (og ikke lystigt for at være alvorligt), som ikke vil holde Bededagsprækenes, som ikke blot vil stikle bittert (eller didactiskt)

*) Her i Staden have vi kun eet for alle Skuespilslags.

Linie 5: „den af Publicum mere fine Portion“] See Oehl's Romant. Dram., I, 1857, Side 39, Linie 6.

paa de lumpneste Svagheder, og endnu mindre dumt og kraftsløst flæbe over dem, men fremstiller et muntert Billed af de menneskelige Naragtigheder i et piquant Lys — saa har jeg Intet imod Bencævnelsen, thi et Ord er kun et Ord (og det er ene Bedanter, som lægge stor Vægt paa enkelte Udtryk); men jeg mener, at naar en saadan Farce er forfattet med Lune, Vittighed og Opfindelse, saa er den et sindrigt Arbejde, der ikke fortjener at forkastes med Foragt, som „ei af den Beskaffenhed“ at kunne opføres.

Og, maa jeg spørge, har Holberg ikke skrevet mange slige Farcer — det vil sige: overdrevne Lystspil, hvori Personerne optræde mere allegorisk, end naturligt; hvor den muntre Spøg, de comiske Situationer ere Hovedsagen, og ikke den for Menneskeheden vigtige Skildring, om denne eller hiin Jeronimus er en tro Copie af Epidshorgeren i det virkelige Liv? Og har ikke slige Farcer gjort ham udødelig? Jeg skulde troe det. Aldrig i Verden vil man finde en virkelig Jacob von Eyboe, en virkelig Ethgotius, der fegte med Bosser og Follanter; og ikke desmindre bliver femte Act af hiint Stykke evig en høist genialistisk dramatisk Illusion. De fleste af Holbergs Stykkers høieste Værd bestaaer i deres comiske Kraft. Det Comiske er hverken Satire eller Moral, heller ikke Vittighed, men ligger ofte blot i Situationen. Hvis da nu et sindrigt Spøg er en smuk Blomst i Livet (har jeg allerede sagt i min Fortale), saa maa den ogsaa være det paa Skuepladsen.

At Greias Alter er et morsomt Stykke, har det danske Publicum allerede nu i tolv Aar gjort Forfatteren den Ære at erkiende. Mange af de meest anseete, dannede Mænd i Fædrelandet have værddiget dette Stykke deres Bifald. Det er læst næsten af alle Skuespillæsende, med meer end almindelig Interesse; det er ofte spillet paa Privattheatre til almindelig Fornøjelse, og udsøgte Dameselskaber have ved disse Forestillinger givet Stykket det samme Bifald, som Mændene, uden at stodes over Noget. Og hvad skulde det ogsaa være? Hvad Usomme- ligt indeholder dette lystige Skiemt? Hvormed skader det Sæ-

derne? Og har det ikke en moralsk Tendents? Staaer ikke Kunst, Trofskab, Gratie og Talent i Kamp med Pedanterie, Drukkeskab, Forsængelighed og Egoisme? Havde man tilbageholdt et Stykke fra Theatret som Figaros Giftermaal, der uagtet al sin Bittighed og sit Lune indeholder en hemmelig Gift i sin kaade kolde Foragt mod alt Urværdigt og Udydigt, saa skulde det ikke undret mig. Og dette Stykke har Herr Professor Rahbek dog selv oversat. Var der enkelte Udtryk, som stødte Censorerne's delicate Øren, saa kunde man jo skære dem bort. Men de maae forlade mig, jeg seer i dette Træk intet Andet end Despotie, som jeg skal anvende Alt, hvad der staaer i min Magt, for ei at taale. Man har antaget Oversættelser af elendige Skuespil i Dufinviis; flette Originaler, som, uden at skaffe Theatret Andet end Udgifter, ere sunkne i Lethen i samme Dieblis, de droges for Lyset. Man har tvunget Publicum til at pibe, eller i det mindste til at blive borte, naar man ikke nænte det. Og nu forkaster man et almindelig yndet Stykke af en almindelig agtet Forfatter! Have ikke allerede enkelte Scener's Fremstilling paa Skuepladsen af dette Stykke vundet udeelt Bisald? Man har tilladt, at disse Scener maatte spilles til Indtægt for een af Theatrets Musici; Forfatteren har gierne fundet sig i, at en gammel skikkelig Mand, der var bleven graa i Skuepladsens Tieneste, og som man paa ingen anden Maade i det Dieblis kunde hielpe, høstede den første Frugt af dette Stykke. Derimod havde man Intet. Man har tilladt Forfatteren at lade de samme og nogle flere Scener spille, i Stedet for Dands, oven paa Ludlams Hule. Hvorfor da ikke nu heelt? — Jeg har hørt de Herrer Censorer høre den Maxime, at yndede Forfatteres Arbejder burde antages, og at de maatte staae deres egen Risico. Velan! den vil jeg staae. Dersom ikke Treias Alter bliver seet med Bisald, og skaffer fuldt Huus de to første Aftener, forlanger jeg ikke en Skilling derfor. Censorerne skulde dog betænke, hvad Theaterkassen skylder min Pen. Jeg har nu leveret en halv Snees Stykker, som næsten alle skaffe fuldt Huus, naar

Linie 20-21: een af Theatrets Musici] Dennes Navn var Wachtelbrenner.

de faae Tilladelse til at blive opførte. Thi min arrige Fiendes critiske Udsjæthed er nu sat i det klareste Lys for Alle, som med Retfærdighed forbinde Indsigt og Eftertanke. Han har kun skadet sig selv.

Jeg forlanger derfor i Retfærdighedens Navn mit Stykke antaget. Hvad der 1804 blev fældet for en Dom, kommer ikke herved. Dengang var Stykket indrettet til et Engespil, hvortil det var for langt. En for Resten agtværdig Mand, som nu er død, havde Fordomme derimod, fordi ogsaa han udelukkende bekiendte sig til en vis Skole; og da han dengang var den eneste Censor, og jeg en ung Begynder, vilde Chefen ikke giøre Indgreb i hans Embede, skiondt hiin personlig hndede Stykket. Det Samme giør nærværende Theaterchef, Herr Kammerherre Holstein. Da Stykket for et Par Aar siden blev spillet paa et Privattheater, og Herr Conferenceraad Gold (en Veteran, hvis Dom har Vægt, og som meget bifalder Stykket) spurgte ham, hvorfor man dog ikke gav det paa den store Skueplads, vendte Herr Kammerherren sig til mig, og spurgte venligt, om jeg ikke vilde omarbejde det til Opførelse.

Dette er nu skeet. Jeg haaber altsaa, at Censorerne, samvældige til Forundring imod alle Andre (tildeels mod dem selv med), og blot strenge mod mig, ikke ville misbruge den Magt, som Omstændighederne her give dem over mig. Jeg er een af Danmarks almindelig erkiendte første Digtere; jeg er Professor i Æstheten ved Kiøbenhavns Universitet; jeg er i min modne Alder og min bedste Kraft, og min Ære kan paa ingen Maade taale, at jeg skulde finde mig i en sliq Cabale, og koldtsindig see mit Arbejde udelukket fra en Skueplads, hvor man dog saa ofte har givet forbarmelige Sammensætninger.

Antages mit Stykke ikke, saa udbeder jeg mig de philosophiske og philologiske Professorers Kiendelse i denne Sag *).

*) Urigtig udtrykt i mit Brev stod: det philosophiske Facultet.

Linie 1 ff.: Thi min arrige Fiendes osv.] See Oehls Erindr. III, Side 74-82,

— 8: En for Resten agtværdig Mand] Justitsraad Kierulf.

og med den appellerer jeg til Kongen og mine Medborgere. Men jeg haaber ikke, Censorerne lade det komme saa vidt. Endnu er det en Sag mellem os. Jeg kan freidig staae frem for Publicum, og behøver blot at lade dette Brev trykke, for at faae alle Veltænkende paa min Side; men Theatercensuren vilde neppe indlægge sig Vre derved.

Jeg venter nu i otte Dage paa Svar; kommer det ikke i den Tid, saa antager jeg, at intet Svar værdiges mig, og saa maa Sagen i Guds Navn gaae sin egen Gang.

Frederiksberg, den 7de September 1816.

A. Dehlenschläger."

Til Gienfvar fik jeg [den 11te September] følgende Linier:

"Da Censorerne i Folge deres Overbeviisning have forkastet det omarbejdede Stykke, Frias Alter, finde de i Herr Professorens Skrivelse ingen Anledning til at forandre deres Dom.

A. L. Rahbek.

G. H. Olsen."

Heraf mærkte jeg da nu, at der intet mere var for mig at gjøre paa denne Maade. Af mit Brev seer man, at det først var min Hensigt, at forlange andre Kyndiges Mening, og med den appellere til Allerhøieste Kiendelse; men da jeg betænkte, at mine Fiender vilde sige, jeg havde anmodet mine Venner om at rose mit Stykke, og da i denne Sag mine egne Meninger ikke kunde have det nødvendige Gjend, naar jeg selv var Anklager — opgav jeg det, og besluttede heller at lægge Sagen for Publicums Dine, paa det at den offentlige Stemme, denne saa retfærdige og ærværdige Dommer, kunde faae Leilighed til at pttre sig.

Min Paastand i Brevet, at Frias Alter er yndet af Publicum, og at man ønsker at see det opført, trænger neppe til Beviis. Det vilde være mig en let Sag, at belægge denne Paastand med mange smagfulde Mænds Underskrift, som i Publicum nyde den høieste Agtelse; men jeg vil — især for Professor Rahbeks Skyld — nøies med at udskrive nogle Linier af et Brev til mig fra en Hædersmand, som Herr Professoren saa

tidt selv offentlig har kaldet sin Lærer og Mester, og til hvis dramatiske Dom han altid ellers har baaret uindskrænket Tillid. Jeg mener Herr Conferenceraad Gold.

„Freias Alter“ — siger han — „er meget forandret, og jeg troer, det har vundet ved Forandringerne. Maaskee burde hist og her nogle alt for overgivne Udtryk udelades. Imidlertid finder jeg, at Stykket, baade som det var, og som det nu er, ikke alene kan læses med Velbehag, men at det og vil kunne sees med Fornøielse paa Skuepladsen. Det Første har jeg selv erfaret, til at antage det Sidste maa jeg være berettiget, da jeg har seet det spilles baade i en Familiecirkel, og for et talrigt Publicum paa et Privattheater. Sidstesteds var baade De og Herr Kammerherre von Holstein nærværende, saavel som jeg; og den almindelige Munterhed og Latter, som Stykket der foraarsagede, bragte mig til at ytre for Dem begge, at det vel for-tiente at bringes paa den offentlige Skueplads. Hvor vidt de Scener deraf, som ere givne paa dette Sted have behaget, veed jeg ikke, da jeg ikke selv har seet dem*); men at man for en Tid glemmer al Alvorlighed ved at nyde dette Morskabsstykke, at man forlader det med et lettere Sind, end man bragte med dertil, det veed jeg; og derfor siger jeg Forfatteren oprigtig Tak. Gold.“

Førend jeg endnu skred til at lade denne Forhandling offentliggjøre, spurgte jeg Herr Kammerherre von Holstein, om Censurerne i det mindste ikke havde tilbudt ham, at lade Stykket spille paa hans eget Risico; men da Herr Kammerherren forsikrede mig det Modsatte, og desuden i denne Sag troede at burde holde sig passiv, var der intet Andet tilbage for mig, end at forelægge Publicum Sagen. Og her er den.

I mit Brev til Censurerne har jeg tydeligt nok angivet mine Grunde og udviklet min Overbeviisning om at Stykket burde spilles. Censurerne have den modsatte Overbeviisning. Denne støtte de paa de i Brevet 1804 anførte Grunde, og at disse opløse sig selv i Luft, er let at bevise.

*) Man veed, de ere optagne med almindeligt Bifald.

Gensorerne have Intet fundet i mit Lystspil mod Religion, Stat og Sæder, men paaſtaaе blot: at Stykket er for langt til den for et Skuespil antagne og bestemte Tid; at det ikke kan interessere, fordi det mangler Charactertegninger; at det støder paa flere Steder mod sand god Smag; og at Vittighederne ere trættende og kiedende.

Hvad den første Punkt angaaer, saa falder den aldeles bort af sig selv; thi for det Første er der ved Theatret ikke antaget eller bestemt nogen vis Tid til et Skuespils Opførelse (Skuespillet varer der ofte til langt ud paa Natten), for det Andet er Frias Alter ikke længer, end de fleste andre Skuespil, der daglig opføres.

Den anden Punkt, at Stykket mangler Charactertegning, skal bevises. Jeg paaſtaaer det Modsatte: at Obersten, Guilielmo, Klothilde, Beate, Nicolai, Mad. Geldschlingels, ere Characterer; og at Bilbo, Skoleholderen og Jacob ere poetiske Caricaturer. Men sæt ogsaa, at Stykket ingen Charactertegninger havde, saa kan selv et Skuespil uden egentlig Charactertegning interessere ved sine Situationer og sin vittige Dialog. Altsaa falder ogsaa denne Punkt bort.

Den tredje Anke, at Stykket støder mod sand god Smag, er den vigtigste, men ogsaa den utydeligste. Hvad er sand god Smag? Hvad er smagfuldt i Kunsten? Jeg mener: det, som til alle Tider behager, ikke blot den store Hob, men de med Phantasie, Følelse, Forstand og Dannelse begavede Mennesker. Det smager dem; og herfra kommer dette Lignelsesudtryk. At bevise, om et Kunstværk har Smag, grunder sig altsaa ikke paa abstracte Begreber, men paa Auctoritet, det er sandt; men dette vil ikke sige: et Par Enkeltes bizarre Meninger, der erklære sig mod den offentlige Mening. Hvor endnu ingen Virkning er frembragt, der kunne Gensorerne høre deres Mening, hvad Smagen angaaer. Men selv da maaе de (især mod en agtet Forfatter) være beskedne og samvittighedsfulde; og hvis Stykket ikke støder Religion, Stat og Sæder, hvis det er morsomt, og lover Theaterkassen Indtægt, bør de antage det, og

lade Publicum selv dømme. Thi ellers vilde deres Embed udarte til et vilkaarligt Despotie, der grundede sig paa et vaflende, taaget Begreb, og kunde give Anledning til de største Chicaner.

Mod den fjerde Punkt, at Vittighederne trætte og fiede, have saavel Læsernes, som Tilskuernes Latter og Opmærksomhed høit erklæret sig. Og altsaa falder ogsaa denne Grund bort.

Naar nu disse fire Stotter tages fra Censorerens Dom, saa styrter den, aldeles berøvet Godfæste, og jeg har altsaa beviist: at de uden Grund, blot af Lune (for at bruge det mildeste Udtryk) have forkastet en agtet Forfatters Arbejde, efterat han først var opmuntret af Theaterchefen til dette, og saaledes skilt ham ved den Ære at behage et dannet Publicum, og ved den Fornøjelse at see sit Lykspil opført af gode Kunstnere, hvilke han føler sig hædret ved at være nydet af, og som han veed gierne havde spillet hans Stykke. Ikke at tale om den Indtægt, der var ærlig fortient, der vel kunde behøves, og som nu vilkaarligt berøves mig.

Men skulde end denne Udvikling og denne Erklæring ikke videre hjælpe mig, jeg veed, den vil vedligeholde mig mine Medborgeres Agtelse. Og spiller man end ikke mit Stykke nu — der kommer vel den Dag, at det vil blive spillet og seet med Fornøjelse i Danmark, om ogsaa Forfatteren (som i Verden saa ofte har været Tilfældet) ikke selv mere skulde høste Glæden og Frugten deraf.

Tredie Gang (C) udkom *Freias Alter* i April 1828, som Syngespil „indrettet til Musik af forskjellige Componister“, saaledes som det blev opført paa det kongelige Theater den 19de April og 16de Mai samme Aar. I sine samlede Digte I, 1823, Side 134—139, (D) optog Digteren *Til Amor, Rosen, Den Lykkelige, og Serenaden*, som ere de samme Sange, der i nærværende Udgave findes Side 41, 50—51, 58 og 63—65. Fjerde og sidste Gang i Digterens Levetid udkom *Freias Alter* i *Digterværker*, IV, 1845, optrykt efter første Udgave, uden nye Spor af Digterens Haand; og

overeensstemmende dermed er ogsaa i nærværende Udgave det Oprindelige fulgt.

Oehl.s En Reise fortalt i Breve til mit Hiem. II, 1818, Side 2—3. (Wien, den 17de Juni 1817):

Nu...kunde jeg... gjerne have skrevet, dersom jeg ikke havde skyndt mig med at faae *Freias Alter* færdig paa Tydsk. Jeg har forkortet Stykket endeel, og udeladt nogle Overgivenheder, som alt for meget støde Nutiden, der er for sat (ligesom *Madame Geldschlingels*) til at sympathisere med de humoristiske *Alfer*, der spøgede i *Strepsiades'*, *Galstafs*, *Sancho Pansas*, *Truffaldinos*, *Eganarels* og *Urvs Tider*. Den *Spas*, der ret skal behage vor spidsborgerlige Sands for det Lystige, maa egentlig ikke hæve sig over en Borgemeesterfamilies Sphære. Det er ikke enhver pedantisk Skolemester, som finder sig i at træffe med *Guilielmo* i Midsommernattens poetiske Skov. Jeg lader nu Stykket trykke, og trøster mig ved, at der mellem de med Lækkerhedens Palissader forskandsede *Academier* staae mange Hytter ved Veien, hvor Døren ikke ængstelig er lukket i Laas af Frygt for Smagsthye. Det vil blive mine *Alfer* let, der at hæve den lette Klynke og smutte ind. Og naar Tidsalderens raske, aandfulde Unglinge, smukke muntre Damer, modne Mænd og findrige Qvinder gøtte sig over mit *Freias Alter*, saa maa gjerne hele den øvrige fine og grove Portion erklære det for en smagløs Farce.

Oehl.s Levnet, fortalt af ham selv, I, 1830, Side 239—240:

Da jeg under Omarbejdelsen af *Sovedrikken* havde øvet mig noget i denne Digtart, og Concertmester Schall bad mig om at skrive et Syngestykke, han kunde componere, digtede jeg *Freias Alter*, hvilket muntre, harmløse Lystspil altid har haft en tragisk Skiebne, naar det skulde opføres. Overhofmarskallen, som jeg forelæste det, loe uophørligt under Læsningen, og frygtede kun for, at det var alt for comisk. Theatercensorerne for-

fastede Stykket. Dmtrent paa samme Tid havde de forkastet Mozarts Don Juan, fordi deri forekommer en Mand, og fordi Capelmester Kunzen ikke vilde finde sig i den af Censorerne foreslaaede Forandring: „at een af Don Juans Venner skulde komme udfældt som en Mand, for at forskrække og moralsk forbedre ham“. Freias Alter blev trykt, og gjorde overordentlig Lykke blandt Unge og Gamle. Stykket blev ofte forelæst i Selskaber, spillet til største Fornoieelse paa mange Privattheatre, især til Benefice for Gattige. Men da jeg nogle Aar derefter vilde bringe det paa Scenen igien, opstod en stor litterair Larm, der var alt for ubehagelig og kiedelig, til at jeg skulde fornøye den. Endnu tredie Gang lod jeg mig overtale af vor fortræffelige Skuespiller Nielsen til at bringe det gamle Syngeespil med Melodier af forskiellige Componister, arrangeret af Herr Frolich, paa Theatret. Men det var i den værste Hede, de sidste Dage i Saisonen, nogle Roller vare ikke godt fordeelte, Mad. Wersshall (vort Danmarks Mademoiselle Mars), der saa ofte har bidraget til mine Bærkers Lykke paa Scenen, var den anden Aften forfølet og maatte overspringe sine Syngeummere. Flyvepostens Udgiver, Forfatteren til Kong Salomon og Jørgen Hattemager, rev Freias Alter ned, som det kunde været det elendigste Toi, der var til — og saa lod jeg disse humoristiske Billeder træde tilbage igien. I Røg og Damp havde man dog ikke seet dem; for at fremstille og nyde det Muntre og Venlige med Smag og Følelse, maa man selv være muntert, venligt og roligt stemt.

Samme Skrift, II, 1831, Side 317-318:

Det Værste i hiin Stridsperiode var, at det faldt mig ind netop i den, at omarbeide Freias Alter til et Lytspil; og — jeg negter det ikke -- maaskee for at drille mine evige Skolemeistere, gjorde jeg Gæt og Andet overgivnere deri, end det ellers vilde være blevet. For Resten har Omarbejdelsen sine Fortrin

Linie 19 ff.: Flyvepostens Udgiver osv.] J. L. Heiberg i Kjöbenhavns flyvende Post, 1828, Nr. 42.

for det gamle Stykke; hvilket min Ven Professor Sibbern i sin Afhandling derom tydelig har bevist. At jeg under de uafsladelige Fornærmelser og Krænkelser ikke altid havde det kolde Blod, som Forsigtighed og Klogskab bød, er begribeligt, og saaledes vogtede jeg mig i Jorigheden heller ikke for at røre ved Rahbeks omme Byld. Han havde bestandig en indgroet Fordom mod det Burleske, naar det ikke var holbergsk. Han havde aldrig f. Ex. seet den herlige Pantomimist Casorti, og han vilde som Censor ved Theatret ikke antage Freias Alter. Herover bleve vi Iivenner, skreve et Par Piecer imod hinanden, og omgikkes ikke i to Aar. Naar jeg undtager dette, vare de Ubehageligheder, jeg for Resten havde, af liden Bigtighed.

Oehl.s Erindr., III, Side 103-107:

I dette Aar [1816] fik jeg det uheldige Indfald, at omarbejde Freias Alter til en Comodie, i hvilken jeg til Trods mod mine Dadlere endnu drev den Overgivenhed videre, som man havde dadlet i Freias Alter. Skiondt Adskilligt i Omarbejdelsen virkelig blev bedre, f. Ex. Guilielmos og Clausines Rierlighedsforhold, og skiondt Mad. Geldschlingels' Scener vel ikke give de andre meget efter i Lystighed, uden at overtræde Decorum (thi der er, som af en af Stykkets Forsvarere rigtigt blev sagt, Forskiel paa en drukken Kone, og en Kone som drifter), saa negter jeg dog ikke, at Stykket ved denne Omarbejdelse blev for fuldt af Spas, og mistede noget af sin første ungdommelige

Linie 1-2: Sibbern i sin Afhandling] Undersøgelse fornemmeligen i logisk, juridisk og æsthetisk Henseende over Theatercensorerne Fremfærd ved at forkaste Freias Alter, med nogle Ord om usædelige Skuespil. Ved Frederik Christian Sibbern, Professor i Philosophien. Kbhvn. 1816.

— 10: skreve et Par Piecer imod hinanden] Oehl.s er den ovenfor indførte; Rahbeks, der i kort Tid oplevede to Oplag, kaldte sig: Svar paa Hr. Professor Oehlenschlägers til Publikum i Anledning af Lystspillet Freyas Alter forkastet af Theatercensorerne fra K. L. Rahbek. Kbhvn. 1816.

— 21: en af Stykkets Forsvarere] C. Hauch i Maanedsskriftet Athene for October 1816, Side 410—411.

Naivitet. Bilbo, som er den eneste egenlig overdrevne Character i det første Stykke, blev det endnu mere her. Den Grille, saaledes at ville have Stykket frem paa Skuepladsen, laae vel deels i en vis Stolthed, at jeg som den Digter, jeg var, kiededes og ærgredes af de evige Jrettesættelser af Folk, der aldeles ikke forstode eller havde ægte Sands for min Kunst; deels var der et andet Stykke af mig, af samme Suurdeig som Freias Alter, og som i mange Aar (og mange Aar derefter) vedblev at være Publicums Yndlingsstykke. Dette var Sovedrikken, i hvilken de comiske Characterer og den lystige Dialog aldeles tilhørte mig, hvorfor jeg ogsaa siden har optaget dette Stykke i Samlingen af mine egne Værker. Man kunde indvende, at Sovedrikken gjorde Lykke for sin fortræffelige Musiks Skyld. Men jeg beder enhver retfærdig Tilskuer, der flere Gange har seet Sovedrikken, at bevidne, om ikke de comiske Scener i Sovedrikken altid gjorde ligesaa megen Lykke, som Musikken, og om ikke det Bisald, den stormende Latter, der fulgte Tryden-dahl, og siden Phister som Brause, Knudsen, Kruse, Ringe og Nielsen som East, tildeestes dem som Skuespillere, og ikke som Sangere, skiondt det vilde være utafnemmeligt at negte, at det muntre Lune i Weyses herlige Musik meget bidrog til at forstærke Indtrykket.

Freias Alter er som burlesk Comodie vistnok langt mere poetisk og ligesaa comisk, som Sovedrikken. Den havde i lang Tid hørt med til Ungdommens Yndlingslecture; den var spillet mange Gange paa Privattheatre med stort Bisald baade for Dannede og Udannede. Hvad Under, at jeg (som af Modpartiet nu blev fradømt alt comisk Talent) gierne engang vilde

Linie 11-12: hvorfor jeg ogsaa siden har optaget dette Stykke i Samlingen af mine egne Værker.] Af nærværende Udgave er Sovedrikken udeladt, fordi det ved en Sammenligning mellem Bretznars Schlaftrunk og den danske Behandling viser sig, at denne ikke vel kan kaldes Andet end en fri Oversættelse. om hvis rette Forhold til Originalen Oehl's Hukommelse har skuffet ham, da han 43 Aar efter dens Affattelse indlemmede den i Godtkjöbsudgaven af sine Digterværker.

see mit Stykke opført af vore herlige Comikere? Men en tragisk Skiebne fulgte altid dette lystige Treias Alter, og jeg bar mig galt ad med at faae det frem. Hvor havde jeg maattet onske mig Noget af den Enuhed, hvormed Beaumarchais i Frankrig, uagtet Kongens og Politiets Forbud, fik sin Figaro spillet i Versailles; hvilket gav La Harpe, som nogle Dage efter Opførelsen mødte ham, Leilighed til at sige: „Jeg beundrer Vittigheden i Deres Stykke, og endnu mere den Vid, De har brugt for at faae Stykket opført“. Jeg var nu eengang vred, og vilde tvinge det frem.

Der vare to Theatercensorer; disse havde, som det ligger i Tingens Natur, Magten over de indleverede Stykkers Liv og Død med Hensyn til Opførelsen, og fra deres Dom gik det uden Appel til Execution. Rahbek og Statsraad Olsen vare Censorer. At Rahbek var det, fandt man, uagtet alle hans Griller og Genfidigheder, i sin Orden. Statsraad Olsen var en selskabelig, beleven Mand, forstod godt Sprog, og var Notarius Publicus. I Concurrencen om dette Embede var han foretrukken P. A. Heiberg, i hvilken Anledning den Sidste gjorde ham i et Strids-skrift til Gienstand for sin Spot, og søgte at stille ham, om ogsaa i et comisk Lys, dog ikke i et Lys, der gjorde ham skikket til Comodiecensor. Olsen havde selv skrevet nogle meget tarvelige Digte. Om det var paa Grund heraf, han blev Censor, veed jeg ikke; var det saa, da var det maaskee hverken første eller sidste Gang, at det er skeet. Bredal havde allerede været Theaterdirecteur i Ewalds Tid. Mit personlige Forhold til Statsraad Olsen var hosligt. I hans Huus kom jeg for Damerne og det behagelige Selskabs Skyld; han var ogsaa min Giest engang. Men da Baggesen blev grovere og grovere imod mig, og kom til Olsens, trak jeg mig tilbage. Baggesen viste Olsen stor Agtelse, ogsaa som Kunstdommer, og vandt ham ganske. At Olsen vilde være mig imod, hvis han uden Fare og Uleilighed kunde, var der altsaa største Sandsynlighed for. Hvad Rahbek angaaer, saa var, som allerede er sagt, hans Smag borneert. Det Burleske og Overgivne holdt han for at

være under Kunstens Værdighed; den Virkning, det gjorde, naar det kom fra Geniet, i Molières og Holbergs Stykker, mærkede han ikke. Stemt og begejstret til overordenlig Lystighed kunde han desuden ikke blive. Jeg har aldrig seet ham rigtig lee; en Skoggerlatter var Noget, der laae aldeles uden for hans Natur. Han beundrede det Vittige forstandigt, selv vittig, selv skielsmisk og ikke uden Lune; men det var det jævne Lune, der kun gløder under Asken, og ikke opblusser til Flamme. Det Stærktcomiske hos Moliere og Holberg ansaae han for Noget, som ikke burde fortsættes, der tilhørte den smagløse Tid, hvori disse store Mænd havde levet, og som maatte tilgives dem paa Grund af deres sande Fortieneste; denne bestod i Charactereskildringerne og Stykkernes moralske Tendents. For hine Værkers egenlig poetiske Duft havde den gode Rahbek altsaa ingen Sands, saalidt som legemlig Sands for Blomsterduft og anden Vellugt, hvilken han hadede saa meget, at han foretrak Stank.

Men saa egenfindig han var, saa godmodig var han, saa let var han at vinde, naar man en lille Smule rettede sig efter ham. Havde jeg vendt mig først til ham, og sagt: „Hør, Rahbek! jeg har i Sinde at omarbejde Greias Alter for Theatret; jeg foler selv, den er for overgIVEN; tag Stykket og gør mig nogle Anmærkninger og Indstregninger, hvor du ønsker det forandret“ — saa er jeg vis paa, han næsten ingen havde gjort. Han, som i lang Tid rolig havde seet paa, hvorledes Theateroversætter N. T. Bruun hver anden Aften fyldte Stykkerne med sine egne uanstændige Tvetthigheder og Spas, vilde ogsaa ladet Greias Alter med sine poetiske Spog slippe igiennem den critiske Bom; Theaterchefen var da traadt over paa hans Side, og Olsen var for svag i Armene til at holde Bommen ned alene. Men — det gjorde jeg nu ikke; jeg vilde, som sagt, tvinge det frem. Det var ikke nok med det, at jeg gjorde Bilbo galere, end han var; men jeg skrev en Fortale, hvori jeg sammenlignede en flet Criticus med en Mand med en hvid Tunge, der ikke kan smage, fordi hans Mave er fordærvet. Denne Mand vilde Rahbek og Olsen begge være; og da Hevnen kun kostede dem

et Rei, sagde de begge Rei, vare for første og sidste Gang enige i dette Liv — og Stykket blev ikke opført.

Jeg vil ikke fiede Læseren med en vidtloftig Fortælling om den Penneseide, der herved opstod. Jeg skrev en Piece til Publicum, som maaskee engang bliver trykt i en Samling af mine Smaaafhandlinger. Rahbek og Olsen svarede, den Sidste især med fornem Foragt over min flette Smag. Flere toge mit Forsvar, blandt andre Sibbern, der i en lang Afhandling giennemgik Stykket og Censurerens Indvendinger, og troede, tvært imod deres Dadel, at det havde vundet ved Omarbejdelsen.

Bemærkninger til Freias Alter:

- Side 47, Linie 1: [salig Keiser gale Frederik] Hen imod den Tid, da Freias Alter skreves, existerede i Kjøbenhavn en Gadefigur, almindelig kaldet gale Keiser Frederik, der ansaa sig selv for en fyrstelig Person.
- 53, — 7: Robert, oder der Mann wie er sein sollte] Titlen paa en anonym Roman, hvorfra der i Aaret 1801—1802 udkom en dansk Oversættelse ved M. Tøxen og N. T. Bruun.
- 94, — 26-27: Alf ja! jeg er en tungsindig, en tungsindig, melancholisk Mand] Abrahamsons Drikkeviser: En tungsindig, en tungsindig, melancholisk Mand osv. var dengang i Alles Munde.
- 109, — 28 ff.: Ind treen Dffere osv.] See S. Grundtvigs Gamle danske Minder i Folkemunde, Ny Samling, 1857, Side 299, hvor baade Melodien og den fuldstændige Text til denne gamle Folkeviser findes.

Linie 6: Olsen svarede] Indlæg i Anledning af Hr. Professor Oehlen-schlägers Appel til Publikum fra Theatercensurerne. Ved G. H. Olsen. Kbhvn. 1816.

- 7-8: Flere toge mit Forsvar] Om den falske Logik som kan formodes at have vildledet mangen Læser af Hr. Professor K. L. Rahbeks seneste Forsvarsskrift. En Undersøgelse af P. Hjort, Student. Kbhvn. 1816. — En liden Moerskabsbog om Etatsraad G. H. Olsens saakaldte Indlæg. Af Peter Wegner (A. E. Boye). Kbhvn. 1816. — Castor og Pollux eller endnu et Par Ord om Tvillingforkasterne af Freias Alter, ved C. Hauch, Student. Kbhvn. 1816. — Tale til Universitetets Studerende, i Anledning af Freyas Alter, forkastet af Theatercensurerne, ved P. Tetens, Student. Kbhvn. 1816. Om Baggesens under Navnet Per Vrøvler udgivne Kritik, med et Par Ord om hans Indblanding [i hans Maanedsskrift Danfana, II, Side 195 ff.] i Sagen angaaende Freias Alter. Kbhvn. 1816.

Side 110, Linie 20-23: Vaffer Karl og heilig Brud! Hør det, som vi bede osv.] Denne Folkemelodie findes i P. A. Berggreens Folke-Sange og Melodier, II, 1843, Nr. 15 imellem de danske Viser.

Nærværende Udgaves Afvigelser fra Originalen:

Side 1, Linie 1: **Alt**er] = B og C; A: **Alt**ar (saaledes hele Stykket igjennem)

- 3, — 16-17: Improvisator] = C; A: Inprovisator
- 6, — 15: Guitarspilleren] = C; A: Guitarrespilleren
- 7, — 21: Barn] = C; A: Beate
- 9, — 9: og med et] = C; A: og et
- —, — 17, og Side 31, Linie 28: Celebration] A. B og C: Celeberation (smlg. Var. til Side 105, Linie 12)
- 12, — 6 og 7: Borgemeisterne] = B; A: Borgermeisterne
- 13, — 5: det] = C; A: den
- —, — 21: Fornuftgrunde] = B; A: Fornuftsgrunde
- 15, — 16: Alt det aldrig] = C; A: Alt det det aldrig
- 18, — 24: kommer igjen] = B; A: kommer tilbage igjen
- 23, — 10: jeg iler. Gaaer.] = C; A: Jeg iler.
- —, — 12: ad] = C; A: af
- 25, — 5: den] = C; A: mein
- —, — 31: thun] = C; A: thuen
- 31, — 16: tager] = B; A: kommer
- —, — 28: er noksom bekiendt] = B; A: ere noksom bekiendte
- 33, — 30: Det] = C; A: Den
- 34, — 1: dets] = C; A: dens
- 37, — 8: Besvimmelser] = B; A: Besvimmelser
- 38, — 22: læser det] = C; A: læser
- 43, — 10: det] = C; A: Den
- 45, — 30: siunget] = C; A: siungen
- 54, — 7: svære] A, B og C: sværge (smlg. Linie 5: svære)
- 56, — 19: saadant] = C; A: saadan
- —, — 22: end med Jis] = C; A: end Jis
- 58, — 27: hænges] = B; A: hænge
- 59, — 7, og Side 96, Linie 18: bestyrtet] = B; A: bestyrtset
- —, — 12: den Herrn] = B; A: der Herr
- 60, — 6: Ungehemme] = B; A: Ungehemmer
- —, — 22: dem Herrn] = B; A: der Herr
- 61, — 9: flere] = C; A: mere
- 64, — 21: hver en Blomst] = D; A: hvert et Blomst
- —, — 27: Hylbing] = D; A: Hyldest
- —, — 28: Dit Bid] A og D: Din Bid (smlg. Var. til Side 65, Linie 7 og 8; B og C ere afvigende)
- 65, — 7 og 8: Mit Bid] = D; A: Min Bid

- Side 65, Linie 23: Bindue] = D; A: Bindue
 — 66, — 29: staffels] = B; A: gamle
 — 70, — 3: gider] = C; A: gidder
 — 73, — 16: for] = B; A: hos
 — 77, — 11: en] = B; A: a la
 — —, — 30: Tremulanter] A, B og C: Trimulanter
 — —, — 31-32: Impertinencer] = B; A: Inpertinencer
 — 79, — 3: den] A: dem (B og C ere afvigende)
 — 80, — 13: ved] = C; A: med
 — 83, — 24: være længe] = C; A: længe være
 — 85, — 2: nyder] = B; A: nyden
 — —, — 7: Elfskovshandler] = C; A: Elfskovshandeler (smlg. Linie 5)
 — 92, — 9: Skoleholderen.] = B; A: Skolemesteren.
 — 93, — 25: flæbende med] = C; A: flæbende ind med
 — 97, — 7: ligget] = C; A: lagt
 — —, — 11: infam] = B; A: imfam
 — 102, — 17: celebreres] A: celebereres; mangler i B og C.
 — 103, — 24: celebrere] = C; A: celeberere (lagt Obersten i Munden)
 — 105, — 12: celebrere] = C; A: celeberere (lagt Skolemesteren i Munden)
 — —, — 24: Men er løbet] = C; A: Men løbet
 — 106, — 5: Klæder] = B; A: Kælder
 — 107, — 29-30: og en skiffelig Mands Barn] A, B og C: og et skiffeligt Mands Barn (Digterens tyske Oversættelse, Berlin 1818: und eines ordentlichens Menschen Kind)
 — 108, — 18: Præceptor] = B; A: Proceptor

Side 113: Faruk, som er forfattet i Begyndelsen af Aaret 1810, udkom (A) i December 1811, og blev ikke siden af Digteren selv optaget i Samlingerne af hans Skrifter. Det store kongelige Bibliothek eier et Original-Manuscript (M) af Stykket, hvorefter nogle Rettelser ere gjorte i nærværende Udgave.

Oehls Levnet, fortalt af ham selv, II, 1831, Side 287:

Jeg skrev Faruk, efter et Eventyr i Tusinde og en Tierdedeels Time.

Samme Bind, Side 300—301:

Faruk blev spillet 1812, med en deilig Musik af Wehse. Stykket er en orientalsk Blomsterphantasie med en græsk Cata-

strophe. Barnlig Kiærlighed, stillet i Modsatning til barnlig Eigeghdsighed, Hovmod og Egennytte. Dog Alt i en mild Colorit. Mad. Trydendahl sang fortræffeligt som Mira, men det var ikke nok til at bøde paa Opførelsens væsentlige Mangler. Ogsaa Weyse maatte nu finde sig i at blive temmelig strengt critiseret. Og dog var han i Faruk ligesaa meget Weyse, som i Sovedrikken; men Sovedrikken blev fortræffeligt udført, og Faruk maadeligt.

Oehls Erindr., III, Side 21—22:

Jeg havde i den første Vinter efter min Hiemkomst [fra den første, lange Udenlandsreise] faaet mig et eneste stort Bærelse, hvor ogsaa min Seng stod, foran paa Kiobmagergade, i Nærheden af Amagertorv. Her modtog jeg flittigt Besøg. Min gamle Ven Weyse kom ogsaa til mig, og vilde endelig have, at jeg strax skulde skrive ham et Syngeespil, som han kunde componere. Her begyndte nu min Modgang; i den sikker Tillid til min poetiske Anseelse og det Bisald, jeg ubetinget nød, skyndte jeg mig her, midt i Sværmen af Besøg og Afbrydelser, at henkaste en Skizze: Faruk, der vel ikke var uden Poesie, men som dog ikke kunde udholde nogen streng Critik. Weyse var meget vel fornøiet med den, og gav sig strax til at componere. Da han var færdig, maatte jeg gaae op til Kongen for at bede om en Indtægtsaften ogsaa til Componisten; thi der var kun een til Forfatteren, som vi ellers havde maattet dele, og dermed var Weyse ikke tilfreds. Kongen var i Forstningen derimod, og forekastede mig, at jeg ikke havde givet Stykket til Kunzen, som var Capelmester; men da jeg forestilte Hans Majestæt, at et saa stort Genie, som Weyse, dog burde have Leilighed til at vise sig, fandt han sig deri, og tilstod os hver en Aften. Den første Aften tilkom mig; men jeg overlod den til Weyse. Saaledes maatte jeg ogsaa bære mig ad et Par Aar senere med Ludlams Hule. Men med Faruk, som heller ikke blev godt givet, begyndte nu Dadelens Skyer lidt efter lidt at trække op imod mig.

Bemærkning til Faruk:

Side 115, Linie 5-22: *Alt! hvor finder, af! hvor finder osv.] Af M sees, at denne Sang først har lydt saaledes:*

*Alt! hvor finder, af! hvor finder
Jeg den vise Mand?
Er der ei blandt Mænd og Qvinder
En, som er i Stand,
Mig at vise uden Ginder
Til den vise Mand?*

*Jeg skal tale, jeg skal tale
Med den vise Mand.
Over Klipper, over Dale,
Hen ad Floders Rand
Gilde vi afsted som Gale
Til den vise Mand.*

*Solen synker, Froen klynker
Alt i Riserets Band,
Skoven slaar i Panden Rynker,
Skækker min Forstand;
Mørket falder, Ingen huser
En forvildet Mand.*

Hvilken kortere og bedre Form sikkert nok kun er forladt efter Componistens Begjæring.

Nærværende Udgaves Afvigelser fra Originalen:

Side 114, Linie 1: *Personerne.] mangler i A.*

- 116, — 27: *Men] = M; A: Med*
- 132, — 6-7, og Side 151, Linie 15-16: *faaer | Alt, eftersom] = M; A: faaer, | Alt eftersom*
- 145, — 23: *der] = M; A: som*
- 147, — 30: *Frugter] = M; A: Frugten*
- 152, — 11: *høist] = M; A: høit*
- 153, — 20: *fra sig ei] = M; A: ei fra sig*
- 154, — 32: *ved] = M; A: med*
- 157, — 32: *dine] = M; A: denne*
- 158, — 32: *Blændværk] = M; A: Blindværk*
- 160, — 9: *kommer] = M; A: komme*
- 170, — 12: *Op, Faruk!] = M; A: O Faruk!*
- 173, — 18: *Alt som en Cherubim han for] = M; A: Alt han som en Cherubim for*
- 174, — 16: *trættes, og dæmp] = Weyses Partitur (i det Store kongelige Bibliothek), og M, hvor dog Ordet og er*

overstrøget, skjøndt Versemaalet næsten synes at fordre det;
A: trættes, dæmp

- Side 177, Linie 3-4: tilbedt, | Ewig, og] = M; A: tilbedt! | Ewig og
— 181, — 15-17: Sufarof. | Jeg gaaer. | Robad.] = M; A:
Robad. | Jeg gaaer! | Sufarof.
— —, — 19: gaae] = M; A: gaaer
— 183, — 21: Folfets] = M; A: Folfes
— 184, — 4: din] = M; A: sin
— 185, — 29: fortremblomstrende] = M; A: fortremblomstrede
— 187, — 18: Efterverden] = M; A: Efterverden
— 188, — 28: denne Dvæld] Overeensstemmende med Digterens
sædvanlige Sprogbrug, fra hvilken han kun afveg nogle faa
Gange i den nærmeste Periode efter hans længste Udenlands-
reise; M og A: dette Dvæl
— 190, — 2: folt] = M; A: født
— —, — 14: begsorte] = M; A: blegsorte
— 191, — 5: omringer] = M; A: omringe
— 192, — 27: mener] = M; A: mene
— 193, — 32: Ham] = M; A: Han
— 197, — 10: Mine] = M; A: Min
— 199, — 9: Rosenbæger] = M; A: skønne Rose (en Lev-
ning af Strophens tidligere Form: Blomsterløs er Lastens Rose. |
Stedse har Geoncha nudt osv.)
— —, — 13: høit] M og A: fro (smlg. Side 197, Linie 23,
hvor M ogsaa har fro i Stedet for høit; og den samme Sides
Linie 30, der mangler i M).

Side 201: Canarifuglen udkom, samtidig med Ærlighed varer
længst, første Gang trykt (A) i Marts 1813. Anden Gang
(B) fremkom Stykket i Digterværker, IX, 1839, forkortet
fra tre til to Acter, og under Navn af Den skinsyge
Møller. Efter Digterens Død optoges det under samme
Navn i en tredje, endnu mere forkortet Form (C) i Prag-
udgaven af Digterværker, XI, 1851; til denne Redaction
er Manuscriptet ikke bevaret, men den viser sig ved indre
Criterier noksom at tilhøre Digteren selv.

Oehls Erindr., III, Side 35:

Mine [efter Tragødien Stærkodder] følgende Dramer
vare ubetydeligere. En Maler kan ikke altid fuldbringe store

Historiemalerier; han maler ogsaa til Afverling, mens Manden hviler til større Værker, mindre Genrestykker. Jeg havde Lyst at prøve den lette franske Conversationstone i rimede Vers, og skrev Canariefuglen, et Plaisanterie med en godlidende gammelagtig Mand, der er jaloux paa sin vakre unge Kone uden Marsag, og straffes derfor af sin egen Broder med en lille Skræk. Havde man dengang været saa øvet, som nu, i den lette Vers-diction, saa havde Stykket maaskee giort mere Virkning. Jeg har senere omarbejdet og forkortet det, og troer, det har vundet derved.

Bemærkninger til Canarifuglen:

Side 229, Linie 17-18:

„Ich habe keinen Herrn, ich habe keinen Knecht,
Drum Alles in der Welt ist mir commod und recht.“]

Disse to Linier, som Jeronimus i A og B (see Var. til Linie 19) tillægges Ewald, tilhøre i Virkeligheden Baggesen, i hvis Scheerenschleifer-Epopée i Gedichte von Jens Baggesen, II, Side 17, 1803, man finder:

Ich hab' keinen Herrn, und hab' keinen Knecht;
Drum ist mir alles commod und recht.

— 247, — 24-25:

Seil Abeceten tager,

I Indien saa lidt, som her, der findes Drager.]

Disse Linier sigte til den ældre Abc, der under Bogstavet D havde det Vers:

I Indien der findes Drager,
Som Mangen megen Skræk indjager.

— 263, — 12-13:

Den frumme Straudcadet, som Hedens Glød maa lide,
Med Hovedet sluttet i en vægtig Glesfide!]

Strandcadetter er en ældre kjøbenhavnsk Benævnelse paa Sjouere.

Nærværende Udgaves Afvigelser fra Originalen:

Side 202, Linie 8: Arn, Gaardstark] = B; A: Arn, en Gaardstark

— 203, — 11-12: bage, | Nu stege de det Ovæg, vi] = B; A: bage | Vel al det Ovæg og Kræ, vi

— 204, — 4: Ja, hun sad i] = B; A: Hun har sat i

— —, — 22-24: vor Gaar! | Jeronimus. | Og talte Nogen da til] = B; A:

vor Gaar!

Hun hilste dem, saasnart de bare tog til Hatten,
Og Offeucerene slog Haanden til Raskatten.

Jeronimus.

Hvad siger du? Hun hilst, hilst har en Officeer?

Arv.

Det var det Ringeste, hun burde gjøre meer.
Om der er mig, naar jeg staaer Skildvagt i en Gade,
Og seer en Offenceer, det vilde hæsligt lade,
Ifald han hilste mig, og jeg da var saa tvær,
Og presenterede ei til Giengjæld mit Gevær.

Jeronimus.

Og talde de da ei til

Side 204, Linie 27: Ja, Husbond! ja] = B; A: Jo, Husbond, jo
— 205, — 2-4: Canassifuglens Sang. | Jeronimus. | Godt,
Arv!] = B; A:

Canassifuglens Sang.

Den quiddred, tyktes dem, i en livsalig Tone.
Hvor hun er smuk og vever! sagde de.

Jeronimus.

Min Kone?

Arv.

Hvem vilde, tænker J, da være slikt et Hors?
Slikt kan man mene vel; men sige det? Nei Kors!

Jeronimus.

Godt Arv!

— —, — 6-7: befaler. | Gaaer.] = B; A:

befaler.

Jeronimus.

Du maa ei tro min Son —

Arv.

Jeg veed hvad jeg skal tro;
Det har vor Præst mig lært. Lad mig med det i Ro!
Jeg gidder ikke meer med slikt mit Hoved kruse.

Jeronimus.

Man tit et Indfald faaer.

Arv.

Som Udfald gamle Huse.

Jeronimus.

Tænk ei, min Son, at jeg min Kone mistænkt har
For —

Arv.

For Uhesflighed mod fremmed Folk, vor Faer?
Nei det jeg sige maa til min Mardammes Ære:
Meer nederdrægtig kan ei nogen Qvinde være.

Jeronimus.

Du kunde troe maaskee, Skinsyge plagte mig;

Men deri feiler du, det jeg forsikkrer dig.
Det er en hæslig Last, som lægger alting øde.

Arv.

Eksindshge, Husbond? Ih sy for den sorte Jøde!
Det veed jeg nok.

Jeronimus.

Saa har du om den Sygdom læst?

Arv.

J Husbonds Huus staaer alt saa reent som det var blæst;
Hvorledes kunde der? —

Jeronimus (affides).

Gud hvor han er enfoldig. —

Nu Arv, nu kan du gaae!

Arv (kysser i Haanden).

Saa takker jeg mangfoldig.

(Han gaaer.)

Side 205, Linie 24: Stuen, og tager Fugleburet ud] = B; A: Stuen) (Tager den ud

— 206, — 5: D henflagre] = B; A: De alt flagre

— —, — 10-12: gifter sig. | Han vil lukke Buret op. | Leander]
= B; A: gifter sig. | Leander

— —, — 19, til Side 207, Linie 8: anden Grund. osv. indtil
Farvel, min Herre!] = C; A:

anden Grund.

Betænk Dem! Ingen Fugl har en saa herlig Tone.
Tit har jeg hørt dens Sang.

Jeronimus (affides).

Han hilser paa min Kone,

Det vil jeg bande paa. (hoit) Om jeg beholder den —
For Dem er den dog alt bortfloiet, kiære Ven!

Leander.

Hvordan?

Jeronimus.

Fra Kiøbenhavn vi snart paa Landet tage,
Saa De forgiæves dog Dem vilde meer umage
Paa Borden oftere, for paa Spadseregang
At hilse — smukke Folk! og høre Fuglesang.

Leander.

De vil forlade os? Fra Deres Venner ile?
Ei, Herr Jeronimus! Hvor langt?

Jeronimus.

To stive Mile.

Leander.

O flig en Springvei gaaer jeg gierne, uden Roes,
For at husvæle mig hos flig en Virtuos.
Hvad hedder Stedet vel, om jeg saa fri maa være?

Jeronimus (sagte).

Jo vist! tag du ham der! (høit) Hvis De os gav den Ære,
Hvis Dem isinde kom saa lang en Vej at gaae,
Af lutter Længsel, for at høre Fuglen slaae —

(Jeronist høflig)

Strandmøllen da forbi! — Damhuset strax til høire! —
Der hvor paa Fællenden de Byens Stude toire! —
Det gamle Bøsthuus — op ad Bakken, som er steil —
De kiender Brøndby?

Leander.

Jo!

Jeronimus (butter).

Saa gaaer De aldrig feil!

Leander.

Men, Herr Jeronimus! ifald jeg turde vælge!
Hvis De for gode Ord maaskee mig vilde sælge
Den altfor siældne Fugl, — det var mig mere kiært.
Den er ei blot min Gang, men mine Penge værdt.

Jeronimus (sagte).

Nu taler han igien som Gen, der har Forstanden.
Har jeg maaskee dog her reent taget feil af Manden?
Nu, vi vil prøve ham. (høit) Ja, vidste jeg engang
At Fuglen var Dem kjær — hvor den saa ogsaa sang —
Hvorfor ei det min Ven?

Leander.

Forlang hvad De befaler!

Jeronimus.

I gode Tider har den kostet mig fem Daler.

Leander.

Det Dobbelte med Tak jeg giver dem igien.

Jeronimus.

Det Dobbelte? Jeg seer De er en Fugleven.
Vel! den er Deres.

Leander.

Her er Ti Rixdaler.

Jeronimus.

Stille!

En lille Regning først vi hurtig giøre ville:
Fem Daler Species, den Regning er jo let,
Gjør otte Daler strax min Herre paa et Bræt.
Saa sig vi igien, igien, for ei at lyve,
Fem gange otte det gjør netop Fyrrethve,
Og nu det dobbelte af Fyrrethve blier
Nok Firsindsthye. Hvis De dem for Fuglen gier,
Saa vil jeg trøste mig, ved at jeg skal forliisen.
Min Regning rigtig er, og efter Sørn Mathisen!

Leander.

Guldkommen rigtig. Her er Penge! Vil De see
Min Herr Jeronimus?

Jeronimus (affides).

Han gier mig dem? O vee!

Leander.

De tager Deres Ord dog ikke strax tilbage?

Jeronimus (affides).

Han elsker ei min Fugl, Gud bedre, men min Mage.
Men lad saa være! Er han toffet nok dertil,

(halv høit.)

Jeg tager Pengene, jeg ned dem lægge vil
I Kirkebækket, naar man siunger Litaniet,
For christne Slaver, som skal kjøbes i Tyrkiet.
Ha lad ham længe nok med den Grindring gaae
Om sin Tilbedte, lad Kanarifuglen slaae!
Jeg vil ei ærgre mig; det kunde være værre.

(høit)

Der har De Fuglen!

Leander.

Der er Pengene, min Herre!

Jeronimus.

Jeg tager derimod til Gattigkassens Tær.

Leander (med en Compliment).

Da vilde Høkeri ei tære Slatens Marv,
Hvis, som min Herre nu, hver vilde sig forbarne,
Og skænke, hvad han tog for meget, til de Arme.

Jeronimus.

Farvel, min Herre!

Side 209, Linie 9: fra] A: paa (mangler i B og C)

— 210, — 10: confus] A: cconfus (mangler i B og C)

— —, — 29-30: til Høst! | Han gaaer.] = C; A:
til Høst!

Leander.

Til Vinteren er langt. Jeg ei min Broder laster.
Er det ei smukt at see Sol skinne paa en Aster
En varm Septemberdag?

Henrik.

Jo! Men den skinner kort;

Og hvor er Asteren?

Leander.

Der kommer hun. Gaa bort!

(Henrik gaaer.)

— 211, — 30: Gud —] = B og C; A: Gud!

— 212, — 22: Leander] = B; A: ham

— —, — 24: Skiemt] = B; A: Skærts

Side 214, Linie 9: thve] = C; A: hundred

— —, — 30-32: civiliseret. | Leonore affides til Jeronimus. | Af
Bindvet faster du] = C (som dog ved en Skrivfeil eller Tryk-
feil har Binduet); A:

civiliseret.

Jeronimus.

Jeg kender Karlen jeg. Han er beskaenket tit.

Leander.

Af Finkel Tokum?

Jeronimus (distrakt).

Nei, af Kommenagavavit!

See her er hundrede Rirdaler: Vil De have

Den Godhed for mit Huus —

Leonore (affides til Jeronimus).

Men er du reent af Lave?

Af Bindvet faster du

— 216, — 15: blier] = B; A: er

— —, — 16 og 20: gaa] = B; A: gaa

— 217, — 7-9: Grav! | Høit. | Du har] = B; A: Grav! | Du
har

— 218, — 29: kom] = B; A: gaa

— 219, — 8: paa Landet taer. | Høit. | Adieu, min Herre! da. |
Sagte. | Af Harmen jeg creperer. | Leander. | Adieu, min Deilige!
Jeg mig recommanderer.] = C (som dog mangler Ordet
Høit.); A:

paa Landet taer.

Leander.

Saa han behøver kun —

Jeronimus.

Jeg takker for den Gæst.

(Han blinker til ham med Dinene)

Her er den lille Sum, som deres Broder, Rikere,

Jeg skylder; vær saa god og fløe ham dem fra mig.

Leander (butter ærbødig).

Min Herr Jeronimus! han bad undskyldte sig;

Og ønskede meget, naar man siunger Litaniet,

De vilde skænke dem til Slaver i Tyrkiet.

Jeronimus (med indbidt Værgrelse).

Nu! ogsaa det, min Ven!

Leander (brister ud).

Ha, ha, ha, ha! Ei sandt?

Den listige Person sin Overmand dog sandt?

Jeronimus.

Jo upaatvivlelig. (sagte) Af Harmen jeg creperer.

Adieu, min Herre da.

Leander.

Seg mig recommanderer!

Side 219, Linie 31: Bagatel!] = B; A: Paffatel!

— 220, — 28: var] = B; A: er

— 221, — 16: var] = B; A: er

— 223, — 7: Med meget bedre Flugt] = B; A: Med en langt større Flugt

— —, — 10: fiører] = B; A: fiøre

— 224, — 24: bort? Reent ud din Svaghed røb!] = B; A: bort. Hvortil de mange Svøb?

— 225, — 16: gaaer] = B; A: gaae

— 226, — 8: gjør flet] = B; A: giøre

— 227, — 5-13: Leander, Henrik, forflædte. osv. indtil: I det jeg lader, som] = C; A:

Leander, Henrik.

I Sandhed, Herre, naar man seer Dem der i Grakken,
Med sorte Bukler, med den stive Bidst i Nakken,
Med Hatten trykket ned i Dinene, sort Bind
Om Halsen, med en Bog — hvem faldt det da vel ind,
At listig glemte sig dybt under denne Larve
En fielden Sommerfugl, af en saa deilig Farve?

Leander.

I Sandhed, Henrik, naar man seer dig saadan staae:
Med Hesteskoparmst, med Ristekiole paa,
Med Gmses Buxer, som dig ikkun lidet passe,
Og med Gramasser, og den lille Guldhustasse;
Den der dig saadan saae, mon han sig bildte ind,
At treffe sig en Strik i et saa ærligt Skind?

Henrik.

Vi ligne, Herre, ret beseet i Kienderglasset
To Guder travestert, nedstegne fra Parnasset
Paa Elskovseventyr.

Leander (leer).

Du ligner for Peer Degn!

Henrik (volist).

Nei — jeg er Danae.

Leander.

Og jeg?

Henrik (strækker sin Hat ud).

Den gyldne Regn.

Leander.

Hvor findrig dog han er!

(han kaster ham en Dukat i Hatten)

Hvad siger du om Regnen?

Henrik (som før).

Naar den gjør Præsten vaad, saa drypper den paa Degnen.

Leander (kaster een endnu).

Den drypper kun?

Henrik.

Nei nu den bliver mere feed.

O gid det vilde ret for Alvor ose ned!

Vi trænge kan dertil; vi har havt Torke længe,

En saadan Regn er at betale ei med Penge.

Leander.

Jupiter Pluvius er lunefuld. Tit naar

Man trænger meest dertil, han bort med Skyen gaaer.

Naar alt aflober vel, du bruger vel din Pande,

Vil han herefterdags dig endnu bedre vande.

De fiære Møllerfolk er alt i deres Ro

Her ligeoverfor; og snart jeg skulde troe,

At Ben Jeronimus, som fra sit Guld en Drage,

I Aftenkiolingen forlade vil sin Mage,

Og komme til os her paa Pladsen ud. Ei sandt?

Du vel har fattet hvad jeg sagde dig?

Henrik.

Charmant!

Den Drm paa Angelen, hvormed vi Fisken fanger,

Er med en Scene jo af Menneſkehad og Anger.

Var det ei ja?

Leander.

Jo.

Henrik.

Vel, at til vor Parodi

Er af Tilſkuere her ingen fleer end vi.

Leander.

Hvad ægte Farve bær, det bleges ei i Vasken.

Henrik.

Lidt dristigt Skæmt man sig tillader under Masken.

Leander.

Satiren smiler jo.

Henrik.

Men smiler som en Kat,

Naar den med Poten flaaer.

Leander.

Det heed jo Castigat

Ridendo mores. Glem nu ikke hvad du skulde!

Henrik.

Nei, jeg ſkal ægge ham med min forſtilte Kulde;

Nysgierrig giøre ham, det er det ſande Puds,

I det jeg lader, som

Side 228, Linie 7: Jeronimus kommer [spadserende.] = B; A: Jeronimus ene.

- —, — 11: fra] = B; A: af
- —, — 22: bedre] = B; A: mere
- —, — 27: blevet] = B; A: bleven
- 229, — 5: netop] = B; A: jo just
- —, — 19: En herlig gammel Hjr!] = C; A og B: Har gamle Gvald sagt.
- —, — 21: Mand! det er jo fun] = C; A: Mand! nu, det er fun
- 230, — 11: See, nu] = B; A: Nu, nu
- 231, — 31: Spogedokter] = C; A: Spogedokter
- 232, — 1-2: Høit. | En Klædeborste] = C; A:

(høit)

Tobenet? Gandske sandt! heel sandt til Punkt og Prikke.
 Men — uden Hjør? Nei saa min Sandten er De ikke!
 Thi eftersom hvad jeg med blotte Dine seer
 Er Deres Kiøle fuld, Høistæredel af Hjør.
 En Klædeborste

- 233, — 9: De gjør] = B; A: Det gjør
- 234, — 2-3: Jeg læste selv som Lille; | Men nu som Voren har jeg Andet at bestille.] = B; A:

Jeg læste og daraussen

J gamle Dage lidt hos denne Benninghausen.

- 235, — 10: Eranfer] = B; A: Lænker
- —, — 11: affides] = B; A: indspærret
- —, — 12-13: Stammer. | Jeg er] = C; A:

Stammer.

Forleden sprang han som et Egern i et Træ.
 Jeg i en Gaarehiord har hørt ham sige Bæ!
 Han elsker Dyrene, og bliver høit bevæget
 Hvergang paa Marken han gaar om blandt Hornqvæget.
 Jeg er

- —, — 18-20: gaar i Skridt. | Jeronimus affides. | Jeg kan dog] = C; A:

gaar i Skridt.

Nu, jeg er ung endnu, begynder maa med Noget,
 Og Kom blev ikke brygt paa een Dag, siger Sproget.

Jeronimus (affides).

En underlig Person! han siger, han er ung,
 Og Alderdommen gjør ham vranten alt og tung.
 Jeg kan dog

- —, — 20: lide ham — ret godt, og] A, B og C: lide ham!
 Ret godt! Og
- 236, — 15-16: Hør — | Kun tale lidt med Dem] = B; A:
 Hør | At fiende, tale dem

Side 237, Linie 32: *Hustru*] = B; A: *Kone*

— 239, — 1: *endnu at glæde meer*] = B; A: *at glæde endnu meer*

— —, — 5: *Hun*] = B; A: *Han*

— —, — 22: *ruineret*] = C; A: *rujoneret*

— 242, — 3: *og ikke tænke*] = B; A: *og du skal ikke tænke*

— 243, — 2: *faae*] = B; A: *faaer*

— —, — 15: *knapt*] = B; A: *knap*

— —, — 25: *ja*] = B; A: *jo*

— 244, — 25: *Tilbagetrækker mig i*] = B; A: *Dg træffer mig igien i*

— 245, — 3-4: *Buxer paa! ! Dog, jeg forstaaer det nok*] = C; A: *Buxer paa!*

Nu har jeg aldrig hørt saa galt i mine Dage!

Det Vilddt maa være tamt, som slikt et Skrog skal jage.

Kan sli en Krøbling vel nedtrampe Bondens Korn,

For over Slottets Port at fæste Hjortehorn?

Dog, jeg forstaaer dig nok;

— —, — 5: *bør*] = B; A: *maae*

— —, — 20: *Hvad nu? Samvittigheden*] = B; A: *Hvad? nu Samvittigheden*

— 246, — 7: *Hos Kræmmeren, der boer foran*] = B; A: *Hos Myrrenbergeren foran*

— —, — 9: *folde*] = B; A: *folder*

— —, — 20: *Er*] A, B og C: *Gi*

— 248, — 19-20: *Leander* | *kommer tilbage ordentlig klædt i Frank, seer efter Jeronimus.*] = B; A: *Leander* | *(ordentlig klædt i Graf, seer efter dem).*

— —, — 29: *hans*] = B; A: *sin*

— 253, — 1: *Hver Tanke kan han snart til Følelse forvandle*] = B; A: *Til Følelse kan veed hver Tanke at forvandle*

— 255, — 1: *Dannerfongens*] *Efter Digterens senere Sprogbrug; A: Dannerfongens (B og C mangle).*

Side 277: *Ærlighed* varer længst udkom første Gang trykt (A) i Marts 1813. Anden Gang (B) udgav Digteren Stykket i een, i Stedet for i to Acter, men forresten temmelig uforandret, i *Digterværker*, X, 1840, og tredie Gang (C), stærkt forkortet, i *Digterværker*, X, 1846. Paa Originalens Bititelblad læses: *Efter et Folkesagn fra Harzen; see Ottmars Folkesagen.*

Oehl's Erindr., III, Side 35:

I Ærlighed varer længst forlangte jeg for meget af det theatersjogende Publicum. Jeg huskede ikke paa Goethes Ord i Forspillet til Faust: „Wir wollen stark Getränke schlürfen“. Jeg vovede at fremstille en lille naive Idyl, uden Musik, uden Intrigue, men — efter Kienderes Mening — ikke uden poetisk Liv. En ensfoldig gammel Bisp, for Resten et skikkelig Menneske, der tvivler om Ærlighed, bliver beskæmmet af en ung Hyrdes naturlige Ufkyld; og det sydlige Rhodsklands Rhinegn tiener som Baggrund for denne Skizze. Disse Smaastrykker [Canarifuglen og Ærlighed varer længst] tillige med Faruk bleve nu af mine Venner betragtede som mislykkede Bagateller, der tydeligt viste, at jeg ikke mere var den, jeg havde været.

Bemærkninger til Ærlighed varer længst:

Side 305, Linie 9-10: „Chrysillis, du mit Hjertes Skat osv.] Af denne Elskovsviser af Kingo findes endeel Vers i P. Rasmussens og R. Nyerups Udvalg af Danske Viser fra Midten af det 16de Aarhundrede osv., II, 1821, Side 38 ff.

— —, — 11-13: „Der var engang en Gartner, han sang saa sørgeligt, imens han maatte grave hver Dag udi sin Have.“] Om den Folkeviser, hvorefter Oehl. rimeligviis har taget disse Begyndelseslinier, kan Udgiveren ikke give nogen Oplysning.

— —, — 15-16: „Solen den virker op, paa Bierget Isen smelter.“] Melodien til denne Folkeviser er ikke ubekjendt; men af Texten har Udgiveren kun fundet den her anførte Begyndelse, hvis Form endda er noget usikker, da det synes rimeligere (med A; see Var.) at læse: „Solen den vinker op“ osv., eller: „Solen den virker. Op!“ osv., eller: „Solen den virker, opp' paa Bjerget Isen smelter“ Men hvorledes Visen i Virkeligheden har lydt, maa man antage, at Oehl., maaskee fra sin Barndom, har opfattet dens første Sætning saaledes, som den her er givet efter B, (og A's Læsemaade maa altsaa tilskrives Sætteren), da det besynderlige Udtryk virke op ogsaa forekommer i Faruk, Side 151, Linie 26: Naar Solen virker op, og brænder med sin Straale.

— —, — 20 ff.: Førgangen, da Solen i Vesterhavet borte blev osv.] Disse tre Strofer, der i B ledsages af den Anmærkning: „Af Tullin“, ere med nogle Smaaforandringer laante fra Tullins Thyrsis til Melikrona.

Nærværende Udgaves Afvigelser fra Originalen:

- Side 279, Linie 4: i Baggrunden] = B; A: i Grunden
 — —, — 18: Eftermaden] = B; A: Efterbordet
 — 280, — 6: og med Behag] = B; A: og Behag
 — —, — 11-12: Maaltidet. | Veit.] = B; A: Maaltidet.
 Et skæmtsomt Ord er som Champagneskum, det vil drikkes strax.
 Naar det glemmes bliver det Gier. | Veit.
 — —, — 25: den] = B; A: det
 — 281, — 5: forædle] A og B: forædler (C mangler; smlg.
 Linie 7)
 — —, — 15: faaet Forstand] = B; A: faaet sin Forstand
 — —, — 22-23: Hørstendømme] A og B: Hørstedømme (C
 mangler)
 — 282, — 30: stanget] = B; A: truffet
 — 283, — 15: ind] = B; A: igjen
 — 285, — 19-20: mig. Iagtet alle] = B; A: mig. Alle
 — —, — 21: hende, leer] = B; hende, saa leer
 — 286, — 24: glubsk] = B; A: begierlig
 — 287, — 30: Skönt] = B; A: primitivt
 — 288, — 7: eder vel meget] = B; A: Eder noget meget
 — 289, — 16: sluger mange Benge.] = B; A: sluger det Halve
 af Eders aarlige Indkomst.
 — 290, — 10-11: Minde om en uskyldig Siæl] = B; A: Minde
 paa en ærlig Siæl
 — 293, — 32: lover at belønne dig godt, thi] = C; A: lover
 alvorligt at belønne dig, thi
 — 294, — 5: ere] = B; A: vare
 — 296, — 15: Slump] = B; A: Ræst
 — —, — 20-21: saadan Wiin] = B; A: saadan en Wiin
 — 298, — 4: slet] = B; A: maadelig
 — —, — 5: fiende den.] = B; A: fiænde den, og troer det
 er betydningsfuldt.
 — —, — 13: stode inde i Hækken, da du stak Næsen i Bladene]
 = C; A: stode nede i Hækken, da du stak Næsen ind i Bladene
 — 300, — 22-23: Det er sandt, Conrads] = B og C; A: Det
 er sandt! Konrads
 — 302, — 16: saadan kan] = B; A: saa kan
 — 305, — 15: virker] = B (C mangler); A: vinker
 — 306, — 7: Blet] = B; A (efter Tullin): Slet
 — 308, — 21: færdigt] = C; A: færdig
 — 309, — 22-23: nu kunde binde det ret om] = B; A: nu ret
 kunde komme til at binde det om
 — 311, — 22: var Forbovenhed] = C; A: var en Forbovenhed
 — —, — 31-32: at han snart vil løse op for mig.] = C; A:
 at han vil løse op for mig, jo før jo hellere, og lade mig døe.
 — 313, — 7: maatte] = B; A: turde

- Side 313, Linie 11: haandgribeligt] = B; A: haandgribelige
 — 314, — 21: Lise ømfindtlig.] = B; A: Lise (bitter ømfindtlig).
 — 315, — 32: været i mit] = B; A: været, mit
 — 318, — 5-6: vise sin Husbond større Troskab, end du] = B;
 A: vise mere Troskab til sin Husbond, end du
 — —, — 12-13: af, hænger den derover] = B; A: af og hænger
 derover
 — —, — 23: styrtede] = B; A: styrted
 — —, — 26: at overfalde Giorden] = B; A: at falde i Giorden
 — —, — 28-29: igien paa en anden Maneer!] = B; A: igien
 auf ein ander Manier.
 — 320, — 18: Helten selv] = B; A: Heltene
 — 321, — 12: Begreber] = B; A: Begreb
 — —, — 25: Han er Herre over] = B; A: Han har Lov til
 at skalte over
 — 323, — 3: gaaer hen i] = B; A: gaaer i
 — —, — 21: med Samvittigheden] = B; A: med hans Samvittighed
 — 324, — 2: sammen?] = B; A: samme?
 — —, — 30: hans] = B; A: sine
 — 325, — 10: en Epog] = B; A: en Aftale
 — —, — 14: stolede] = B; A: stolte
 — 326, — 9-10: stanget mig, saa den hele Haand er bleven
 ganske] = B; A: stanget mig i Mussen under Tømmefingeren,
 saa den hele Haand er ganske

- III. **Dramatiske Digte:** Syngespil, Lystspil og Skuespil, samt Forspil, Prologer og Epiloger. 6 Bind. Bogladepriis 5 Rdl; **nedsat Priis 4 Kr.**
- IV. **Episke Digte:** Eventyr, Fortællinger, Noveller og Roman. 4 Bind. Bogladepriis 4 Rdl; **nedsat Priis 3 Kr.**
- V. **Dramatiske Digte:** Tragiske Dramaer. 10 Bind. Bogladepriis 8 Rdl 64 β; **nedsat Priis 10 Kr.**
- VI. **Dramatiske Digte:** Romantiske Dramaer (St. Hansaften-Spil, Aladdin, Fiskeren). 2 Bind. Bogladepriis 1 Rdl 64 β; **nedsat Priis 2 Kr.**
- VII. **Erindringer.** Bogladepriis 2 Rdl 24 β; **nedsat Priis 3 Kr.**

Alle 7 Afdelinger (33 Bind), der tidligere kostede 29 Rdl 24 β, ere saaledes nedsatte til omtrent det halve, nemlig **30 Kr.**, hvilken er den ualmindelig billige Priis af **4 Ore** pr. Ark.

For yderligere at lette Anskaffelsen af dette Værk vil der samtidig blive aabnet en ny Subskription, hvorved der bydes Publikum en nem Leilighed til efterhaanden at anskaffe denne fortrinlige og prisbillige Udgave. Hver 3die Uge udkommer en Levering (indeholdende et Bind) til Priis **1 Kr.**; de sidste 3 Leveringer leveres Subskribenterne

gratis.

Subskription modtages i de fleste Boglader i Danmark, Norge og Sverrig, samt hos Selskabets Hovedkommissionær Rudolph Klein, Lille Rjøbmagergade Nr. 56 (efter Juli 1875: Pilestræde Nr. 40).

Kjøbenhavn, i Januar 1875.

Selskabet til Udgivelse af Oehlenschlägers Skrifter.

1875.

Dryft hos J. S. Schulz.

